

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო 2022 წლის ანგარიში

სარჩევი	
შესავალი	4
ნაწილი I. ძირითადი მიღწევები	8
ნაწილი II. დაცული ტერიტორიების სააგენტოს 2022 წლის ძირითადი საქმიანოებების ანგარიში	33

თავი 1. ბუნებრივი რესურსების დაცვა და მდგრადი მართვა	33
1.1. დაცვა-პატრულირების სისტემის განვითარება	34
1.2. დაცულ ტერიტორიებზე გამოვლენილი სამართალდარღვევების სტატისტიკა	36
1.3. სამართალდარღვევების სახეები და სტატისტიკა	37
1.4. ხანძარსაწინააღმდეგო ღონისძიებები და სამაშველო საქმე	46
1.5. ხანძრების სტატისტიკა	46
1.6. ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობა	46
1.7. განსაკუთრებული დანიშნულებით ტყით სპეციალური სარგებლობა	49
თავი 2. სამეცნიერო კვლევა და ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგი	50
2.1. ბიომრავალფეროვნება - ძირითადი სახეობების სტატისტიკა	51
2.2. სამეცნიერო კვლევები დაცულ ტერიტორიებზე	52
2.3. კონსერვაციული პროექტები	57
2.4. ტყის მავნებელ დაავადებათა მონიტორინგი და ბრძოლის ღონისძიებები	58
თავი 3. გარემოსდაცვითი განათლება და ცნობიერების ამაღლება	58
3.1. ეკოსაგანმანათლებლო ღონისძიებები	59
3.2. ეკოსაგანმანათლებლო ღონისძიებების სტატისტიკა	60
3.3. სოციოლოგიური გამოკითხვა	62
3.5. ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობები	66
3.7. ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმი	72
3.8. თანამშრომელთა გადამზადება / ტრენინგები	73
თავი 4. ეკოტურიზმი დაცულ ტერიტორიებზე	74
4.1. ეკოტურისტული ინფრასტრუქტურა	75
4.2. ეკოტურისტული სერვისები	80
4.3. ვიზიტორთა და შემოსავლების სტატისტიკა	81
4.4. ვიზიტორთა გამოკითხვის შედეგები	90
4.5. ადგილობრივი მოსახლეობის სარგებელი	91
4.6. თანამშრომლობა დაინტერესებულ მხარეებთან	95
ნაწილი III. ტერიტორიული ადმინისტრაციების 2022 წლის ანგარიში	96
1. ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია	96
2. აჯამეთის ალვეთილის ადმინისტრაცია	102
3. ბაწარა-ბაზანეურის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია	108

4. ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია	111
5. ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია	119
6. თბილისის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია	126
7. თუშეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია	131
8. იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია	137
9. კინტრიშის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია	142
10. კოლხეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია	148
11. ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია	155
12. მარიამჯვარის სახელმწიფო ნაკრძალის ადმინისტრაცია	163
13. მარტვილისა და ოკაცეს ბუნების ძეგლების ადმინისტრაცია	167
14. მაჭახელას ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია	176
15. მტირალას ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია	182
16. ფშავ-ხევსურეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია	188
17. ქობულეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია	193
18. ყაზბეგის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია	197
19. ჭაჭუნას აღკვეთილის ადმინისტრაცია	202
20. ჯავახეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია	207
21. ერუშეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია	213

შესავალი

სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტოს საქმიანობის სფეროს წარმოადგენს სახელმწიფო ნაკრძალების, ეროვნული პარკების, ბუნების ძეგლების, აღკვეთილების, დაცული ლანდშაფტების, ბიოსფერული რეზერვატების, მსოფლიო მემკვიდრეობის უბნების და საერთაშორისო მნიშვნელობის მქონე ჭარბტენიანი ტერიტორიების სისტემის მართვა.

სააგენტოს ცენტრალური აპარატის შემადგენლობაში შედის 9 სამსახური და 5 სამმართველო. სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებულია 21 ტერიტორიული ადმინისტრაცია.

2022 წლის მდგომარეობით, სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტოში დასაქმებულია ჯამში 713 თანამშრომელი (ცენტრალური აპარატი - ჯამში 114, მათ შორის 55 შტატიანი და 59 შტატგარეშე, ხოლო ტერიტორიული ადმინისტრაციები - ჯამში 599, მათ შორის 517 შტატიანი და 82 შტატგარეშე თანამშრომელი).

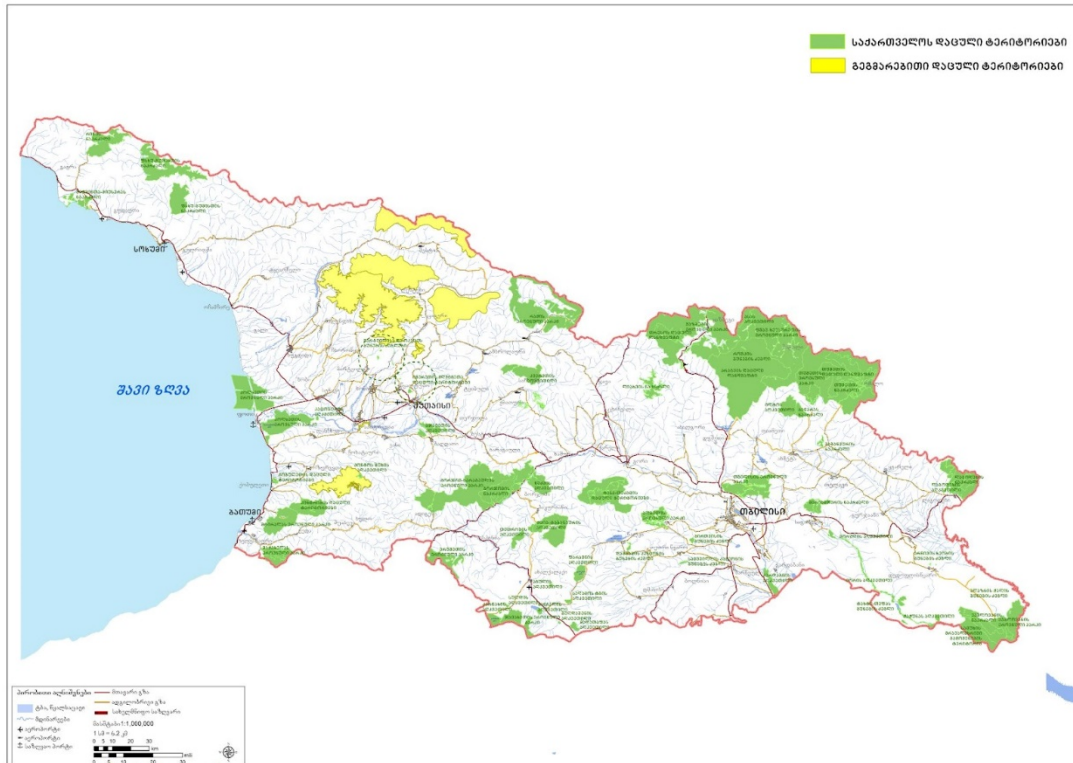
დასაქმებულთა სტატისტიკა გენდერულ ჭრილში

სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტოში დასაქმებულია 713 თანამშრომელი, მათ შორის 579 - კაცი და 134 - ქალი.

2022 წელს დაცული ტერიტორიების ფართობი 116720.9 ჰექტრით გაიზარდა და შეადგენს 912 908 ჰექტარს, რაც დაახლოებით საქართველოს ტერიტორიის 13%-ია.

საქართველოში (IUCN-ის კრიტერიუმების მიხედვით) საქართველოში 6 სხვადასხვა კატეგორიის 100 დაცული ტერიტორიაა, კერძოდ: 14 სახელმწიფო ნაკრძალი, 14 ეროვნული პარკი, 40 ბუნების ძეგლი, 26 აღკვეთილი, 5 დაცული ლანდშაფტი და ერთი მრავალმხრივი გამოყენების ტერიტორია. აქედან დაცული ტერიტორიების სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებულია 94 დაცული ტერიტორია (დაცული ლანდშაფტების მართვაზე პასუხისმგებელია ადგილობრივი მუნიციპალიტეტი).

რუკა: საქართველოს დაცული ტერიტორიები

საჯარო განხილვები

- 2022 წლის 25 თებერვალს გაიმართა დაცული ტერიტორიების საკონსულტაციო საბჭოს შეხვედრა. საბჭოს წევრებმა სხდომაზე განიხილეს დაცული ტერიტორიების სააგენტოს მიერ ბოლო წლებში მიღწეული შედეგები, ასევე ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის, ბუნებრივი რესურსების მდგრადი მართვისა და ტყის დაცვა-აღდგენის მიმართულებით განხორციელებული პროექტების შედეგები. საბჭოს წევრებმა იმსჯელეს დაცული ტერიტორიების ქსელის განვითარებაზე, გეგმარებითი დაცული ტერიტორიების დამტკიცებისთვის საჭირო პროცედურებზე.

სხდომაში მონაწილეობდნენ საბჭოს წევრები, რომლის შემადგენლობაში არიან გარემოსდაცვითი არასამთავრობო ორგანიზაციები, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსა და დაცული ტერიტორიების სააგენტოს წარმომადგენლები.

2022 □□□□ □□□□□□□□

□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□

საანგარიშო პერიოდში გაიმართა 3 დაცული ტერიტორიის მენეჯმენტის გეგმის საჯარო განხილვა:

- 2022 წლის 10 მარტს გაიმართა „**თუშეთის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმის**“ პროექტის საჯარო განხილვა ონლაინ ფორმატში, განხილვაში მონაწილეობდნენ სამთავრობო, არასამთავრობო ორგანიზაციები და სხვა დაინტერესებული მხარეები, გამოითქვა კომენტარები და მოსაზრებები აღნიშნულ პროექტთან დაკავშირებით. თუშეთის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმის პროექტი შემუშავდა თუშეთის დაცული ტერიტორიების მეგობართა ასოციაციის მიერ „კავკასიის ბუნების ფონდის“ (CNF) ფინანსური მხარდაჭერით, GEF/UNDP პროექტის „საქართველოს დაცული ტერიტორიების სისტემის ფინანსური მდგრადობის ხელშეწყობა“ ფარგლებში, დაცული ტერიტორიების სააგენტოს, თუშეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციის, არასამთავრობო ორგანიზაციებისა და სხვა შესაბამისი დაინტერესებული მხარეების აქტიური ჩართულობით.
- 2022 წლის 17 მარტს გაიმართა „**ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმის**“ პროექტის საჯარო განხილვა ონლაინ ფორმატში. განხილვაში მონაწილეობდნენ სამთავრობო, არასამთავრობო ორგანიზაციები და სხვა დაინტერესებული მხარეები, გამოითქვა კომენტარები და მოსაზრებები აღნიშნულ პროექტთან დაკავშირებით. ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმის პროექტი შემუშავებულია დაცული ტერიტორიების სააგენტოსა და ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციის მიერ, ადგილობრივი მოსახლეობის, არასამთავრობო ორგანიზაციების, ადგილობრივი თვითმმართველობის და სხვა შესაბამისი დაინტერესებული მხარეების მონაწილეობით. მენეჯმენტის გეგმა შემუშავდა კავკასიის ბუნების ფონდის (CNF) მხარდაჭერით, GEF-UNDP-ის პროექტის „საქართველოს დაცული ტერიტორიების ფინანსური მდგრადობის ხელშეწყობა“ ფარგლებში, ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიების მეგობართა ასოციაციისა და საქართველოს დაცული ტერიტორიების მეგობართა ქსელის კონსულტანტების გუნდის ხელშეწყობით.
- 2022 წლის 29 მარტს ონლაინ ფორმატში გაიმართა „**მტირალას ეროვნული პარკის მენეჯმენტის გეგმის**“ პროექტის საჯარო განხილვა. განხილვაში მონაწილეობდნენ სამთავრობო, არასამთავრობო ორგანიზაციები და სხვა დაინტერესებული მხარეები, გამოითქვა კომენტარები და მოსაზრებები აღნიშნულ პროექტთან დაკავშირებით. მტირალას ეროვნული პარკის მენეჯმენტის გეგმის პროექტი შემუშავდა დაცული ტერიტორიების სააგენტოსა და მტირალას ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის მიერ, ადგილობრივი მოსახლეობის, არასამთავრობო ორგანიზაციების, ადგილობრივი თვითმმართველობის და სხვა შესაბამისი დაინტერესებული მხარეების მონაწილეობით, კავკასიის ბუნების ფონდის (CNF) მხარდაჭერით, GEF-UNDP-ის პროექტის „საქართველოს დაცული ტერიტორიების ფინანსური მდგრადობის ხელშეწყობა“ ფარგლებში, მტირალას და მაჭახელას დაცული ტერიტორიების მეგობართა ასოციაციის და საქართველოს დაცული ტერიტორიების მეგობართა ქსელის კონსულტანტების გუნდის ხელშეწყობით.

- 2022 წლის 7 აპრილს ონლაინ ფორმატში გაიმართა „ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმის“ პროექტის საჯარო განხილვა. განხილვაში მონაწილეობდნენ სამთავრობო, არასამთავრობო ორგანიზაციები და სხვა დაინტერესებული მხარეები, გამოითქვა კომენტარები და მოსაზრებები აღნიშნულ პროექტთან დაკავშირებით. „ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმის“ პროექტი შემუშავდა გლობალური გარემოსდაცვითი ფონდის (GEF) და გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) ერთობლივი პროექტის - „საქართველოს დაცული ტერიტორიების სისტემის ფინანსური მდგრადობის ხელშეწყობა“ ფარგლებში, კავკასიის ბუნების ფონდის (CNF) მხარდაჭერით, ეროვნული კონსულტანტების გუნდის ხელშეწყობით, დაცული ტერიტორიების სააგენტოსა და ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციის მიერ, ასევე სხვა შესაბამისი დაინტერესებული მხარეების მონაწილეობით.
- 2022 წლის 20 ივნისს გაიმართა „ჭაჭუნას აღკვეთილის მენეჯმენტის გეგმის“ პროექტის საჯარო განხილვა დაცული ტერიტორიების სააგენტოში. განხილვაში მონაწილეობდნენ სამთავრობო, არასამთავრობო ორგანიზაციები და სხვა დაინტერესებული მხარეები, გამოითქვა კომენტარები და მოსაზრებები აღნიშნულ პროექტთან დაკავშირებით. ჭაჭუნას აღკვეთილის მენეჯმენტის გეგმა მომზადდა ააიპ „საქართველოს დაცული ტერიტორიების მეგობართა ქსელის“ ეროვნული კონსულტანტების გუნდის მიერ, სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტოს, ჭაჭუნას აღკვეთილის ადმინისტრაციის, არასამთავრობო ორგანიზაციებისა და სხვა დაინტერესებული მხარეების მონაწილეობით.

ნაწილი I. ძირითადი მიღწევები

2022 წლის განმავლობაში სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტოსა და ტერიტორიული ადმინისტრაციების მიერ საქართველოს დაცული ტერიტორიების განვითარების მიზნით განხორციელდა შემდეგი ძირითადი საქმიანობები:

დაცული ტერიტორიების ქსელის გაფართოება

2022 წელს, საანგარიშო პერიოდში:

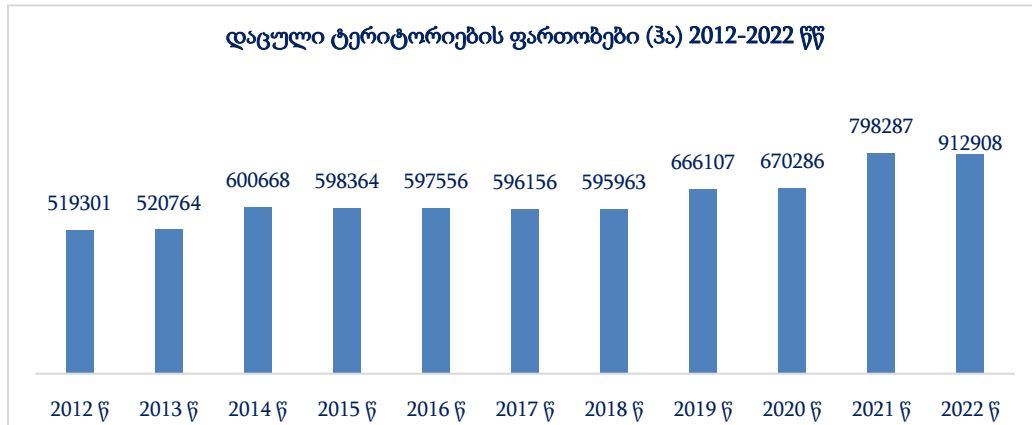
- გაფართოვდა კოლხეთის ეროვნული პარკი 671,5 ჰა-ით;
- ძალაში შევიდა კანონი ცივ-გომბორის აღკვეთილის დაარსების შესახებ, ფართობი: 4 936 ჰა;

2022 წელს მიღებულ იქნა კანონები და ძალაში შევიდა 2023 წლიდან:

- კვერეთის აღკვეთილის შექმნისა და მართვის შესახებ - 14797 ჰა;
 - რაჭის დაცული ტერიტორიების შექმნისა და მართვის შესახებ - 50 835 ჰა;
- შიდა ქართლის დაცული ტერიტორიების (ჯამში 32 850 ჰა), კერძოდ:
- ტანას და თეძამის დაცული ლანდშაფტის შექმნისა და მართვის შესახებ - 21864 ჰა;

- ტანას აღკვეთილის შექმნისა და მართვის შესახებ - 10986 ჰა;
- მაჭახელას დაცული ლანდშაფტის შექმნისა და მართვის შესახებ - 4 294 ჰა;
- ნუგზარ ზაზანაშვილის სახელობის სამუხის მრავალმხრივი გამოყენების ტერიტორიის შექმნისა და მართვის შესახებ - 13 273,43 ჰა.

2022 წელს დაცული ტერიტორიების ფართობი ჯამში 116720.9 ჰა-ით გაიზარდა და შეადგენს 912 908 ჰექტარს, რაც დაახლოებით საქართველოს ტერიტორიის 13%-ია.

საერთაშორისო აღიარება

- UNESCO-ს „ადამიანი და ბიოსფეროს“ პროგრამის ფარგლებში აღიარებულია „დედოფლისწყაროს ბიოსფერული რეზერვატი“ და „სამი ალაზნის ბიოსფერული რეზერვატი“, რომლებიც მდებარეობენ კახეთის რეგიონში დედოფლისწყაროსა და ახმეტის მუნიციპალიტეტებში. მოიცავს თუშეთის, ბაწარა-ზაზანეურის და ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიებს.

დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმები

დაცული ტერიტორიების მართვის ეფექტიანობის გაზრდის მიზნით, 2022 წელს დამტკიცდა 3 დაცული ტერიტორიის მენეჯმენტის გეგმა:

- ბორჯომ-ხარაგაულის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმა, საქართველოს მთავრობის დადგენილება N71, 15.02.2022;
- ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმა, საქართველოს მთავრობის დადგენილება N513, 31.10.2022;
- თუშეთის სახელმწიფო ნაკრძალის და თუშეთის ეროვნული პარკის მენეჯმენტის გეგმა, საქართველოს მთავრობის დადგენილება N547, 05.12.2022;

2022 წლის საანგარიშო პერიოდში სსიპ დაცული ტერიტორიების მართვას დაქვემდებარებული 21 ტერიტორიული ადმინისტრაციიდან დაცული ტერიტორიების მართვას მენეჯმენტის გეგმით ახორციელებს 10 ადმინისტრაცია, ხოლო დანარჩენი იმართება დროებითი რეგულირების წესით.

1. თბილისის ეროვნული პარკი;
2. მაჭახელას ეროვნული პარკი;
3. ქობულეთის დაცული ტერიტორიები;
4. კოლხეთის ეროვნული პარკი;
5. ალგეთის ეროვნული პარკი;
6. კინტრიშის დაცული ტერიტორიები;
7. ჯავახეთის დაცული ტერიტორიები;
8. ბორჯომ-ხარაგაულის დაცული ტერიტორიები;
9. ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიები;
10. თუშეთის დაცული ტერიტორიები.

საანგარიშო პერიოდში მიმდინარეობდა მუშაობა 9 დაცული ტერიტორიის მენეჯმენტის გეგმის შემუშავებასა და განახლებაზე:

მენეჯმენტის გეგმების განახლება:

- ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმა, დონორი: UNDP/GEF/CNF, (სტატუსი: დამტკიცდა);
- თუშეთის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმა, დონორი: UNDP/GEF/CNF, (სტატუსი: მიმდინარეობს დამტკიცების პროცედურები);
- მტირალას ეროვნული პარკის მენეჯმენტის გეგმა, დონორი: UNDP/GEF/CNF, (სტატუსი: მიმდინარეობს დამტკიცების პროცედურები);
- ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმა, დონორი: UNDP/GEF/CNF, (სტატუსი: მიმდინარეობს დამტკიცების პროცედურები);
- თბილისის ეროვნული პარკის მენეჯმენტის გეგმა, დონორი: UNDP, (სტატუსი: მიმდინარე);
- აჯამეთის აღკვეთილში მენეჯმენტის გეგმა, დონორი: SIDA, (სტატუსი: მიმდინარე).

ახალი მენეჯმენტის გეგმის შემუშავება:

- ჭაჭუნას აღკვეთილის მენეჯმენტის გეგმა, დონორი: UNDP/GEF/CNF /საბუკო, (სტატუსი: მიმდინარეობს დამტკიცების პროცედურები);
- ფშავ-ხევსურეთის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმა, დონორი: KFW / SPPA, (სტატუსი: მიმდინარე);
- ყაზბეგის ეროვნული პარკის მენეჯმენტის გეგმა, დონორი: KFW / SPPA, (სტატუსი: მიმდინარე);

ტყის ინვენტარიზაცია და ტყის მართვის გეგმის მომზადების სამუშაოები

2022 წელს სულ ტყის ინვენტარიზაციის სამუშაოები ჩატარდა 6 დაცულ ტერიტორიაზე, საერთო ჯამში 45 789, 8 ჰა. აქედან:

2022 წელს დასრულდა ტყის ინვენტარიზაციის სამუშაოები 4 დაცულ ტერიტორიაზე, ჯამში სულ 33 638 ჰექტარ ფართობზე:

- ლაგოდეხის აღკვეთილის (2025 ჰა),
- ლაგოდეხის სახ. ნაკრძალის (19 755 ჰა),
- თეთრობის აღკვეთილის (3 089 ჰა),
- ალგეთის ეროვნული პარკის (8 769 ჰა),

დონორი EU/UNDP/SIDA.

სახელმწიფო ბიუჯეტის ფარგლებში ამჟამად დასრულებულია ტყის ინვენტარიზაციის სამუშაოები და მიმდინარეობს ტყის მართვის გეგმების მომზადება 2 დაცულ ტერიტორიაზე, ჯამში 12 251,8 ჰექტარ ფართობზე, კერძოდ:

- ცივ-გომბორის აღკვეთილის 4 935,8 ჰა (ბიუჯეტი)
- ერუშეთის ეროვნული პარკის 7 216 ჰა; (ბიუჯეტი)

ჯამში 2022 წელს სულ დამტკიცდა 5 დაცული ტერიტორიის ტყის მართვის გეგმა:

- ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის,
- ალგეთის ეროვნული პარკის,
- თეთრობის აღკვეთილის,
- ლაგოდეხის ნაკრძალის და
- ლაგოდეხის აღკვეთილის ტყის მართვის გეგმები;

2022 წლის მდგომარეობით სულ დამტკიცებულია 12 ტყის მართვის გეგმა, ტყის ინვენტარიზაცია ჩატარებულია ჯამში 179 887.5 ჰექტარზე:

1. მაჭახელას ეროვნული პარკი- ფართობი: 7 333 ჰა;
2. კოლხეთის ეროვნული პარკი - ფართობი: 29 033 ჰა;
3. კაცობურის აღკვეთილი - ფართობი: 271 ჰა;
4. ნემვის აღკვეთილი - ფართობი: 9 212.5 ჰა;
5. აჯამეთის აღკვეთილი- ფართობი: 4 991 ჰა;
6. თბილისის ეროვნული პარკი - ფართობი: 21 031 ჰა;
7. ფშავ-ხევსურეთის ეროვნული პარკი - ფართობი: 18 266 ჰა;
8. ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკი - ფართობი: 56 112 ჰა;
9. ლაგოდეხის აღკვეთილი - ფართობი: 2025 ჰა;
10. ლაგოდეხის სახელმწიფო ნაკრძალი -ფართობი: 19 755 ჰა;
11. თეთრობის აღკვეთილი - ფართობი: 3 089 ჰა;
12. ალგეთის ეროვნული პარკი -ფართობი: 8 769 ჰა;

2022 □□□□ □□□□□□□□

□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□

დაცული ტერიტორიების დემარკაცია და რეგისტრაცია

2022 წელს 6 დაცულ ტერიტორიაზე განხორციელდა სადემარკაციო სამუშაოები:

- მტირალას ეროვნული პარკი
- ჯავახეთის დაცული ტერიტორიები (ფარავნის, სადამოს და აბულის ტბები)
- ცივ-გომბორის აღკვეთილი
- ერუშეთის ეროვნული პარკი
- ყაზბეგის ეროვნული პარკი

ნარჩენების მართვის გეგმები

2022 წლის მდგომარეობით, ნარჩენების მართვის გეგმა შემუშავებულია შემდეგი დაცული ტერიტორიებისთვის:

- ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიების ნარჩენების მართვის გეგმა, დონორი: CENN;
- თბილისის ეროვნული პარკის ნარჩენების მართვის გეგმა, დონორი: CENN;
- მტირალას ეროვნული პარკის ნარჩენების მართვის გეგმა, დონორი: CENN;

ფშავ-ხევსურეთის დაცული ტერიტორიების ნარჩენების მართვის გეგმა, დონორი: ჩეხეთის განვითარების სააგენტო, კარიტასი;

დაცულ ტერიტორიებზე ეკოტურიზმის განვითარების გენერალური გეგმის მომზადება

2022 წელს დაიწყო ბორჯომ-ხარაგულის, თბილისის, ალგეთის და ფშავ - ხევსურეთის დაცული ტერიტორიებისთვის ეკოტურიზმის განვითარების გენერალური გეგმის მომზადება; დონორი-UNDP/SIDA;

ეკოტურიზმი დაცულ ტერიტორიებზე

დაცულ ტერიტორიებზე ეკოტურიზმის განვითარების ხელშეწყობის მიზნით ეკოტურისტული ინფრასტრუქტურა განვითარებულია 18 დაცული ტერიტორიის ადმინისტრაციაში: ვაშლოვანის, თუშეთის, ბორჯომ-ხარაგაულის, ჯავახეთის, იმერეთის მღვიმეების (პრომეთეს მღვიმე, სათაფლია, ნავენახევის მღვიმე, საწურბლიას მღვიმე, თეთრა მღვიმე), მარტვილისა და ოკაცეს ბუნების ძეგლების (მარტვილის კანიონი, ოკაცეს კანიონი, კინჩხას ჩანჩქერი), კოლხეთის, მტირალას, ქობულეთის, ალგეთის, კინტრიშის, მაჭახელას, თბილისის (მცირე ინფრასტრუქტურა), აჯამეთის აღკვეთილის (მცირე ინფრასტრუქტურა) ყაზბეგის (მცირე ინფრასტრუქტურა) და ჭაჭუნას (მცირე ინფრასტრუქტურა), ფშავ-ხევსურეთის (მცირე ინფრასტრუქტურა), ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციებში.

- 2022 წლის მდგომარეობით დაცულ ტერიტორიებზე 89 საფეხმავლო (მათ შორის სამანქანოსთან ინტეგრირებული) ბილიკია და 5 სანაოსნო მარშრუტი. ბილიკების საერთო სიგრძე 1900 კმ - მდეა.

2022 წლის საანგარიშო პერიოდში 3 დაცულ ტერიტორიაზე მოეწყო 3 ახალი ბილიკი (ჯამში დაახ. 55კმ) და განახლდა სამანქანოსთან ინტეგრირებული 7 არსებული ბილიკი (251 კმ)

- აჯამეთის აღკვეთილში მოეწყო ახალი 27 კმ სიგრძის საფეხმავლო ბილიკი
- ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნულ პარკში მოეწყო ახალი 27 კმ სიგრძის ბილიკი
- ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიებზე მოეწყო საინტერპრეტაციო ბილიკი (800 მ)
- ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიებზე განახლდა არწივის ხეობის ბილიკის 1 კმ-იანი მონაკვეთი; ასევე განახლდა სამანქანოსთან ინტეგრირებული საფეხმავლო ბილიკების ქსელი (250 კმ), ჯამში ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიებზე განახლდა 7 ბილიკი - 251 (კმ)
- მიმდინარეობს 11 დაცულ ტერიტორიაზე ბორჯომ-ხარაგაულის (240 კმ), თეთრობის (50 კმ), ლაგოდეხის (130 კმ), ერუშეთის (100 კმ), მარიმჯვარის (25 კმ), კინტრიში-მტირალას დამაკავშირებელი (150 კმ), სამეგრელო-იმერეთის დამაკავშირებელი (58 კმ), ქობულეთის დაცულ ტერიტორიაზე (700 მ), ბაწარა-ბაბანეურის (18 კმ) დაცული ტერიტორიების საფეხმავლო ბილიკების (სულ დაახ. 700 კმ-ზე მეტი სიგრძის) და თანმდევი ტურისტულ-რეკრეაციული ინფრასტრუქტურის მოწყობის სამუშაოები;

განახლდა საინფორმაციო, საინტერპრეტაციო და მიმართულების მანიშნებელი დაფების დიზაინები და საბეჭდი ფაილები;

- საანგარიშო პერიოდში 21 დაცული ტერიტორიის ადმინისტრაციისთვის განისაზღვრა საინფორმაციო დაფებთან დაკავშირებით საჭიროებები, მომზადდა ტექნიკური დავალება (1100-ზე მეტი სხვადასხვა სახის დაფა და სტიკერი) მომზადდა საინფორმაციო დაფების დიზაინები - საბეჭდი ფაილები.
- 4 დაცულ ტერიტორიაზე მისასვლელ გზებზე (მარტვილის კანიონის, ოკაცეს კანიონის, ოკაცეს ჩანჩქერის და პრომეთეს მღვიმის ბუნების ძეგლები) დამონტაჟდა 37 ცალი საგზაო მანიშნებელი

ახალი ტურისტული ინფრასტრუქტურა მოეწყო 10 დაცულ ტერიტორიაზე:

1. ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიებზე ტურისტული თავშესაფარი
2. ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნულ პარკში ერთი ბილიკი (27 კმ)
3. ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიებზე ერთი ბილიკი (0.8 კმ)
4. აჯამეთის აღკვეთილში ერთი ახალი ბილიკი (27 კმ)
5. მაჭახელას ეროვნული პარკის ვიზიტორთა ცენტრის საგამოფენო დარბაზი
6. კოლხეთის ეროვნული პარკის ვიზიტორთა ცენტრის ეზოში კაფეტერია მიმდებარე ინფრასტრუქტურით და ზიპლაინი
7. პონტოს მუხის აღკვეთილში (კოლხეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია) მცირე ინფრასტრუქტურა, ფანჩატურები და დახლები
8. წალკის კანიონზე ტურისტული ინფრასტრუქტურა
9. ჭაჭუნას აღკვეთილში ტურისტული თავშესაფარი, ფრინველებზე დაკვირვების 2 პუნქტი და 2 საპიკნიკე, ცეცხლის დასანთები ადგილი

10. მტირალას ეროვნულ პარკში ცივწყაროს ტურისტული თავშესაფრის მიმდებარედ ცეცხლის დასანთები ადგილი და ფანჩატური

ეკოტურისტული ინფრასტრუქტურის განახლება/რეაბილიტაციის სამუშაოები ჩატარდა 8 დაცულ ტერიტორიაზე:

1. მარტვილის კანონზე განახლდა ტურისტული ინფრასტრუქტურა
2. ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიებზე, მაწიმში, გარემონტდა არსებული თავლა
3. იმერეთის მღვიმეების დაცულ ტერიტორიებზე პრომეთეს მღვიმის ტურისტულ ინფრასტრუქტურას ჩაუტარდა სარემონტო სამუშაოები
4. იმერეთის მღვიმეების დაცულ ტერიტორიებზე სათაფლიას ტურისტულ ინფრასტრუქტურას ჩაუტარდა სარემონტო სამუშაოები
5. კოლხეთის ეროვნულ პარკში 2 ლოკაციაზე განახლდა საპიკნიკე ადგილები (4)
6. ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიებზე განახლდა 251 კმ სიგრძის ბილიკების ქსელი, 3 ლოკაციაზე განახლდა საპიკნიკე ადგილები (3)
7. მტირალას ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე ადმინისტრაციულ შენობას ჩაუტარდა სარემონტო სამუშაოები, განხორციელდა სარეინჯერო სადგურის რეაბილიტაცია საინფორმაციო ცენტრად, ტერიტორიაზე არსებულ ტურისტულ თავშესაფარს ჩაუტარდა სარეაბილიტაციო სამუშაოები
8. ქობულეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციის შენობას ჩაუტარდა სარემონტო სამუშაოები

მიმდინარე ინფრასტრუქტურის მოწყობის სამუშაოები

- თეთრობის აღკვეთილში 3 ტურისტული თავშესაფრის მოწყობა
- ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიებზე 3 ხიდის და ერთი ტურისტული თავშესაფრის მოწყობა
- მარიამჯვარის დაცულ ტერიტორიებზე ერთი ადმინისტრაციის ფუნქციის მქონე სარეინჯერო კოტეჯის და ორი ტურისტული თავშესაფრის მოწყობა
- ქობულეთის დაცულ ტერიტორიებზე ეკოტურისტული ინფრასტრუქტურა
- მარტვილის კანონის და ოკაცეს ჩანჩქერის ბუნების ძეგლებზე ღამის მხატვრული განათების მოწყობა

ეკოტურისტული ინფრასტრუქტურა

2022 წლის მდგომარეობით დაცულ ტერიტორიებზე ეკოტურიზმის განვითარების ხელშეწყობის მიზნით ეკოტურისტული ინფრასტრუქტურა განვითარებულია 18 დაცული ტერიტორიის ადმინისტრაციას დაქვემდებარებულ ტერიტორიაზე:

- ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიები,
- თუშეთის დაცული ტერიტორიები,
- ბორჯომ-ხარაგაულის დაცული ტერიტორიები,
- ჯავახეთის დაცული ტერიტორიები,
- იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიები (პრომეთეს მღვიმე, სათაფლია, ნავენახევის მღვიმე, საწურბლიას მღვიმე, თეთრა მღვიმე),

- მარტვილისა და ოკაცეს ბუნების ძეგლები (მარტვილის კანიონი, ოკაცეს კანიონი, კინჩხას ჩანჩქერი),
- კოლხეთის ეროვნული პარკი,
- მტირალას ეროვნული პარკი,
- ქობულეთის დაცული ტერიტორიები,
- ალგეთის ეროვნული პარკი,
- კინტრიშის დაცული ტერიტორიები,
- მაჭახელას ეროვნული პარკი,
- თბილისის ეროვნული პარკი (მცირე ინფრასტრუქტურა),
- აჯამეთის აღკვეთილი (მცირე ინფრასტრუქტურა),
- ყაზბეგის ეროვნული პარკი (მცირე ინფრასტრუქტურა),
- ჭაჭუნას აღკვეთილი (მცირე ინფრასტრუქტურა),
- ფშავ-ხევსურეთის დაცული ტერიტორიები (მცირე ინფრასტრუქტურა),
- ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიები.

სალაშქრო ბილიკები და განახლებლი ინფრასტრუქტურა

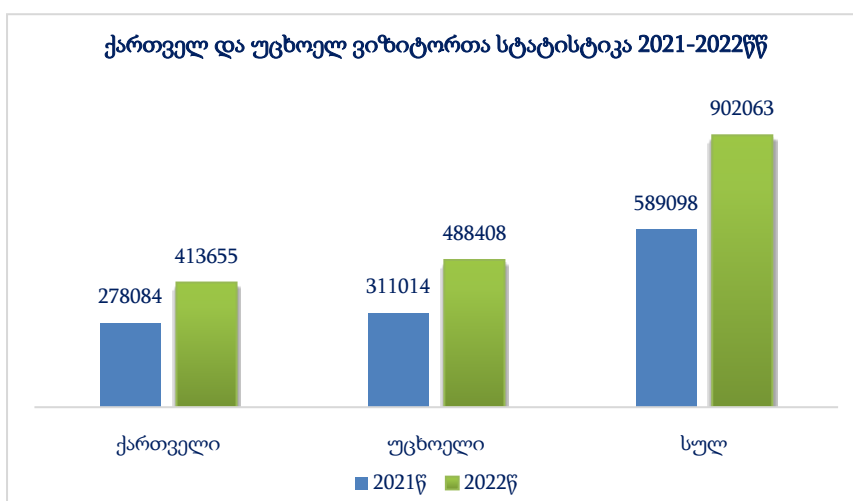
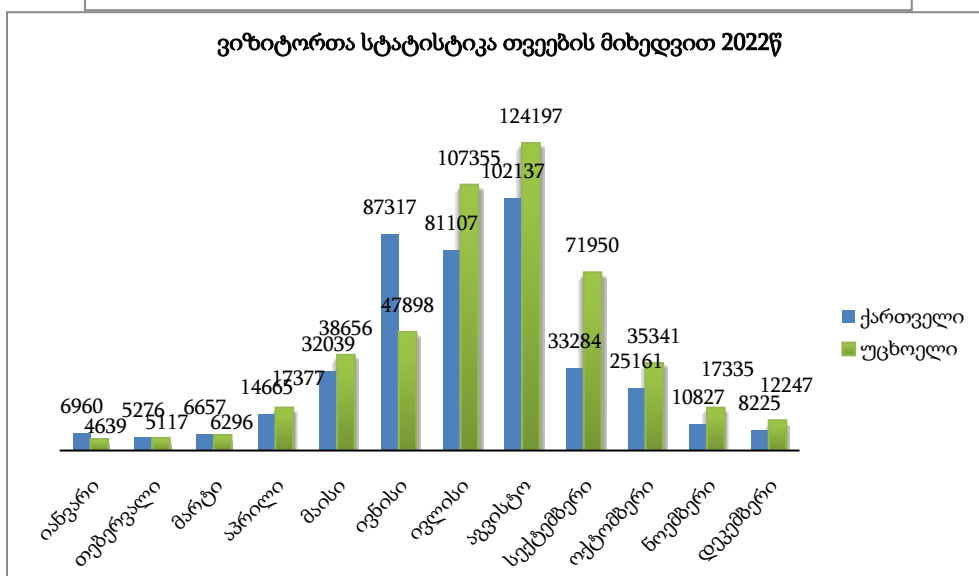
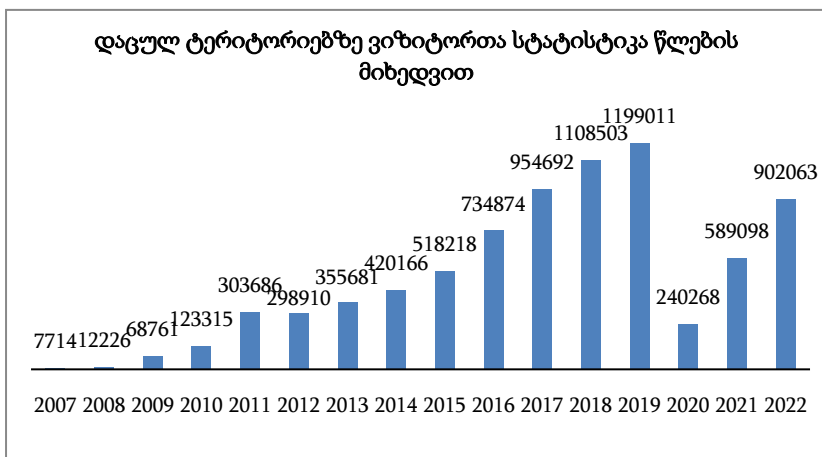
- 2022 წლის მდგომარეობით დაცულ ტერიტორიებზე 89 საფეხმავლო (მათ შორის სამანქანოსთან ინტეგრირებული) ბილიკია და 5 სანაოსნო მარშრუტი. ბილიკების საერთო სიგრძე 1900 კმ - მდეა.

ვიზიტორთა და შემოსავლების სტატისტიკა

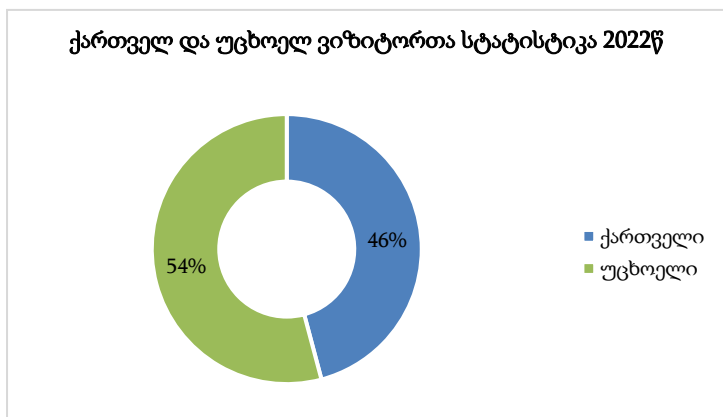
- 2022 წელს საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე დაფიქსირდა 902063 ვიზიტორი, რაც 2021 წლის მონაცემებთან შედარებით (589098 ვიზიტორი) 53%-ით - არის გაზრდილი.
- 2022 წელს ეკოტურისტული სერვისებიდან მიღებულმა შემოსავლებმა შეადგინა 8314439 ლარი, რაც წინა 2021 წლის მაჩვენებელთან (5832764 ლარი) შედარებით დაახლოებით 43% - ით არის გაზრდილი.

ვიზიტორთა სტატისტიკა

2022 წელს საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე ვიზიტორთა რაოდენობა (902063 ვიზიტორი) 2021 წლის მონაცემებთან შედარებით (589098 ვიზიტორი) 53% - ით გაიზარდა.

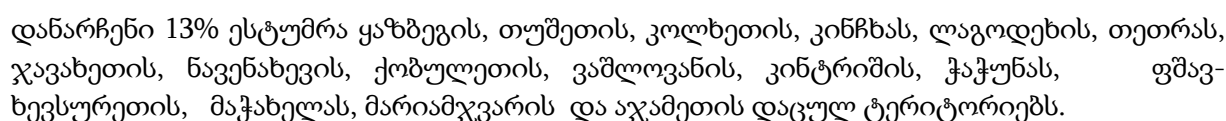

ვიზიტორთა შორის 46% ქართველია (413655 ვიზიტორი), ხოლო 54% უცხოელი (488408 ვიზიტორი).

2022 წელს ყველაზე მეტი ვიზიტორი (დაცული ტერიტორიების ვიზიტორების 87 %) ესტუმრა

- მარტვილის კანონს დაცული ტერიტორიების ვიზიტორების 19%;
- პრომეთეს მღვიმეს დაცული ტერიტორიების ვიზიტორების 19%;
- წალკის კანონს დაცული ტერიტორიების ვიზიტორების 11%;
- სათაფლიას დაცული ტერიტორიების ვიზიტორების 10%;
- მტირალას ეროვნულ პარკს დაცული ტერიტორიების ვიზიტორების 9%;
- ოკაცეს კანონს დაცული ტერიტორიების ვიზიტორების 7%;
- თბილისის ეროვნულ პარკს დაცული ტერიტორიების ვიზიტორების 5%;
- ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნულ პარკს დაცული ტერიტორიების ვიზიტორების 4%;
- ალგეთის ეროვნულ პარკს დაცული ტერიტორიების ვიზიტორების 3%;

2022

2022 წელს, საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე ვიზიტორთა რაოდენობა (902063 ვიზიტორი) 2021 წლის მონაცემებთან შედარებით (589098 ვიზიტორი) 53% - ით გაიზარდა.

2022 წელს ქართველი ვიზიტორების რაოდენობა (413655 ვიზიტორი) 2021 წლის მონაცემებთან შედარებით (278084 ვიზიტორი) გაზრდილია 49%-ით

2022 წელს უცხოელი ვიზიტორების რაოდენობა (488408 ვიზიტორი), 2021 წლის მონაცემებთან შედარებით (311014 ვიზიტორი) გაზრდილია 57% - ით.

2022 წლის შედარება 2019 წელთან:

2022 წელს დაფიქსირებული ვიზიტორთა რაოდენობა 2019 წლის მონაცემებთან შედარებით (1199011 ვიზიტორი) 25%-ით არის შემცირებული.

2022 წელს ქართველი ვიზიტორების რაოდენობა 2019 წლის მონაცემებთან შედარებით (587022 ვიზიტორი) 30% - ით არის შემცირებული.

2022 წელს უცხოელი ვიზიტორების რაოდენობა 2019 წლის მონაცემებთან შედარებით (611989 ვიზიტორი) 20% - ით არის შემცირებული

2022 წლის შედარება 2019 წლის ანალოგიური პერიოდის მონაცემებთან ტერიტორიების მიხედვით:

ტოპ 10 ტერიტორია

ვიზიტორთა რაოდენობა გაზრდილია:

- 1. მარიამჯვარის დაცულ ტერიტორიებზე 2022 წელს (187 ვიზიტორი) 2019 წლის მონაცემებთან შედარებით (22 ვიზიტორი) ვიზიტორთა რაოდენობა გაზრდილია 8.5 - ჯერ**
- 2. სათაფლიაში 2022 წელს (94677 ვიზიტორი) 2019 წლის ანალოგიური პერიოდის მონაცემებთან შედარებით (74198 ვიზიტორი) ვიზიტორთა რაოდენობა გაზრდილია 28% -ით**
- 3. ნავენახევის მღვიმეში 2022 წელს (4530 ვიზიტორი) 2019 წლის ანალოგიური პერიოდის მონაცემებთან შედარებით (2943 ვიზიტორი) ვიზიტორთა რაოდენობა გაზრდილია 54% - ით.**
- 4. მტირალას ეროვნულ პარკში 2022 წელს (78132 ვიზიტორი) 2019 წლის ანალოგიური პერიოდის მონაცემებთან შედარებით (77264 ვიზიტორი) ვიზიტორთა რაოდენობა გაზრდილია 1% -ით**

ვიზიტორთა სტატისტიკა:

2022 □□□□ □□□□□□□□
□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□

5. ჭაჭუნას ალკვეთილში 2022 წელს (2910 ვიზიტორი) 2019 წლის ანალოგიური პერიოდის მონაცემებთან შედარებით (3060 ვიზიტორი) ვიზიტორთა რაოდენობა შემცირებულია 5% -ით

6. პრომეთეს მღვიმეში 2022 წელს (175788 ვიზიტორი) 2019 წლის ანალოგიური პერიოდის მონაცემებთან შედარებით (184264 ვიზიტორი) ვიზიტორთა რაოდენობა შემცირებულია 5% -ით

7. მარტვილის კანოონზე 2022 წელს (172194 ვიზიტორი) 2019 წლის ანალოგიური პერიოდის მონაცემებთან შედარებით (189894 ვიზიტორი) ვიზიტორთა რაოდენობა შემცირებულია 9% -ით

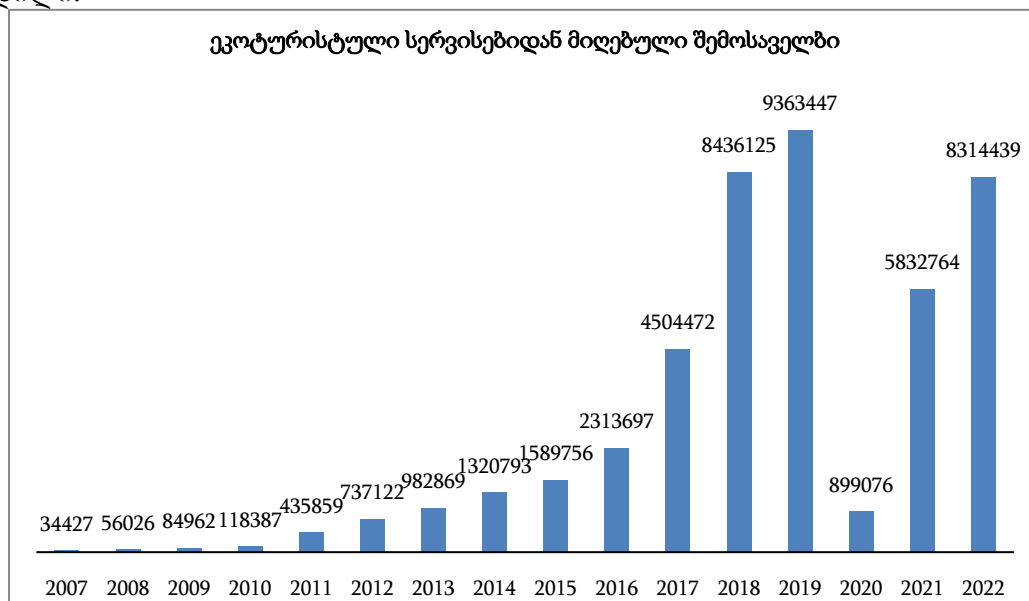
8. თუშეთის დაცულ ტერიტორიებზე 2022 წელს (14390 ვიზიტორი) 2019 წლის ანალოგიური პერიოდის მონაცემებთან შედარებით (16427 ვიზიტორი) ვიზიტორთა რაოდენობა შემცირებულია 12% -ით

9. ჯავახეთის დაცულ ტერიტორიებზე 2022 წელს (5340 ვიზიტორი) 2019 წლის მონაცემებთან შედარებით (6425 ვიზიტორი) ვიზიტორთა რაოდენობა შემცირებულია 17% -ით

10. ოკაცეს კანოონზე 2022 წელს (64663 ვიზიტორი) 2019 წლის ანალოგიური პერიოდის მონაცემებთან შედარებით (92872 ვიზიტორი) ვიზიტორთა რაოდენობა შემცირებულია 30% -ით

ეკოტურისტული სერვისებიდან მიღებული შემოსავლები

2022 წელს ეკოტურისტული სერვისებიდან მიღებულმა შემოსავლებმა შეადგინა 8 314 439 ლარი, რაც წინა 2021 წლის მაჩვენებელთან (5 832 764 ლარი) შედარებით 43%-ით არის გაზრდილი.

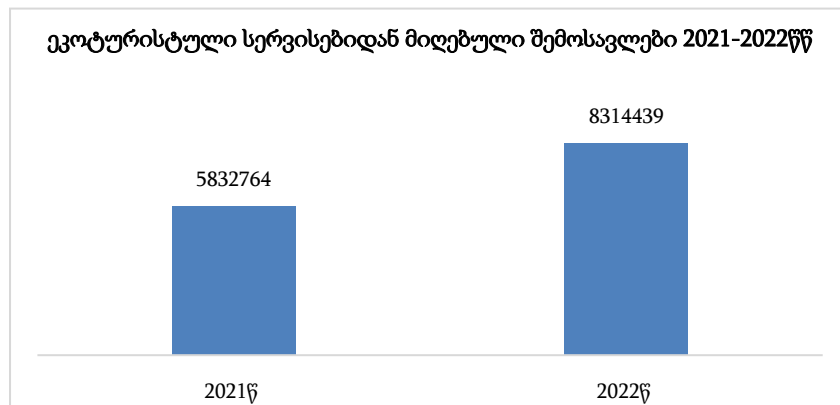

2022 □□□□ □□□□□□□□
 □□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□

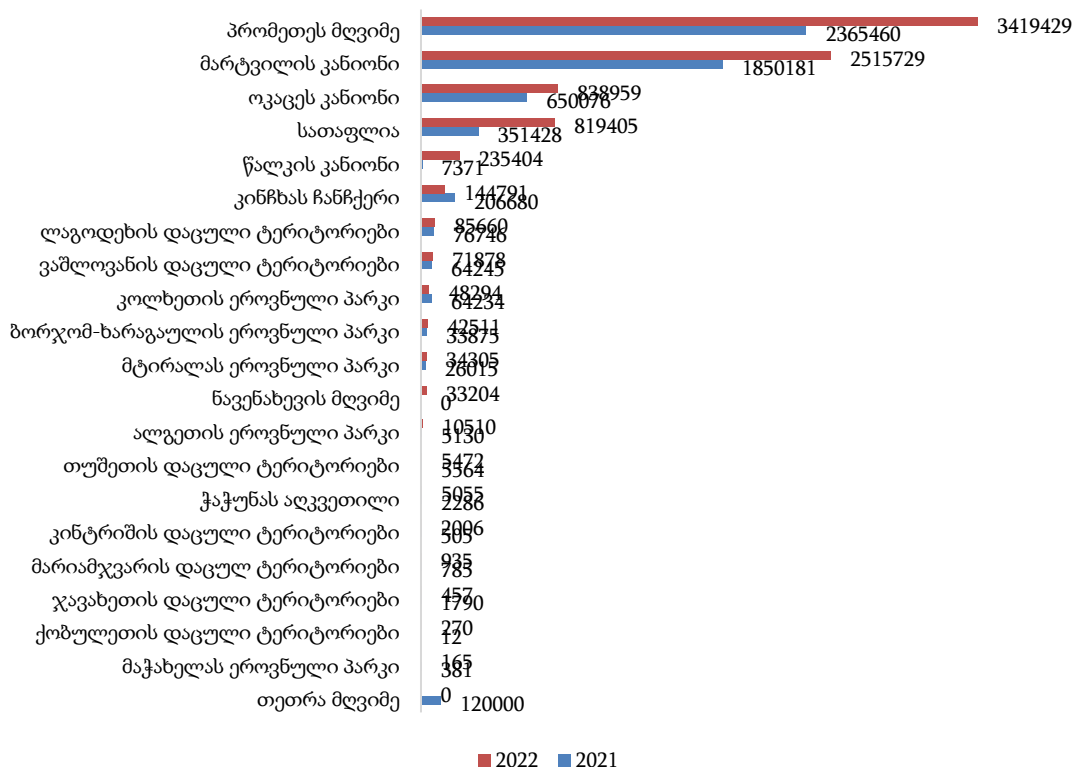
დაცული ტერიტორიების ეკოტურისტული სერვისებიდან მიღებული შემოსავლები ნაწილდება შემდეგნაირად:

- იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიები - დაცული ტერიტორიების ეკოტურისტული შემოსავლების 51%
- მარტვილისა და ოკაცეს ბუნების ძეგლები - დაცული ტერიტორიების ეკოტურისტული შემოსავლების 42%,
- ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიები - დაცული ტერიტორიების ეკოტურისტული შემოსავლების 1%
- წალკის კანონი - დაცული ტერიტორიების ეკოტურისტული შემოსავლების 3%
- ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიები - დაცული ტერიტორიების ეკოტურისტული შემოსავლების 1%

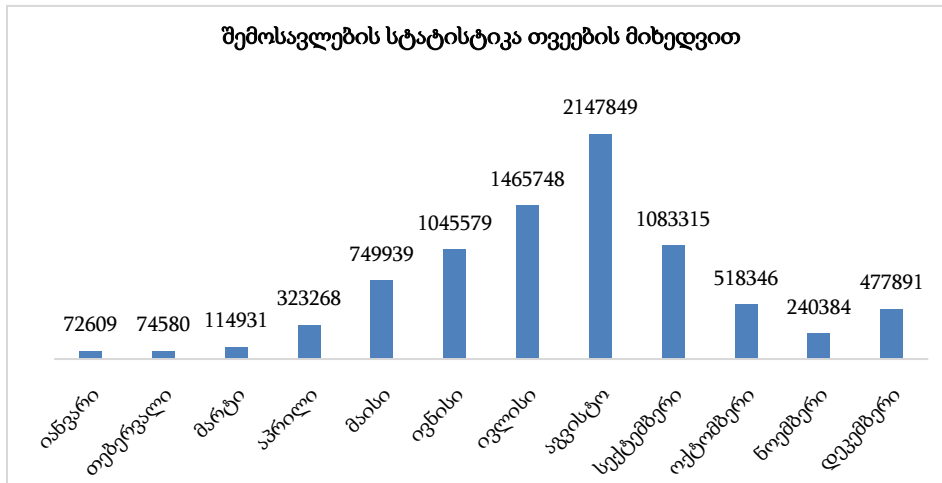
ეკოტურისტული სერვისებიდან მიღებული შემოსავლების 2% ნაწილდება კოლხეთის, ბორჯომ-ხარაგაულის, მტირალას, ალგეთის, თუსეთის, ჭაჭუნას, კინტრიშის, მარიამჯვარის, ჯავახეთის, ქობულეთის და მაჭახელას დაცულ ტერიტორიებზე.

ეკოტურისტული სერვისებიდან მიღებული შემოსავლები 2021-2022 წწ

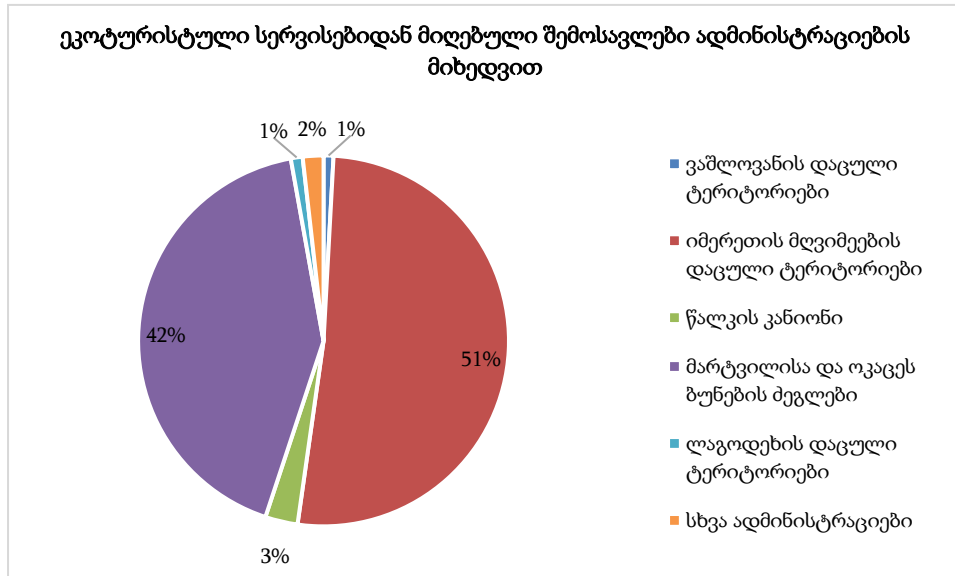

შემოსავლების სტატისტიკა თვეების მიხედვით

2022

[illegible]

ბოლო წლების მიხედვით შემოსავლების სტატისტიკა/შედარება:

2022 წლის შედარება 2021 წელთან:

2022 წელს ეკოტურისტული სერვისებიდან მიღებულმა შემოსავლებმა შეადგინა 8314439 ლარი, რაც წინა **2021 წლის** მაჩვენებელთან (5832764 ლარი) შედარებით 43% - ით არის გაზრდილი.

2022 წლის შედარება 2019 წელთან:

2022 წელს ეკოტურისტული სერვისებიდან მიღებული შემოსავლები 2019 წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით (9363447 ლარი) შემცირებულია 11% - ით.

ადგილობრივი მოსახლეობის სარგებელი

დაცული ტერიტორიების დაარსება-განვითარებისა და დაცულ ტერიტორიებზე ეკოტურიზმის განვითარების შედეგად, მიმდებარედ მცხოვრები მოსახლეობა აქტიურად ჩაერთო დაცული ტერიტორიების ვიზიტორებისთვის სხვადასხვა ტურისტული სერვისების მიწოდებაში, რაც იწვევს ადგილობრივების ეკონომიკური შემოსავლის მნიშვნელოვან ზრდას.

2022 წლის მდგომარეობით დაცული ტერიტორიების მიმდებარედ 407 სასტუმრო, 250 მაღაზია და 184 კვების ობიექტია, დასაქმებულია 1445 ადამიანი და მათი შემოსავლები შეადგენს დაახლოებით 5 713 651 ლარს.

13 დაცული ტერიტორიის მიმდებარედ (ბორჯომ-ხარაგაულის, ლაგოდეხის, იმერეთის მღვიმეების, მტირალას, კოლხეთის, თუშეთის, ვაშლივანის, მარტვილის, მაჭახელას, ჯავახეთის, ოკაცეს, კინჩხას და კინტრიშის დაცული ტერიტორიები) ხორციელდება დაცული ტერიტორიების დაარსება-განვითარების შედეგად ადგილობრივი მოსახლეობის სარგებლის მონიტორინგი.

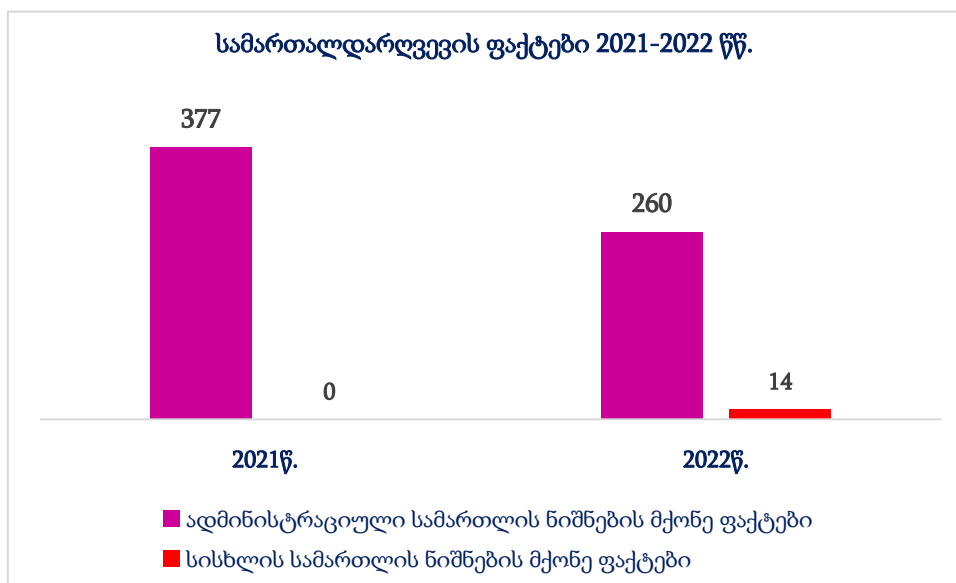
დაცული ტერიტორიების დაცვა-პატრულირება

☐ საანგარიშო პერიოდში დაცული ტერიტორიების სააგენტოს 21-ვე ტერიტორიულ ადმინისტრაციაში ხორციელდებოდა პატრულირება შესაბამისი სპეციფიკური ეკიპირებითა და გამართული ავტოსატრანსპორტო საშუალებებით აღჭურვილი რეინჯერების მიერ.

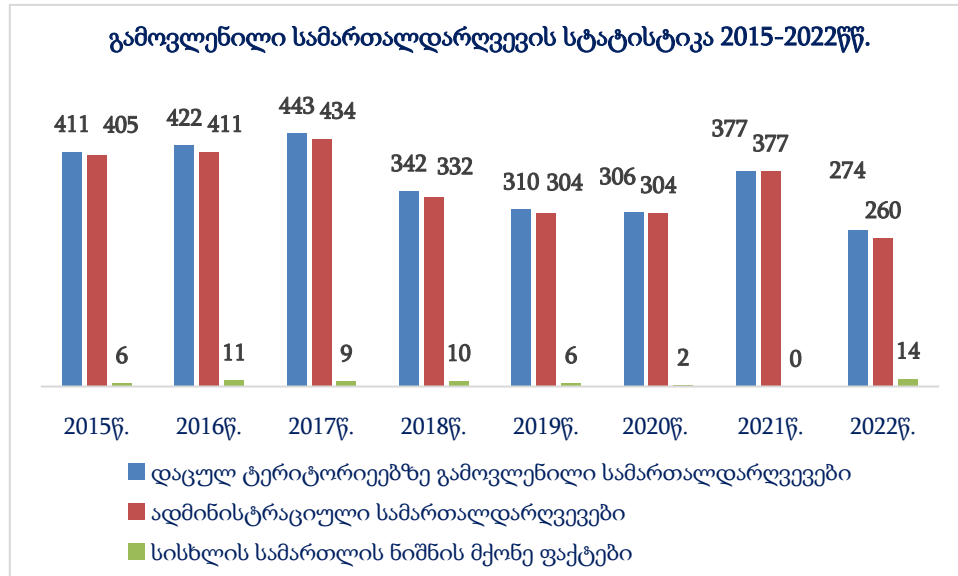
დაცული ტერიტორიების სისტემაში გამოვლენილი სამართალდარღვევები

საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე 2022 წლის მონაცემებით გამოვლენილი და სამართალდამცავ ორგანოებზე გადაცემულია 274 სამართალდარღვევის ფაქტი, აქედან 260 ადმინისტრაციული და 14 სისხლის სამართლის ნიშნების მქონე.

სამართალდარღვევების რაოდენობა 2022 წლის მონაცემებით (274 შემთხვევა, მათ შორის 260- ადმინისტრაციული, 14 სისხლის სამართლის დანაშაული მქონე), 2021 წლის ანალოგიური პერიოდის განმავლობაში გამოვლინებულ სამართალდარღვევებთან შედარებით (377 შემთხვევა, მათ შორის 377 ადმინისტრაციული და სისხლის სამართლის არც ერთი) შემცირდა 103 ფაქტით, დაახლოებით 27.3 %-ით.

ცხრილი: ადმინისტრაციული და სისხლის სამართლის ფაქტები - 2021-2022 წწ

ცხრილი: ადმინისტრაციული და სისხლის სამართლის ფაქტები - 2015-2022 წწ.

სამართალდარღვევების სახეები და სტატისტიკა

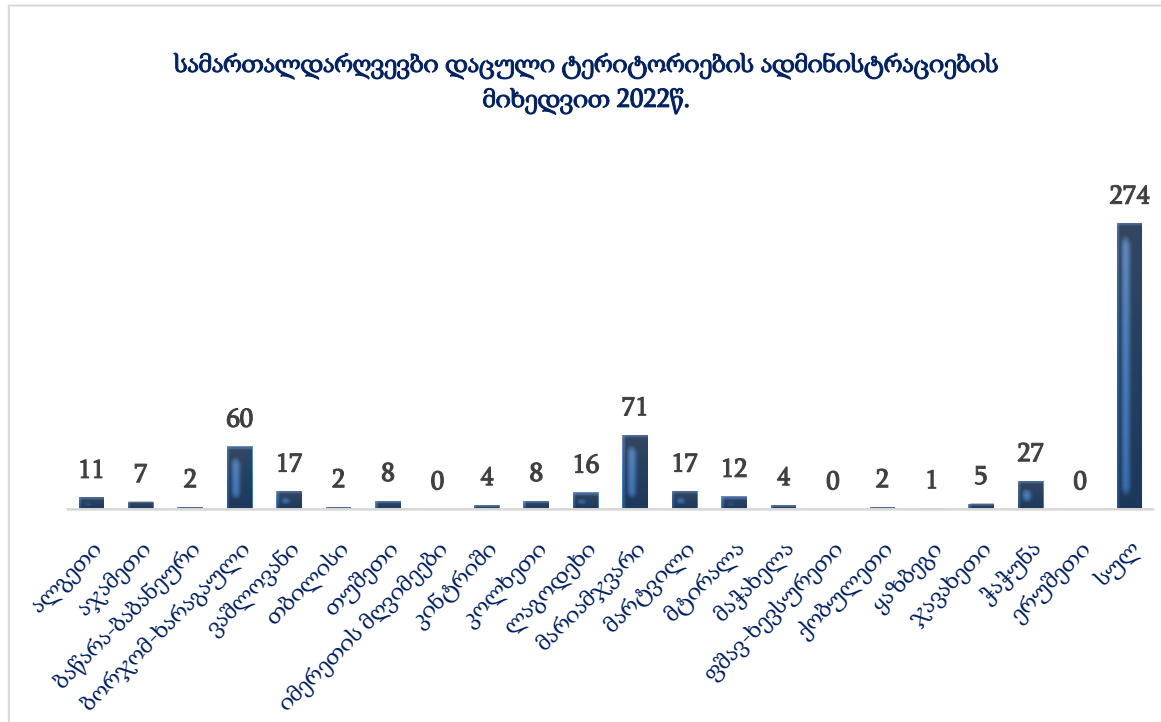
2022 წლის მონაცემებით სასამართლოსთვის გადაცემული უკანონო ქმედებებიდან, სასამართლოს მიერ განხილულია 166 სამართალდარღვევა, განხილვის პროცესშია 108 შემთხვევა, სასამართლოს მიერ გამოტანილი დადგენილებით სამართალდამრღვევების 58 შემთხვევაში მიეცათ შენიშვნა და 108 შემთხვევაში დაეკისრათ ჯარიმა, ჯარიმების მოცულობამ ჯამში შეადგინა 54068.15 ლარი.

ყველაზე მეტი სამართალდარღვევის 71 შემთხვევა დაფიქსირდა მარიამჯვარის ნაკრძალის ადმინისტრაციის მიერ. შემდეგი მოდის ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკი 60 შემთხვევა, ჭაჭუნას ალკვეთილი 27 შემთხვევა, 17 ფაქტი დაფიქსირდა ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიაზე და 17 მარტვილისა და ოკაცეს ბუნებრივი ძეგლების ადმინისტრაციის ტერიტორიაზე, 16 ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიაზე, 12 მტირალას ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე, 11 ფაქტი ალგეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე, 8 ფაქტი კოლხეთის ეროვნული პარკის და 8 თუშეთის დაცულ ტერიტორიაზე, 7 ფაქტი აჯამეთის ალკვეთილის ტერიტორიაზე, 5 ჯავახეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე, 4 ფაქტი მაჭახელას ეროვნული პარკის და 4 კინტრიშის დაცულ ტერიტორიებზე. 2 ფაქტი გამოვლინდა ბაწარაბაზანეურის დაცულ ტერიტორიაზე, 2 ქობულეთის დაცულ ტერიტორიაზე და 2 თბილისის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე. 1 შემთხვევა დაფიქსირდა ყაზბეგის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის ტერიტორიაზე.

უკანონო ქმედებები არ გამოვლენილა 3 დაცულ ტერიტორიაზე: ერუშეთის და ფშავ-ხევსურეთის ეროვნული პარკების, ასევე იმერეთის მღვიმეების დაცულ ტერიტორიებზე.

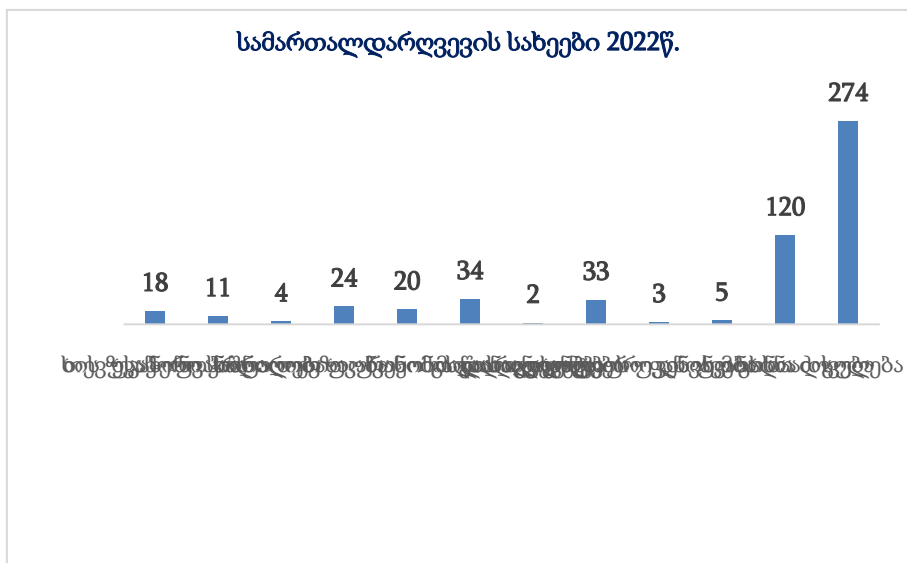
გარემოზე მიყენებულმა ზიანმა საანგარიშო პერიოდში სულ შეადგინა 171652.5 ლარი. აქედან 3371.18 ლარი ხის უკანონო ჭრის, ხოლო 72440.2 ლარი ნაყოფიერი ფენის მოხსნის შედეგად. უკანონო თევზაობის და თევზჭერის წესების დარღვევა 55.87 ლარი, რეჟიმის დარღვევა 66.15 ლარი, ხეტყის უკანონო ტრანსპორტირება 719.1 ლარი, უკანონო ნადირობა

95000 ლარი. ჩამორთმეულია 2.8 მ³ და დატაცებულია 13,58 მ³ მეორე ხარისხის ხე. სასამართლოს მიერ მისჯილმა ჯარიმამ შეადგინა 54068.15 ლარი.

2022 წლის საანგარიშო პერიოდში დაცულ ტერიტორიებზე გამოვლენილ სამართალდარღვევის ფაქტებს შორის გვხვდება:

- ხის უკანონო ჭრა - 18 შემთხვევა,
- უკანონო ნადირობა - 11
- უკანონო თევზაობა - 4
- თევზსაჭერი საშუალებით უკანონო გადაადგილება - 24
- იარაღით უკანონო გადაადგილება - 20 შემთხვევა,
- რეჟიმის დარღვევა - 34 შემთხვევა,
- დანაგვიანება - 2
- მიწის თვითნებური დაკავება - 33
- ნაყოფიერი ფენის მოხსნა - 3 შემთხვევა,
- ხეტყის უკანონო ტრანსპორტირება - 5
- უკანონო მოვება - 120 შემთხვევა.

ცხრილი: სამართალდარღვევის სახეები 2022 წ.

ბუნებრივი რესურსებით მდგრადი სარგებლობა

ადგილობრივი მოსახლეობის ხე-ტყით უზრუნველყოფის მიზნით, 2022 წლის მონაცემებით ადგილობრივ მოსახლეობაზე გაცემულია სულ: 14202,39 მ³ საშემე მერქანი. საშემე მერქანი გაიცა 10 ადმინისტრაციიდან:

- ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკიდან 6944,548 მ³,
- თბილისის ეროვნული პარკიდან 1609 მ³,
- კოლხეთის ეროვნული პარკიდან 1711მ³ ,
- მაჭახელას ეროვნულ პარკიდან 259,82 მ³ ,
- ალგეთის ეროვნულ პარკიდან 977,4 მ³,
- ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიიდან 1485,07 მ³,
- ფშავ-ხევსურეთის ეროვნული პარკი 65,543 მ³.
- მარიამჯვარის სახელმწიფო ნაკრძალი(ყორულის ალკვეთილი) 223,25 მ³.
- კინტრიშის დაცული ტერიტორიები 14,48 მ³.
- ერუშეთის ეროვნული პარკი 371,28 მ³.

ტყის მოვლა-აღდგენა

აჯამეთის ალკვეთილში-2016 წლიდან დღემდე მიმდინარეობს იმერული მუხის აღდგენის პროექტი, დაახლოებით 56 ჰა-ზე.

- ❑ ჭაჭუნას ადკვეთილში - ტყის აღდგენის პროექტის ფარგლებში გააკეთეს ბარაჟი (მდინარეში დიდი ქვები ჩაყარეს, რომ წყალი გადმოვიდეს ნაპირებზე, მოხდეს დატბორვა და ასე ტყის სანაპირო ზოლი მოირწყვება)
- ❑ ქობულეთის ადკვეთილში - 22 მარტს წყლის რესურსების საერთაშორისო დღესთან დაკავშირებით ჩატარდა ბუნებრივი რესურსების აღდგენის ღონისძიება, ქობულეთის ფარნავაზის სკოლის მოსწავლეების მონაწილეობით დაირგო მურყანის ნერგები.
- ❑ სააგენტოს მიერ 2022 წლის განმავლობაში შეძენილია 1080 ფერომონიანი საჭერი 4 დაცული ტერიტორიისთვის: ბორჯომ-ხარაგაულის (87,673ა) ალგეთის (833ა) ფშავ-ხევსურეთის (103ა) ყაზბეგის (203ა) ეროვნულ პარკებში (ჯამში დაახლოებით 200, 67 3ა)
- ❑ კოლხური ბზისთვის შეძენილია კოლხური ბზის დასამუშავებელი პრეპარატები 4 დაცული ტერიტორიისათვის: ბაწარა-ბაზანეურის (0,113ა), კინტრიშის დაცული ტერიტორიის (13ა), კოლხეთის (23ა), თბილისის(73ა) ეროვნულ პარკებში (ჯამში დაახლოებით 10.11 3ა ტერიტორიისთვის).

ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგი

- ❑ ტერიტორიული ადმინისტრაციის მიერ დაცულ ტერიტორიებზე ხორციელდება მონიტორინგი გავრცელებულ ბიომრავალფეროვნებაზე;
- ❑ დაცულ ტერიტორიებზე 2022 წლის განმავლობაში გაცემულია 78 ნებართვა სამეცნიერო კვლევების ჩასატარებლად.

კონსერვაციული პროექტები დაცულ ტერიტორიებზე

დაცულ ტერიტორიებზე მიმდინარეობს კონსერვაციული პროექტები, მათ შორის:

- ❑ **ქურციკის რეინტროდუქციის პროექტი ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიებზე** - საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსა და აზერბაიჯანის ეკოლოგიის სამინისტროს შორის თანამშრომლობის ფარგლებში განხორციელდა ქურციკების (ჯეირნების) რეინტროდუქცია აზერბაიჯანიდან საქართველოში. რეინტროდუქცია წარმატებით მიმდინარეობს 2013 წლიდან დღემდე. პროექტი ხორციელდება WWF-კავკასიის ბუნების დაცვის ფონდის და TJS ფინანსური მხარდაჭერით. ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიებზე 2021 წლის მონაცემებით 200-მდე ქურციკია დაფიქსირებული, რაც 2020 წლის მონაცემებთან შედარებით (150 ინდივიდი) 50-ით არის გაზრდილი.
- ❑ **ჯიხვის მონიტორინგი ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიებზე** - 2018 წლიდან, პირველად კავკასიაში დაიწყო და დღემდე მიმდინარეობს აღმოსავლეთ-კავკასიური ჯიხვის ტრანსსასაზღვრო ტელემეტრიული მონიტორინგი ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიებზე და ზაქათალას ადკვეთილში, არასამთავრობო ორგანიზაცია NACRES-ის მიერ. მონიტორინგი ხორციელდება TJS - ტრანს-სასაზღვრო სამდივნოს ფინანსური მხარდაჭერით. გასულ წელთან შედარებით რაოდენობა გაზრდილია 40 ინდივიდით, 2021 წლის დასაწყისის მონაცემებით კი ფიქსირდება 690 ინდივიდი.

კეთილშობილი ირმის მონიტორინგი მიმდინარეობს 4 დაცულ ტერიტორიაზე: ბორჯომ-ხარაგაულის, თუშეთის, ლაგოდეხის, თბილისის ეროვნულ პარკში (საგურამო). 2021 წლის მდგომარეობით ჯამში 1220 ირემი დაფიქსირდა, რაც გასული წლის მონაცემებთან შედარებით (922 ინდივიდი) გაზრდილია 298 ინდივიდით.

თუშეთის დაცულ ტერიტორიებზე ფოტოხაფანგმა აგვისტოს თვეში, გამოავლინა ლეოპარდის (ჯიქის) ეგზემპლარი, რაც უკანასკნელი 40 წლის განმავლობაში არ დაფიქსირებულა. ა/ო „ნაკრესის“ მიერ თუშეთის და ფშავ-ხევსურეთის დაცულ ტერიტორიებზე დაიწყო ლეოპარდის კვლევა ტერიტორიებზე განთავსებულია ფოტომახეები.

სტატისტიკა: ჯიხვის რიცხოვნობა მთლიანად დაცულ ტერიტორიებზე გასულ წელთან შედარებით გაზრდილია 689 ინდივიდით (2021 წელს იყო 2073, ნიაშორის რიცხოვნობა გაზრდილია 77 ინდივიდით (2021 წელს იყო 628), არჩვის რიცხოვნობა თითქმის იმდენივეა, რაც წინა წელს (2021 წელს იყო - 700).

გარემოსდაცვითი განათლება და ცნობიერების ამაღლება

2022 წლის განმავლობაში საზოგადოების გარემოსდაცვითი განათლებისა და ცნობიერების ამაღლების მიზნით, დაცული ტერიტორიების სააგენტოსა და ტერიტორიული ადმინისტრაციების ორგანიზებით განხორციელდა სხვადასხვა სახის ღონისძიება სამიზნე ჯგუფების მიხედვით:

- სკოლის მოსწავლეებისთვის და სტუდენტებისათვის მომზადდა და განახლდა მიზნობრივი პრეზენტაციები გარემოსდაცვითი თემატიკით;
- ჩატარდა შეხვედრები ადგილობრივ მოსახლეობასთან - 187 ;
- სტუდენტებისა და მოსწავლეებისთვის ჩატარდა ლექცია-სემინარები – 448;
- დაცულ ტერიტორიებზე მოეწყო ეკოტურები - 808;
- მოსწავლეებისა და ადგილობრივი მოსახლეობის ჩართულობით განხორციელდა გამწვანების აქციები - 16;
- დასუფთავების აქციები - 105;
- საანგარიშო პერიოდში აღინიშნა 16 ე.წ. „მწვანე კალენდრის“ დღე, რომელთა ფარგლებშიც განხორციელდა სხვადასხვა სახის ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობა.
- დაცული ტერიტორიების მიმდებარედ მცხოვრებ მოსახლეობაში ჩატარდა სოციოლოგიური გამოკითხვა სპეციალური კითხვარის საშუალებით, სადაც დაცულ ტერიტორიებთან დაკავშირებულ სხვადასხვა საკითხთან მიმართებით გამოიკითხა 2100 რესპოდენტი.
- საანგარიშო პერიოდში ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობებში მონაწილეობა მიიღო სულ 73710-მა მონაწილემ, რომელთა სტატისტიკა სამიზნე ჯგუფების მიხედვით ასე გამოიყურება: 45298 მოსწავლე, 2411 სტუდენტი, 3090 პედაგოგი/ლექტორი, 21783 ადგილობრივი მოსახლე და 1128 სხვა დაინტერესებული პირი.

ტრენინგები და გადამზადება

საანგარიშო პერიოდში თანამშრომლების კვალიფიკაციის ამაღლების მიზნით ჩატარდა ტრენინგი: „ტყის დაცვის, აღდგენის, მოვლის, აღრიცხვის სისტემის, მონიტორინგის, ტყეთსარგებლობის და მდგრად მართვასთან დაკავშირებით“ (დონორი: UNDP). სულ გადამზადდა 10 თანამშრომელი.

შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებთან კომუნიკაციის საკითხებთან დაკავშირებით ბორჯომ-ხარაგაულის და კოლხეთის ეროვნული პარკების ვიზიტორთა მომსახურების სპეციალისტებს ჩაუტარდათ ტრენინგი. სულ გადამზადდა 2 თანამშრომელი.

საანგარიშო პერიოდში ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციის თანამშრომლებს ჩაუტარდათ ტრენინგი თემაზე: „ეფექტური კომუნიკაცია“, სულ გადამზადდა 21 თანამშრომელი.

ნაწილი II. დაცული ტერიტორიების სააგენტოს 2022 წლის ძირითადი საქმიანობების ანგარიში

თავი 1. ბუნებრივი რესურსების დაცვა და მდგრადი მართვა

- 1.1. დაცვა-პატრულირების სისტემის განვითარება
- 1.2. დაცულ ტერიტორიებზე გამოვლენილი სამართალდარღვევების სტატისტიკა
- 1.3. სამართალდარღვევების სახეები და სტატისტიკა
- 1.4. ხანძარსაწინააღმდეგო ღონისძიებები და სამაშველო საქმე
- 1.5. ხანძრების სტატისტიკა
- 1.6. ბუნებრივი რესურსით სარგებლობა

2022 □□□□ □□□□□□□□
□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□

1.7. განსაკუთრებული დანიშნულებით ტყით სპეციალური სარგებლობა

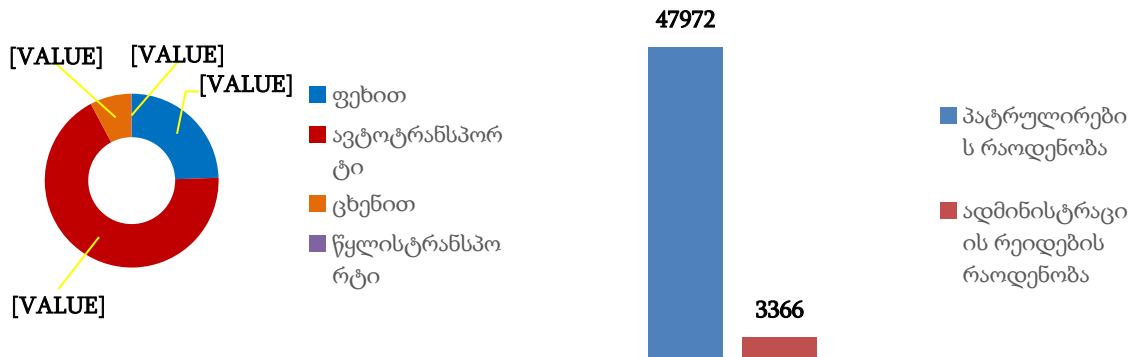

1.1. დაცვა-პატრულირების სისტემის განვითარება

საქართველოს დაცული ტერიტორიების სააგენტოს დაცვის სამსახურში დასაქმებულია 418 რეინჯერი და უფროსი რეინჯერი. თითოეულ რეინჯერზე სამართავად მოდის საშუალოდ 2062 ჰა ტერიტორია. საანგარიშო პერიოდში, ადმინისტრაციის მიერ ჩატარებულია 3366 საკონტროლო რეიდი. 47972 ჯერ ჩატარდა პატრულირება. პატრულირების დროს გავლილმა საშუალო მანძილმა შეადგინა 1841513კმ, მათ შორის: ფეხით - 47972 კმ, ცხენით - 140440 კმ, ავტოტრანსპორტით - 1236554 კმ, წყლის ტრანსპორტით - 18060 კმ. სულ, დაცვის სამსახურის თანამშრომლებმა ფეხითა და სხვადასხვა სატრანსპორტო საშუალებით ყოველდღიურად საშუალოდ გაიარეს 18 კმ მანძილი.

**პატრულირებისას განვლილი
 მანძლი კმ. 2022წ**

**ჩატარებული პატრულირების და
 ადმინისტრაციის რეიდების რაოდენა 2022წ**

პატრულირებისა და მონიტორინგის თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვა - SMART პატრულირება

❑ დაცული ტერიტორიების დაცვა-მონიტორინგის გაუმჯობესების მიზნით, დაცულ ტერიტორიებზე მიმდინარეობს SMART პატრულირების სისტემის დანერგვა გლობალური გარემოსდაცვითი ფონდის (GEF), გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) და კავკასიის ბუნების ფონდის (CNF) ფინანსური მხარდაჭერით, “დაცული ტერიტორიების სისტემის ფინანსური მდგრადობის უზრუნველყოფა” პროექტის ფარგლებში ხორციელდება. ინიციატივის პარტნიორია ასევე ფონდი Global Conservation.

❑ SMART არის მოქნილი (ჰკვიანი) პროგრამა - ტექნოლოგიური ინსტრუმენტების კომპლექტი, სერვისის ნაკრები, რომლის მიზანია დაცული ტერიტორიების ეფექტური მართვა შესაძლებლობების განვითარების გზით და მონიტორინგის ინსტრუმენტების, საუკეთესო პრაქტიკის და სტანდარტების დანერგვით.

დაცული ტერიტორიების სააგენტოს ინიციატივითა და CNF-ის ფინანსური მხარდაჭერით ორგანიზაცია NACRES-მა უზრუნველყო 2020-2021 წლებში SMART პროგრამის SMART ოფიცრებისა და რეინჯერების გადამზადება. თავდაპირველად დატრენინგდნენ ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიების და ბორჯომის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციები და დაიწყეს საპილოტე რეჟიმში მუშაობა. ხოლო 2021 წელს დაიწყო ტრენინგების სერია რის შედეგადაც 10 ადმინისტრაციაში (ალგეთი, კინტრიში, მაჭახელა, ყაზბეგი, მტირალა, თუშეთი, ფშავ-ხევსურეთი, ვაშლოვანი, ჯავახეთი, თუშეთის დაცული ლანდშაფტი) გადამზადდნენ, როგორც SMART ოფიცრები ასევე რეინჯერები. შეიქმნა დაცული ტერიტორიების მახასიათებლებიდან გამომდინარე კონსერვაციის არეალები და შემუშავდა ანგარიშგების ფორმატი.

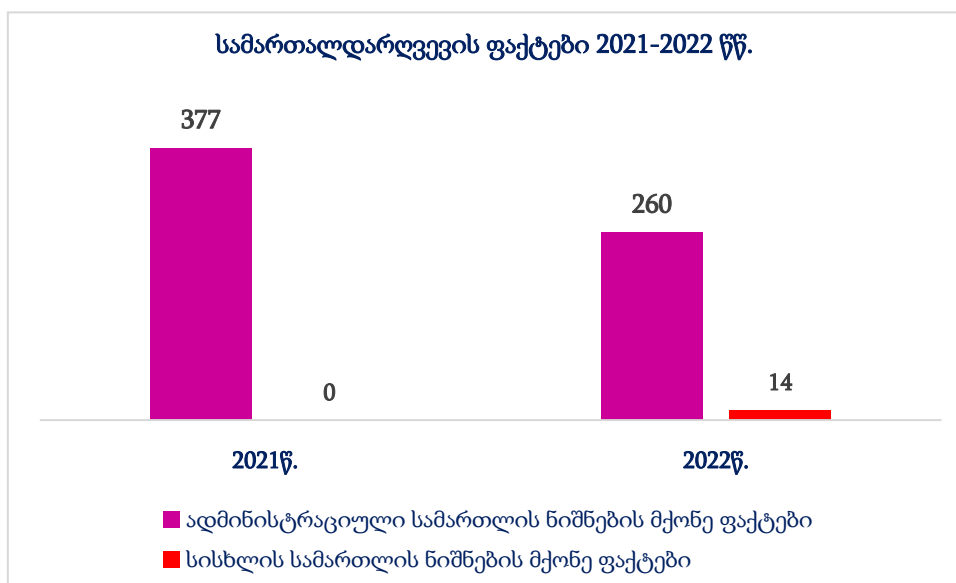
ამ ეტაპზე დაცულ ტერიტორიებზე მიმდინარეობს SMART ტექნოლოგიების სატესტო რეჟიმში დანერგვის პროცესი სადაც ადმინისტრაციები მუშაობენ შემდეგი ფორმატით:

1. საპატრულო გუნდები აგროვებენ და აღრიცხავენ მონაცემებს საპატრულო მარშრუტებზე და როგორცაა საფრთხეები (მაგ. ბრაკონიერობის შესახებ),

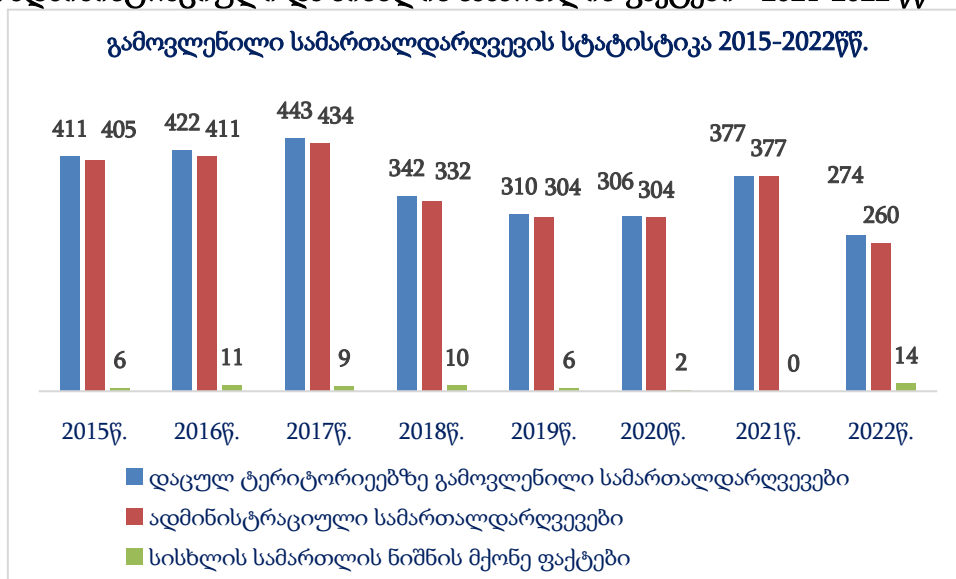
32

საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე 2022 წლის მონაცემებით გამოვლენილი და სამართალდამცავ ორგანოებზე გადაცემულია 274 სამართალდარღვევის ფაქტი, აქედან 260 ადმინისტრაციული და 14 სისხლის სამართლის ნიშნების მქონე.

სამართალდარღვევების რაოდენობა 2022 წლის მონაცემებით (274 შემთხვევა, მათ შორის 260- ადმინისტრაციული, 14 სისხლის სამართლის დანაშაული მქონე), 2021 წლის ანალოგიური პერიოდის განმავლობაში გამოვლინებულ სამართალდარღვევებთან შედარებით (377 შემთხვევა, მათ შორის 377 ადმინისტრაციული და სისხლის სამართლის არც ერთი) შემცირდა 103 ფაქტით, დაახლოებით 27.3 %-ით.

ცხრილი: ადმინისტრაციული და სისხლის სამართლის ფაქტები - 2021-2022 წწ

ცხრილი: ადმინისტრაციული და სისხლის სამართლის ფაქტები - 2015-2022 წწ

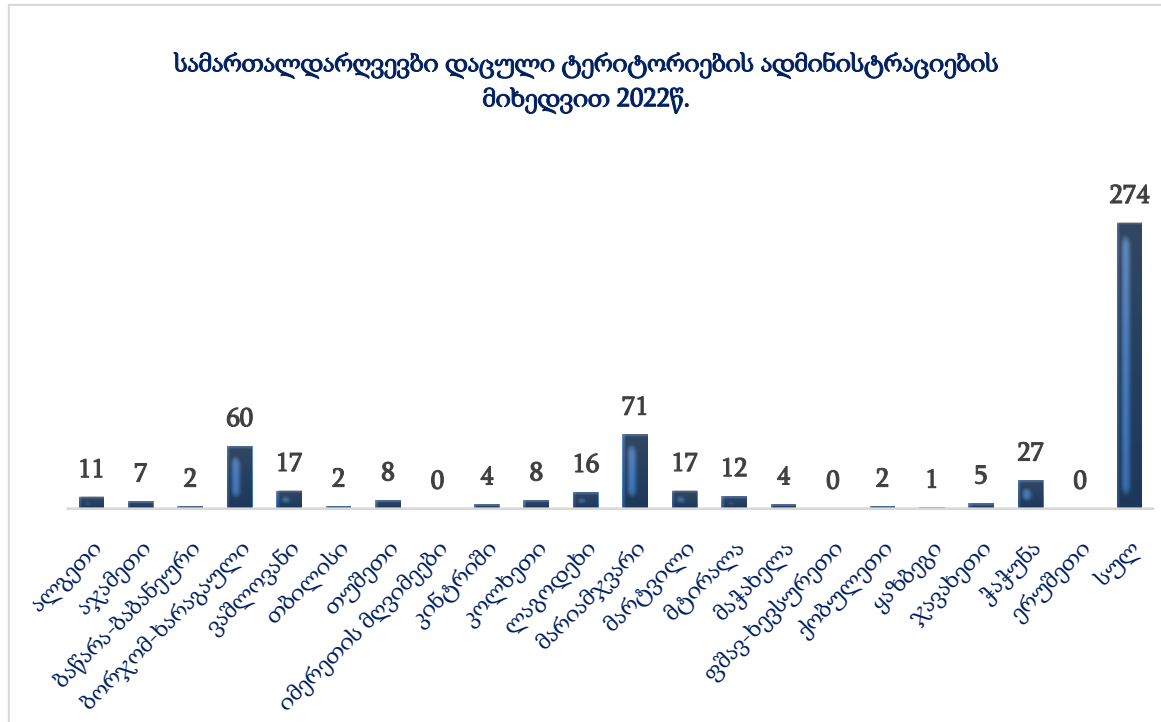
1.3 სამართალდარღვევების სახეები და სტატისტიკა

2022 წლის მონაცემებით სასამართლოსთვის გადაცემული უკანონო ქმედებებიდან, სასამართლოს მიერ განხილულია 166 სამართალდარღვევა, განხილვის პროცესშია 108 შემთხვევა, სასამართლოს მიერ გამოტანილი დადგენილებით სამართალდამრღვევების 58 შემთხვევაში მიეცათ შენიშვნა და 108 შემთხვევაში დაეკისრათ ჯარიმა, ჯარიმების მოცულობამ ჯამში შეადგინა 54068.15 ლარი.

ყველაზე მეტი სამართალდარღვევის 71 შემთხვევა დაფიქსირდა მარიამჯვარის ნაკრძალის ადმინისტრაციის მიერ. შემდეგი მოდის ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკი 60 შემთხვევა, ჭაჭუნას ალკვეთილი 27 შემთხვევა, 17 ფაქტი დაფიქსირდა ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიაზე და 17 მარტვილისა და ოკაცეს ბუნებრივი ძეგლების ადმინისტრაციის ტერიტორიაზე, 16 ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიაზე, 12 მტირალას ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე, 11 ფაქტი ალგეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე, 8 ფაქტი კოლხეთის ეროვნული პარკის და 8 თუშეთის დაცულ ტერიტორიაზე, 7 ფაქტი აჯამეთის ალკვეთილის ტერიტორიაზე, 5 ჯავახეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე, 4 ფაქტი მაჭახელას ეროვნული პარკის და 4 კინტრიშის დაცულ ტერიტორიებზე. 2 ფაქტი გამოვლინდა ბაწარა-ბაზანეურის დაცულ ტერიტორიაზე, 2 ქობულეთის დაცულ ტერიტორიაზე და 2 თბილისის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე. 1 შემთხვევა დაფიქსირდა ყაზბეგის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის ტერიტორიაზე.

უკანონო ქმედებები არ გამოვლენილა 3 დაცულ ტერიტორიაზე: ერუშეთის და ფშავ-ხევსურეთის ეროვნული პარკების, ასევე იმერეთის მღვიმეების დაცულ ტერიტორიებზე.

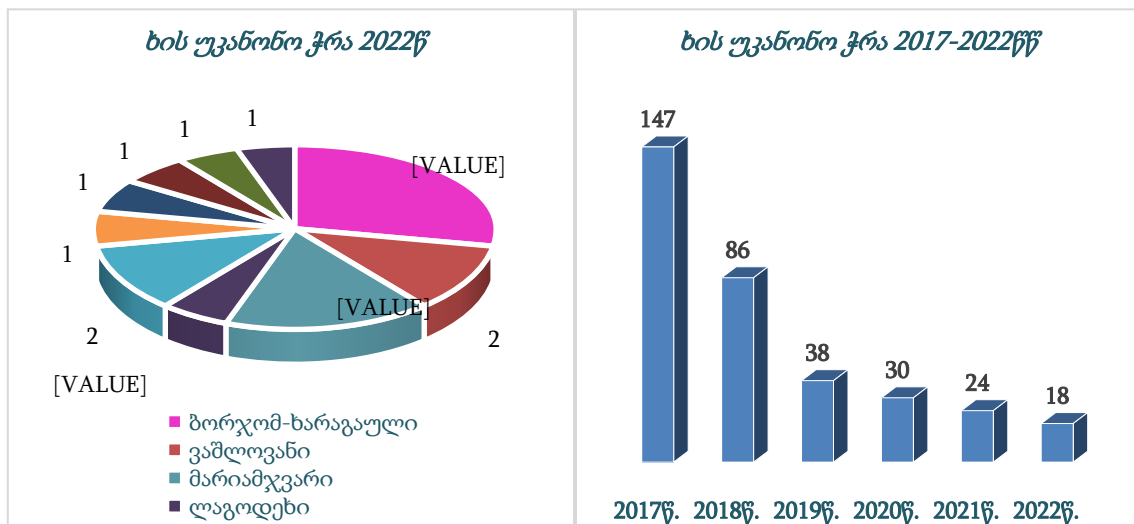
გარემოზე მიყენებულმა ზიანმა საანგარიშო პერიოდში სულ შეადგინა 171652.5 ლარი. აქედან 3371.18 ლარი ხის უკანონო ჭრის, ხოლო 72440.2 ლარი ნაყოფიერი ფენის მოხსნის შედეგად. უკანონო თევზაობის და თევზჭერის წესების დარღვევა 55.87 ლარი, რეჟიმის დარღვევა 66.15 ლარი, ხე-ტყის უკანონო ტრანსპორტირება 719.1 ლარი, უკანონო ნადირობა 95000 ლარი. ჩამორთეულია 2.8 მ³ და დატაცებულია 13,58 მ³ მეორე ხარისხის ხე. სასამართლოს მიერ მისჯილმა ჯარიმამ შეადგინა 54068.15 ლარი.

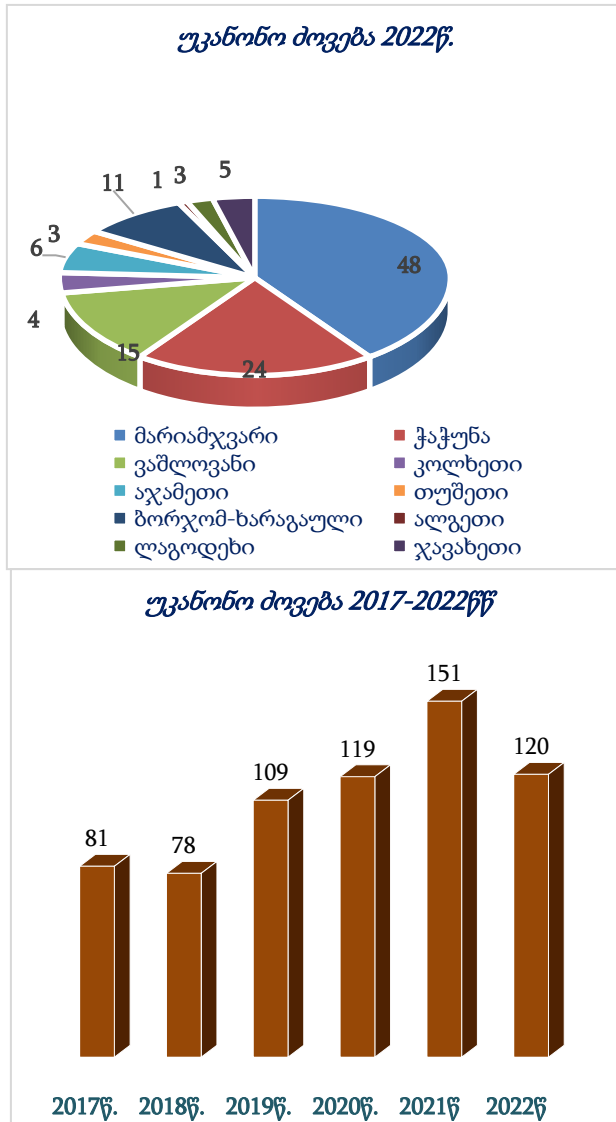
2022 წლის საანგარიშო პერიოდში დაცულ ტერიტორიებზე გამოვლენილ სამართალდარღვევების ფაქტებს შორის გვხვდება:

- ხის უკანონო ჭრა - 18 შემთხვევა,
- უკანონო ნადირობა -11
- უკანონო ტევზაობა-4
- თევზსაჭერი საშუალებით უკანონო გადაადგილება- 24
- იარაღით უკანონო გადაადგილება - 20 შემთხვევა,
- რეჟიმის დარღვევა - 34 შემთხვევა,
- დანაგვიანება-2
- მიწის თვითნებური დაკავება- 33
- ნაყოფიერი ფენის მოხსნა- 3 შემთხვევა,
- ხეტყის უკანონო ტრანსპორტირება-5
- უკანონო მოვება- 120 შემთხვევა.

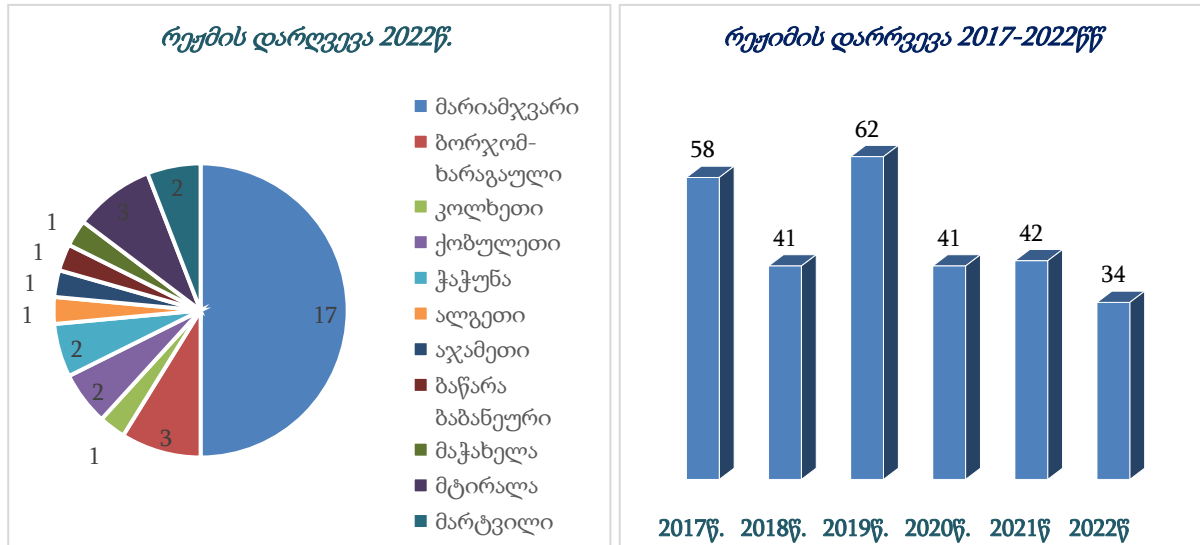
- 5- ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკი,
- 3 - მარიამჯვარის ნაკრძალის ადმინისტრაციის ტერიტორიაზე,
- 2 - ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიაზე,
- 2- მტირალასა ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე,
- 1- ყაზბეგის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე,
- 1- ჭაჭუნას აღკვეთილის ტერიტორიაზე,
- 1 - ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიაზე,
- 1- თბილისი ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე,
- 1 -კინტრიშის დაცული ტერიტორიებზე.

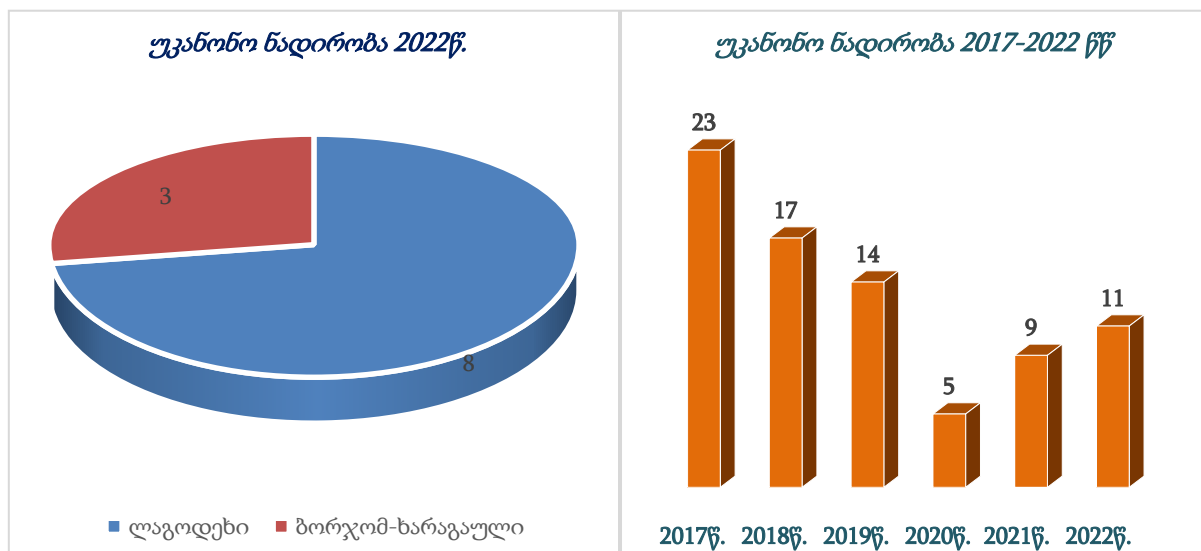
ძოვების წესების დარღვევის 120 შემთხვევიდან, ყველაზე მეტი - 48 ფაქტი გამოვლინდა მარიამჯვარის ნაკრძალის ტერიტორიაზე, შემდგომ მოდის 24 ფაქტი - ჭაჭუნას აღკვეთილის ტერიტორიაზე, ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიები - 15 ფაქტი, 11 ფაქტი ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე, ხოლო 6 ფაქტი აჯამეთის აღკვეთილის ტერიტორიაზე, 5 ფაქტი ჯავახეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე, 4 ფაქტი კოლხეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე, 3 თუშეთის და 3 ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიებზე. 1 ფაქტი ალგეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე.

რეჟიმის დარღვევის ფაქტების 34 შემთხვევიდან, -17 მარიამჯვარის სახელმწიფო ნაკრძალის, 3 ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის და 3 მტირალას ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე, 2 ქობულეთის დაცულ ტერიტორიაზე და 2 ჭაჭუნას აღკვეთილის ტერიტორიაზე, 2 მარტვილისა და ოკაცეს ბუნებრივი ძეგლების ტერიტორიაზე. 1 კოლხეთის ეროვნული პარკის, 1 მაჭახელას ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე, 1 ბაწარა-ბაზანეურის დაცულ ტერიტორიაზე, 1 ალგეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე, 1 აჭაზეთის აღკვეთილის ტერიტორიაზე.

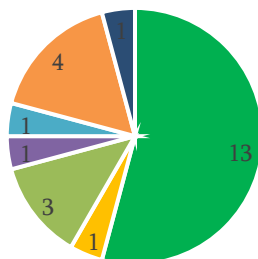
უკანონო ნადირობის 8 შემთხვევა გამოვლენილია ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიაზე და 3 შემთხვევა ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე.

თევზსაჭერი საშუალებით უკანონო გადაადგილების გამოვლენილი 24 შემთხვევიდან, 13 შემთხვევა გამოვლინდა მარტვილისა და ოკაცეს ბუნებრივი ძეგლის ტერიტორიაზე, 3 ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ტერიტორიებზე, 1 მტირალას ეროვნული პარკის, 1 ალგეთის ეროვნული პარკის და 1 მაჭახელას ეროვნული პარკის ტერიტორიებზე. 1 ბაწარა-ბაზანურის დაცულ ტერიტორიაზე და 4 თუშეთის დაცულ ტერიტორიაზე.

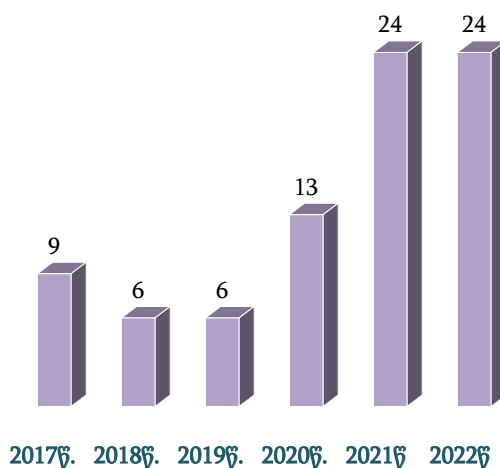

თევზსაჭერი საშუალებით უკანონო გადაადგილება 2022წ.

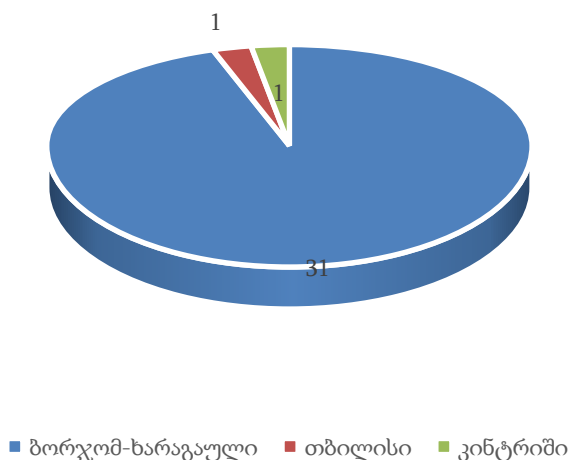
- მარტვილი
- ბორჯომ-ხარაგაულის
- ბაწარა-ბაზანდულის
- მჭირალა
- ალგეთი
- თუშეთი
- მაწახელა

თევზსაჭერი საშუალებით უკანონო გადაადგილება 2017-2022წწ.

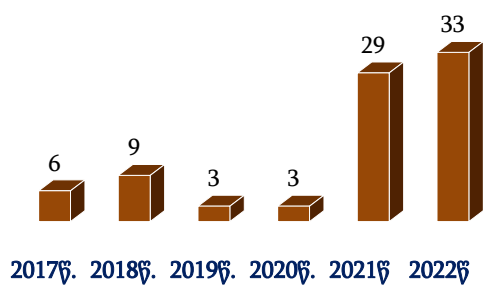

მიწის თვითნებური დაკავების 33 შემთხვევიდან, 31 შემთხვევა დაფიქსირდა ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე. 1 ფაქტი თბილისის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე და 1 ფაქტი კინტრიშის დაცულ ტერიტორიაზე .

მიწის თვითნებური დაკავება 2022წ.

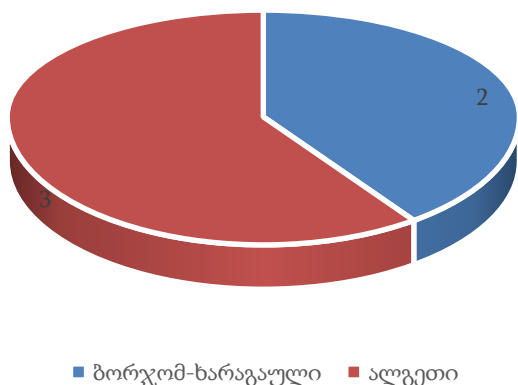

მიწის თვითნებური დაკავება 2017-2022წწ.

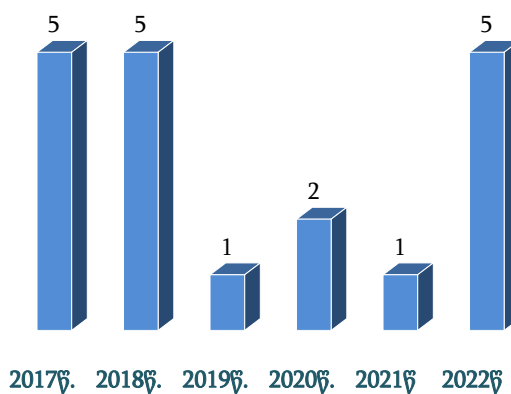

ხეტყის უკანონო ტრანსპორტირების 5 ფაქტიდან, 3 დაფიქსირდა ალგეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე და 2 ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე.

ხეტყის უკანონო ტრანსპორტირება 2022წ.

ხეტყის უკანონო ტრანსპორტირება 2017-2022წწ.

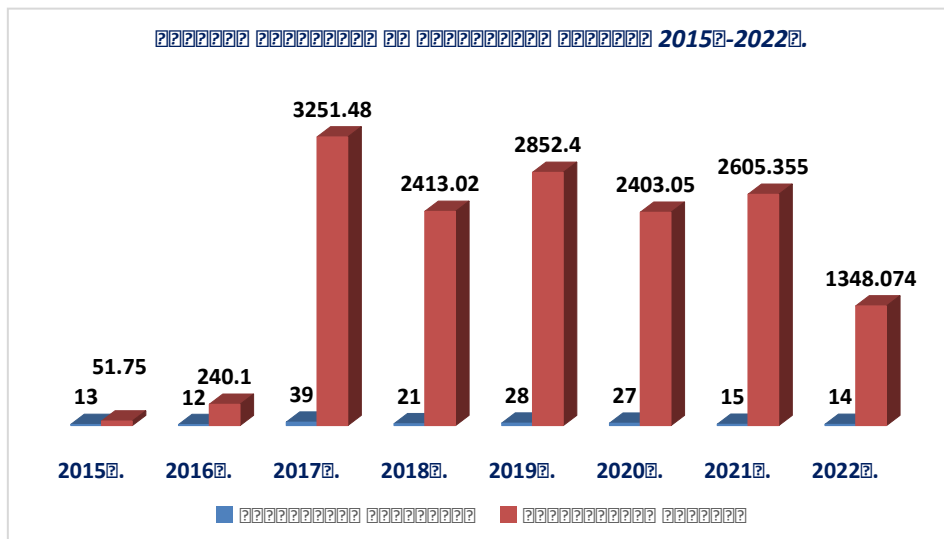

1.4. ხანძარსაწინააღმდეგო ღონისძიებები და სამაშველო საქმე

2022 წლის სამოქმედო გეგმის მიხედვით, განხორციელდა ხანძარსაწინააღმდეგო ტექნიკური აღჭურვილობისა და სახანძრო ინვენტარის შემოწმება, უბნის უფროს რეინჯერებს მიეცათ მითითებები ხანძარსაში ტერიტორიებზე პატრულირების გაძლიერების მიზნით. გამოცდილმა რეინჯერებმა ხანძარსაწინააღმდეგო ზოგადი ინსტრუქტაჟი ჩაუტარეს ახალბედა რეინჯერებს ინდივიდუალურად.

1.5. ხანძრების სტატისტიკა

2022 წლის განმავლობაში დაფიქსირდა ხანძრების 14 შემთხვევა. 6 შემთხვევა მოხდა კოლხეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე, დაიწვა 1348,074 ჰა ბალახოვანი საფარი, 2 შემთხვევა თუშეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე, დაიწვა 0,024 ჰა ბალახოვანი საფარი, 3 შემთხვევა ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე, დაიწვა 5.55 ჰა ბალახოვანი საფარი და ბუჩქები და 1 შემთხვევა ჭაჭუნას ალკვეთილის ტერიტორიაზე, დაიწვა 2 ჰა ბალახოვანი საფარი და 1 შემთხვევა ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიაზე დაიწვა 0,2 ბალახოვანი საფარი.

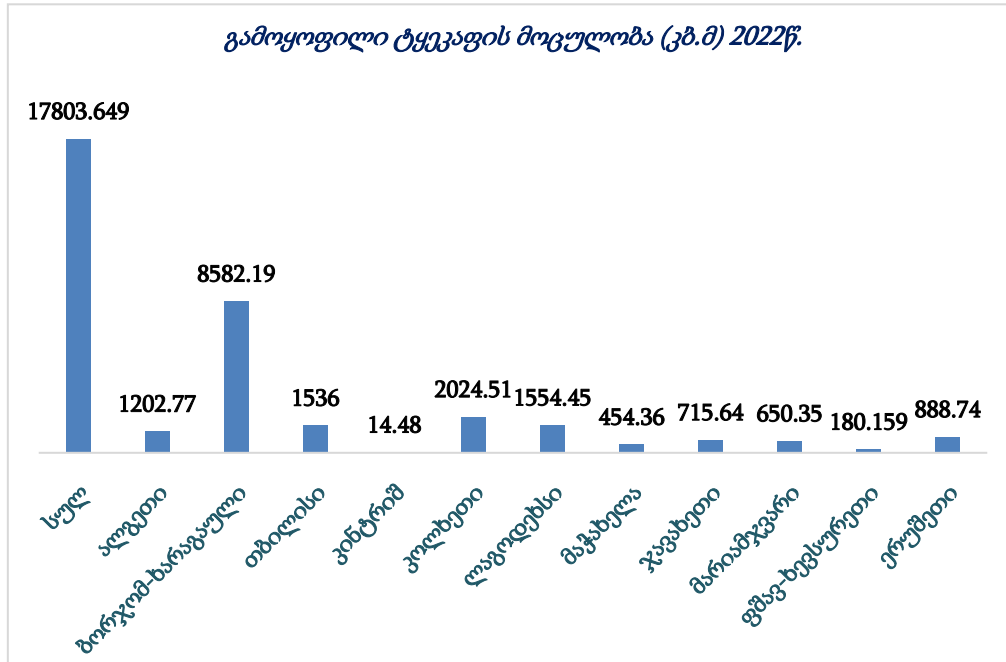
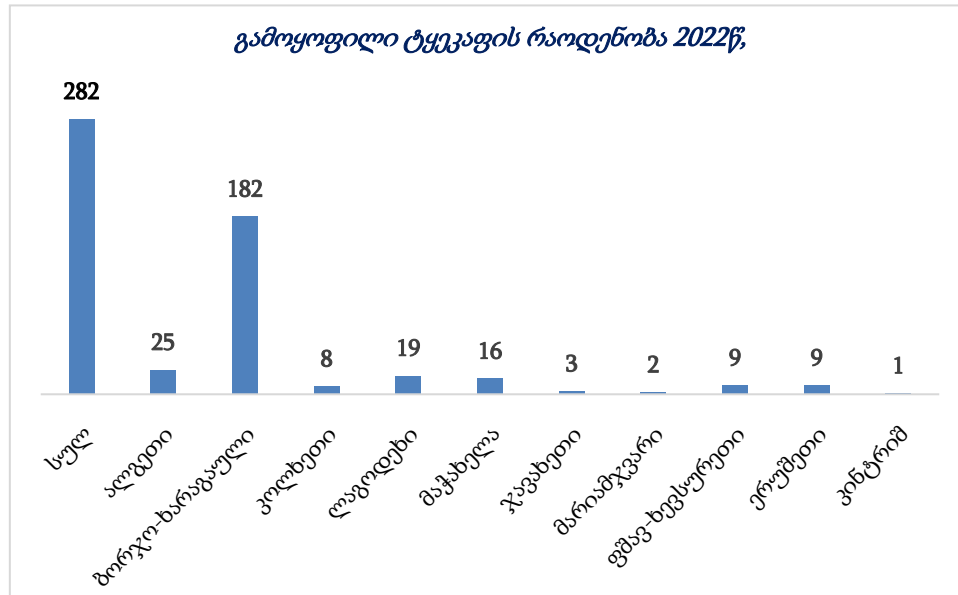
1.6. ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობა

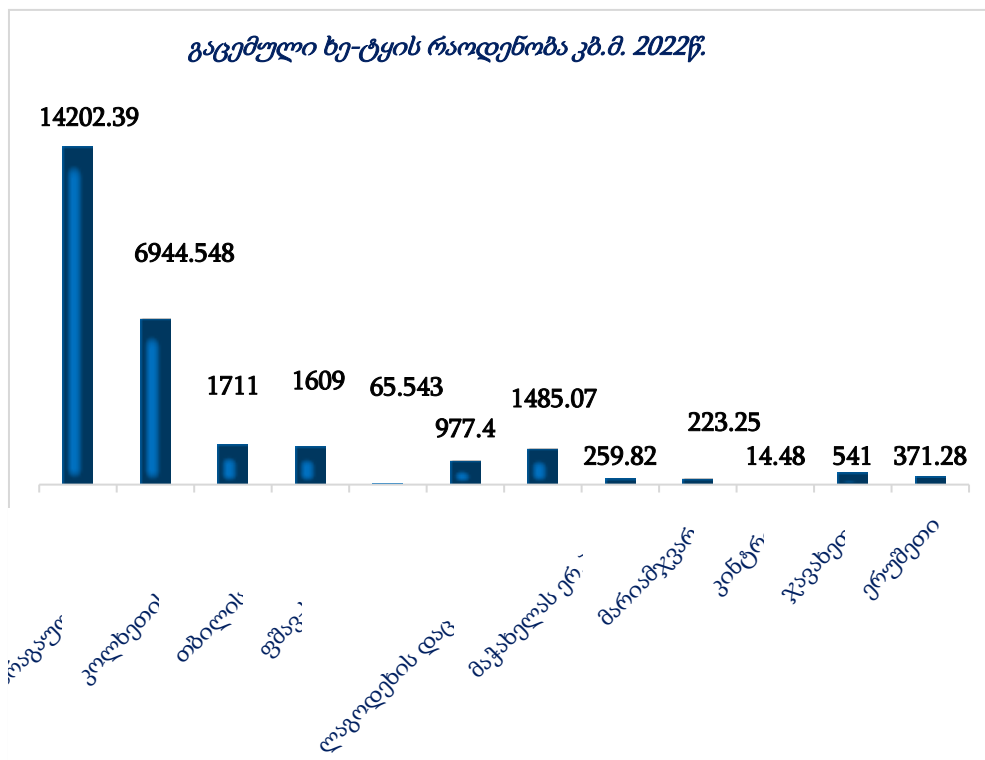
ადგილობრივი მოსახლეობის ხე-ტყით უზრუნველყოფის მიზნით, 2022 წლის მონაცემებით ადგილობრივ მოსახლეობაზე გაცემულია სულ: 14202,39 მ³ საშეშე მერქანი. საშეშე მერქანი გაიცა 10 ადმინისტრაციიდან:

- ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკიდან 6944,548 მ³,
- თბილისის ეროვნული პარკიდან 1609 მ³,
- კოლხეთის ეროვნული პარკიდან 1711 მ³,
- მაჭახელას ეროვნულ პარკიდან 259,82 მ³,
- ალგეთის ეროვნულ პარკიდან 977,4 მ³,
- ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიიდან 1485,07 მ³,
- ფშავ-ხევსურეთის ეროვნული პარკი 65,543 მ³.

2022 წლის მონაცემებით
 საშეშე მერქანი

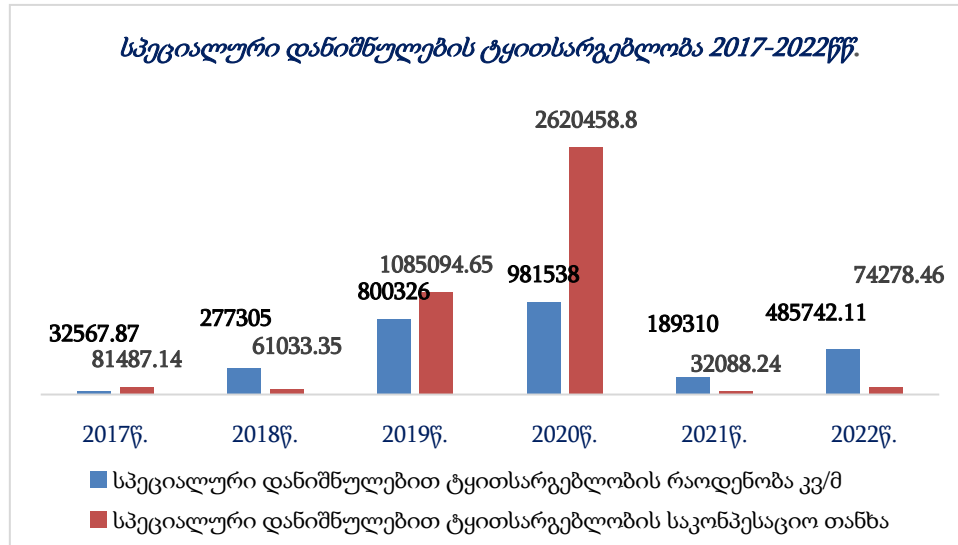
- მარიამჯვარის სახელმწიფო ნაკრძალი(ყორულის აღკვეთილი) 223,25 მ³.
- კინტრიშის დაცული ტერიტორიები 14,48 მ³.
- ერუშეთის ეროვნული პარკი 371,28 მ³.

1.7. განსაკუთრებული დანიშნულებით ტყით სპეციალური სარგებლობა

2022 წლის სპეციალური დანიშნულებით ტყითსარგებლობა გაიცა 32 ობიექტზე, 485742,11 მ² ფართობზე.

თავი 2. სამეცნიერო კვლევა და ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგი

- 2.1. ბიომრავალფეროვნება - ძირითადი სახეობების სტატისტიკა
- 2.2. სამეცნიერო კვლევები დაცულ ტერიტორიებზე
- 2.3. კონსერვაციული პროექტები
- 2.4. ტყის მავნებელ-დაავადებათა მონიტორინგი და ბრძოლის ღონისძიებები

2.1. ბიომრავალფეროვნება - ძირითადი სახეობების სტატისტიკა

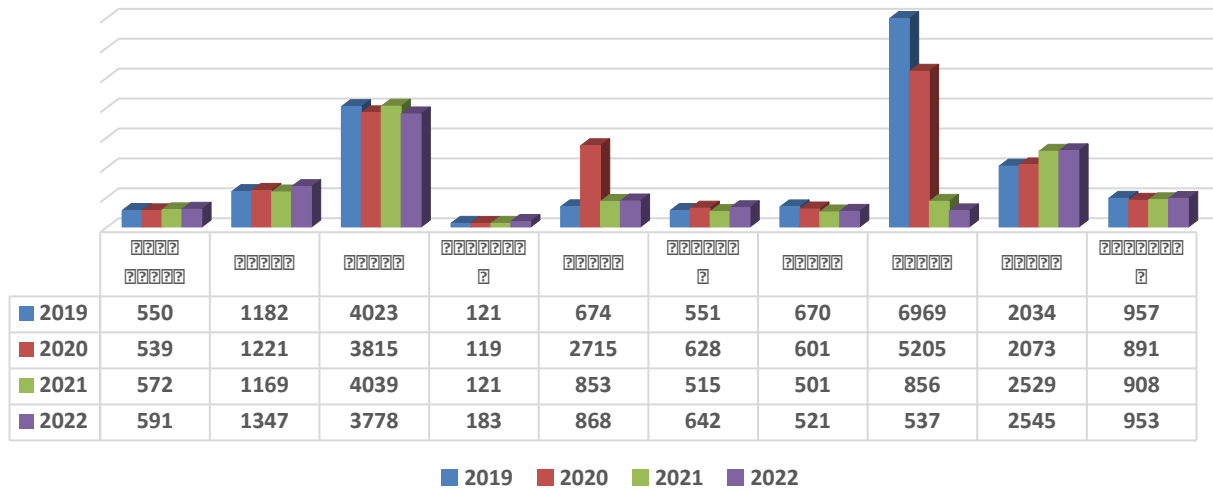
ტერიტორიული ადმინისტრაციების მიერ დაცულ ტერიტორიებზე ხორციელდება ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგი.

კვალზე დაკვირვების შედეგად მიღებული მონაცემების საფუძველზე, ძირითადი სახეობების ინდივიდების რაოდენობის (დაახლოებით) დინამიკა 2019- 2022 წლებში

2022

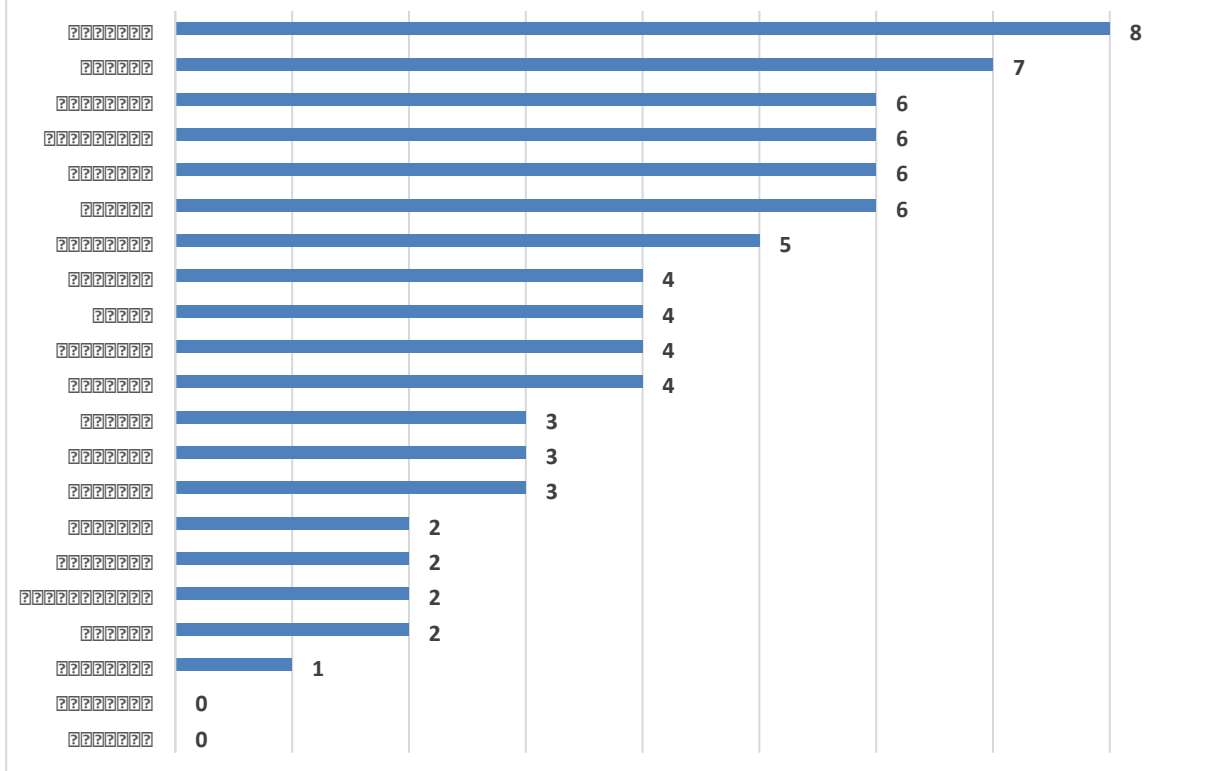
დაცული ტერიტორიების სააგენტოს დაქვემდებარებაში არსებული ტერიტორიების ფართობი, 2019-2022 წწ.

2.2. სამეცნიერო კვლევები დაცულ ტერიტორიებზე

საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე 2022 წლის განმავლობაში გაცემულია სამეცნიერო კვლევის 78 ნებართვა.

დაცულ ტერიტორიებზე სამეცნიერო კვლევების ნებართვების რაოდენობა, 2022 წ.

2022 წლის მთლიანი რაოდენობა

დაცულ ტერიტორიებზე სამეცნიერო კვლევების ნებართვების რაოდენობა, 2022 წ.

სამეცნიერო კვლევების უმრავლესობა მოიცავს რამდენიმე, ზოგჯერ კი ყველა დაცულ ტერიტორიას, მხოლოდ რამდენიმე მოიცავს ერთ ან 2 დაცულ ტერიტორიას. კვლევების უმრავლესობა მოკლე ვადიანია და ძირითადად ზაფხული სეზონზე განხორციელდა, 1 კვლევა კი გრძელვადიანია და 1 წელი გრძელდება, რომლებიც სამეცნიერო პროექტის ფარგლებში ხორციელდება.

- ალგეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის თანამშრომლების მიერ 2021 წლის 1 ივნისიდან 2023 წლის 1 იანვრამდე ტარდება კვლევა „კავკასიის ჭიანჭველების გვარ cardiocondyla-ს ბიომრავალფეროვნებაზე“.
- ალგეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის და გერმანიის ზოოლოგიის კვლევითი მუზეუმი კოენიგის, ასევე სომხეთისა და საქართველოს სხვა კვლევით დაწესებულებების მიერ, პროექტის „ერთიანი კავკასიური ბიომრავალფეროვნების კვლევის პლატფორმის შექმნის ქართულ-სომხურ-გერმანული ინიციატივა CaBol“ ფარგლებში დაგეგმილია კვლევების ჩატარება, ასევე მცენარეთა და ცხოველთა სახეობების შეგროვება 2021 წლის 1 აპრილიდან 2023 წლის 1 აპრილის ჩათვლით პერიოდში.
- ალგეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის ზოოლოგიის ინსტიტუტის პროექტის „საქართველოს ფაუნის თანამედროვე მდგომარეობა, სტატუსი, კონსერვაციის პრობლემები“ ფარგლებში, ზოოლოგიის ინსტიტუტის ხერხემლიანი ცხოველთა შემსწავლელი ჯგუფის მიერ 2022 წლის 15 მარტიდან 2022 წლის 31 დეკემბრამდე პერიოდში დაგეგმილია სამეცნიერო კვლევების ჩატარება.
- ჭაჭუნას ალკვეთილის ტერიტორიაზე მიმდინარეობს ენდემური და საფრთხის ქვეშ მყოფი ფრინველებიდან ძირითადი მონიტორინგი მიმდინარეობს ბეჭობის არწივზე, დურაჯსა და ფასკუნჯზე.
- ჭაჭუნას ალკვეთილის ტერიტორიაზე სისტემატურად ხორციელდება დაცვის სამსახურის უფროსთან და რეინჯერებთან ერთად ჭაჭუნას ალკვეთილში მსხვილი ძუძუმწოვრების მონიტორინგი, კვალის იდენტიფიცირება და არეალის დადგენა.
- ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიაზე 2022 წლის თებერვალ - აპრილის პერიოდში NACRES-ის მიერ დაგეგმილია ფოცხვერის კვლევები - რიცხოვნობის აღრიცხვა.
- ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიაზე 2022 წლის 15 მარტი - 31 დეკემბერი პერიოდში დაგეგმილია ილიაუნის ზოოლოგიის ინსტიტუტის კვლევები ხერხემლიან ცხოველებზე - ქვეწარმავლების, მღრღნელების, ხელფრთიანების.
- ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიაზე საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსა და აზერბაიჯანის ეკოლოგიის სამინისტროს შორის თანამშრომლობის ფარგლებში განხორციელდა ჯეირნების რეინტროდუქცია აზერბაიჯანიდან საქართველოში. რეინტროდუქცია წარმატებით მიმდინარეობს 2013 წლიდან დღემდე. პროექტი ხორციელდება WWF- კავკასიის ბუნების დაცვის ფონდის და TJS ფინანსური მხარდაჭერით. 2021 წლის ბოლოს მონაცემებით ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიებზე მათმა რიცხოვნობამ 200 ინდივიდს გადააჭარბა.
- ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიებზე ილიას სახ. უნივერსიტეტის დედამიწის შემსწავლელ მეცნიერებათა ინსტიტუტი - გეოდეზიური სამუშაოები (დაკვირვება დედამიწის ქერქის დეფორმაციაზე) მრავალწლიანი კვლევა;
- ლაგოდეხის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ზოოლოგიის კვლევითი მუზეუმი კოენიგთან (ბონი, გერმანია) და სხვა გერმანიის, საქართველოს და სომხეთის კვლევით დაწესებულებებთან ერთად (სულ კონსურციუმში

შედის 6 კვლევითი დაწესებულება) - პროექტში ერთიანი კავკასიური ბიომრავალფეროვნების კვლევის პლატფორმის შექმნის ქართულ-სომხურ-გერმანული ინიციატივა (CaBOL)" (სახელმწიფო სარეგისტრაციო ნომერი 2006), რომელსაც აფინანსებს გერმანიის განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს (BMBF). პროექტი გაგრძელდება 2023 წლის მაისამდე. პროექტის მიზანია კავკასიის რეგიონის ბიომრავალფეროვნების გენეტიკური ბიბლიოთეკის შექმნა. პროექტის ფარგლებში ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის გენეტიკურ ლაბორატორიაში დაგეგმილია 50 000 ცხოველის, მცენარისა და სხვა ცოცხალი ორგანიზმის შეგროვება, მათი სახეობის დადგენა და დნმ-პროფილის შესწავლა. „კავკასიის სიცოცხლის ბარკოდირების პროექტი“ (CaBOL) მჭიდრო კავშირშია გერმანიის სიცოცხლის ბარკოდირების პროექტთან (GBOL) - ექსპედიციებს უხელმძღვანელებენ: შტეფან ოტო, პროექტის კოორდინატორი; პროფ. დავით თარხნიშვილი, ილიას სახ. უნივერსიტეტის ეკოლოგიის ინსტიტუტის დირექტორი; ასოც. პროფ. ლევან მუმლაძე, ზოოლოგიის ინსტიტუტის დირექტორი; კონსტანტინე კერესელიძე, პროექტის კოორდინატორი (მცენარეები); გიორგი იანქოშვილი, ეკოლოგიის ინსტიტუტის მკვლევარი. ცალკეულ ექსპედიციებში მონაწილეობას მიიღებს 2-დან 15-მდე მონაწილე, მათ შორის ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის სტუდენტები და მკვლევარები, ასევე, პარტნიორი ინსტიტუტების მკვლევარები. **მრავალწლიანი.**

- ლაგოდების ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე **უკრაინის ენტომოლოგიის ასოციაცია-** „ენტომოფაუნის მრავალფეროვნების შესწავლა“, მკვლევარები: Dr. Oleksander Putchkov, Dr. Oleksandre Martynov, Dr. Tetiana Markina, Dr. Dmitry Palatov. **მრავალწლიანი (2021 – 2023 წწ.)**

- ლაგოდების ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე **აგრარული უნივერსიტეტის პროფესორის, ენტომოლოგიის ინსტიტუტი** - კვლევის ობიექტი მწერები (ბუზები, სიფრიფანაფრთიანები და ფარიანიმწერები), საერთაშორისო პროექტები კავკასიის სიცოცხლის ბარკოდინგისა და ორი ეკონომიურად მნიშვნელოვანი ჯგუფის მწერების ფიზიკური კოლექციისა და ციფრული ბაზის შექმნის შესახებ საქართველოში. პროექტები ფინანსდება გერმანიის მთავრობისა და ფოლკსვაგენის ფონდის მიერ. საველე გასვლების ხელმძღვანელი იქნება პროფ. გიორგი ჯაფოშვილი. **მრავალწლიანი.**

- ლაგოდების ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე **კონსერვაციის სამეცნიერო კვლევითი ცენტრი „ნაკრესი“** - პროექტი “ბიომრავალფეროვნება გამხმარ ხეებში - წიფლნარი ტყეების დაცვის გაუმჯობესებისათვის კავკასიაში და გერმანიაში”. პროექტი ხორციელდება ვუზბურგის უნივერსიტეტის და ბავარიის ტყის ეროვნული პარკის მხარდაჭერით, ნაკრესი წარმოადგენს პროექტის ადგილობრივ არტნიორს ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტთან ერთად. კვლევითი პროექტის მიზანია გერმანიასა და კავკასიის ქვეყნებს შორის წიფლის ტყეებში ბიომრავალფეროვნების შესახებ ცოდნის ურთიერთგაზიარება.

- ლაგოდების ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე **ილიას სახ. უნივერსიტეტი** - პროექტის „V4 და აღმოსავლეთ პარტნიორობის თანამშრომლობა ბიომრავალფეროვნების კონსერვაციაში ადამიანის კეთილდღეობისათვის“ ფარგლებში მაკრო უხერხემლოების (ერთდღიურების, რუსელების, მეგაზაფხულეების, ორფრთიანების ლავრების, მოლუსკების, წურბელების, ოლიგოქეტების, ღორტავები) კვლევა.

- ლაგოდების ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე **ილიას სახ. უნივერსიტეტის პროფ. ლარს დროსლერი** ბუნებათსარგებლობის სამაგისტრო პროგრამის კოორდინატორი, თემა ბუნებრივი წიფლნარების ბუნებრივი განახლება. **მრავალწლიანი.**

- ლაგოდეხის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი ვუზბურგის უნივერსიტეტი დაბავარიის ტყის ეროვნული პარკი, რომელშიც მონაწილეობს სახეობათა კონსერვაციის სამეცნიერო კვლევითი ცენტრი „ნაკრესი“. წიფლნარი ტყეების დაცვის გაუმჯობესებისათვის კავკასიაში დაგერმანიაში.
- ლაგოდეხის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე ილიას სახ.უნივერსიტეტი / ზოოლოგიის ინსტიტუტი / კვლევით მუზეუმი კოენიგთან(ბონი,გერმანია) - "კავკასიის სიცოცხლის ბარკოდირების პროექტი" (CaBOL)პროექტის კოორდინატორი:პროფ.დავით თარხნიშვილი, მკვლევარები:პროფ.ლევან მუმლაძე,გიორგი იანქოშვილი.
- ლაგოდეხის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე ილიას სახ.უნივერსიტეტი ზოოლოგიის კვლევით მუზეუმ კოენიგთან(ბონი,გერმანია)" კავკასიის სიცოცხლის ბარკოდირების პროექტი" (CaBOL) გერლნად და არნე ლემანები.
- მარიამჯვრის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე "კავკასიის ჭიანჭველების გვარ cardiocondyla-ს ბიომრავალფეროვნება და მულტიდისციპლინარული კვლევა"-ხორციელდება ილიას სახ. უნივერსიტეტის ზოოლოგიის ინსტიტუტის უხერხემლო ცხოველთა შემსწავლელი სამეცნიერო კვლევითი ჯგუფის მიერ.
- მარიამჯვრის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე "ერთიანი კავკასიური ბიომრავალფეროვნების კვლევის პლათფორმის შექმნის ქართულ-სომხურ- გერმანული ინიციატივა CaBol" ფარგლებში-ხორციელდება ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის,ზოოლოგიის კვლევითი მუზეუმი კოენიგის (ბონი, გერმანია) და სხვა გერმანიის საქართველოს და სომხეთის კვლევითი დაწესებულებების მიერ.
- მარიამჯვრის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე უხერხემლო ცხოველთა შეგროვება და გამოკვლევების ჩატარება-ხორციელდება ილიას სახ. უნივერსიტეტის ზოოლოგიის ინსტიტუტის უხერხემლო ცხოველთა შემსწავლელი სამეცნიერო კვლევითი ჯგუფის მიერ.
- კოლხეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე სისტემატიურად მიმდინარეობს მობუდარი, მოზამთრე და მიგრირებადი ფრინველების აღრიცხვა/მონიტორინგი.
- კოლხეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე სისტემატიურად მიმდინარეობს თეთრკუდა არწივის მონიტორინგი.
- კოლხეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე პონტოს მუხის აღკვეთილის ტერიტორიაზე მიმდინარეობს მსხვილი ძუძუმწოვრების მონიტორინგი.
- კოლხეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე განხორციელდა პალიასტომის ტბაში გაშვებული კობრის მონიტორინგი/კონტროლი. პალიასტომის ტბაზე 2017 წელს გაშვებული ადგილობრივი ველური კობრი მცირე რაოდენობით უმეტესწილად გვხვდება მდ. ფიჩორსა და მდ. კაპარჭინაზე, პალიასტომის ტბაში მარილიანობის მაღალი დონის გამო თანჭერილში მცირე რაოდენობითაა.
- ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე სამეცნიერო-კვლევითი ორგანიზაცია „გარიელი“ - „გარიელის კვლევა მონიტორინგი ქცია- ტაბაწყურის აღკვეთილში“.
- ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე კავკასიური კეთილშობილი ირმის მონიტორინგი
- თბილისის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე მიმდინარე წლის სამი თვის განმავლობაში დაცვის სამსახურის მიერ მიმდინარეობდა „წითელი ნუსხის“ ცხოველების მონიტორინგი, რომელიც წარმოებდა მარშრუტული სვლებისას კვალის იდენტიფიკაციის, ექსკრემენტის, ნაწოლის და სხვა სპეციფიკური ნიშნის (საგაზაფხულო ბეწვის ცვლა)

დაფიქსირების დროს. კერძოდ მურა დათვის ნაკვალევი ნანახია ცხვარიჭამიასა და გლდანში, მდინარე თეზამის მიმდებარედ. ფოცხვერი-Lynx lynx შეინიშნა გლდანის უბანზე „თეზმის ხევში“, მამკოდაში „წყაროს სათავესთან“ ერთი ინდივიდი, ამავე უბანში ნანახია მისი ნაკვალევი. მარტყოფში „ალიხევეში“ ერთი ინდივიდი.

- ჯავახეთის დაცულ ტერიტორიაზე მიმდინარეობს მუდუმწოვრების მონიტორინგი, არეალის დადგენა და აღრიცხვა, კვალის იდენტიფიკაცია. გასული თვეების განმავლობაში ვიზუალური დათვალიერებით ირკვევა, რომ ჯდტ-ს ტერიტორიაზე გავრცელებული ცხოველთა სახეობებიდან დიდი რაოდენობა თეთრობის ტყის აღკვეთილზე ბინადრობს.
- აჯამეთის აღკვეთილის ტერიტორიაზე განხორციელდა იმერეთის მუხისა და ძელქვის ბუნებრივი განახლების მონიტორინგი ტყის მართვის გეგმით განსაზღვრულ ტერიტორიაზე. მოზარდ-აღმონაცენის მდგომარეობა დამაკმაყოფილებელია, განსაკუთრებით ვარციხის უბანზე შეინიშნება მუხის ჯიშის ნერგების ბუნებრივი განახლება.
- თუშეთის დაცულ ტერიტორიაზე განხორციელდა ნიამორის მონიტორინგი. ვიზუალურად დაფიქსირდა 65 მდედრი და 9 მამრი ნიამორი. წითელი ნუსხის სახეობებიდან ასევე დაფიქსირდა 95 მდედრი ჯიხვი.

2.3. კონსერვაციული პროექტები

დაცულ ტერიტორიებზე მიმდინარეობს კონსერვაციული პროექტები:

☐ ქურციკის რეინტროდუქციის პროექტი ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიებზე - საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროსა და აზერბაიჯანის ეკოლოგიის სამინისტროს შორის თანამშრომლობის ფარგლებში განხორციელდა ქურციკების (ჯეირნების) რეინტროდუქცია აზერბაიჯანიდან საქართველოში. რეინტროდუქცია წარმატებით მიმდინარეობს 2013 წლიდან დღემდე. პროექტი ხორციელდება WWF-კავკასიის ბუნების დაცვის ფონდის და TJS ფინანსური მხარდაჭერით. ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიებზე 2021 წლის მონაცემებით 200-მდე ქურციკია დაფიქსირებული, რაც 2020 წლის მონაცემებთან შედარებით (150 ინდივიდი) 50-ით არის გაზრდილი.

☐ ჯიხვის მონიტორინგი ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიებზე - 2018 წლიდან, პირველად კავკასიაში დაიწყო და დღემდე მიმდინარეობს აღმოსავლეთ-კავკასიური ჯიხვის ტრანსსასაზღვრო ტელემეტრიული მონიტორინგი ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიებზე და ზაქათალას აღკვეთილში, არასამთავრობო ორგანიზაცია NACRES-ის მიერ. მონიტორინგი ხორციელდება TJS - ტრანსსასაზღვრო სამდივნოს ფინანსური მხარდაჭერით. გასულ წელთან შედარებით რაოდენობა გაზრდილია 40 ინდივიდით, 2021 წლის დასაწყისის მონაცემებით 690 ინდივიდი ფიქსირდება.

☐ კეთილშობილი ირმის მონიტორინგი მიმდინარეობს 4 დაცულ ტერიტორიაზე - ბორჯომ-ხარაგაულის, თუშეთის, ლაგოდეხის, თბილისის ეროვნულ პარკში (საგურამო). 2021 წლის მდგომარეობით ჯამში 1220 ირემი დაფიქსირდა, რაც გასული წლის მონაცემებთან შედარებით (922 ინდივიდი) გაზრდილია 298 ინდივიდით.

☐ თუშეთის დაცულ ტერიტორიებზე ფოტოხაფანგმა აგვისტოს თვეში, გამოავლინა ლეოპარდის (ჯიქის) ეგზემპლარი, რაც უკანასკნელი 40 წლის განმავლობაში არ დაფიქსირებულა. ა/ო „ნაკრესიის“ მიერ თუშეთის და ფშავ-ხევსურეთის დაცულ

ტერიტორიებზე დაიწყო ლეოპარდის კვლევა ტერიტორიებზე განთავსებულია ფოტომხეხები.

❑ **ჯიხვის რიცხოვნობა** მთლიანად დაცულ ტერიტორიებზე გასულ წელთან შედარებით გაზრდილია 689 ინდივიდით (2021 წელს იყო 2073, **ნიაშორის რიცხოვნობა** გაზრდილია 77 ინდივიდით (2021 წელს იყო 628), **არჩვის რიცხოვნობა** თითქმის იმდენივეა, რაც წინა წელს (2021 წელს იყო - 700)

2.4. ტყის მავნებელ დაავადებათა მონიტორინგი და ბრძოლის ღონისძიებები

საანგარიშო პერიოდში დაიგეგმა ტყის მავნებელ დაავადებათა ღონისძიებები და საჭირო პრეპარატების შესყიდვა.

თავი 3. გარემოსდაცვითი განათლება და ცნობიერების ამაღლება

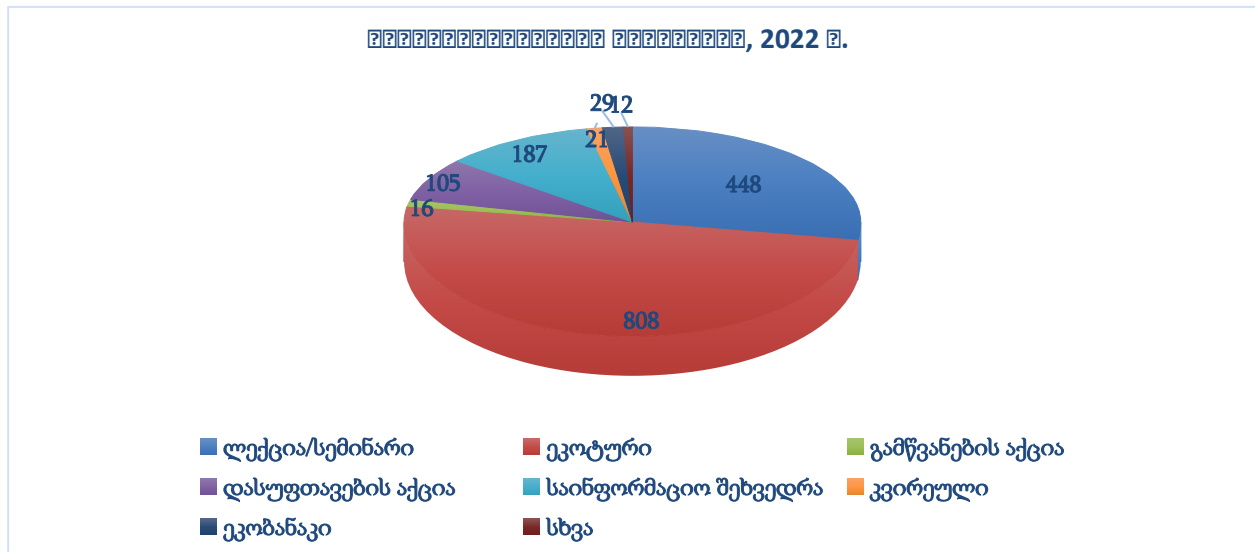
- 3.1. ეკოსაგანმანათლებლო ღონისძიებები
- 3.2. ეკოსაგანმანათლებლო ღონისძიებების სტატისტიკა
- 3.3. სოციოლოგიური გამოკითხვა
- 3.4. ეკოსაგანმანათლებლო პროგრამები
- 3.5. ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობები
- 3.6. ეკოლონისძიებები ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენლებთან
- 3.7. ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმები
- 3.8. თანამშრომელთა გადამზადება / ტრენინგები

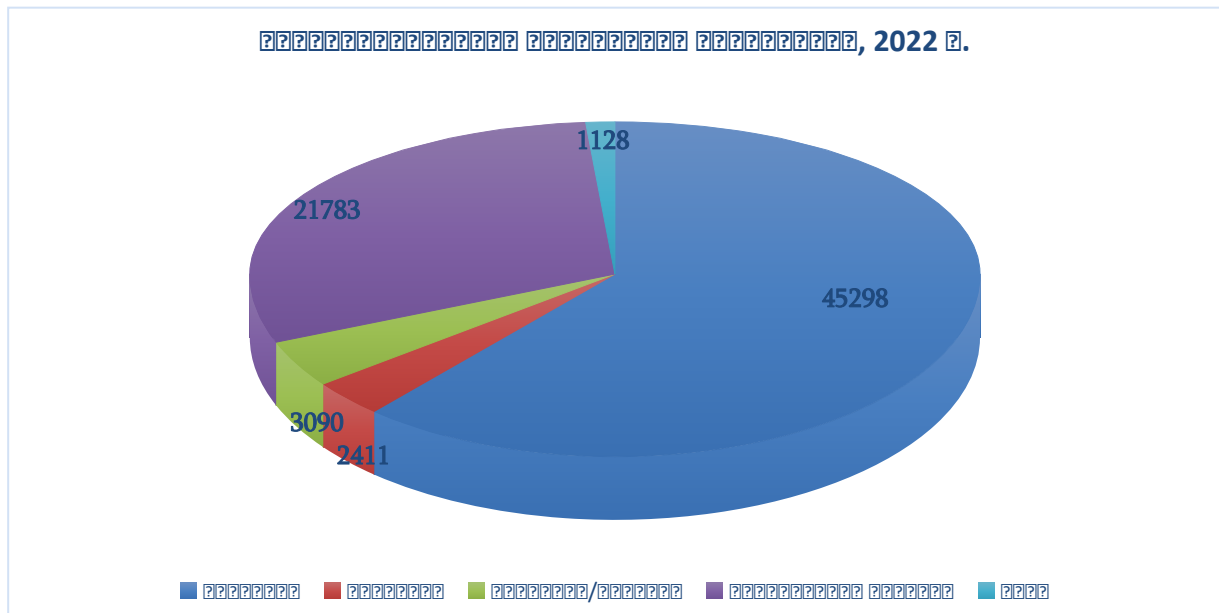
3.1. ეკოსაგანმანათლებლო ღონისძიებები

- 2022 წლის განმავლობაში დაცული ტერიტორიების სააგენტოსა და ტერიტორიული ადმინისტრაციების მიერ გარემოს დაცვის, დაცული ტერიტორიების, ხანძრების პრევენციის, ბუნებაში ქცევის წესების, ბიომრავალფეროვნების, ჭარბტენიანი ტერიტორიების, ეკოსისტემური სერვისების და მსგავსი თემატიკით ჩატარდა სულ 448 ლექცია-სემინარი, დაცულ ტერიტორიებზე მოეწყო 808 ეკოტური, 21 კვირეული, 7 დაცულ ტერიტორიაზე 29 ეკობანაკი, ჩატარდა 16 გამწვანებისა და 105 დასუფთავების აქცია. ადგილობრივ მოსახლეობასთან/დაინტერესებულ მხარეებთან გაიმართა 187 საინფორმაციო შეხვედრა.

3.2. ეკოსაგანმანათლებლო ღონისძიებების სტატისტიკა

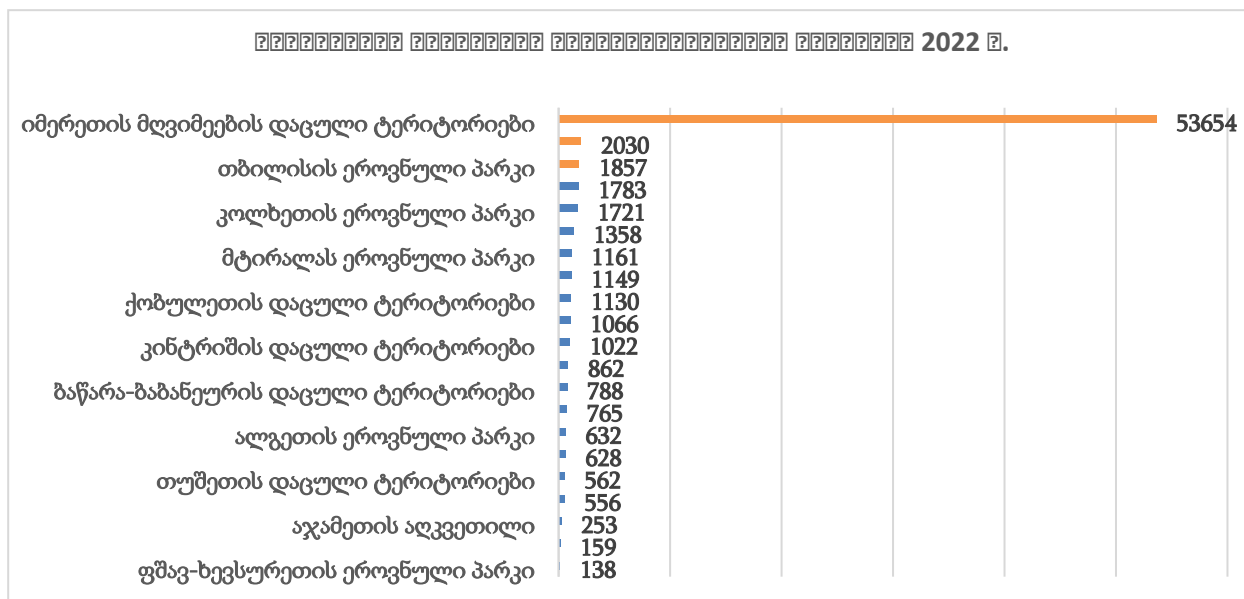

- აღნიშნულ ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობებში ძირითადად ჩართულნი იყვნენ შემდეგი სამიზნე ჯგუფები: სკოლის მოსწავლეები, სტუდენტები, პედაგოგები/ლექტორები და ადგილობრივი მოსახლეობა.
- სულ 2022 წლის განმავლობაში ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობებში ჩართული იყო 73710 მონაწილე, მათ შორის: 45298 მოსწავლე, 2411 სტუდენტი, 3090 პედაგოგი/ლექტორი, 21783 ადგილობრივი მოსახლე და 1128 სხვადასხვა დაინტერესებული პირი.

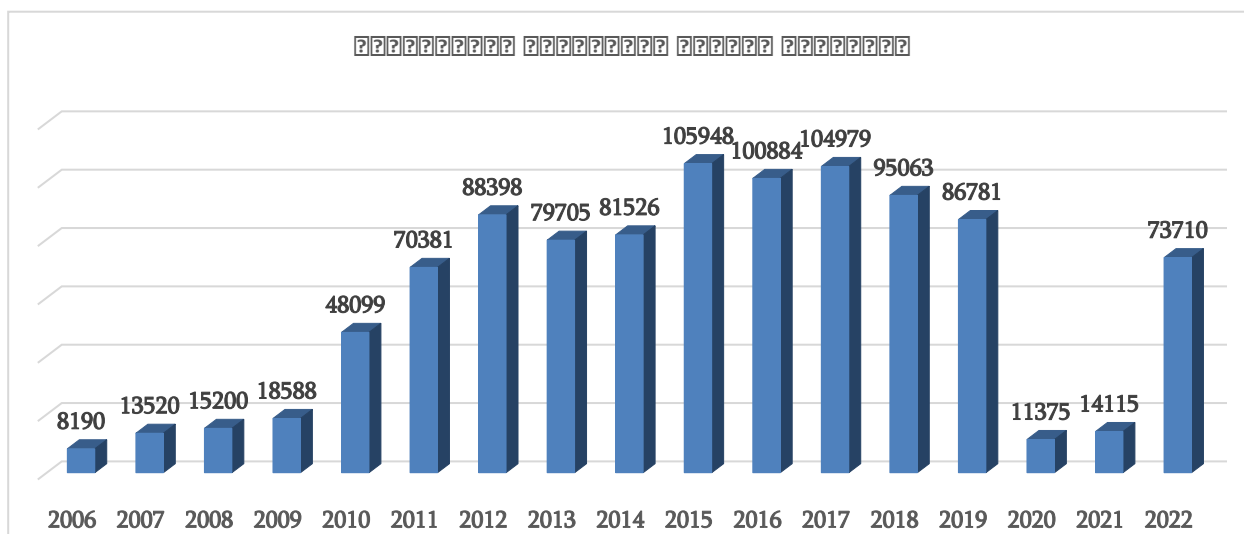

- 2022 წლის განმავლობაში დაცული ტერიტორიების სააგენტოს ცენტრალური აპარატის მიერ განხორციელებულ ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობებში ჩართულ მონაწილეთა რაოდენობა შეადგენს 436-ს, ცენტრალური აპარატისა და ადმინისტრაციების

მიხედვით ჯამურად მონაწილეთა რაოდენობაა 73710, ხოლო მხოლოდ ადმინისტრაციების მიერ ჩატარებულ ეკოლონისძიებებში მონაწილეობა მიიღო **73274** მონაწილემ, რომელთა სტატისტიკა ასე გადანაწილდა:

- ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობებში ჩართულ მონაწილეთა რაოდენობა წლების მიხედვით გამოიყურება შემდეგნაირად:

2020 წლიდან ეკოსაგანმანათლებლო ღონისძიებებში ჩართულ მონაწილეთა შემცირებული რაოდენობა განპირობებულია ქვეყანაში ახალი კორონავირუსის (COVID-19) გავრცელებით შექმნილი მდგომარეობის გამო დაწესებული რიგი შეზღუდვებით.

3.3. სოციოლოგიური გამოკითხვა

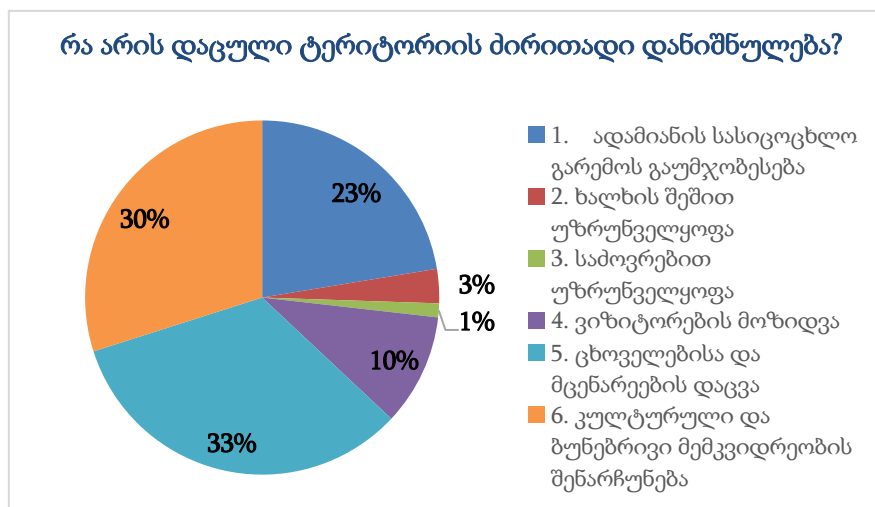
2022 წლის მდგომარეობით დაცული ტერიტორიების მიმდებარედ მცხოვრებ მოსახლეობაში ჩატარდა სოციოლოგიური გამოკითხვა დაცული ტერიტორიების

სააგენტოსა და სოციოლოგიური კვლევის ცენტრის „გორბის“ მიერ მომზადებული „საზოგადოებრივი აღქმისა და გავლენის მონიტორინგისა და შეფასების კითხვარის“ საშუალებით.

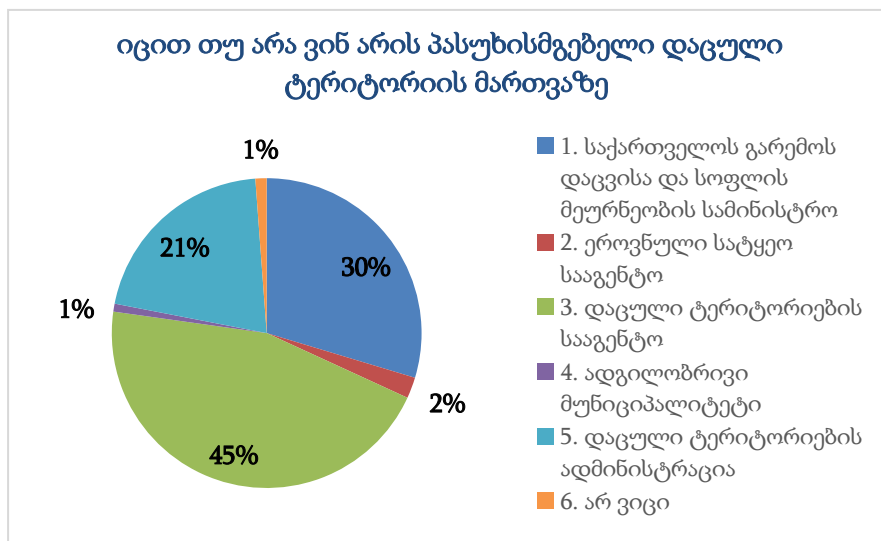
საქართველოს დაცული ტერიტორიების დამხმარე ზონის მოსახლეობაში ჩატარებული გამოკითხვა საშუალებას გვაძლევს ყურადღება გავამახვილოთ შემდეგ ძირითად მიმართულებებზე:

- მოსახლეობის ცნობიერება;
- მოსახლეობის შიში და მოლოდინი დაცულ ტერიტორიებთან მიმართებით;
- დაცული ტერიტორიებიდან მიღებული სარგებელი და ზარალი;
- მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკური სტატუსი;
- დაცული ტერიტორიის განვითარების პროცესში, მენეჯმენტის გეგმაში მონაწილეობა, აღიქვამენ თუ არა ისინი, რომ წარმოადგენენ სამენეჯმენტო პროცესის შემადგენელ ნაწილს.

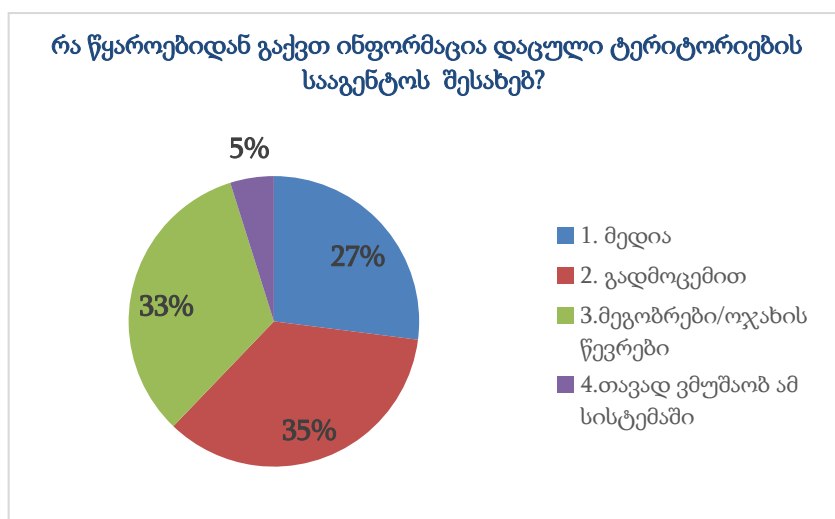
დაცული ტერიტორიების სააგენტოს ტერიტორიული ადმინისტრაციების მიერ გამოკითხა 100-100 რესპოდენტი, სულ 2100 რესპოდენტი. უნდა აღინიშნოს, რომ დაცული ტერიტორიების ძირითადი დანიშნულების შესახებ რესპოდენტთა შეხედულებები სხვადასხვაგვარია, თუმცა უმრავლესობის აზრით დაცული ტერიტორიების ძირითად დანიშნულებას ცხოველებისა და მცენარეების დაცვა წარმოადგენს:

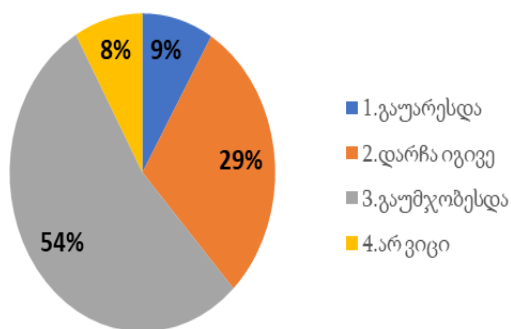
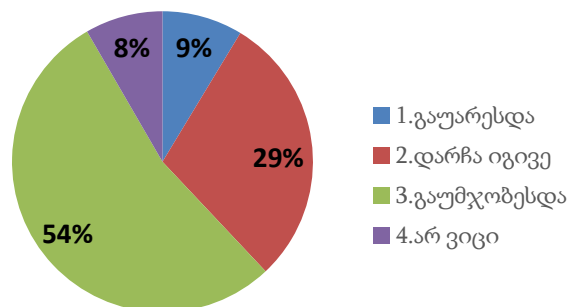
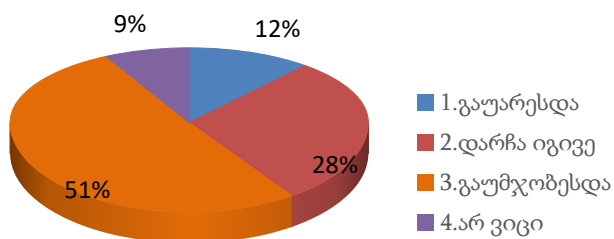
რესპოდენტთა უმრავლესობის (45%) აზრით, დაცული ტერიტორიების მართვაზე პასუხისმგებელი უწყებაა დაცული ტერიტორიების სააგენტო:

- რესპოდენტთა 35%-ს დაცული ტერიტორიების შესახებ ინფორმაცია აქვს გადმოცემით, 27%-ს მედიის საშუალებით, მხოლოდ 5% მუშაობს ამ სისტემაში:

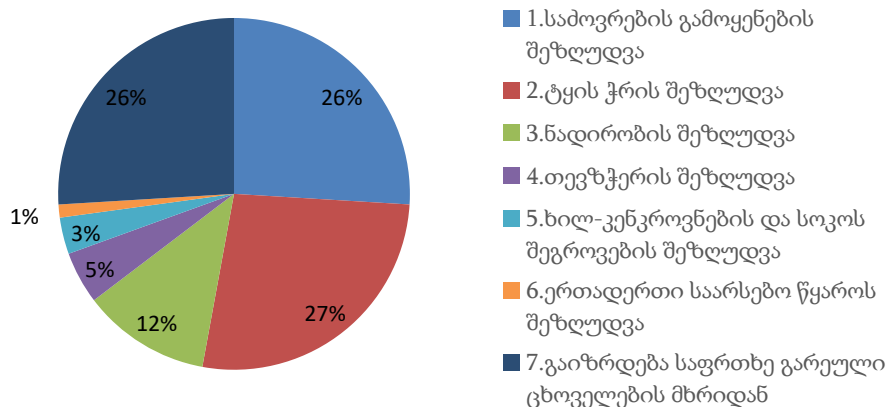
- რესპოდენტთა საცხოვრებელი ადგილის მიდამოებში ბუნებრივი რესურსების (სამოვრები, ხე-ტყე, თევზი, გარეული ცხოველები, ხილ-კენკროვნები, სოკო და სხვა) მდგომარეობა გასული 2-3 წლის განმავლობაში გაუმჯობესდა რესპოდენტთა 54%-თვის (2021 წელს ანალოგიური პასუხი რესპოდენტთა 51%-მა დაფიქსირა):

2021 წელი

2022 წელი

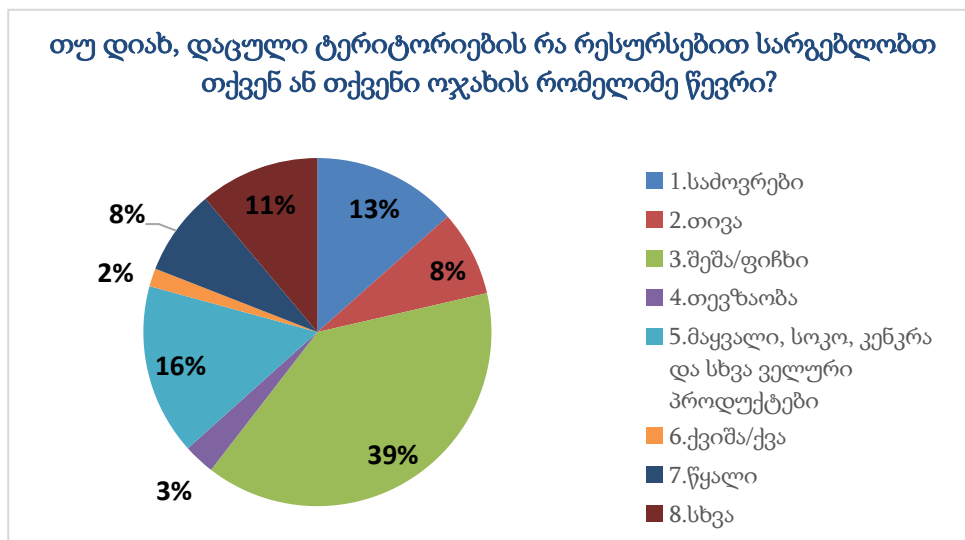
- რესპოდენტებისთვის დაცული ტერიტორიების არსებობით გამოწვეულ ძირითად პრობლემებს წარმოადგენს ტყის ჭრის შეზღუდვა (27%), სამოვრების გამოყენების შეზღუდვა (26%) და გაზრდილი საფრთხე გარეული ცხოველების მხრიდან (26%):

2022 □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

[illegible]

- იმ რესპოდენტთა შორის, რომლებიც სარგებლობენ (ან მათი ოჯახის წევრები სარგებლობენ) დაცული ტერიტორიების სხვადასხვა რესურსით, 39% სარგებლობს შეშა/ფიჩხით, 16% კი ისეთი ველური პროდუქტებით, როგორებიც არის: მაცვალი, სოკო, კენკრა და სხვა:

3.4. ეკოსაგანმანათლებლო პროგრამები

საანგარიშო პერიოდში სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტოსა და ტერიტორიული ადმინისტრაციების მიერ სკოლის მოსწავლეებისა და სტუდენტებისთვის მომზადდა/განახლდა საგანმანათლებლო პროგრამები და მიზნობრივი პრეზენტაციები გარემოსდაცვითი თემატიკით.

3.5. ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობები

- მწვანე კალენდარი

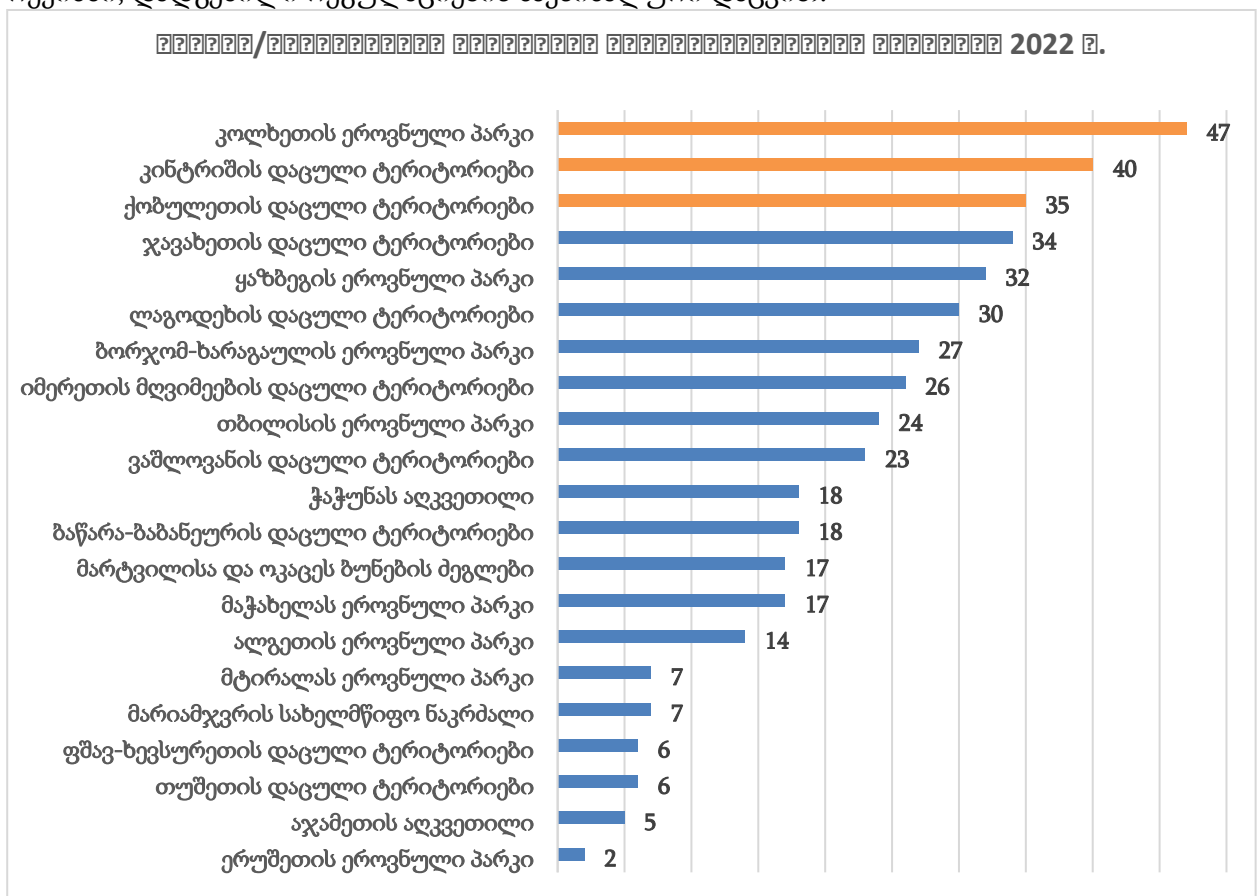
დაცული ტერიტორიების სააგენტოსა და ტერიტორიული ადმინისტრაციების მიერ 2022 წლის განმავლობაში მწვანე კალენდრის მიხედვით მოეწყო სხვადასხვა სახის ეკოსაგანმანათლებლო ღონისძიება. საანგარიშო პერიოდში სულ აღინიშნა „მწვანე დღე“ სხვადასხვა გარემოსდაცვითი თემატიკით:

- ჭარბტენიანი ტერიტორიების საერთაშორისო დღე - 2 თებერვალი
- ტყის საერთაშორისო დღე - 21 მარტი
- წყლის რესურსების დაცვის საერთაშორისო დღე - 22 მარტი
- მეტეოროლოგიის საერთაშორისო დღე - 23 მარტი
- „დედამიწის საათი“ - 23 მარტი
- ნაკრძალებისა და ეროვნული პარკების დღეები -
- დედამიწის დღე - 22 აპრილი
- ბიომრავალფეროვნების დაცვის საერთაშორისო დღე - 22 მაისი
- ფრინველთა დაცვის საერთაშორისო დღე - 10 მაისი
- გარემოს დაცვის საერთაშორისო დღე - 5 ივნისი
- გვალვასა და გაუდაბნოების საერთაშორისო დღე - 17 ივნისი
- რეინჯერის მსოფლიო დღე - 31 ივლისი

- დაასუფთავე მსოფლიო - 19-20 სექტემბერი
- ხის დარგვის საერთაშორისო დღე - 22 ოქტომბერი
- შავი ზღვის დაცვის საერთაშორისო დღე - 31 ოქტომბერი
- მთის საერთაშორისო დღე - 11 დეკემბერი

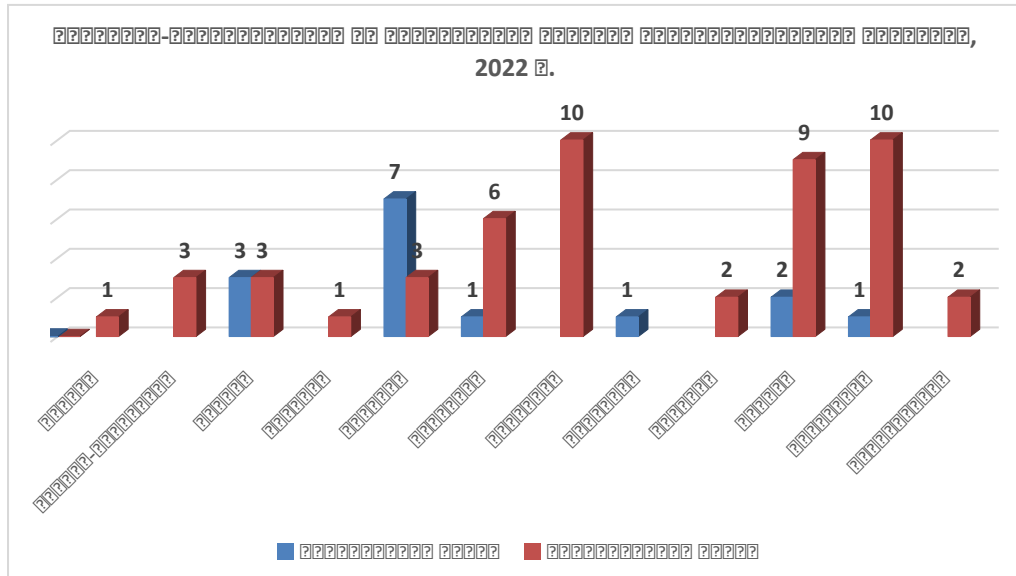
• **ეკოსაგანმანათლებლო ლექცია/სემინარები**

საანგარიშო პერიოდში დაცული ტერიტორიების სააგენტოსა და ტერიტორიული ადმინისტრაციების მიერ სკოლის მოსწავლეებისთვის და სტუდენტებისთვის ჩატარდა 448 ეკოსაგანმანათლებლო ლექცია-სემინარი (აქედან 13 ჩატარებულია დაცული ტერიტორიების სააგენტოს ცენტრალური აპარატის მიერ), ნაწილი დისტანციურ ფორმატში სხვადასხვა ელექტრონული პლატფორმის გამოყენებით, ნაწილი კი - ჩვეულ რეჟიმში, დადგენილი რეგულაციების მაქსიმალური დაცვით:

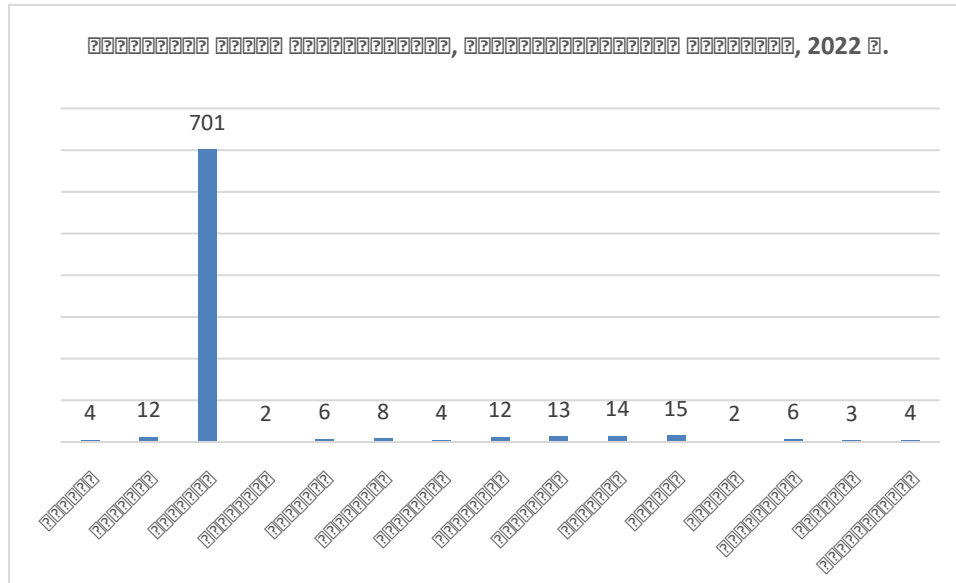
• **დალაგება-დასუფთავებისა და გამწვანების აქციები**

საანგარიშო პერიოდში დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციების მიერ მოეწყო 16 გამწვანებისა და 105 დალაგება-დასუფთავების აქცია.

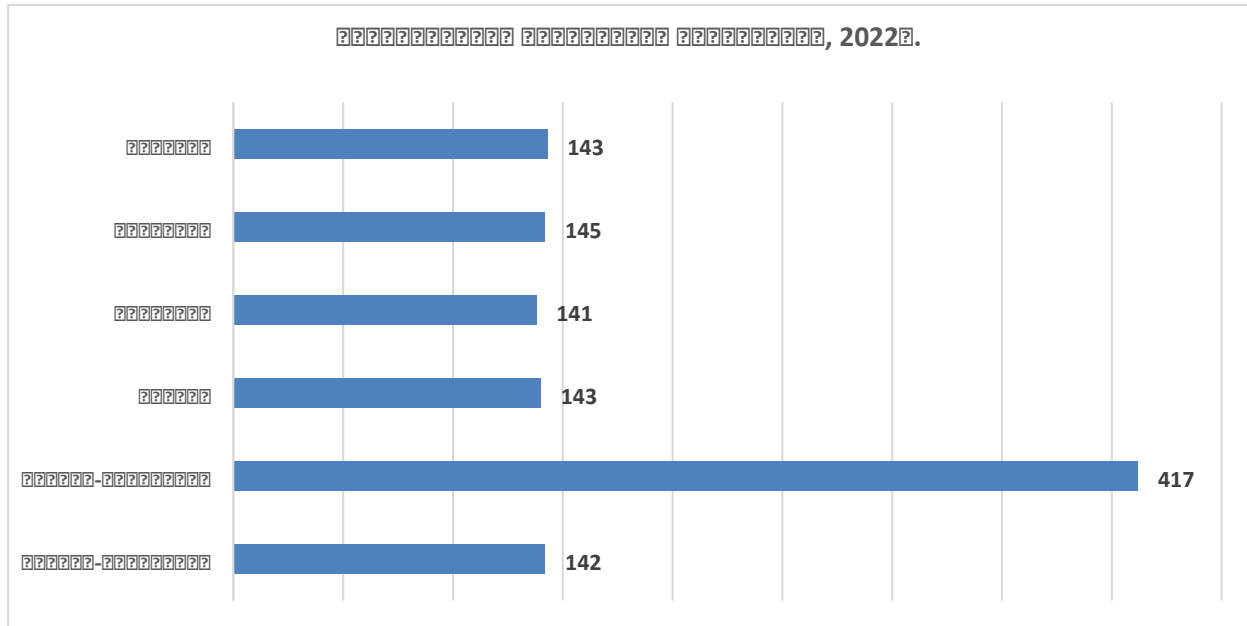
დასუფთავების აქცია მაჭახელაში

- ეკოტურები დაცულ ტერიტორიებზე
საანგარიშო პერიოდში 17 დაცულ ტერიტორიაზე მოეწყო 808 ეკოტური.

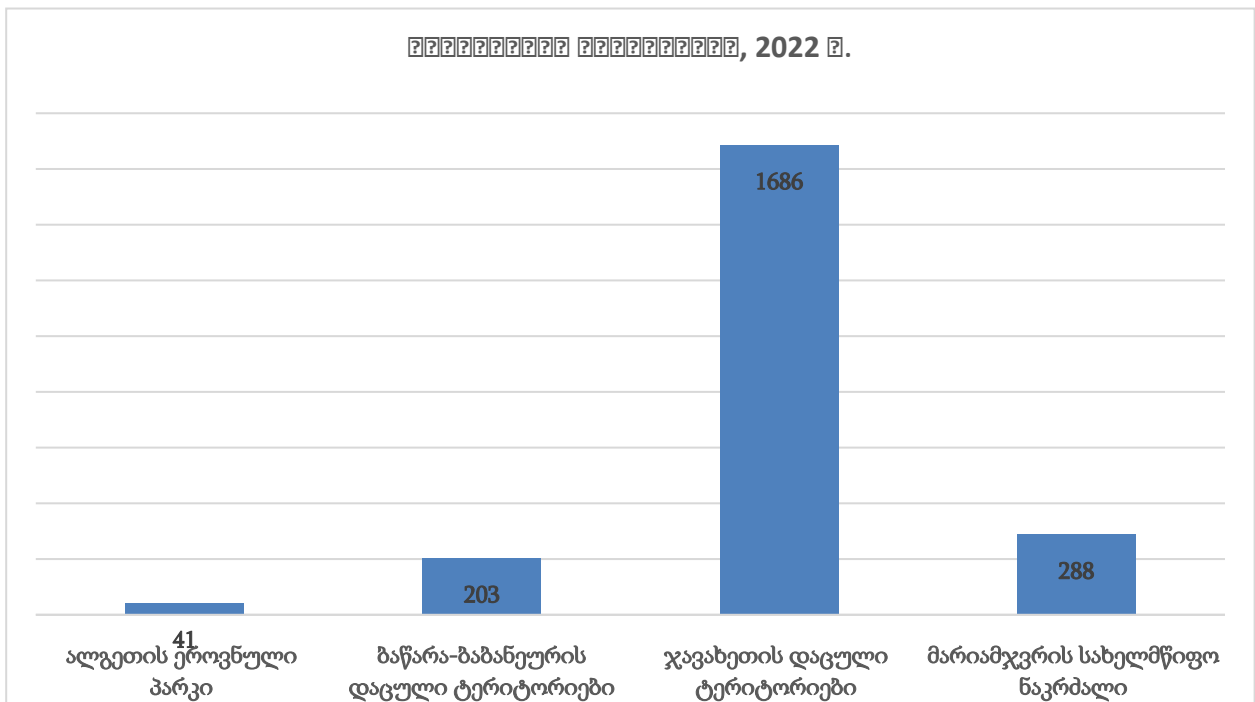
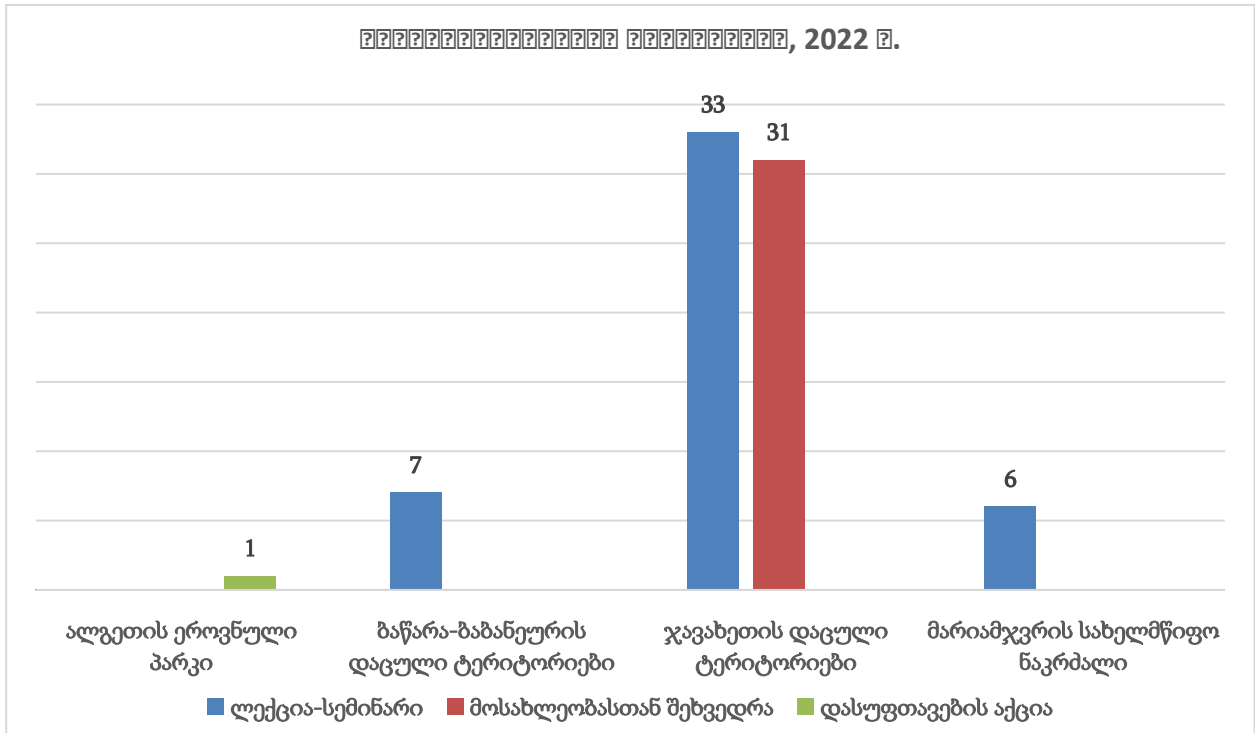
- ეკობანაკები დაცულ ტერიტორიებზე**
 დაცული ტერიტორიების 6 ლოკაციაზე მოეწყო ეკობანაკი, სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტოსა და ა(ა)იპ საქართველოს აგრარულ უნივერსიტეტსა და შპს თბილისის თავისუფალ უნივერსიტეტს შორის 2017 წელს გაფორმებული ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმის ფარგლებში, 2022 წლის 15 ივლისიდან 14 აგვისტომდე, სტუდენტებმა მონაწილეობა მიიღეს სავსელე პრაქტიკებში. სტუდენტური ბანაკების მოწყობისა და განხორციელების პროცესი მიმდინარეობდა სამ ეტაპად, სპეციალურად შემუშავებული პროგრამების მიხედვით.

2022 წლის სავსელე პრაქტიკებში მონაწილეთა რაოდენობაა 1131, აქედან სტუდენტი - 1102, კოორდინატორი - 29.

3.6. ეკოლონისძიებები ეთნიკური უმცირესობის წარმომადგენლებთან

ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენლებთან ჩატარდა ეკოლონისძიებები 4 ადმინისტრაციის მიერ. ალგეთის ეროვნული პარკის, ჯავახეთის, ბაწარა-ბაბანეურის დაცული ტერიტორიების და მარიამჯვრის სახელმწიფო ნაკრძალის ადმინისტრაციების მიერ, 2022 წლის განმავლობაში მოეწყო შეხვედრები დაცული ტერიტორიების მიმდებარედ მცხოვრები ეთნიკური უმცირესობის წარმომადგენლებთან. აღნიშნულ სამიზნე ჯგუფთან სულ ჩატარდა 46 ეკოსაგანმანათლებლო ლექცია-სემინარი, 1 დასუფთავების აქცია და 31 შეხვედრა ეთნიკური უმცირესობის წარმომადგენელ ადგილობრივ მოსახლეობასთან.

- ჯავახეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციის მიერ ეთნიკური უმცირესობის წარმომადგენლებთან ჩატარდა 31 შეხვედრა ადგილობრივ მოსახლეობასთან და 33 ლექცია/სემინარი. სულ 1686 მონაწილე.

- ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის მიერ ეთნიკური უმცირესობის წარმომადგენლებთან განხორციელდა დასუფთავების აქცია სამშვილდეს კანიონის ბუნების ძეგლის ტერიტორიაზე, სადაც მონაწილეობა მიიღეს სომეხი ეროვნების მოსწავლეებმა, მასწავლებლებმა და მოსახლეობამ. სულ 41 მონაწილე.
- ბაწარა-ბაბანეურის ადმინისტრაციის მიერ პანკისის ხეობის ეთნიკურად ქისტი მოსწავლეებისთვის ჩატარდა 7 ლექცია/სემინარი. სულ 203 მონაწილე.

- მარიაშვილის სახელმწიფო ნაკრძალის ადმინისტრაციის მიერ ჩატარდა 6 ლექცია/სემინარი ლამბალოს სკოლის ეთნიკური უმცირესობის მოსწავლეებსა და პედაგოგებთან, სულ 288 მონაწილე.

3.7. ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმი

სსიპ „დაცული ტერიტორიების სააგენტოსთან“ 2022 წლის განმავლობაში გაფორმებული ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმები:

- სსიპ „ილია წინამძღვრიშვილის სახელობის კოლეჯი“
- სსიპ კოლეჯი „ახალი ტალღა“
- „ბი პი ექსპლორეიშენ“ (კასპიის ზღვა) ლიმიტედი“
- „ქეა კავკასია“
- გარემოსდაცვითი ეკოლოგიურ ასოციაცია „დეა“
- ა(ა)იპ მწვანე ალტერნატივა
- სსიპ საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი

3.8. თანამშრომელთა გადამზადება / ტრენინგები

- **ტრენინგი - „Parks.ge - მობილური აპლიკაცია“** – 18 ტერიტორიული ადმინისტრაციის 30-ზე მეტ თანამშრომელს ჩაუტარდა 2 დღიანი ტრენინგების კურსი მობილური აპლიკაციის ძირითადი გვერდებისა და ფუნქციონალის, მომხმარებლის სამომხმარებლო პანელისა და ადმინისტრატორის უფლებების შესასწავლად.
- **ტრენინგი - „ეფექტური კომუნიკაცია“** – პროექტის ფარგლებში, მარკეტინგისა და საზოგადოებასთან ურთიერთობის სამსახურის მიერ, ჩატარდა ტრენინგების 2-დღიანი კურსი, 6 ტერიტორიული ადმინისტრაციის 100-ზე მეტ თანამშრომელთან. აღნიშნული ინიციატივის მიზანია დაცული ტერიტორიების რეინჟერების, ბუნებრივი რესურსების და ვიზიტორთა მომსახურების სპეციალისტების კვალიფიკაციის ამაღლება საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკის გაზიარებით, რათა მეტად გაუმჯობესდეს დაცულ ტერიტორიებზე მომსახურების სტანდარტები, მოხდეს საუკეთესო კულტურის ჩამოყალიბება და ეფექტური კომუნიკაციის უნარ-ჩვევების განმტკიცება. მიმდინარე წლის ბოლომდე, დაგეგმილია დაცული ტერიტორიების სააგენტოს ტერიტორიული ადმინისტრაციების ყველა თანამშრომლის გადამზადება.

- 2022 წელს თანამშრომლების კვალიფიკაციის ამაღლების მიზნით ტრენინგი ჩატარდა „ტყის დაცვის, აღდგენის, მოვლის, აღრიცხვის სისტემის, მონიტორინგის, ტყეთსარგებლობის და მდგრად მართვასთან დაკავშირებით“ (დონორი: UNDP). სულ გადამზადდა 10 თანამშრომელი.

თავი 4. ეკოტურიზმი დაცულ ტერიტორიებზე

- 4.1. ეკოტურისტული ინფრასტრუქტურა
- 4.2. ეკოტურისტული სერვისები
- 4.3. ვიზიტორთა და შემოსავლების სტატისტიკა
- 4.4. ვიზიტორთა გამოკითხვის შედეგები
- 4.5. ადგილობრივი მოსახლეობის სარგებელი
- 4.6. თანამშრომლობა დაინტერესებულ მხარეებთან

4.1. ეკოტურისტული ინფრასტრუქტურა

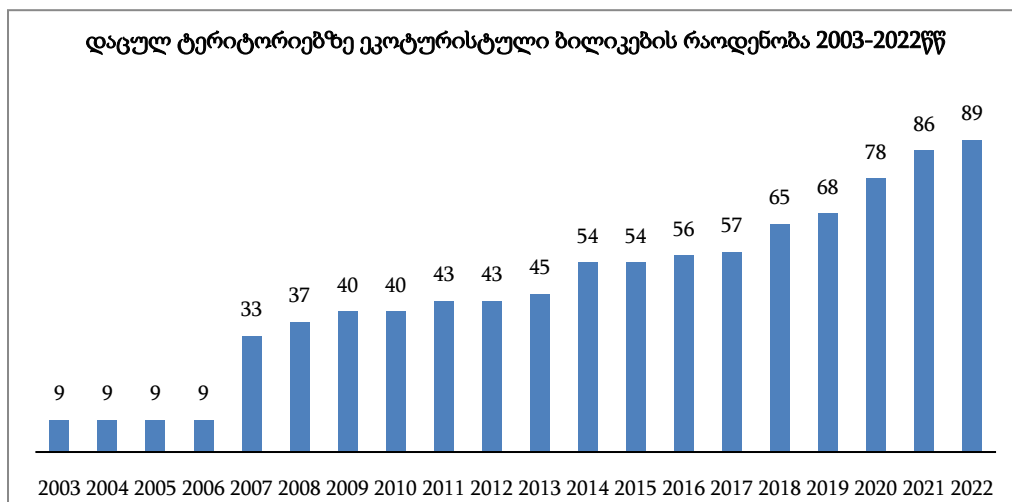
ეკოტურისტული ინფრასტრუქტურა განვითარებულია 18 დაცული ტერიტორიის ადმინისტრაციაში: ვაშლოვანის, თუშეთის, ბორჯომ-ხარაგაულის, ჯავახეთის, იმერეთის მღვიმეების (პრომეთეს მღვიმე, სათაფლია, ნავენახევის მღვიმე, საწურბლიას მღვიმე, თეთრა მღვიმე), მარტვილისა და ოკაცეს ბუნების ძეგლების (მარტვილის კანიონი, ოკაცეს კანიონი, კინჩხას ჩანჩქერი), კოლხეთის, მტირალას, ქობულეთის, ალგეთის (ალგეთის

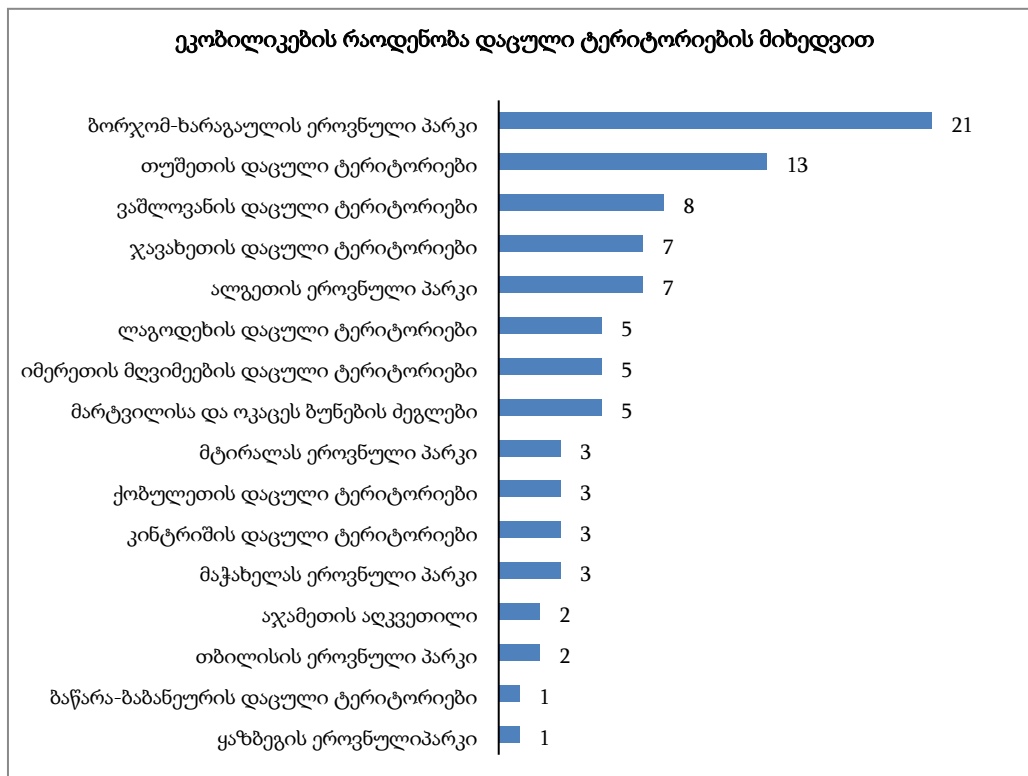
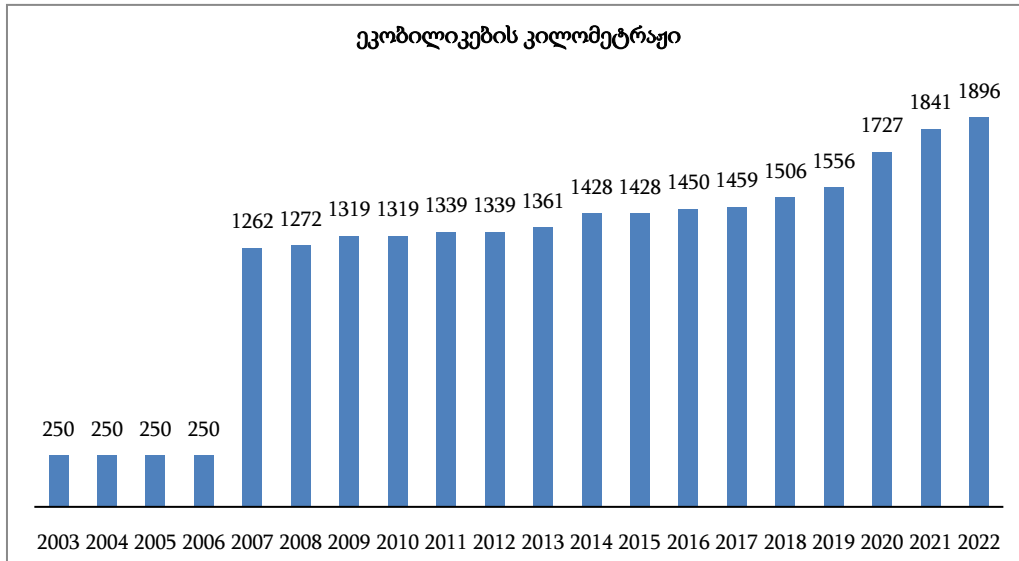
ეროვნული პარკი, წალკის კანიონი), კინტრიშის, მაჭახელას, თბილისის (მცირე ინფრასტრუქტურა), ჭაჭუნას, (მცირე ინფრასტრუქტურა) აჯამეთის აღკვეთილის (მცირე ინფრასტრუქტურა) ყაზბეგის (მცირე ინფრასტრუქტურა), ფშავ-ხევსურეთის (მცირე ინფრასტრუქტურა) და ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციებში.

დაცულ ტერიტორიებზე ვიზიტორებს შეუძლიათ დაგეგმონ სხვადასხვა სირთულის სალაშქრო, საცხენოსნო, ველო, თოვლის ფეხსაცმელების, ექსტრემალური სპელეოლოგიური, სათავეგადასავლო, სანაოსნო და ფრინველებზე დაკვირვების ტურები. აგრეთვე აქვთ შესაძლებლობა ისარგებლონ ვიზიტორთა ცენტრებში არსებული სხვადასხვა სერვისებით და განთავსების საშუალებებით, ტერიტორიაზე მოწყობილი საპიკნიკე და საკარვე ადგილებით, ვიზიტორთა ცენტრის სასტუმრო ნომრებით და ტურისტული თავშესაფრებით. ვიზიტორებს შეუძლიათ თავი გამოსცადონ დაცულ ტერიტორიებზე მოწყობილ ზიპლაინის და თოკების პარკის ატრაქციებზეც.

ეკოტურისტული ბილიკები

2022 წლის მდგომარეობით დაცულ ტერიტორიებზე 89 საფეხმავლო (მათ შორის სამანქანოსთან ინტეგრირებული) ბილიკია და 5 სანაოსნო მარშრუტი. ბილიკების საერთო სიგრძე 1900 კმ - მდეა.

2022 წლის საანგარიშო პერიოდში:

2022 წლის საანგარიშო პერიოდში 3 დაცულ ტერიტორიაზე მოეწყო 3 ახალი ბილიკი (ჯამში დაახ. 55კმ) და განახლდა სამანქანოსთან ინტეგრირებული 7 არსებული ბილიკი (251 კმ)

- აჯამეთის აღკვეთილში მოეწყო ახალი 27 კმ სიგრძის საფეხმავლო ბილიკი

- ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნულ პარკში მოეწყო ახალი 27 კმ სიგრძის ბილიკი
- ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიებზე მოეწყო საინტერპრეტაციო ბილიკი (800 მ)
- ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიებზე განახლდა არწივის ხეობის ბილიკის 1 კმ-იანი მონაკვეთი; ასევე განახლდა სამანქანოსთან ინტეგრირებული საფეხმავლო ბილიკების ქსელი (250 კმ), ჯამში ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიებზე განახლდა 7 ბილიკი - 251 (კმ)
- მიმდინარეობს 11 დაცულ ტერიტორიაზე ბორჯომ-ხარაგაულის (240 კმ), თეთრობის (50 კმ), ლაგოდეხის (130 კმ), ერუშეთის (100 კმ), მარიმჯვარის (25 კმ), კინტრიში-მტირალას დამაკავშირებელი (150 კმ), სამეგრელო-იმერეთის დამაკავშირებელი (58 კმ), ქობულეთის დაცულ ტერიტორიაზე (700 მ), ბაწარა-ბაბანეურის (18 კმ) დაცული ტერიტორიების საფეხმავლო ბილიკების (სულ დაახ. 700 კმ-ზე მეტი სიგრძის) და თანმდევი ტურისტულ-რეკრეაციული ინფრასტრუქტურის მოწყობის სამუშაოები;

განახლდა საინფორმაციო, საინტერპრეტაციო და მიმართულების მანიშნებელი დაფების დიზაინები და საბეჭდი ფაილები;

- საანგარიშო პერიოდში 21 დაცული ტერიტორიის ადმინისტრაციისთვის განისაზღვრა საინფორმაციო დაფებთან დაკავშირებით საჭიროებები, მომზადდა ტექნიკური დავალება (1100-ზე მეტი სხვადასხვა სახის დაფა და სტიკერი) მომზადდა საინფორმაციო დაფების დიზაინები - საბეჭდი ფაილები.
- 4 დაცულ ტერიტორიაზე მისასვლელ გზებზე (მარტვილის კანიონის, ოკაცეს კანიონის, ოკაცეს ჩანჩქერის და პრომეთეს მღვიმის ბუნების ძეგლები) დამონტაჟდა 37 ცალი საგზაო მანიშნებელი

ახალი ტურისტული ინფრასტრუქტურა მოეწყო 10 დაცულ ტერიტორიაზე:

1. ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიებზე ტურისტული თავშესაფარი
2. ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნულ პარკში ერთი ბილიკი (27 კმ)
3. ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიებზე ერთი ბილიკი (0.8 კმ)
4. აჯამეთის აღკვეთილში ერთი ახალი ბილიკი (27 კმ)
5. მაჭახელას ეროვნული პარკის ვიზიტორთა ცენტრის საგამოფენო დარბაზი
6. კოლხეთის ეროვნული პარკის ვიზიტორთა ცენტრის ეზოში კაფეტერია მიმდებარე ინფრასტრუქტურით და ზიპლაინი
7. პონტოს მუხის აღკვეთილში (კოლხეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია) მცირე ინფრასტრუქტურა, ფანჩატურები და დახლები
8. წალკის კანიონზე ტურისტული ინფრასტრუქტურა
9. ჭაჭუნას აღკვეთილში ტურისტული თავშესაფარი, ფრინველებზე დაკვირვების 2 პუნქტი და 2 საპიკნიკე, ცეცხლის დასანთები ადგილი
10. მტირალას ეროვნულ პარკში ციფყაროს ტურისტული თავშესაფრის მიმდებარე ცეცხლის დასანთები ადგილი და ფანჩატური

ეკოტურისტული ინფრასტრუქტურის განახლება/რეაბილიტაციის სამუშაოები ჩატარდა 8 დაცულ ტერიტორიაზე:

1. მარტვილის კანიონზე განახლდა ტურისტული ინფრასტრუქტურა
2. ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიებზე, მაწიმში, გარემონტდა არსებული თავლა
3. იმერეთის მღვიმეების დაცულ ტერიტორიებზე პრომეთეს მღვიმის ტურისტულ ინფრასტრუქტურას ჩაუტარდა სარემონტო სამუშაოები
4. იმერეთის მღვიმეების დაცულ ტერიტორიებზე სათაფლიას ტურისტულ ინფრასტრუქტურას ჩაუტარდა სარემონტო სამუშაოები
5. კოლხეთის ეროვნულ პარკში 2 ლოკაციაზე განახლდა საპიკნიკე ადგილები (4)
6. ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიებზე განახლდა 251 კმ სიგრძის ბილიკების ქსელი, 3 ლოკაციაზე განახლდა საპიკნიკე ადგილები (3)
7. მტირალას ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე ადმინისტრაციულ შენობას ჩაუტარდა სარემონტო სამუშაოები, განხორციელდა სარეინჯერო სადგურის რეაბილიტაცია საინფორმაციო ცენტრად, ტერიტორიაზე არსებულ ტურისტულ თავშესაფარს ჩაუტარდა სარეაბილიტაციო სამუშაოები
8. ქობულეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციის შენობას ჩაუტარდა სარემონტო სამუშაოები

მიმდინარე ინფრასტრუქტურის მოწყობის სამუშაოები

- თეთრობის აღკვეთილში 3 ტურისტული თავშესაფრის მოწყობა
- ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიებზე 3 ხიდის და ერთი ტურისტული თავშესაფრის მოწყობა
- მარიამჯვარის დაცულ ტერიტორიებზე ერთი ადმინისტრაციის ფუნქციის მქონე სარეინჯერო კოტეჯის და ორი ტურისტული თავშესაფრის მოწყობა
- ქობულეთის დაცულ ტერიტორიებზე ეკოტურისტული ინფრასტრუქტურა
- მარტვილის კანიონის და ოკაცეს ჩანჩქერის ბუნების ძეგლებზე დამის მხატვრული განათების მოწყობა

ტურისტული ინფრასტრუქტურის პროექტირება

- საანგარიშო პერიოდში მომზადდა ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიების ვიზიტორთა ცენტრის საგამოფენო სივრცის კონცეფციური ნაწილი, შეგროვდა ფოტო სურათები და ტექსტური ნაწილი.

ინფრასტრუქტურული პროექტები:

2012 წლიდან 2022 წლამდე საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე აშენდა 13 ვიზიტორთა ცენტრი, მოეწყო 43 ეკოტურისტული ბილიკი და შეიქმნა 10 ატრაქცია

2012 წლიდან 2022 წლამდე დაცულ ტერიტორიებზე აშენდა 13 ვიზიტორთა ცენტრი:

1. ჯავახეთის დაცული ტერიტორიების - 2014 წელს, დონორი: KWF;

2. ოკაცეს კანიონის - 2014 წელს, დონორი: სახელმწიფო ბიუჯეტი;
3. მარტვილის კანიონის - 2016 წელს, დონორი: სახელმწიფო ბიუჯეტი;
4. ქობულეთის და კინტრიშის დაცული ტერიტორიების - 2017 წელს, დონორი: KFW, კოლხეთის დაცული ტერიტორიების განვითარების ფონდი;
5. მაჭახელას ეროვნული პარკის - 2017 წელს, დონორი: UNDP, კოლხეთის დაცული ტერიტორიების განვითარების ფონდი;
6. ყაზბეგის ეროვნული პარკის - 2017 წელს, დონორი: KFW;
7. ალგეთის ეროვნული პარკის - 2017 წელს, დონორი: KFW;
8. საწურბლიას მღვიმის - 2018 წელს, სახელმწიფო ბიუჯეტი;
9. ნავენახევის მღვიმის - 2018 წელს, სახელმწიფო ბიუჯეტი;
10. კინწხას ჩანჩქერის - 2019 წელს, სახელმწიფო ბიუჯეტი;
11. თეთრა მღვიმე - 2021 წელს;
12. წალკის კანიონი - 2021 წელს;
13. ფშავ-ხევსურეთის ეროვნული პარკის - 2021 წელს, დონორი: KFW.

4.2. ეკოტურისტული სერვისები

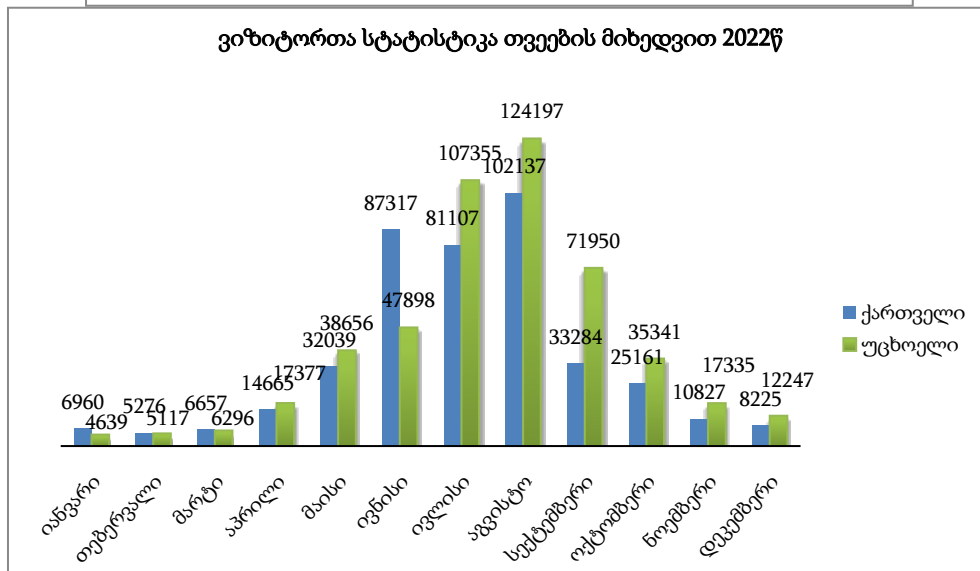
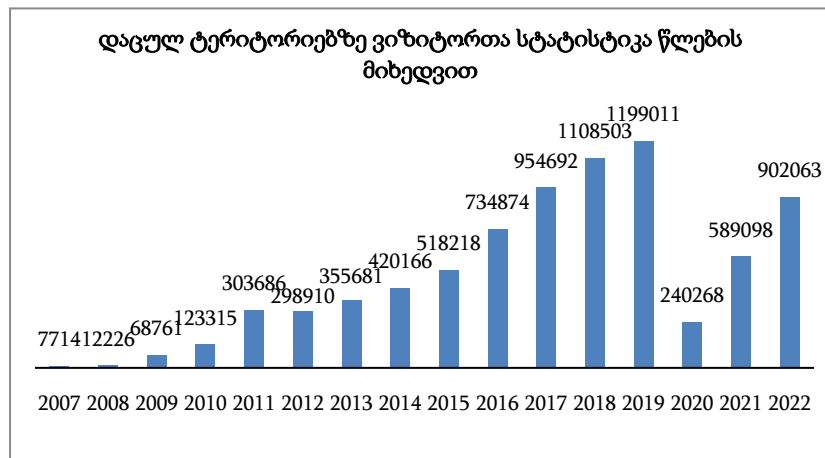
დაცულ ტერიტორიებზე შესაძლებელია შემდეგი სახის ეკოტურისტული სერვისებით სარგებლობა:

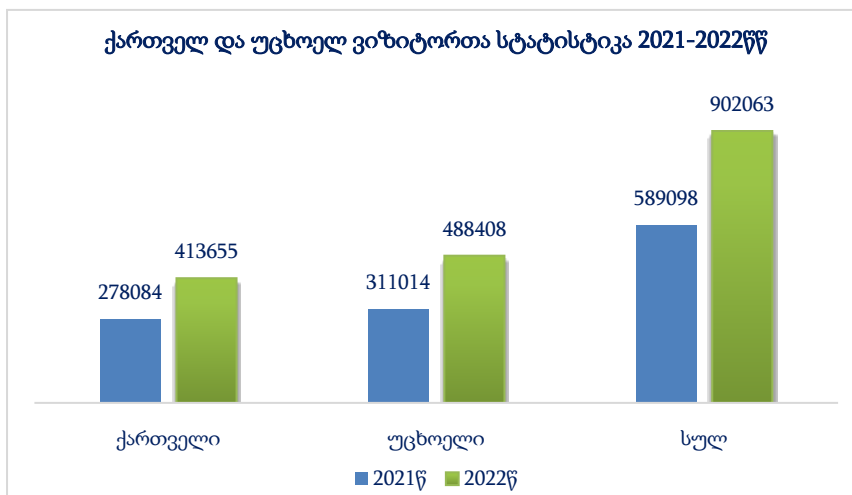
- ღამისთევის საშუალებები (სასტუმრო ნომერი ვიზიტორთა ცენტრში, ტურისტული თავშესაფარი, ბუნგალო)
- საკონფერენციო დარბაზი
- შემნახველი საკანი
- საპიკნიკე და საკარვე ადგილები;
- ზიპლაინი;
- თოკების პარკი;
- ცხენი;
- სანაოსნო ტურები (პანტონით, კატერით, კაიაკით, ნავით)
- საფეხმავლო და სანაოსნო ტურები კანიონში
- საფეხმავლო ტური მღვიმეში
- ნავით გასეირნება მღვიმეში;
- ველოსიპედი;
- ელექტროველოსიპედი;
- ბაიკლაინი;
- ჭოგრითი;
- თოვლის ფეხსაცმელები;
- ჭაობის თხილამურები;
- სპორტული თევზაობა;
- ჰამაკი;
- სალაშქრო აღჭურვილობა (კარავი, საძილე ტომარა, ზურგჩანთა, პარალონი);
- სამოქალაქო ქორწინების გაფორმების ცერემონიალისთვის სივრცე;

4.3. ვიზიტორთა და შემოსავლების სტატისტიკა

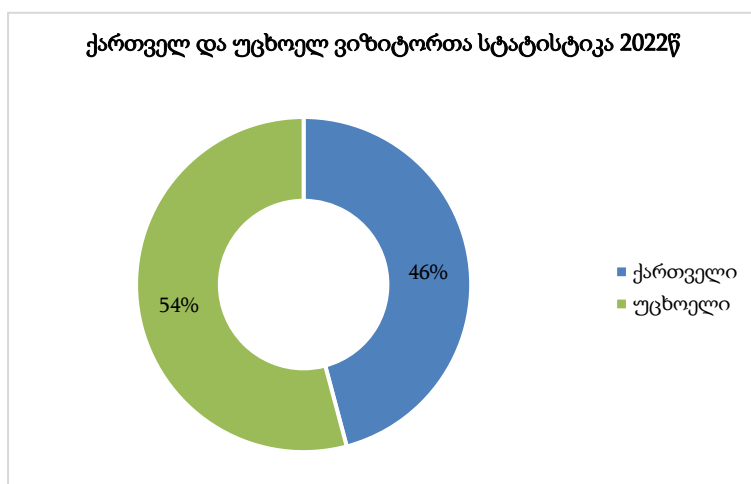
ვიზიტორთა სტატისტიკა

2022 წელს საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე ვიზიტორთა რაოდენობა (902063 ვიზიტორი) 2021 წლის მონაცემებთან შედარებით (589098 ვიზიტორი) 53% - ით გაიზარდა.

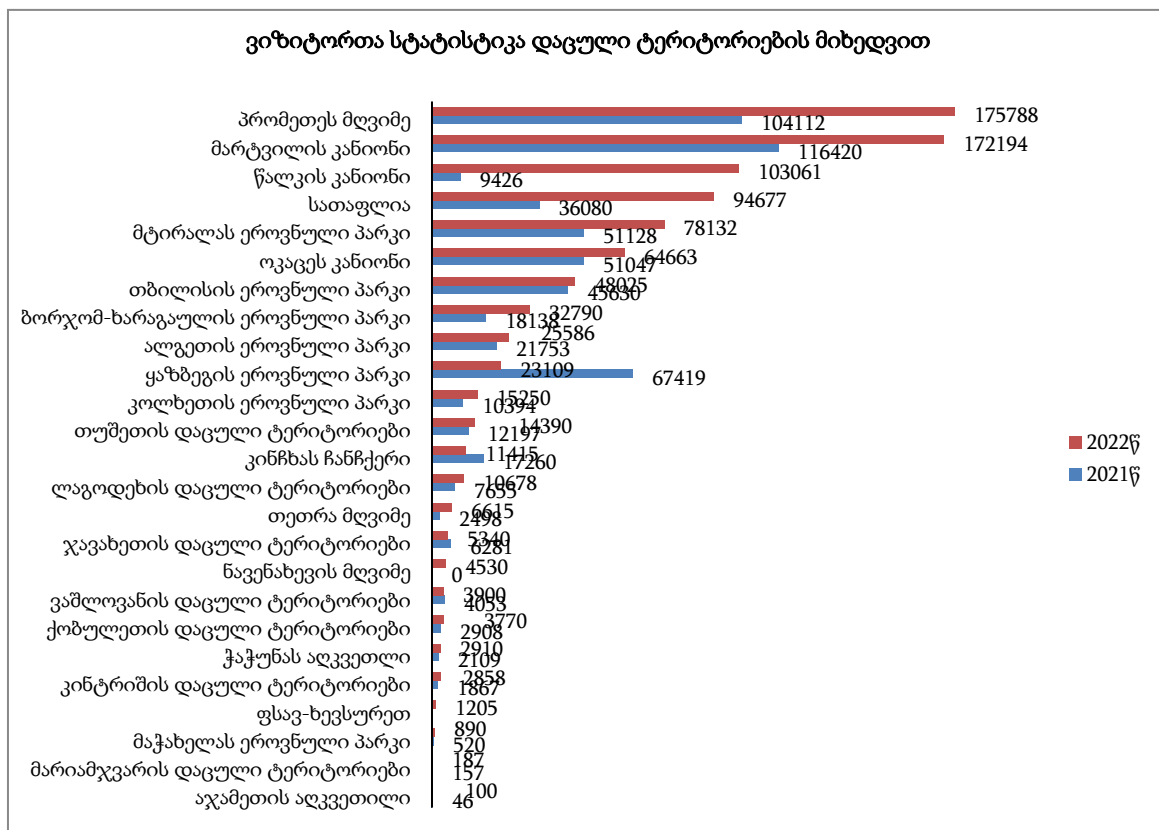

ვიზიტორთა შორის 46% ქართველია (413655 ვიზიტორი), ხოლო 54% უცხოელი (488408 ვიზიტორი).

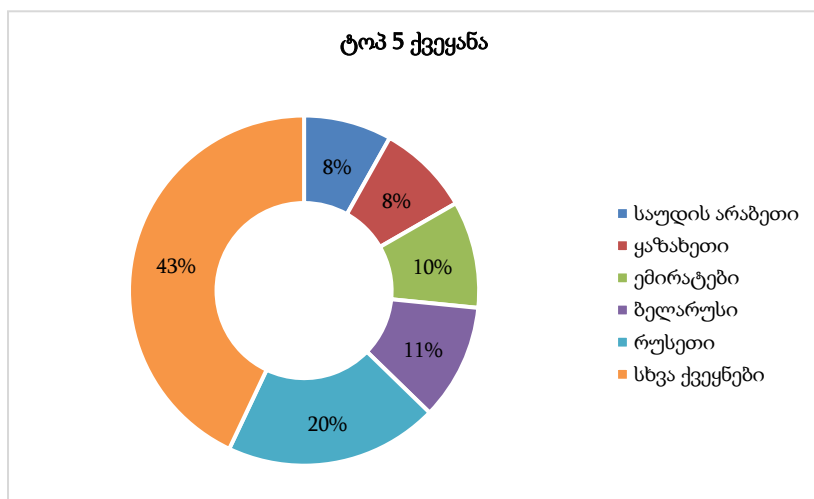

2022 წელს ყველაზე მეტი ვიზიტორი (დაცული ტერიტორიების ვიზიტორების 87 %) ესტუმრა

- მარტვილის კანონს დაცული ტერიტორიების ვიზიტორების 19%;
- პრომეთეს მღვიმეს დაცული ტერიტორიების ვიზიტორების 19%;
- წალკის კანონს დაცული ტერიტორიების ვიზიტორების 11%;
- სათაფლიას დაცული ტერიტორიების ვიზიტორების 10%;
- მტირალას ეროვნულ პარკს დაცული ტერიტორიების ვიზიტორების 9%;
- ოკაცეს კანონს დაცული ტერიტორიების ვიზიტორების 7%;
- თბილისის ეროვნულ პარკს დაცული ტერიტორიების ვიზიტორების 5%;
- ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნულ პარკს დაცული ტერიტორიების ვიზიტორების 4%;
- ალგეთის ეროვნულ პარკს დაცული ტერიტორიების ვიზიტორების 3%;

დანარჩენი 13% ესტუმრა ყაზბეგის, თუშეთის, კოლხეთის, კინჩხას, ლაგოდეხის, თეთრას, ჯავახეთის, ნავენახევის, ქობულეთის, ვამლოვანის, კინტრიშის, ჭაჭუნას, ფშავ-ხევსურეთის, მაჭახელას, მარიამჯვარის და აჯამეთის დაცულ ტერიტორიებს.

ბოლო წლების მიხედვით ვიზიტორთა სტატისტიკა/შედარება

2023 წლის შედარება 2021 წელთან:

2022 წელს, საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე ვიზიტორთა რაოდენობა (902063 ვიზიტორი) 2021 წლის მონაცემებთან შედარებით (589098 ვიზიტორი) 53% - ით გაიზარდა.

2022 წელს ქართველი ვიზიტორების რაოდენობა (413655 ვიზიტორი) 2021 წლის მონაცემებთან შედარებით (278084 ვიზიტორი) გაზრდილია 49%-ით

2022 წელს უცხოელი ვიზიტორების რაოდენობა (488408 ვიზიტორი), 2021 წლის მონაცემებთან შედარებით (311014 ვიზიტორი) გაზრდილია 57% - ით.

2023 წლის შედარება 2019 წელთან:

2022 წელს დაფიქსირებული ვიზიტორთა რაოდენობა 2019 წლის მონაცემებთან შედარებით (1199011 ვიზიტორი) 25%-ით არის შემცირებული.

2022 წელს ქართველი ვიზიტორების რაოდენობა 2019 წლის მონაცემებთან შედარებით (587022 ვიზიტორი) 30% - ით არის შემცირებული.

2022 წელს უცხოელი ვიზიტორების რაოდენობა 2019 წლის მონაცემებთან შედარებით (611989 ვიზიტორი) 20% - ით არის შემცირებული

2022 წლის შედარება 2019 წლის ანალოგიური პერიოდის მონაცემებთან ტერიტორიების მიხედვით:

ტოპ 10 ტერიტორია

ვიზიტორთა რაოდენობა გაზრდილია:

- 1. მარიამჯვარის დაცულ ტერიტორიებზე 2022 წელს (187 ვიზიტორი) 2019 წლის მონაცემებთან შედარებით (22 ვიზიტორი) ვიზიტორთა რაოდენობა გაზრდილია 8.5 - ჯერ**
- 2. სათაფლიაში 2022 წელს (94677 ვიზიტორი) 2019 წლის ანალოგიური პერიოდის მონაცემებთან შედარებით (74198 ვიზიტორი) ვიზიტორთა რაოდენობა გაზრდილია 28% -ით**
- 3. ნავენახევის მღვიმეში 2022 წელს (4530 ვიზიტორი) 2019 წლის ანალოგიური პერიოდის მონაცემებთან შედარებით (2943 ვიზიტორი) ვიზიტორთა რაოდენობა გაზრდილია 54% - ით.**
- 4. მტირალას ეროვნულ პარკში 2022 წელს (78132 ვიზიტორი) 2019 წლის ანალოგიური პერიოდის მონაცემებთან შედარებით (77264 ვიზიტორი) ვიზიტორთა რაოდენობა გაზრდილია 1% -ით**

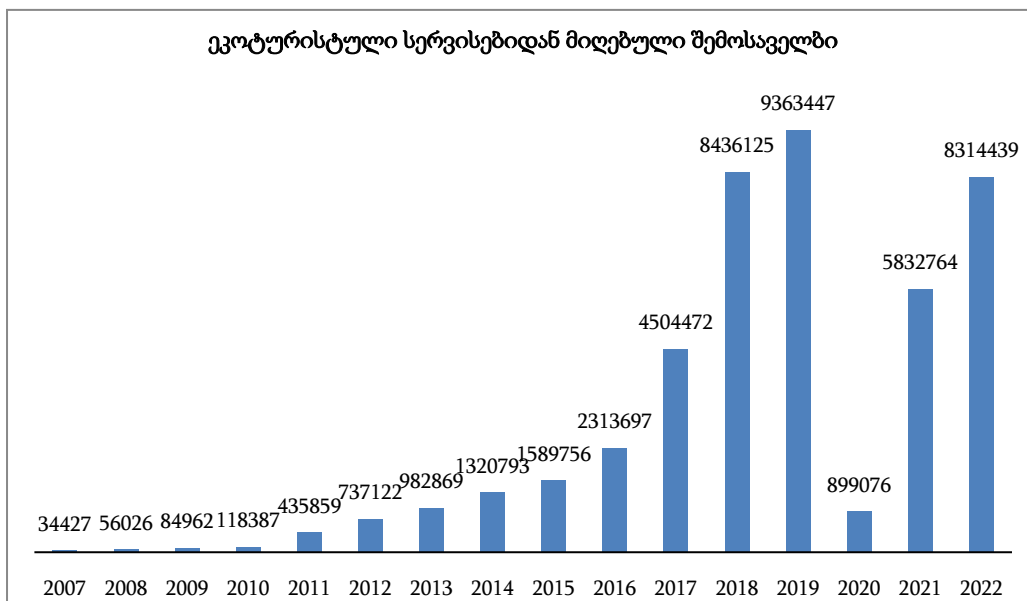
ვიზიტორთა რაოდენობა შემცირებულია:

2022 □□□□ □□□□□□□□
□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□

5. ჭაჭუნას აღკვეთილში 2022 წელს (2910 ვიზიტორი) 2019 წლის ანალოგიური პერიოდის მონაცემებთან შედარებით (3060 ვიზიტორი) ვიზიტორთა რაოდენობა შემცირებულია 5% -ით
6. პრომეთეს მღვიმეში 2022 წელს (175788 ვიზიტორი) 2019 წლის ანალოგიური პერიოდის მონაცემებთან შედარებით (184264 ვიზიტორი) ვიზიტორთა რაოდენობა შემცირებულია 5% -ით
7. მარტვილის კანოონზე 2022 წელს (172194 ვიზიტორი) 2019 წლის ანალოგიური პერიოდის მონაცემებთან შედარებით (189894 ვიზიტორი) ვიზიტორთა რაოდენობა შემცირებულია 9% -ით
8. თუშეთის დაცულ ტერიტორიებზე 2022 წელს (14390 ვიზიტორი) 2019 წლის ანალოგიური პერიოდის მონაცემებთან შედარებით (16427 ვიზიტორი) ვიზიტორთა რაოდენობა შემცირებულია 12% -ით
9. ჯავახეთის დაცულ ტერიტორიებზე 2022 წელს (5340 ვიზიტორი) 2019 წლის მონაცემებთან შედარებით (6425 ვიზიტორი) ვიზიტორთა რაოდენობა შემცირებულია 17% -ით
10. ოკაცეს კანოონზე 2022 წელს (64663 ვიზიტორი) 2019 წლის ანალოგიური პერიოდის მონაცემებთან შედარებით (92872 ვიზიტორი) ვიზიტორთა რაოდენობა შემცირებულია 30% -ით

ეკოტურისტული სერვისებიდან მიღებული შემოსავლები

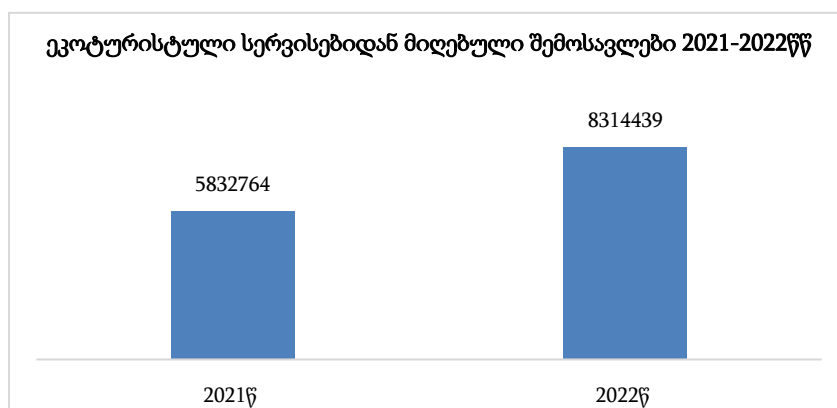
2022 წელს ეკოტურისტული სერვისებიდან მიღებულმა შემოსავლებმა შეადგინა 8 314 439 ლარი, რაც წინა 2021 წლის მაჩვენებელთან (5 832 764 ლარი) შედარებით 43%-ით არის გაზრდილი.

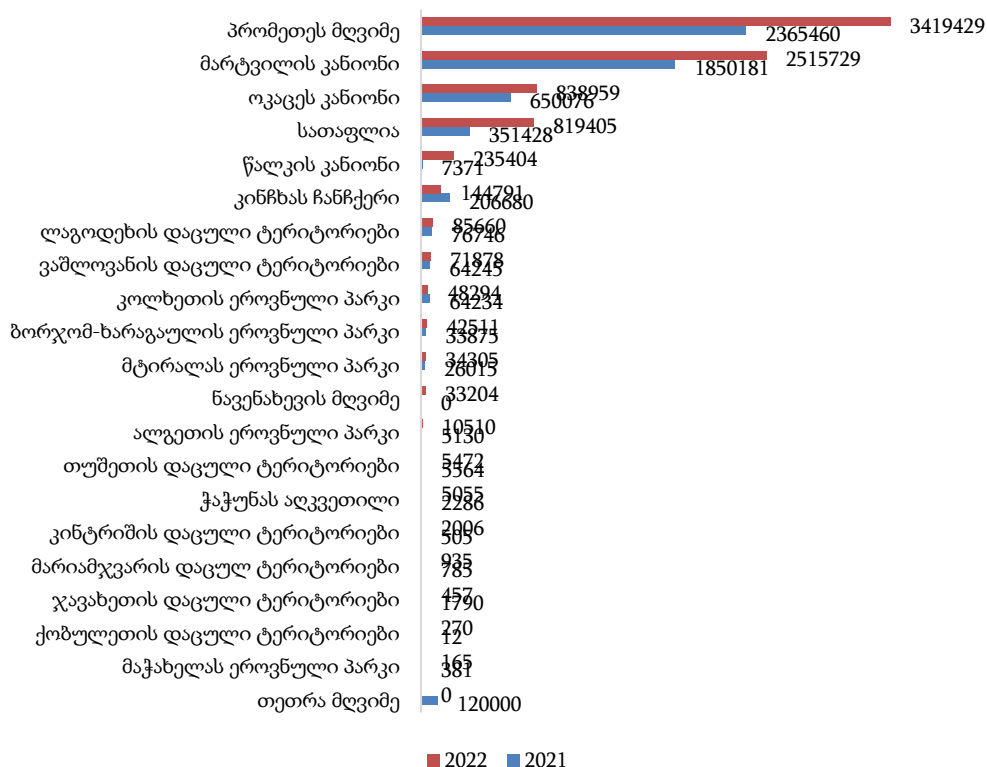
დაცული ტერიტორიების ეკოტურისტული სერვისებიდან მიღებული შემოსავლები ნაწილდება შემდეგნაირად:

- იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიები - დაცული ტერიტორიების ეკოტურისტული შემოსავლების 51%
- მარტვილისა და ოკაცეს ბუნების ძეგლები - დაცული ტერიტორიების ეკოტურისტული შემოსავლების 42%,
- ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიები - დაცული ტერიტორიების ეკოტურისტული შემოსავლების 1%
- წალკის კანიონი - დაცული ტერიტორიების ეკოტურისტული შემოსავლების 3%
- ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიები - დაცული ტერიტორიების ეკოტურისტული შემოსავლების 1%

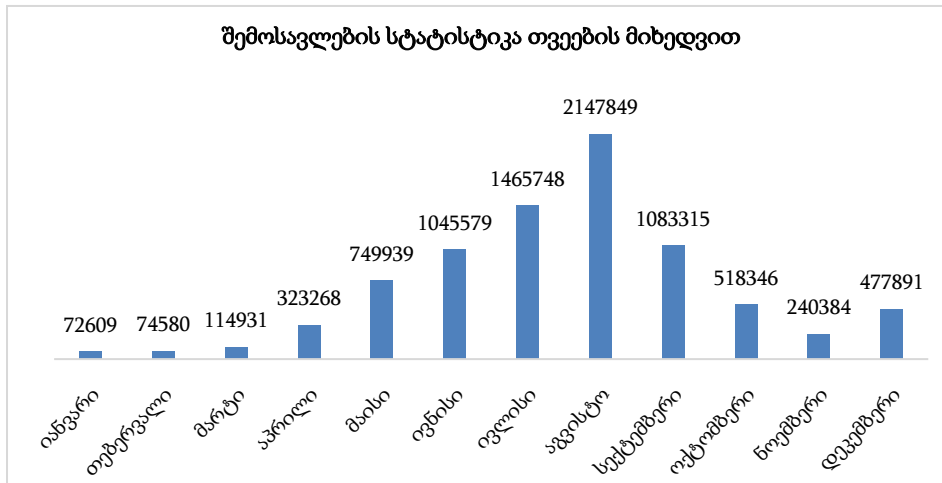
ეკოტურისტული სერვისებიდან მიღებული შემოსავლების 2% ნაწილდება კოლხეთის, ბორჯომ-ხარაგაულის, მტირალას, ალგეთის, თუსეთის, ჭაჭუნას, კინტრიშის, მარიამჯვარის, ჯავახეთის, ქობულეთის და მაჭახელას დაცულ ტერიტორიებზე.

ეკოტურისტული სერვისებიდან მიღებული შემოსავლები 2021-2022 წწ

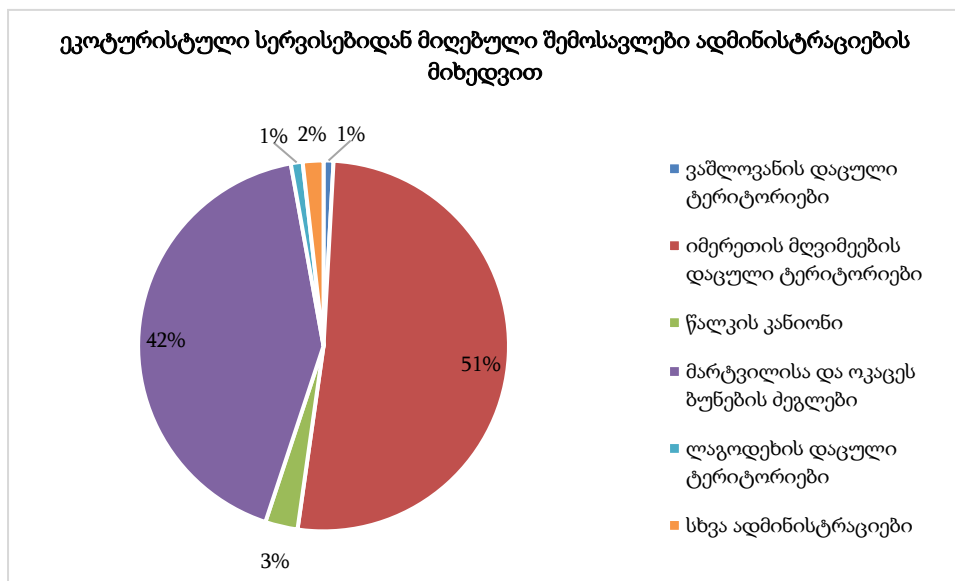

შემოსავლების სტატისტიკა თვეების მიხედვით

2022 □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

[illegible]

ბოლო წლების მიხედვით შემოსავლების სტატისტიკა/შედარება:

2022 წლის შედარება 2021 წელთან:

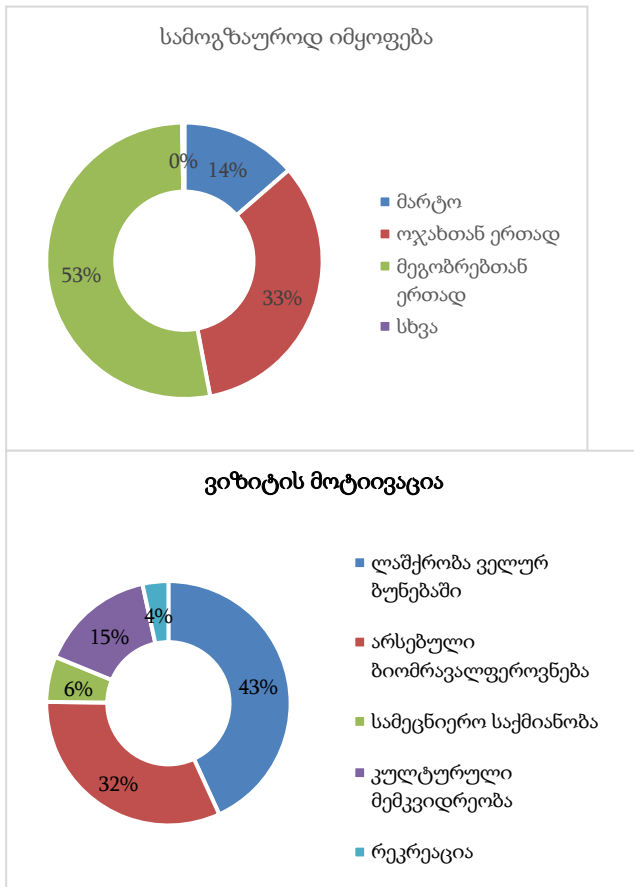
2022 წელს ეკოტურისტული სერვისებიდან მიღებულმა შემოსავლებმა შეადგინა 8314439 ლარი, რაც წინა **2021 წლის** მაჩვენებელთან (5832764 ლარი) შედარებით 43% - ით არის გაზრდილი.

2022 წლის შედარება 2019 წელთან:

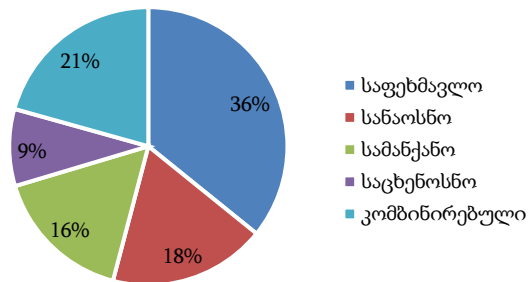
2022 წელს ეკოტურისტული სერვისებიდან მიღებული შემოსავლები 2019 წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით (9363447 ლარი) შემცირებულია 11% - ით.

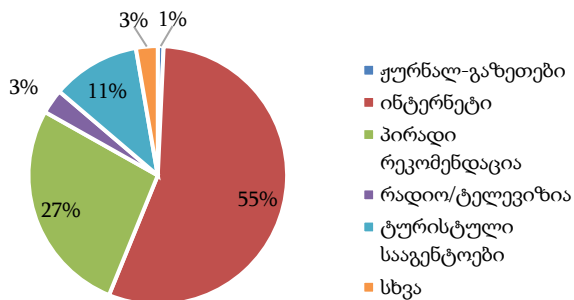
4.4. ვიზიტორთა გამოკითხვის შედეგები

უპირატესობა ტურებზე

ინფორმაციის წყარო

დაცულ ტერიტორიების ადმინისტრაციების მიერ ხორციელდება ვიზიტორთა კმაყოფილების მონიტორინგი შესაბამისი კითხვარის საფუძველზე:

- ვიზიტორთა 14% მოგზაურობს მარტო, 33% ოჯახთან ერთად, 52,7% მეგობრებთან ერთად, სხვა 0.3 %.
- ვიზიტორების 43% - თვის ვიზიტის მოტივაციას წარმოადგენს ველური ბუნებაში ლაშქრობა, 32%-ის შემთხვევაში ბიომრავალფეროვნება, 15%-თვის კულტურული მემკვიდრეობა, 6% -თვის სამეცნიერო საქმიანობა, ხოლო 4 % -თვის რეკრეაცია.
- ვიზიტორების 36% უპირატესობას ანიჭებს საფეხმავლო ტურებს, 18% სანაოსნოს, 16% სამანქანოს, 21% კომბინირებულს და 9% საცხენოსნოს.
- ინფორმაციის წყაროს 1 % - თვის წარმოადგენს ჟურნალ-გაზეთები, 55%-თვის წარმოადგენს ინტერნეტი, 27%-თვის პირადი რეკომენდაცია, 11%-თვის ტურისტული სააგენტოები, 3%-თვის რადიო/ტელევიზია, ხოლო 3 % თვის სხვა საკომუნიკაციო არხები.

4.5. ადგილობრივი მოსახლეობის სარგებელი

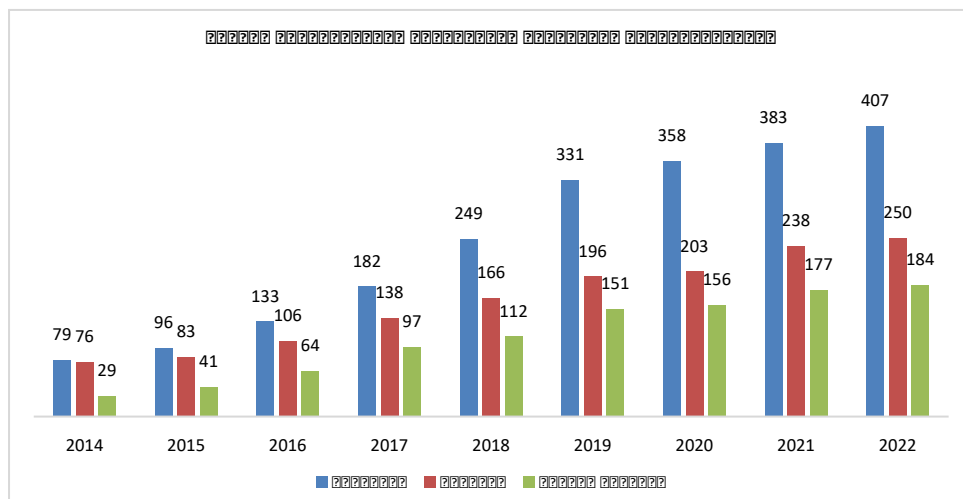
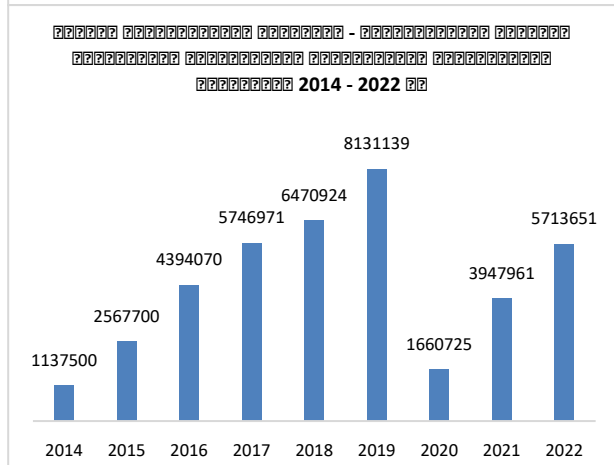
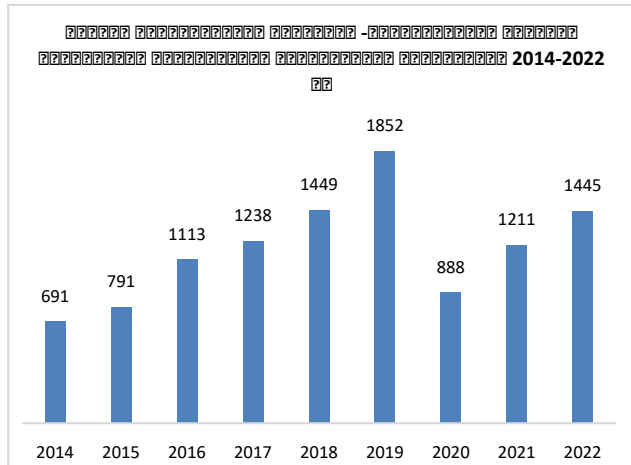
რეგიონში დაცული ტერიტორიების არსებობა დადებით გავლენას ახდენს დაცული ტერიტორიების მიმდებარედ მცხოვრებ ადგილობრივ მოსახლეობაზეც, დაცული ტერიტორიების არსებობა ხელს უწყობს რეგიონში ეკოტურიზმის განვითარებას, რაც

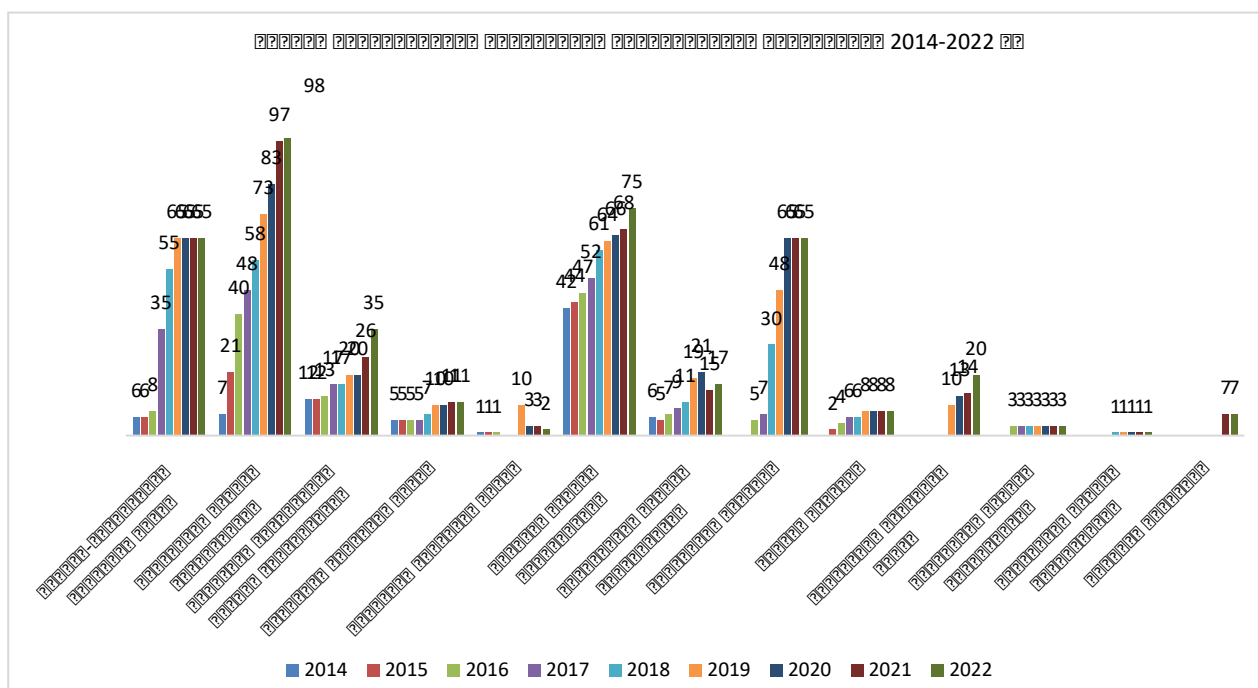
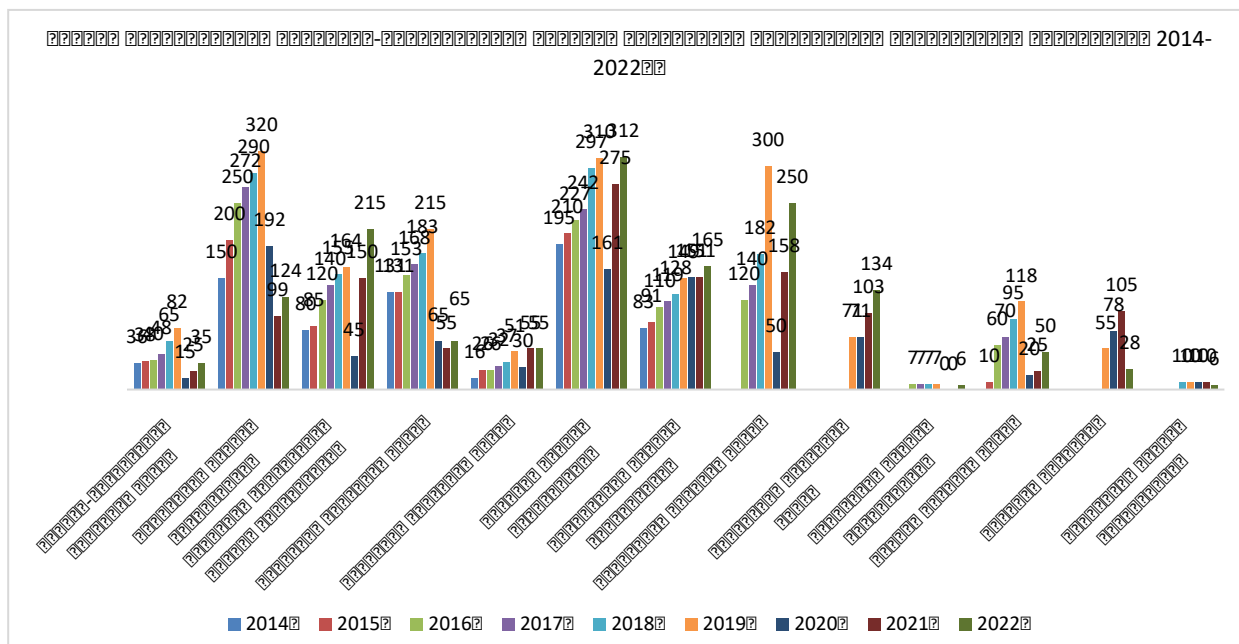
მათთვის დამატებითი მოტივაციაა, რომ ხელი შეუწყონ ტრადიციების შენარჩუნებას და შექმნან რეგიონისთვის და კუთხისთვის დამახასიათებელი ადგილობრივი სხვადასხვა სასარგებლო პროდუქტი.

დაცული ტერიტორიების განვითარების შედეგად წლიდან წლამდე იზრდება მიმდებარედ დასახლებულ პუნქტებში დასაქმებულთა რაოდენობა, ვითარდება ტურისტული ინფრასტრუქტურა, ტურისტული სერვისები და იზრდება მათი შემოსავლებიც. დაცული ტერიტორიების მიმდებარედ ძირითადად დასაქმებულები არიან გიდები, გამყოლები, სატრანსპორტო საშუალებების მფლობელები, კონცესიონერები, კვების მომსახურებაში ჩართულები, სასტუმროს მეპატრონეები, ცხენის თუ სხვა სერვისის გაქირავებაში ჩართულები და ა.შ.

13 დაცული ტერიტორიის მიმდებარედ (ბორჯომ-ხარაგაულის, ლაგოდეხის, იმერეთის მღვიმეების, მტირალას, კოლხეთის, თუშეთის, ვაშლოვანის, მარტვილის, მაჭახელას, ჯავახეთის, ოკაცეს, კინჩხას და კინტრიშის დაცული ტერიტორიები) ხორციელდება დაცული ტერიტორიების დაარსება-განვითარების შედეგად ადგილობრივი მოსახლეობის სარგებლის მონიტორინგი.

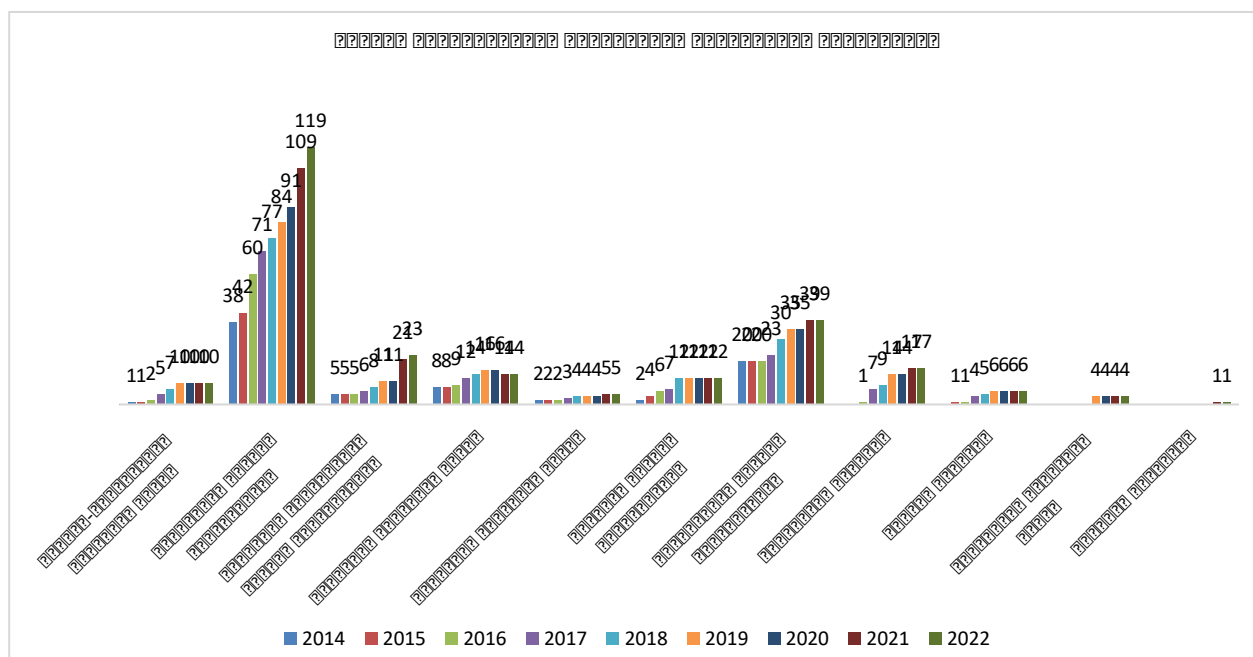
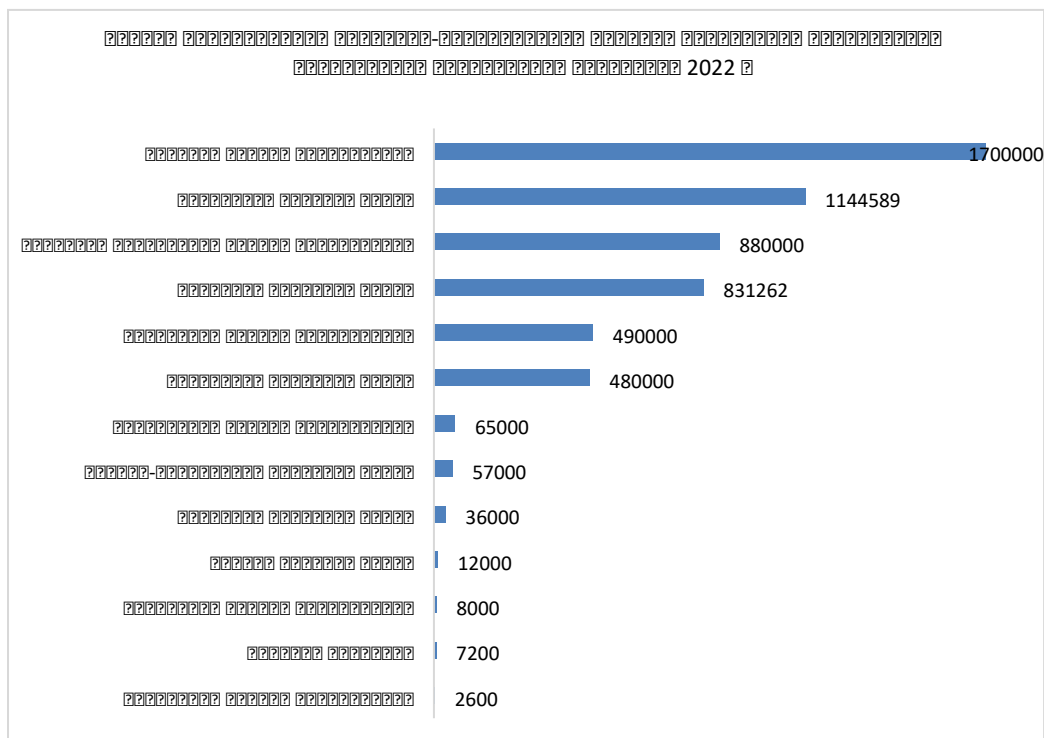
2022 წელს დაცული ტერიტორიების მიმდებარედ 407 სასტუმრო, 250 მაღაზია და 184 კვების ობიექტია, დასაქმებულია 1445 ადამიანი და მათი შემოსავლები შეადგენს დაახლოებით 5 713 651 ლარს.

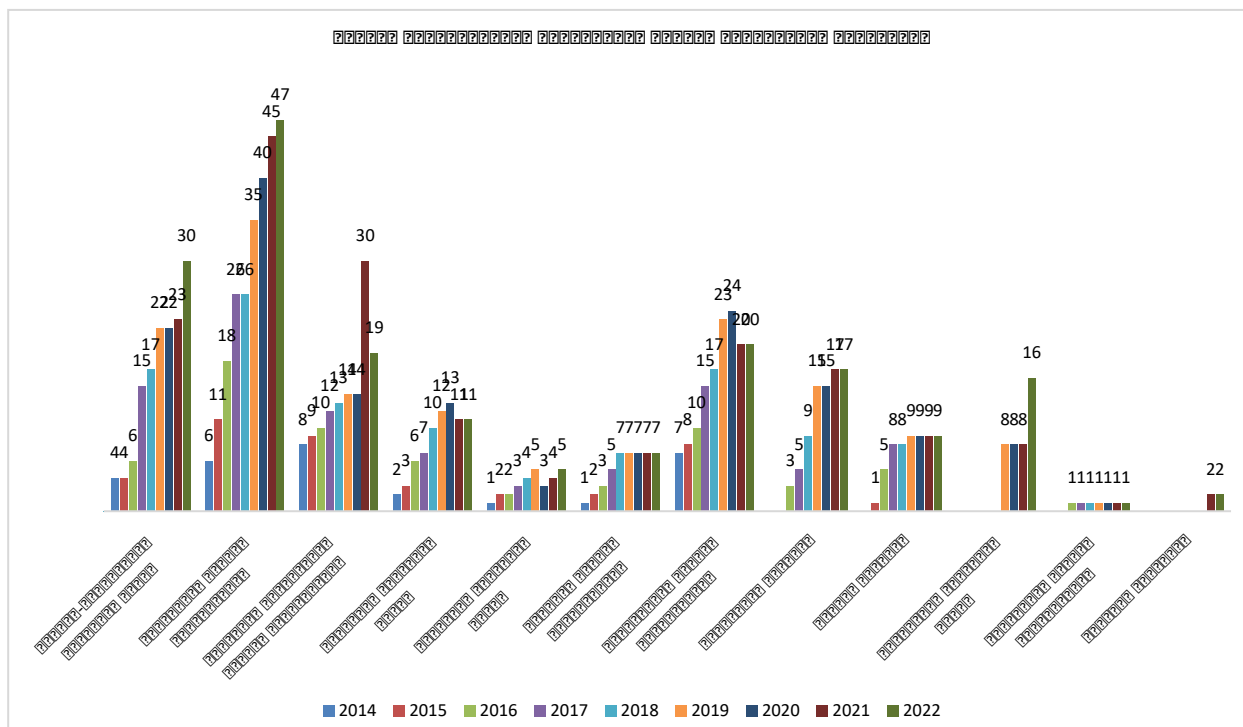

2022 □□□□ □□□□□□□□□□

[illegible]

4.6. თანამშრომლობა დაინტერესებულ მხარეებთან

- ✓ საანგარიშო პერიოდში მიმდინარეობდა დაცული ტერიტორიების ეკონომიკური ეფექტის ამერიკული მეთოდ-ინსტრუმენტის საქართველოში დანერგვის ხელშეწყობი სამუშაო ჯგუფის შეხვედრები, საქმიანობა ხორციელდება აშშ - ს შინაგანი დეპარტამენტის საერთაშორისო ტექნიკური დახმარების (USDOI - ITAP) მიერ, USAID საქართველოს წარმომადგენლობასთან პარტნიორობით, ეროვნული პარკებისა და ეკოტურიზმის პროგრამის ფარგლებში. სამუშაო ჯგუფის საქმიანობის მიზანია მაღალრეპუტაციული მეთოდ-ინსტრუმენტის (U.S. Visitor Spending Effect Model Tool) - ის საქართველოს პირობებისთვის ადაპტაციის რეკომენდაციების შემოთავაზება. სამუშაო შეხვედრებში მონაწილეობას იღებდნენ დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციების და დაცული ტერიტორიების სააგენტოს თანამშრომლები სხვა დაინტერესებულ მხარეებთან ერთად.
- ✓ შეიქმნა დაცული ტერიტორიების მობილური აპლიკაცია, რომელშიც შეტანილი იქნება საქართველოს დაცულ ტერიტორიებზე არსებული ბილიკები, შესაბამისი ინფორმაციით.

ნაწილი III. ტერიტორიული ადმინისტრაციების 2022 წლის ანგარიში

1. ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია

ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია მართავს ორი სხვადასხვა კატეგორიის 4 დაცულ ტერიტორიას, საერთო ფართობით - 10 225,8 ჰა.

- ალგეთის ეროვნული პარკი - 8768 ჰა;
- დაშბაშის კანიონის ბუნების ძეგლი - 538 ჰა;
- სამშვილდის კანიონის ბუნების ძეგლი - 405 ჰა;
- ბირთვისის ბუნების ძეგლი - 514,8 ჰა.

დაცული ტერიტორიები მდებარეობს ქვემო ქართლში და მოიცავს ორ მუნიციპალიტეტს - თეთრიწყაროსა და წალკას.

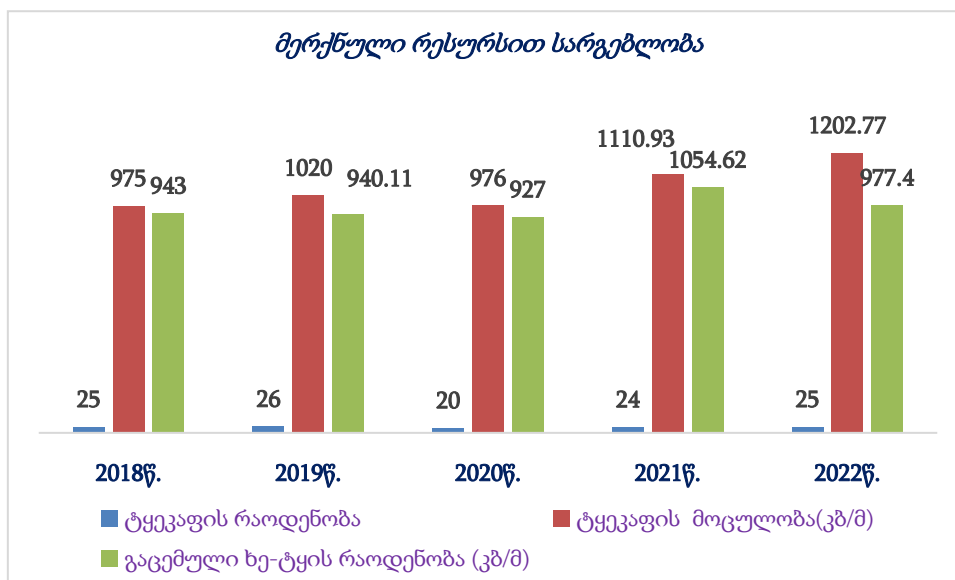
ძირითადი მიღწევები / მოკლე მიმოხილვა

2022 წლის განმავლობაში ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის მიერ ხორციელდებოდა მენეჯმენტის გეგმისა და 2022 წლის სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული საქმიანობები სხვადასხვა მიმართულებებით:

ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობა

- გამოყოფილი ტყეკაფის რაოდენობა -25
- გამოყოფილი ტყეკაფის მოცულობა -1202,77მ³

ალგეთის ეროვნული პარკის მიმდებარედ მცხოვრები მოსახლეობის ხე-ტყით უზრუნველყოფის მიზნით, 2022 წლის განმავლობაში მოსახლეობაზე გაცემულია 977,4 კუბური მეტრი საშემე მერქანი.

SMART პატრულირება

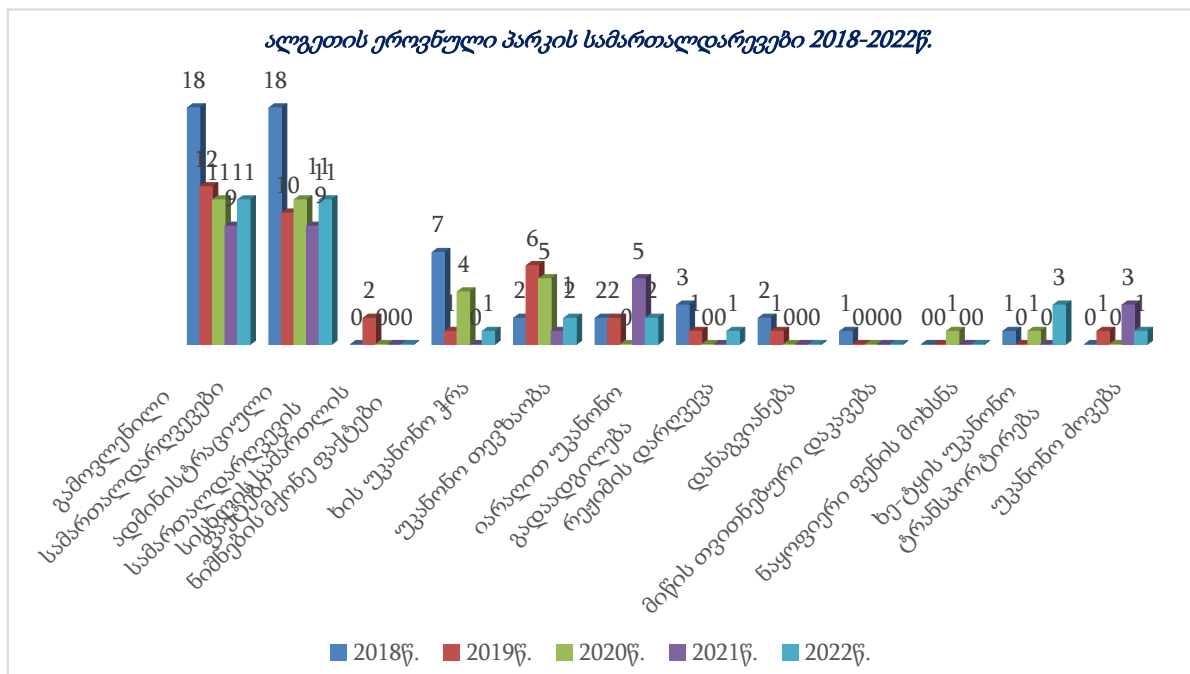
დაცული ტერიტორიების დაცვა-მონიტორინგის გაუმჯობესების მიზნით, დაცულ ტერიტორიებზე მიმდინარეობს SMART პატრულირების სისტემის დანერგვა გლობალური

გარემოსდაცვითი ფონდის (GEF), გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) და კავკასიის ბუნების ფონდის (CNF) ფინანსური მხარდაჭერით, “დაცული ტერიტორიების სისტემის ფინანსური მდგრადობის უზრუნველყოფა” პროექტის ფარგლებში ხორციელდება. ინიციატივის პარტნიორია ასევე ფონდი Global Conservation.

2021 წელს ტრენინგი გაიარეს ალგეთის ეროვნული პარკის თანამშრომლებმა. გადამზადდნენ, როგორც SMART ოფიცრები ასევე რეინჯერები. შეიქმნა დაცული ტერიტორიების მახასიათებლებიდან გამომდინარე კონსერვაციის არეალები და შემუშავდა ანგარიშგების ფორმატი. 2022 წლის განმავლობაში მომზადდა სამი სატესტო ანგარიში. მოხდა ალგეთის ეროვნული პარკის მიერ წარმოდგენილი SMART პროგრამის მუშაობასთან დაკავშირებით გამოვლენილი პრობლემური საკითხების განხილვა და დაიწყო მუშაობა პრობლემების აღმოფხვრის მიზნით. ჩატარდა კონსულტაციები ინდივიდუალურად, დაკორექტირდა ანგარიშის ფორმატი, რომელსაც დაემატა რამდენიმე პუნქტი. მოგვარდა არსებული ტექნიკური პრობლემები, როგორც პროგრამულ, ასევე მობილურ დონეზე. CNF - ის მიერ ალგეთის ეროვნული პარკისთვის შემუშავებულია პერსონალური კომპიუტერი და ლეპტოპი.

სამართალდარღვევების სტატისტიკა

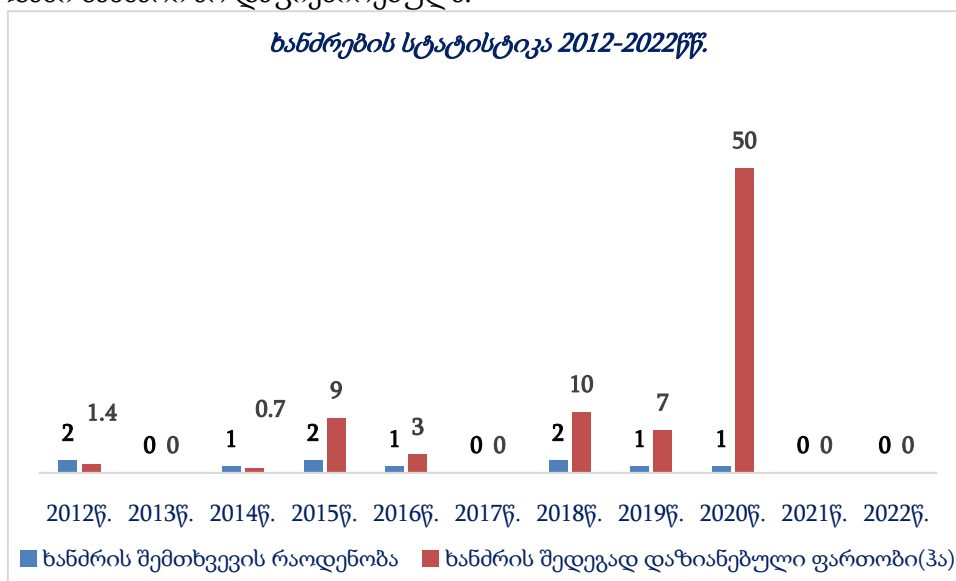
ალგეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე 2022 წლის განმავლობაში დაფიქსირდა სამართალდარღვევის 11 ფაქტი- 1 ხის უკანონო ჭრა, 2 უკანონო თევზაობა, 1 თევზსაჭერი საშუალებით უკანონო გადაადგილება, 2 იარაღით უკანონო გადაადგილება, 1 რეჟიმის დარღვევა, 3 ხე-ტყის უკანონო ტრანსპორტირება, 1 უკანონო ძოვება.

ხანძრები

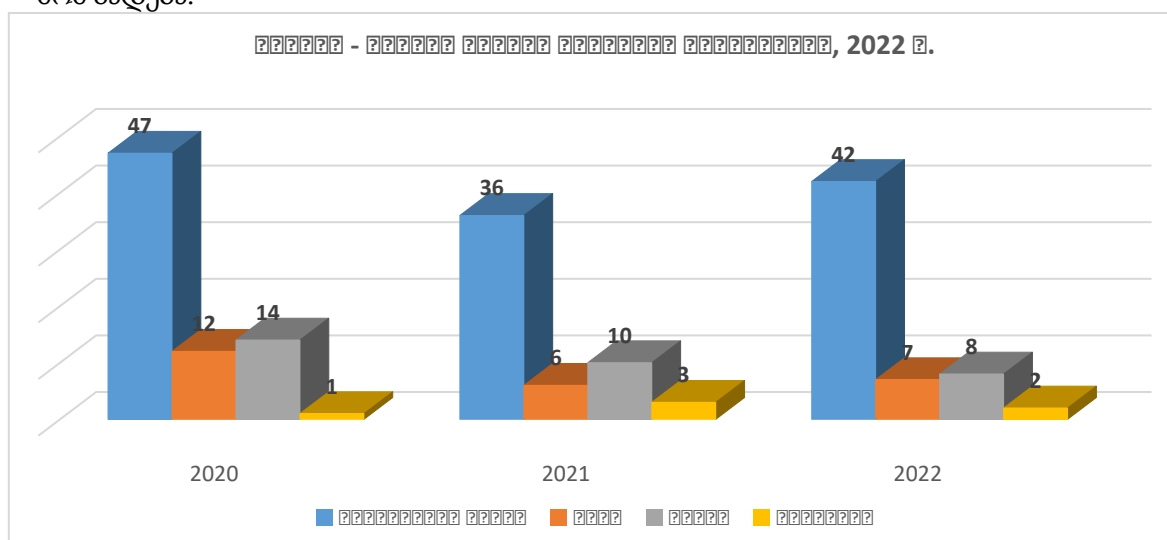
2022 □□□□ □□□□□□□□
 □□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□

ალგეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე 2022 წლის საანგარიშო პერიოდის განმავლობაში ხანძარი არ დაფიქსირებულა.

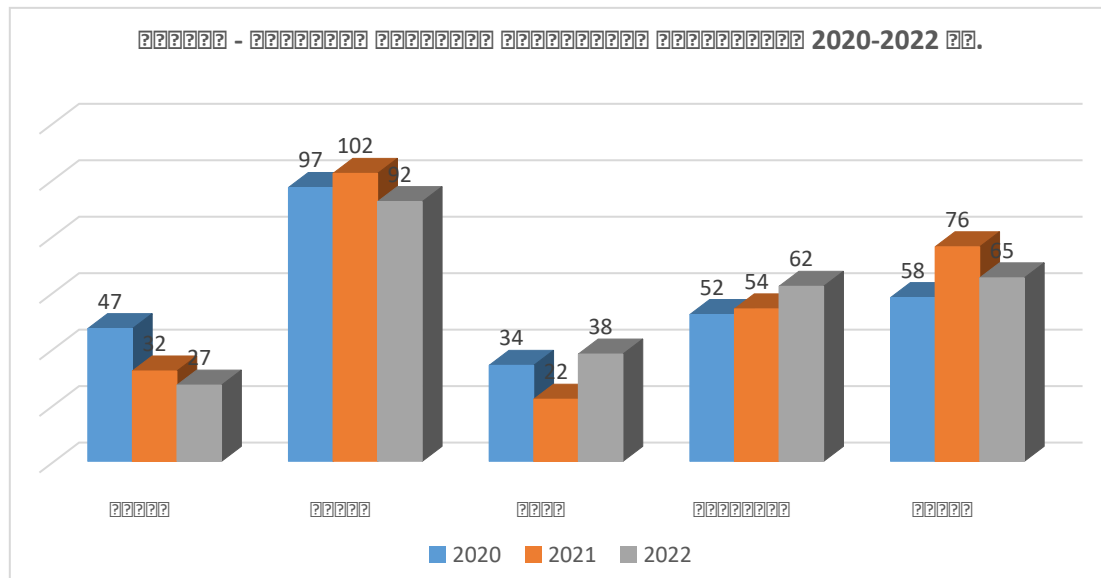
ბიომრავალფეროვნება - ძირითადი სახეობების სტატისტიკა

- ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის დაცვის სამსახურის მიერ, 2022 წლის განმავლობაში განხორციელდა საქართველოს ფაუნის სახეობების და ასევე „წითელი ნუსხის“ ცხოველების აღრიცხვა, აღწერა და საერთო შეჯამებული მონაცემების მომზადება.

- 2022 წლის განმავლობაში ევროპული შველი ალგეთის ეროვნული პარკისა და ბუნების ძეგლების ტერიტორიაზე ფიქსირდება კვალით და ფოტომხატვების მიერ, ასევე ნანახია ვიზუალურადაც. ევროპული შველი ბინადრობს ეროვნული პარკის მთელ

ტერიტორიაზე. მიმდინარე წლის განმავლობაში აღრიცხულია ევროპული შველის 92 ინდივიდი.

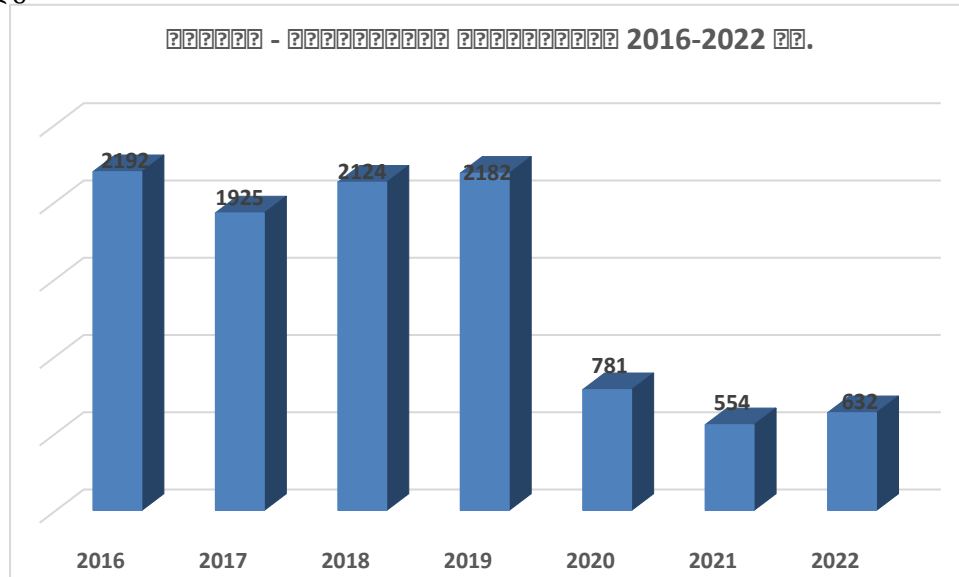

- 2022 წლის პათოლოგიურმა დაკვირვებამ აჩვენა რომ, ალგეთის ეროვნული პარკის მთელ ტერიტორიაზე ძირითადი მავნებლებია მბეჭდავი ქერქიჭამია (*Ips tipografus*), კენწეროს ქერქიჭამია (*Ips acuminatus* Eichn), ფიჭვის დიდი (*Tomicus piniperda*) და პატარა მებაღე (*Tomicus minor*), ნაძვის დიდი შავი ხარაბუზა (*Monochamus urusovi* Fisch). ალგეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე თითქმის ყველა სარეინჯეროში გვხვდება მოთხრილ-მოტეხილი, ხმობადი, ზეხმელი ხეები, როგორც ფოთლოვან ასევე წიწვოვან კორომებში. სოკოვანი დაავადებებიდან აღსანიშნავია: აბედა სოკო (*Phellinus igniarius*) და წიფლის სოკო (*Fomes fomentarius*). ასევე აღინიშნება ფოთლოვანი და წიწვოვანი ხე-მცენარეების ღეროსი და ფოთლების სხვადასხვა დაავადებები . პათოლოგიური მდგომარეობის გაუმჯობესების მიზნით ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე სისტემატურად გაგრძელდება ტყეების გამოკვლევა-შესწავლა, კერძოდ ხე-ტყის მავნებლების საწინააღმდეგო მოწყობილობა-მწერსაჭერებით აღებული მასალის შესწავლა.

ეკოგანათლება და გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლება

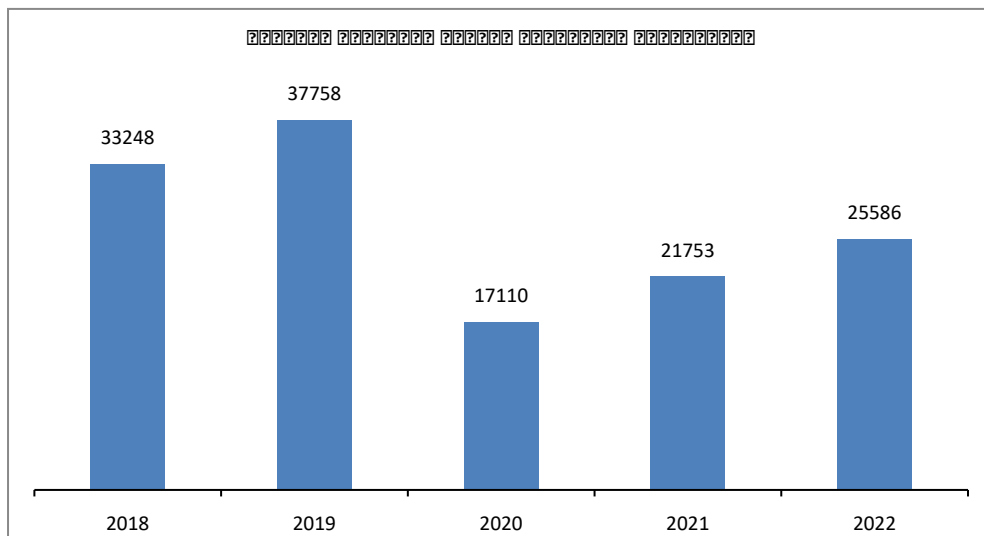
- 2022 წლის განმავლობაში ეკოგანათლებისა და საზოგადოების გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლების მიმართულებით, ალგეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის ორგანიზებით ჩატარდა მოსწავლეებისათვის ლექცია/სემინარები, აღინიშნა ე.წ. „მწვანე კალენდრის“ დღეები, სკოლებში პედაგოგებს წარედგინათ ღონისძიებების წლიური კალენდარი საგანმანათლებლო დაწესებულებებისათვის და სხვა. სხვადასხვა სამიზნე ჯგუფებისათვის მომზადდა და განახლდა მიზნობრივი პრეზენტაციები გარემოსდაცვითი თემატიკით.

- საანგარიშო პერიოდში სხვადასხვა გარემოსდაცვითი თემატიკით სულ ჩატარდა 14 ლექცია/სემინარი, 4 ეკოტური, 1 დასუფთავების აქცია, 0 გამწვანების აქცია, 22 მოსახლებასთან ან/ დაინტერესებულ მხარეებთან შეხვედრა.
- აღნიშნულ ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობებში მონაწილეობა მიიღო სულ 632- მა მონაწილემ, მათ შორის: 308 მოსწავლე, 78 პედაგოგი, 61 სტუდენტი, 185 ადგილობრივი მოსახლე.

ეკოტურიზმი და ინფრასტრუქტურა

- გაიხსნა წალკის კანიონის ბუნების ძეგლზე შუშის ხიდი, რესტორანი, კოტეჯები, ბაიკ-ლაინი, საქანელა
- ალგეთის ეროვნულ პარკს 2022 წელს 25586 ვიზიტორი ესტუმრა, რაც წინა წლის მაჩვენებელთან შედარებით (21753 ვიზიტორი) 18%-ით არის გაზრდილი.

2022 წლის მონაცემები

2. აჯამეთის ალკვეთილის ადმინისტრაცია

აჯამეთის ალკვეთილის ადმინისტრაცია მართავს IV კატეგორიის 1 დაცულ ტერიტორიას - აჯამეთის ალკვეთილს, ფართობით - 4 990,57 ჰა.

ალკვეთილი მდებარეობს იმერეთის რეგიონში და მოიცავს ორ მუნიციპალიტეტს - ბაღდათსა და ზესტაფონს.

ძირითადი მიღწევები / მოკლე მიმოხილვა

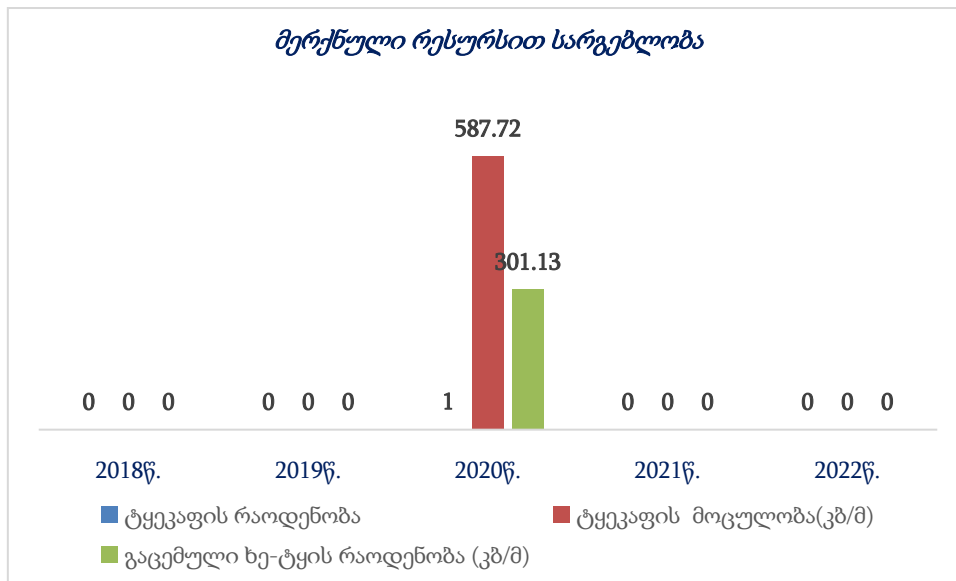
2022 წლის განმავლობაში აჯამეთის ალკვეთილის ადმინისტრაციის მიერ საქმიანობა სხვადასხვა მიმართულებით ხორციელდებოდა დროებითი რეგულირების წესითა და 2022 წლის სამოქმედო გეგმის შესაბამისად.

ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობა

გამოყოფილი ტყეკაფის რაოდენობა -0

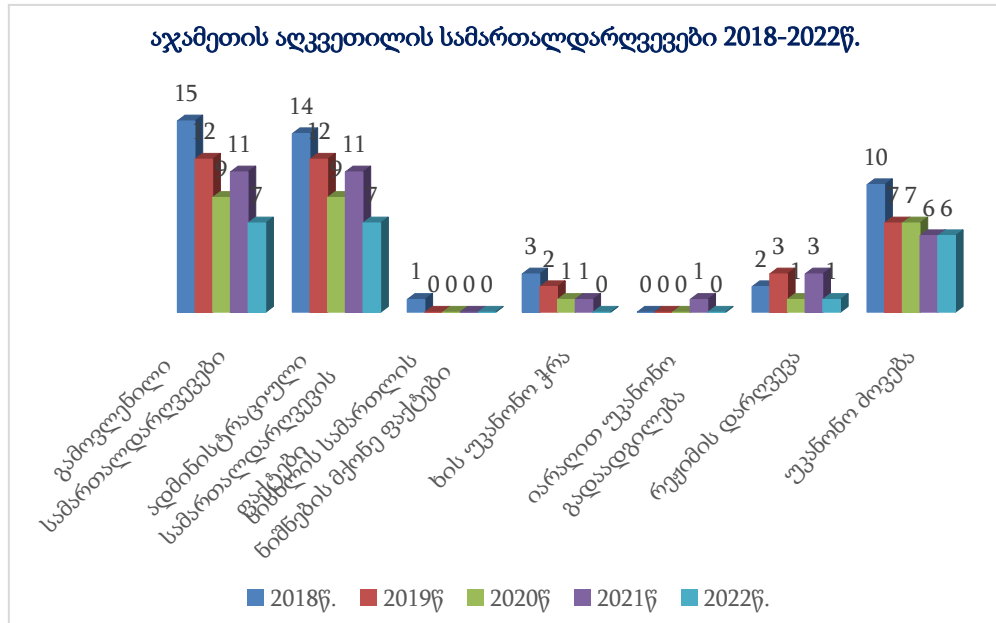
გამოყოფილი ტყეკაფის მოცულობა -0

2022 წლის განმავლობაში მოსახლეობაზე სამეშე მერქანი არ გაცემულა.

სამართალდარღვევების სტატისტიკა

აჯამეთის ალკვეთილის ტერიტორიაზე 2022 წლის განმავლობაში დაფიქსირდა სამართალდარღვევის 7 ფაქტი-6 უკანონო მოვება და 1 რეჟიმის დარღვევა.

ხანძრები

აჯამეთის აღკვეთილის ტერიტორიაზე 2022 წლის საანგარიშო პერიოდში ხანძარი არ დაფიქსირებულა.

ტყის მოვლა-აღდგენა

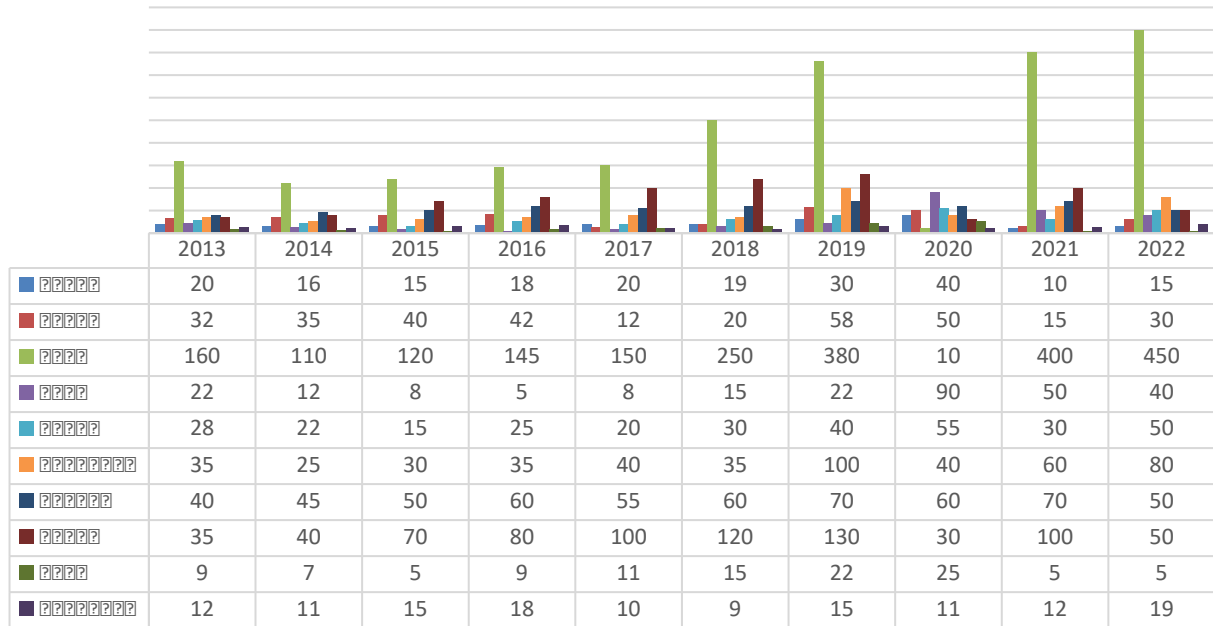
აჯამეთის აღკვეთილში - 2016 წლიდან დღემდე მიმდინარეობს იმერული მუხის აღდგენის პროექტი, დაახლოებით 56 ჰა-ზე.

ბიომრავალფეროვნება - ძირითადი სახეობების სტატისტიკა

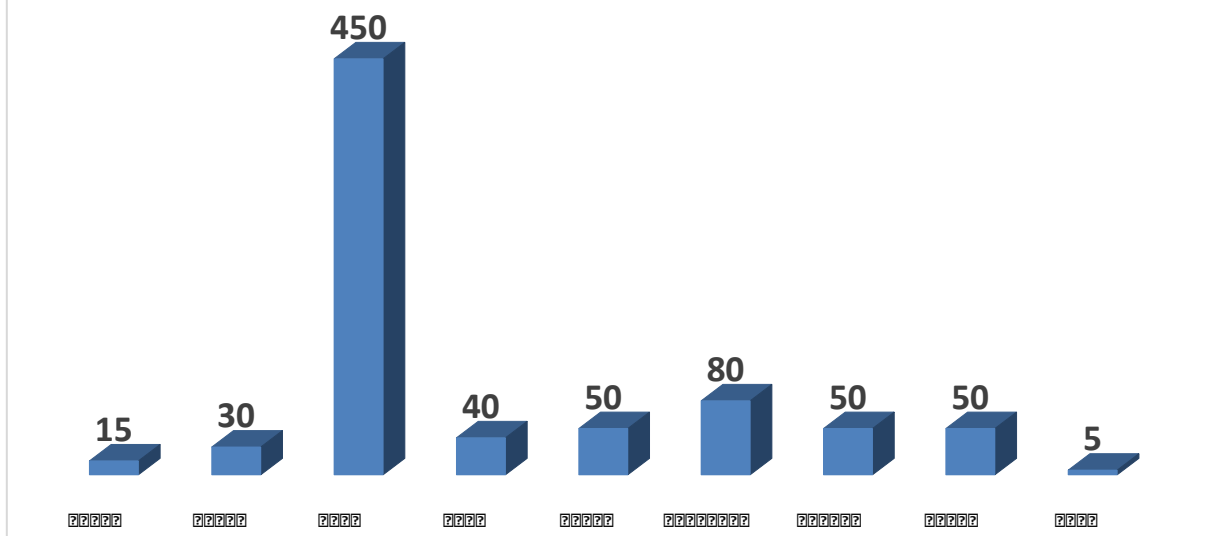
- განხორციელდა იმერეთის მუხისა და ძეღუჭის ბუნებრივი განახლების მონიტორინგი ტყის მართვის გეგმით განსაზღვრულ ტერიტორიაზე, მოზარდ-აღმონაცენის მდგომარეობა დამაკმაყოფილებელია, განსაკუთრებით შეინიშნება იმერული და ქართული მუხის ჯიშის ნერგების განახლება ვარციხის, აჯამეთის და ოზრის უბნებზე.
- აჯამეთის აღკვეთილის ტერიტორიაზე ფოტოხაფანგების მიერ დაფიქსირებულია შველი, ტურა, მგელი, მაჩვი და ასევე სხვადასხვა სახის გარეული ცხოველები. მნიშვნელოვნად შეიმჩნევა შველის გამრავლება.
- სისტემატურად მიმდინარეობს მსხვილ ძუძუმწოვრებზე მონიტორინგი. ხდება კვალზე დაკვირვება, იდენტიფიკაცია და მონაცემების შეგროვება.

გარემოს დაცვის სააგენტოს მიერ დაცული ტერიტორიების მდგომარეობის შეფასება 2013-2022 წწ.

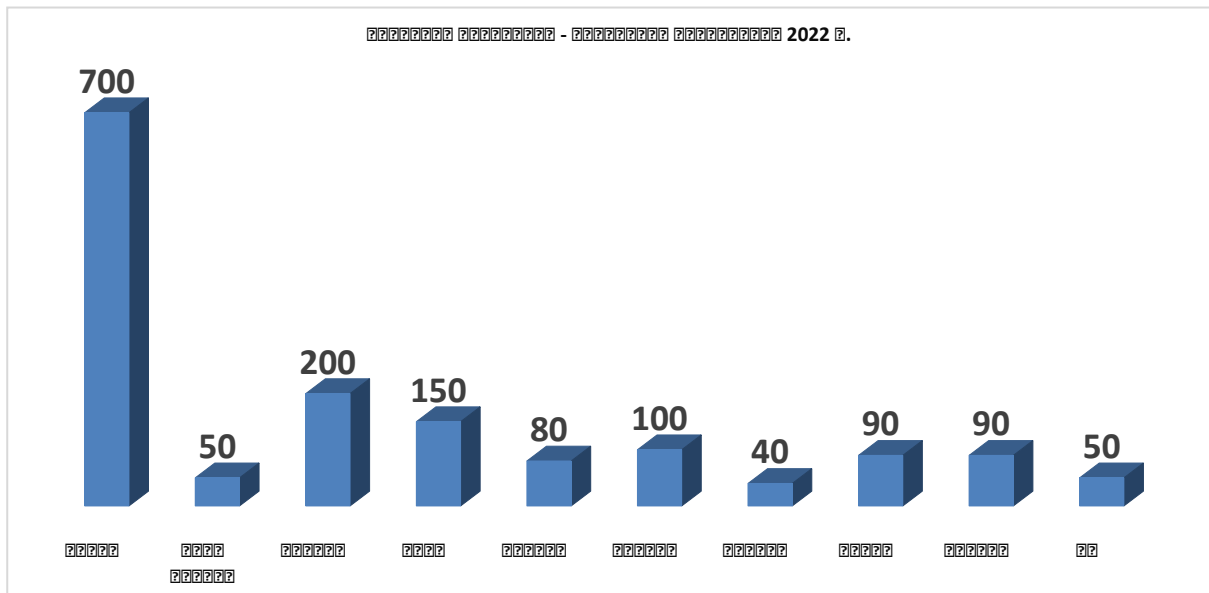

გარემოს დაცვის სააგენტოს მიერ დაცული ტერიტორიების მდგომარეობის შეფასება 2022 წ.

2022 წლის მდგომარეობა

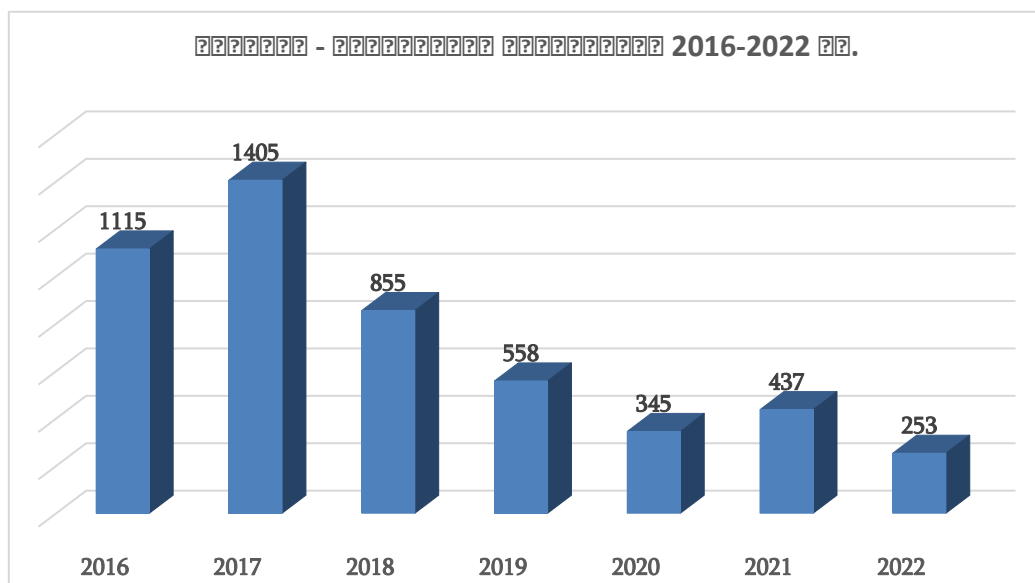
გარემოს დაცვის სააგენტოს მიერ დაცული ტერიტორიების მდგომარეობის შეფასება 2022 წ.

ეკოგანათლება და გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლება

- საანგარიშო პერიოდში სულ ჩატარდა 5 ლექცია-სემინარი, 1 გამწვანებისა და 5 დასუფთავების აქცია, დაცულ ტერიტორიაზე მოეწყო 3 ეკოტური, ადგილობრივ მოსახლეობასთან გაიმართა 2 საინფორმაციო შეხვედრა.
- სულ 2022 წლის განმავლობაში აღნიშნულ აქტივობებში მონაწილეობა მიიღო 253-მა ადამიანმა (151 მოსწავლე, 20 პედაგოგი/ლექტორი და 82 ადგილობრივი მოსახლე).

19-20 სექტემბერს „დასუფთავე მსოფლიო“ დღის აღნიშვნასთან დაკავშირებით დავასუფთავეთ აჯამეთის აღკვეთილის ტერიტორია სხვადასხვა უბნების მიხედვით. დასუფთავების ღონისძიებაში მონაწილეობა მიიღო, როგორც აღკვეთილის ადმინისტრაციის ტანამშრომლებმა აგრეთვე სოც. დაუცველთა პროგრამით დასაქმებულმა 25 პირმა.

ეკოტურიზმის განვითარება და ინფრასტრუქტურა

- აჯამეთის აღკვეთილში მოეწყო ახალი 27 კმ სიგრძის საფეხმავლო ბილიკი

3. ბაწარა-ბაბანეურის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია

ბაწარა-ბაბანეურის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია მართავს ორი სხვადასხვა კატეგორიის 3 დაცულ ტერიტორიას, საერთო ფართობით - 11 461 ჰა.

- ბაწარას სახელმწიფო ნაკრძალი - 3 036 ჰა
- ბაბანეურის სახელმწიფო ნაკრძალი - 834 ჰა
- ილტოს აღკვეთილი - 7 591 ჰა.

2022 წლის მდგომარეობით

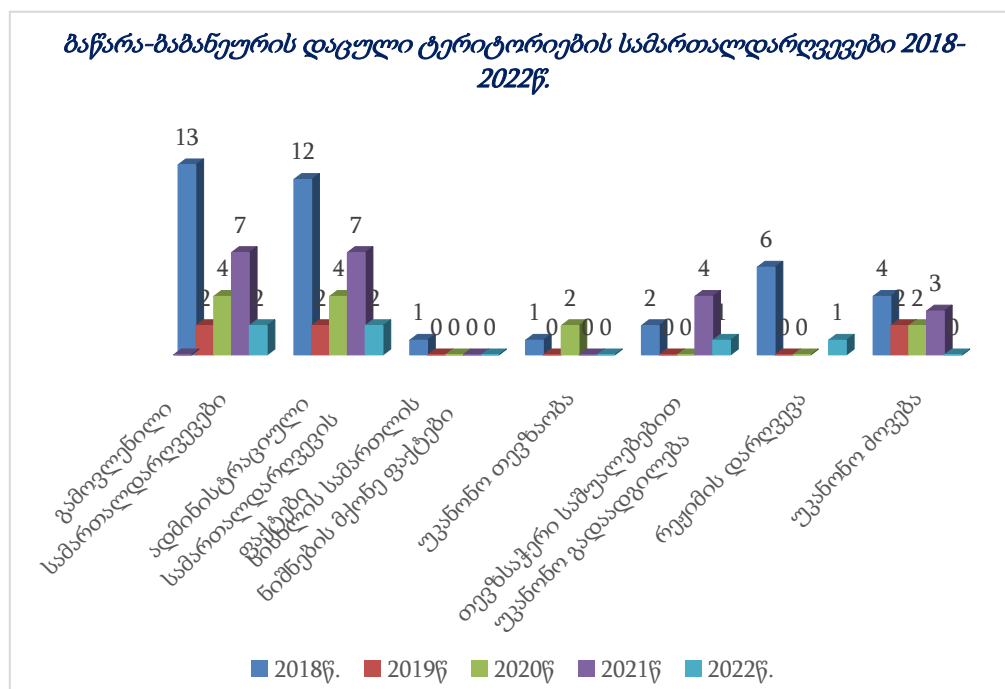
დაცული ტერიტორიები მდებარეობს კახეთში და მოიცავს ახმეტის მუნიციპალიტეტს.

ძირითადი მიღწევები / მოკლე მიმოხილვა

2022 წლის განმავლობაში ბაწარა-ბაბანეურის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციის მიერ ხორციელდებოდა დროებითი რეგულირების წესისა და 2022 წლის სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული საქმიანობები სხვადასხვა მიმართულებებით:

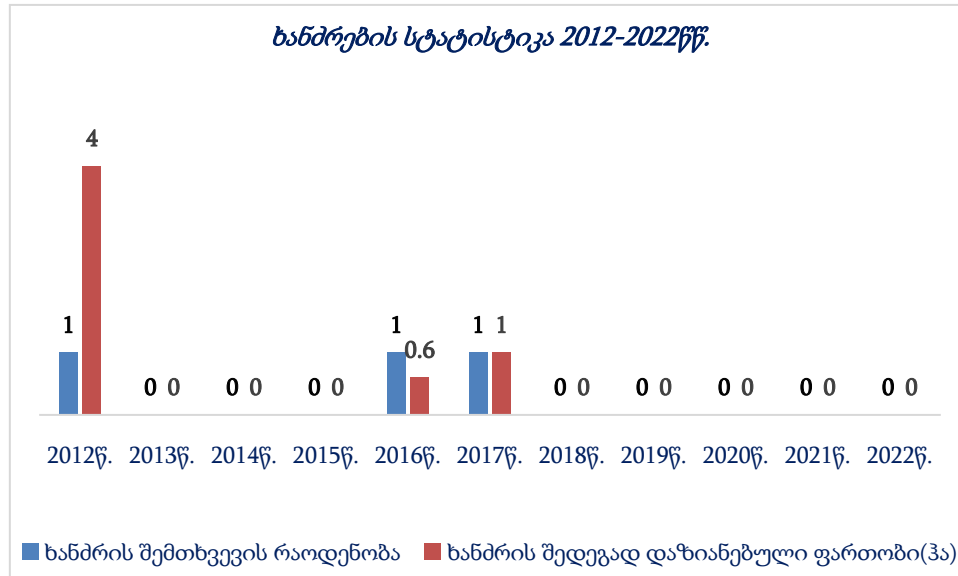
სამართალდარღვევები

ბაწარა-ბაბანეურის დაცულ ტერიტორიებზე 2022 წლის განმავლობაში დაფიქსირდა სამართალდარღვევის 2 ფაქტი-1 ტევზაჭერის საშუალებით უკანონო გადაადგილება და 1 რეჟიმის დარღვევა.

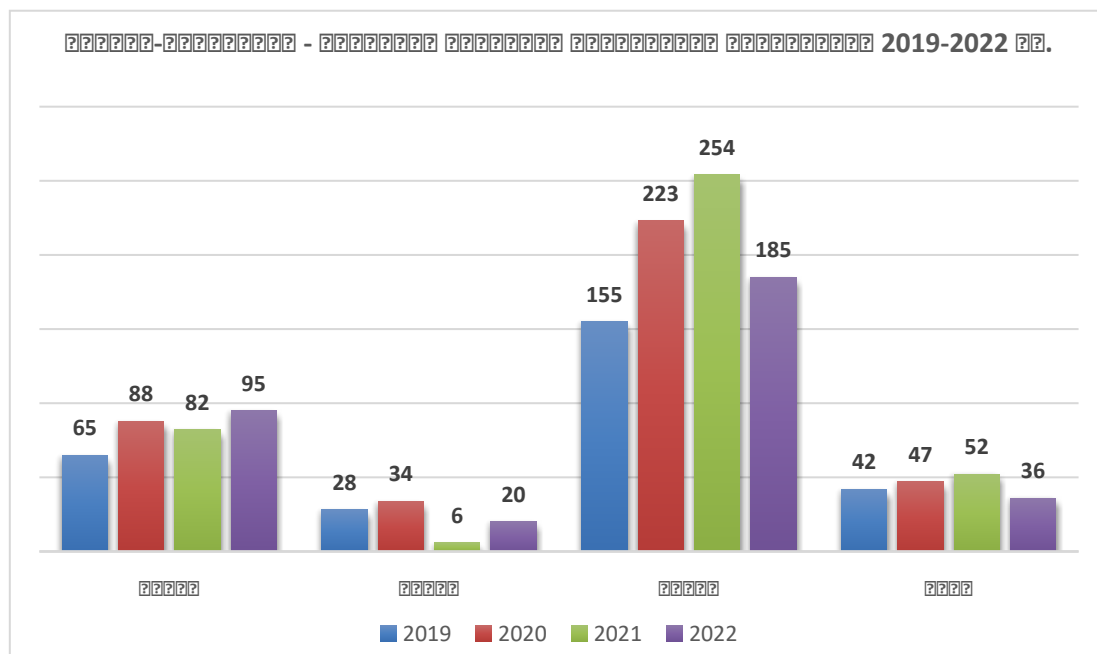
ხანძრების სტატისტიკა

- ბაწარა-ბაბანეურის დაცულ ტერიტორიებზე ბოლო 5 (ხუთი) წლის განმავლობაში ხანძარი არ დაფიქსირებულა.

ბიომრავალფეროვნება - ძირითადი სახეობების სტატისტიკა

- ბაწარა-ბაბანეურის დაცულ ტერიტორიებზე განხორციელდა ცხოველთა ძირითადი სახეობების მონიტორინგი.

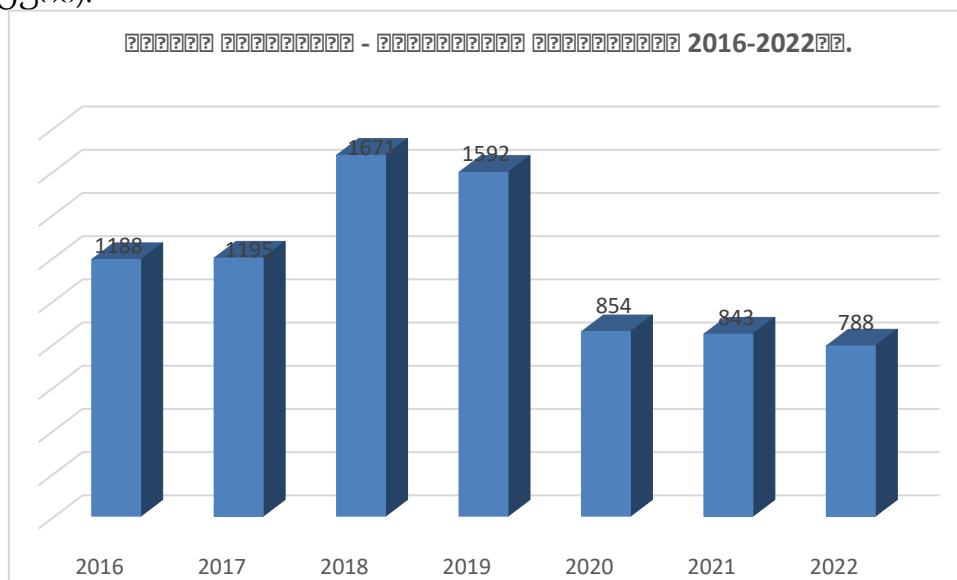

- ჩატარდა ფიტოპათოლოგიური კვლევები. კოლხური ბზის №1-კორომზე, რომელიც გასულ წელს ძლიერ იყო დაზიანებული: *Cylindroclandium buxicola* (ბზის სიდამწვრე), (*Macrophoma* sp. და *Volutella* sp.), *Cydalima perspectalis* (ბზის ალურა) - მიერ. წელს რამოდენიმე ხეზე აღინიშნება ფოთლის ახალი გამონატანი, თუმცა მავნებელი კვლავ დაფიქსირდა. ბაბანეურის სახლემწიფო ნაკრძალში არსებული ძელქვის კორომებთან

ფიქსირდება ძელქვის ხეების აღმონაცენი მცირე რაოდენობით, ხოლო წაბლის კორომებთან ფიქსირდება წაბლის ხეების აღმონაცენი მცირე რაოდენობით.

ეკოგანათლება და გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლება

- 2022 წლის განმავლობაში, ბაწარა-ბაბანეურის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციის მიერ, სხვადასხვა გარემოსდაცვითი თემატიკით სულ ჩატარდა 18 ლექცია-სემინარი, 2 ეკოტური, 3 ეკობანაკი და 3 დასუფთავების აქცია.
- სულ აღნიშნულ აქტივობებში მონაწილეობა მიიღო 788-მა მონაწილემ, მათ შორის: 455 მოსწავლე, 37 პედაგოგი, 138 სტუდენტი, 151 ადგილობრივი მოსახლე და 7 სხვა დაინტერესებული პირი.
- ადმინისტრაციის მიერ განხორციელებულ ეკოლონისძიებების მონაწილეთა შორის იყვნენ ეთნიკური უმცირესობის „პანკისის ხეობის“ წარმომადგენლებიც, სულ 185 მოსწავლე და 18 პედაგოგი. კერძოდ, პანკისის ხეობის (სოფლები: დუისი, დუმასტური).

ეკოტურიზმი და ინფრასტრუქტურა

- მიმდინარეობს ბაწარა-ბაბანეურის დაცულ ტერიტორიებზე ეკოსაგანმანათლებლო ბილიკისა და თანმდევი ინფრასტრუქტურის პროექტირების სამუშაოები.

4. ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია

ბორჯომ-ხარაგაულის დაცული ტერიტორიების ფართობი 2022 წლის მდგომარეობით შეადგენს 107 649.1 ჰექტარს. მოიცავს ოთხი სხვადასხვა კატეგორიის 5 დაცულ ტერიტორიას. კერძოდ, ბორჯომის ნაკრძალს - 13168,63ა, ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნულ

პარკს - 647563ა. ნემვის აღკვეთილს - 9212,53ა, ქცია-ტაბაწყურის აღკვეთილს - 204763ა, გოდერძის ნამარხი ტყის ბუნების ძეგლს - 363ა. დაცული ტერიტორიები 4 რეგიონს მოიცავს (სამცხე-ჯავახეთი, შიდა ქართლი, იმერეთი და აჭრა) და 8 მუნიციპალიტეტს (ადიგენი, ახალციხე, ახალქალაქი, ბაღდათი, ბორჯომი, ხარაგაული, ხაშური, ხულო).

ძირითადი მიღწევები / მოკლე მიმოხილვა

2022 წლის განმავლობაში ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის მიერ ხორციელდებოდა **მენეჯმენტის გეგმისა** და 2022 წლის სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული საქმიანობები სხვადასხვა მიმართულებებით:

მენეჯმენტის გეგმის დამტკიცება

2022 წლის 15 თებერვლის N 7 დადგენილებით დამტკიცდა ბორჯომ-ხარაგაულის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმა. მენეჯმენტის გეგმის მოქმედების პერიოდი იქნება მისი ოფიციალურად ძალაში შესვლიდან 9 წლის განმავლობაში. „ბორჯომ-ხარაგაულის დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმა“ შემუშავებულია ბორჯომის სახელმწიფო ნაკრძალის, ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის, ნემვის აღკვეთილის, ქცია-ტაბაწყურის აღკვეთილის და გოდერძის განამარხებული ტყის ბუნების ძეგლისათვის. მენეჯმენტის გეგმის განახლება განხორციელდა „კავკასიის ბუნების ფონდის“ (CNF) ფინანსური მხარდაჭერით, GEF/UNDP პროექტის „საქართველოს დაცული ტერიტორიების სისტემის ფინანსური მდგრადობის ხელშეწყობა“ - ფარგლებში.

დაცული ტერიტორიების დაცვა-პატრულირება

ბორჯომ-ხარაგაულის დაცული ტერიტორიების დაცვა-პატრულირება ხორციელდებოდა რეგულარულად არსებული პატრულირების გეგმის შესაბამისად. პატრულირების ეფექტურობის გაზრდის მიზნით მიმდინარეობს თანამედროვე - SMART პატრულირების სისტემის დანერგვა.

SMART პატრულირება

დაცული ტერიტორიების დაცვა-მონიტორინგის გაუმჯობესების მიზნით, დაცულ ტერიტორიებზე მიმდინარეობს SMART პატრულირების სისტემის დანერგვა გლობალური გარემოსდაცვითი ფონდის (GEF), გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) და კავკასიის ბუნების ფონდის (CNF) ფინანსური მხარდაჭერით, „დაცული ტერიტორიების სისტემის ფინანსური მდგრადობის უზრუნველყოფა“ პროექტის ფარგლებში ხორციელდება. ინიციატივის პარტნიორია ასევე ფონდი Global Conservation.

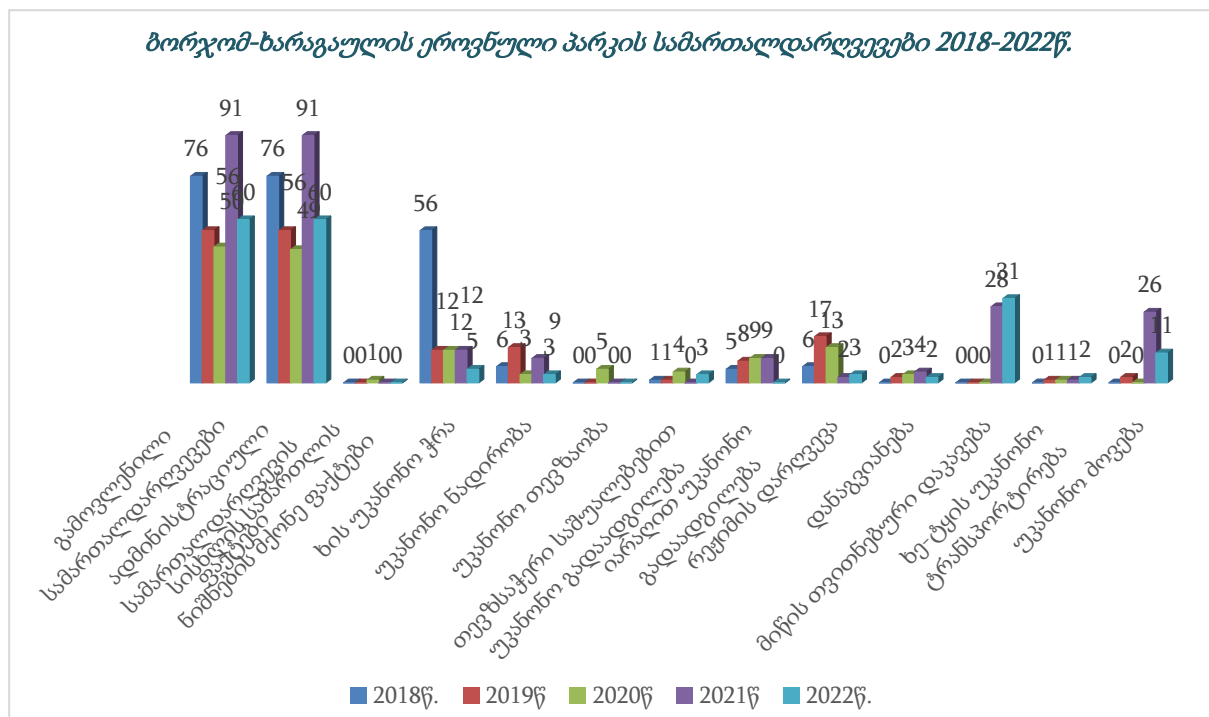
2021 წელს ტრენინგი გაიარეს ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის თანამშრომლებმა. გადამზადდნენ, როგორც SMART ოფიცრები ასევე რეინჯერები. შეიქმნა დაცული ტერიტორიების მახასიათებლებიდან გამომდინარე კონსერვაციის არეალები და შემუშავდა ანგარიშგების ფორმატი. 2022 წლის განმავლობაში მომზადდა სამი სატესტო ანგარიში. მოხდა ალგეთის ეროვნული პარკის მიერ წარმოდგენილი SMART პროგრამის მუშაობასთან დაკავშირებით გამოვლენილი პრობლემური საკითხების განხილვა და დაიწყო მუშაობა პრობლემების აღმოფხვრის მიზნით. ჩატარდა კონსულტაციები

ინდივიდუალურად, დაკორექტირდა ანგარიშის ფორმატი, რომელსაც დაემატა რამდენიმე პუნქტი. მოგვარდა არსებული ტექნიკური პრობლემები, როგორც პროგრამულ, ასევე მობილურ დონეზე. CNF - ის მიერ ალგეთის ეროვნული პარკისთვის შეძენილია პერსონალური კომპიუტერი და ლეპტოპი.

სამართალდარღვევების სტატისტიკა

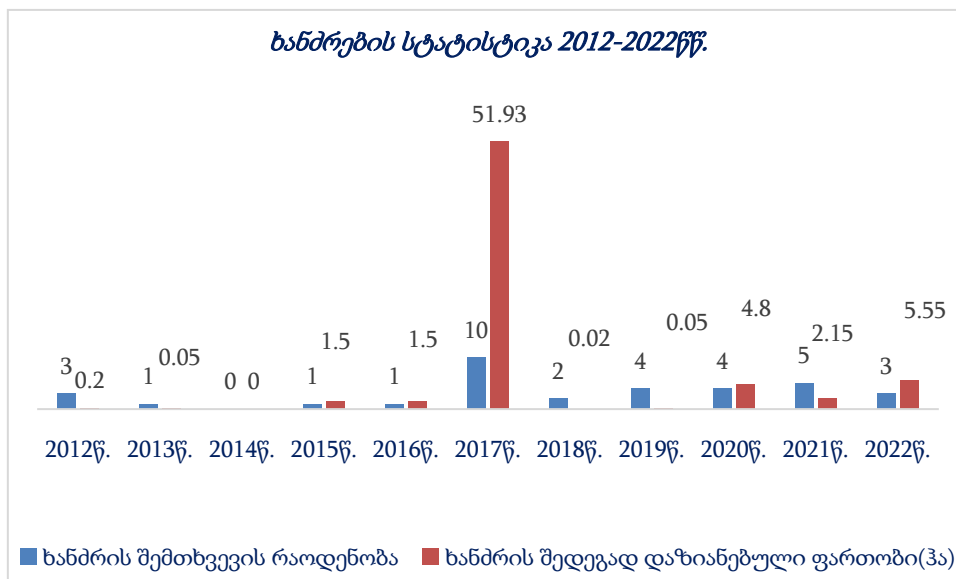
ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე 2022 წლის განმავლობაში დაფიქსირდა სამართალდარღვევის 60 ფაქტი:

- ხის უკანონო ჭრა-5
- უკანონო ნადირობა-3
- თევზსაჭერი საშუალებით უკანონო გადაადგილება-3
- რეჟიმის დარღვევა-3
- დანაგვიანება-2
- მიწის თვითნებური დაკავება-31
- ხე-ტყის უკანონო ტრანსპორტირება-2
- უკანონო მოვება-11

ხანძრები

ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე 2022 წლის საანგარიშო პერიოდში დაფიქსირდა ხანძრის 3 შემთხვევა ფართობით 5,55ჰა. დაიწვა ბუჩქები და ბალახოვანი საფარი.

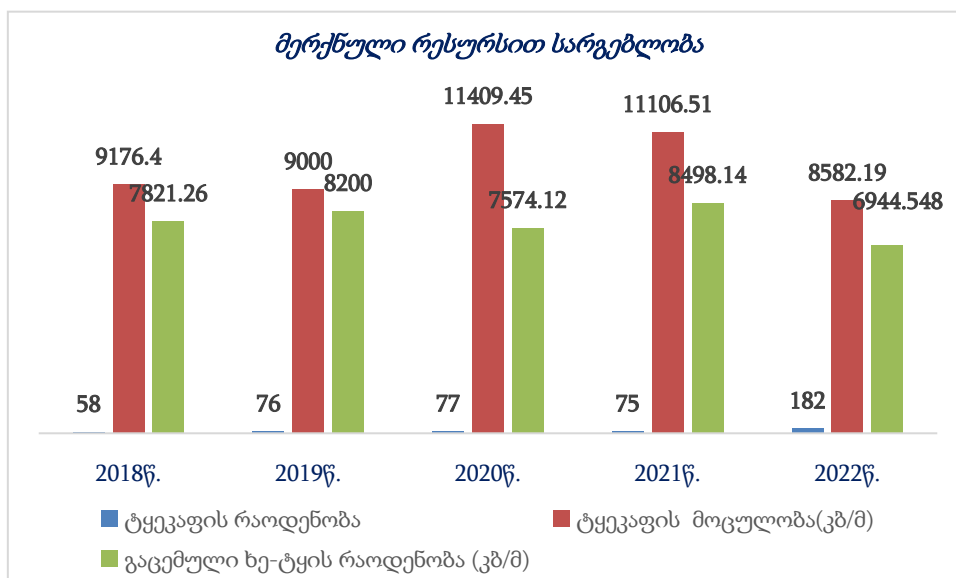

ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობა

გამოყოფილი ტყეკაფის რაოდენობა -182

გამოყოფილი ტყეკაფის მოცულობა - 8582,19მ³

გაცემული ხე-ტყის რაოდენობა- 6944,548 მ³,

ტყის ინვენტარიზაცია

2022 წელს დასრულდა ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ტყის ინვენტარიზაცია 56033 ჰექტარზე, რომლის საფუძველზეც მომზადდება ტყის მართვის გეგმა.

ბიომრავალფეროვნება - ძირითადი სახეობების სტატისტიკა

2022 □□□□ □□□□□□□□
 □□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□

- የጥቅምት-ጥቅምት - የጥቅምት የጥቅምት የጥቅምት የጥቅምት, 2017-2022 ዓ.ም.
-
ዓ.ም.	ጥቅምት	ጥቅምት	ጥቅምት	ጥቅምት	ጥቅምት	ጥቅምት	ጥቅምት
2017 ዓ.ም.	130	594	82	62	755	41	205
2018 ዓ.ም.	135	672	84	64	770	42	215
2019 ዓ.ም.	138	787	88	67	785	44	225
2020 ዓ.ም.	141	803	93	71	795	46	240
2021 ዓ.ም.	144	824	95	75	810	48	265
2022 ዓ.ም.	148	879	98	77	820	49	275
- ጥቅምት ጥቅምት ጥቅምት ጥቅምት ጥቅምት ጥቅምት ጥቅምት

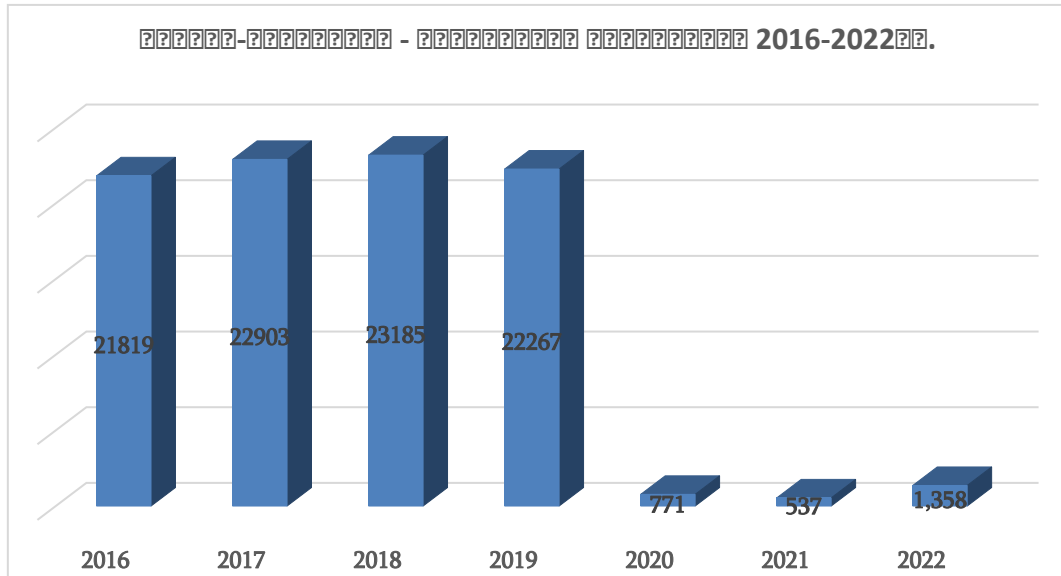
- 2022**

- განხორციელდა პათოლოგიურ მდგომარეობაზე დაკვირვება მონაცემების დამუშავება და შესაბამისი ღონისძიებების დაგეგმვა.
 გასული წლების მონაცემების გათვალისწინებით ტყის ენტემო მავნებლებიდან დომინანტობდნენ ქერქიჭამიები, კერძოდ: ექვსკბილა ქერქიჭამია (*Ips Sexstendatus*) და მბეჭდავი ქერქიჭამია (*Ips Tipografus*) ხოლო სხვა დაავადებები ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე მცირე რაოდენობით შეინიშნება რომელთაც განსაკუთრებული ზიანის მიყენება ამ ეტაპზე არ შეუძლიათ, კერძოდ: ხარაბუხები (*Cerambikidea*), ნადვის დიდი ლაფანჭამია (*Dendroctonus micans*), მუხის ერთფეროვანი ჩრჩილი (*Tischeria Compianells*), ფიჭვის პატარა მებაღე (*Tomikus minor*), კენწეროს ქერქიჭამია (*ips acuminatus*), მეფისია (*Pisodea specialis*), ლურჯი პეწიანა (*Phaenops cianea*), ბუგრები (*Miniarus abietis*), ცხვირგრძელები (*Hyllobius abietis*) და სხვა. შესაბამისად მიმდინარე წელს განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმო ზემოთ აღნიშნული მავნებლებისა და დაავადებების დინამიკის შესწავლას.

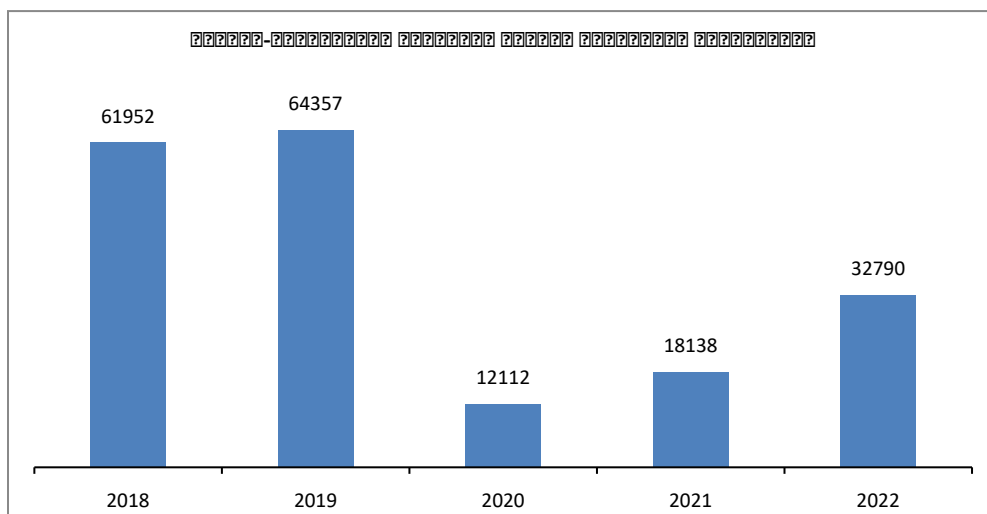
ეკოგანათლება და გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლება

- საანგარიშო პერიოდში სხვადასხვა გარემოსდაცვითი თემატიკით სულ ჩატარდა 27 ლექცია-სემინარი, 12 ეკოტური, 1 კვირეული, 2 შეხვედრა ადგილობრივ მოსახლეობასთან, მოეწყო 11 ეკობანაკი.
- აღინიშნა ე.წ. „მწვანე კალენდრის“ დღეები.
- ეროვნული პარკის მიმდებარედ მცხოვრებ მოსახლეობაში ჩატარდა სოციოლოგიური გამოკითხვა სპეციალური კითხვარის საშუალებით, სადაც დაცულ ტერიტორიებთან დაკავშირებულ სხვადასხვა საკითხთან მიმართებით გამოიკითხა სულ 100 რესპოდენტი.
- აღნიშნულ ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობებში ჩაერთო სულ 1358 მონაწილე, მათ შორის: 473 მოსწავლე, 553 სტუდენტი, 72 პედაგოგი/ლექტორი და 134 ადგილობრივი მოსახლე, 126 სხვა.

ეკოტურიზმი

2022 წელს ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნულ პარკს ესტუმრა 32790 ვიზიტორი რაც გასული წლის მონაცემებთან შედარებით (18138 ვიზიტორი) 81%-ით არის გაზრდილი

ინფრასტრუქტურის განვითარება

- საანგარიშო პერიოდში მიმდინარეობდა ეროვნული პარკის სამარშრუტო ქსელის მასშტაბური განახლება, სარეაბილიტაციო სამუშაოები, რაც გულისხმობს როგორც ახალი მონაკვეთების დამატებას, ასევე არსებულის მოწესრიგებას და ახალი ინფრასტრუქტურის დამატებას.
- ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნულ პარკში მოეწყო ახალი 27 კმ სიგრძის ბილიკი

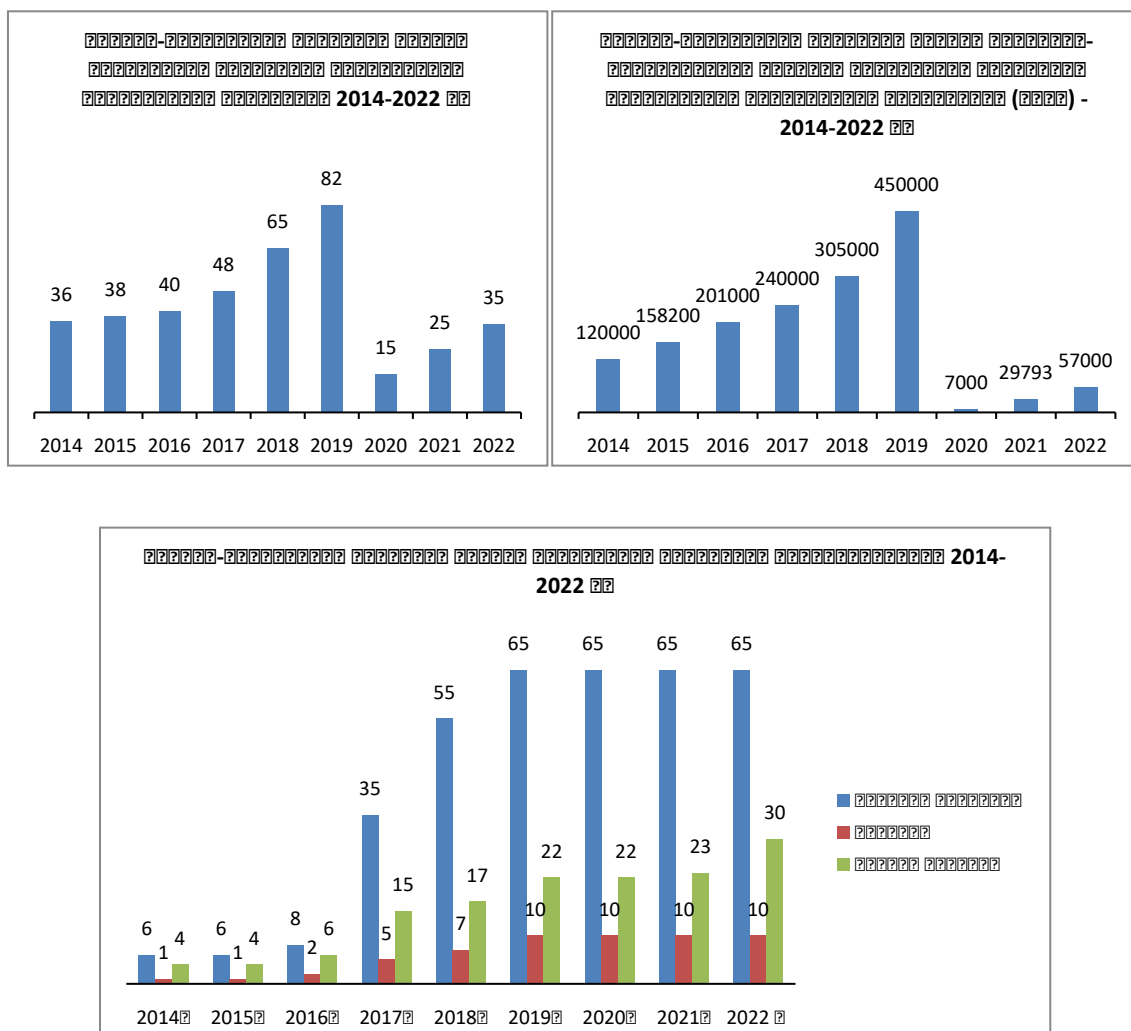
ადგილობრივი მოსახლეობის სარგებელი

დაცული ტერიტორიების დაარსების შემდგომ წლიდან წლამდე იზრდება საოჯახო სასტუმროების მაღაზიების და კვების ობიექტების რაოდენობა;

- 2014 წელს ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის მიმდებარედ 6 საოჯახო სასტუმრო ფუნქციონირებდა, ამჟამად 2014 წელთან შედარებით საოჯახო სასტუმროების რაოდენობა გაზრდილია თითქმის 11-ჯერ.

საანგარიშო პერიოდში ბორჯომ-ხარაგაულის მიმდებარედ დასაქმებულია დაახლოებით 35 ადამიანი და მათ მიერ მიღებულმა შემოსავალმა შეადგინა დაახლოებით 57000 ლარი

- ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის მიმდებარედ 2022 წლის მდგომარეობით 65 სასტუმრო, 10 მაღაზია და 30 კვების ობიექტი ფუნქციონირებს.

2022 □□□□ □□□□□□□□

□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□

5. ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია

ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია მართავს სამი სხვადასხვა კატეგორიის 5 დაცულ ტერიტორიას, საერთო ფართობით - **35 292 ჰა**:

- ვაშლოვანის ნაკრძალი - 9 962 ჰა
- ვაშლოვანის ეროვნული პარკი - 25 021 ჰა
- არწივის ხეობის ბუნების ძეგლი - 98 ჰა
- ტახტი-თეფას ბუნების ძეგლი - 10 ჰა
- ალაზნის ჭალების ბუნების ძეგლი - 201 ჰა

ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიები მდებარეობს კახეთში, დედოფლისწყაროს რაიონში, საქართველოს უკიდურეს სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში.

ძირითადი მიღწევები / მოკლე მიმოხილვა

ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია სხვადასხვა მიმართულებით საქმიანობას ახორციელებს 2022 წლის სამოქმედო გეგმის მიხედვით.

დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმა

მომზადებულია ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციის ახალი მენეჯმენტის გეგმა. მიმდინარეობს დამტკიცების პროცედურები (9 წლის ვადით).

დაცული ტერიტორიების დაცვა-პატრულირება

- 2022 წლის იანვრის თვიდან დაცვის განყოფილების თანამშრომლებმა ტესტირების რეჟიმში დაიწყეს ტერიტორიების „სმარტ პატრულირება“. საანგარიშო პერიოდში სულ ჩატარდა მოულოდნელი და ჯგუფური პატრულირება დაცვის სამსახურის რეინჯერების მიერ, რაც გასული წლის ანალოგიურ მონაცემებთან შედარებით გაზრდილია 15%-ით (393 მოულოდნელი და ჯგუფური პატრულირება).

SMART პატრულირება

დაცული ტერიტორიების დაცვა-მონიტორინგის გაუმჯობესების მიზნით, დაცულ ტერიტორიებზე მიმდინარეობს SMART პატრულირების სისტემის დანერგვა გლობალური გარემოსდაცვითი ფონდის (GEF), გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) და კავკასიის ბუნების ფონდის (CNF) ფინანსური მხარდაჭერით, “დაცული ტერიტორიების სისტემის ფინანსური მდგრადობის უზრუნველყოფა” პროექტის ფარგლებში ხორციელდება. ინიციატივის პარტნიორია ასევე ფონდი Global Conservation.

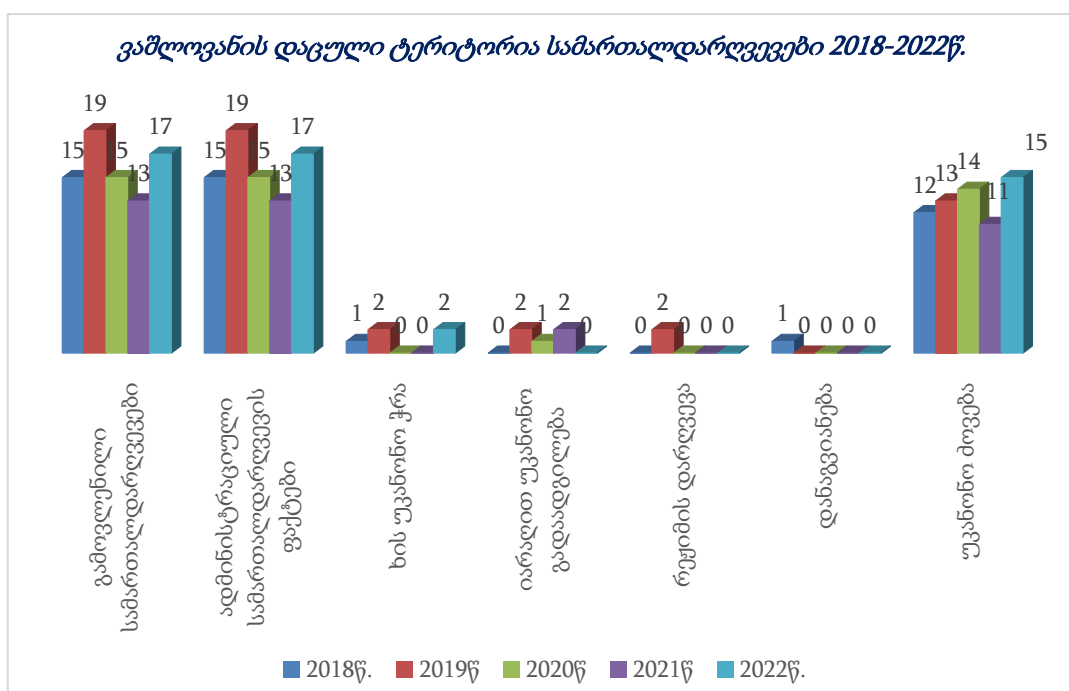
2021 წელს ტრენინგი გაიარეს ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიების თანამშრომლებმა. გადამზადდნენ, როგორც SMART ოფიცრები, ასევე რეინჯერები. შეიქმნა დაცული ტერიტორიების მახასიათებლებიდან გამომდინარე კონსერვაციის არეალები და შემუშავდა ანგარიშგების ფორმატი. 2022 წლის განმავლობაში მომზადდა სამი სატესტო ანგარიში. მოხდა ალგეთის ეროვნული პარკის მიერ წარმოდგენილი SMART პროგრამის მუშაობასთან დაკავშირებით გამოვლენილი პრობლემური საკითხების განხილვა და დაიწყო მუშაობა პრობლემების აღმოფხვრის მიზნით. ჩატარდა კონსულტაციები

ინდივიდუალურად, დაკორექტირდა ანგარიშის ფორმატი, რომელსაც დაემატა რამდენიმე პუნქტი. მოგვარდა არსებული ტექნიკური პრობლემები, როგორც პროგრამულ, ასევე მობილურ დონეზე. CNF - ის მიერ ალგეთის ეროვნული პარკისთვის შეძენილია პერსონალური კომპიუტერი და ლეპტოპი.

სამართალდარღვევების სტატისტიკა

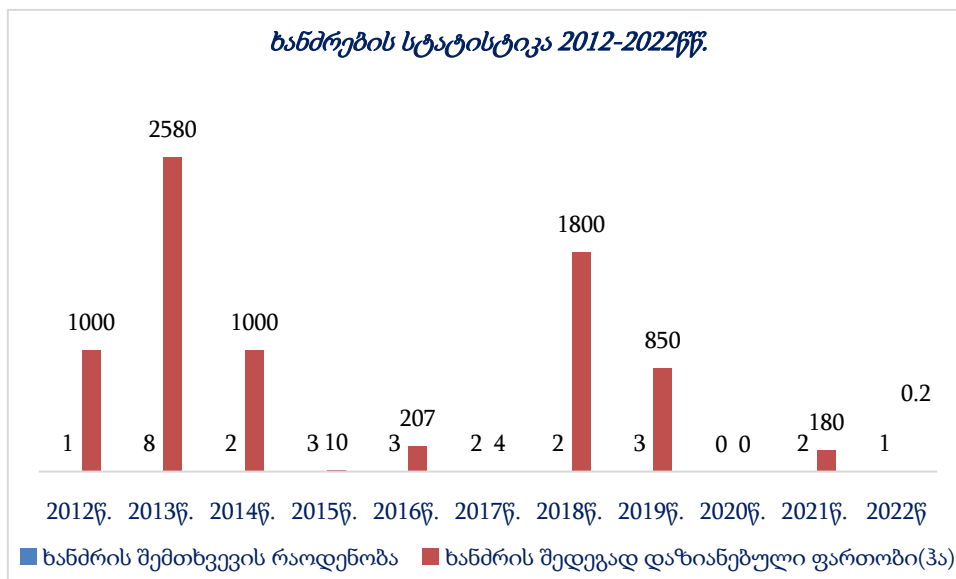
ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიებზე 2022 წლის განმავლობაში დაფიქსირდა სამართალდარღვევის 17 ფაქტი:

- ხის უკანონო ჭრა-2
- უკანონო მოვება- 15

ხანძრები

ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიაზე 2022 წლის საანგარიშო პერიოდში ხანძარი არ დაფიქსირებულა

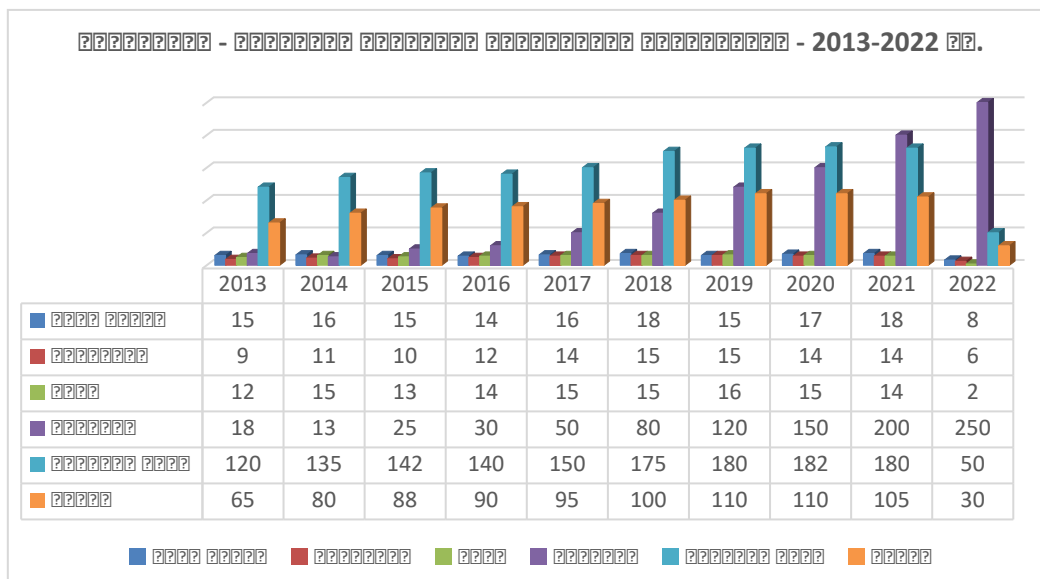

სამეცნიერო კვლევა - მონიტორინგი

- 2015 წლის 28 სექტემბერს ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიებს ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტის დადგენილებით, 5 წლის ვადით გადაეცა ევროპული დიპლომი. მსგავსი დიპლომი ევროპის მასშტაბით მხოლოდ 28 ქვეყნის 74 დაცულ ტერიტორიას აქვს მინიჭებული. საქართველოში ეს პირველი დაცული ტერიტორიაა. მომზადებული იქნა დასაზუსტებელი ინფორმაცია ევროპის დიპლომის ექსპერტთა საბჭოში დიპლომის ფლობის ვადის გასაგრძელებლად. შედეგად, ევროპის საუკეთესო პარკის სტატუსი 10 წლით გაუხანგრძლივდა ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიას.
- ჩეხი მეცნიერების მონაწილეობით და დახმარებით მიმდინარეობდა მუშაობა კახეთის რეგიონის დაცულ ტერიტორიების ბიომრავალფეროვნების ერთიანი მონაცემთა ბაზის შექმნისათვის.

ბიომრავალფეროვნება - ძირითადი სახეობების სტატისტიკა

- განხორციელდა ცხოველთა ძირითადი სახეობების მონიტორინგი და სტატისტიკური ფორმების შევსება. თებერვალში დაცული ტერიტორიის სხვადასხვა უბანზე ფოტოხაფანგების მიერ დააფიქსირდა ფოცხვერი.

- ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიაზე გამოვლინდა სამკურნალო მცენარეები და მომზადდა მათი ნუსხა.
- განხორციელდა ქურციკის რეინტროდუქციის (აღდგენის) პროექტი და მონიტორინგი. იმისათვის, რომ ქურციკის აღდგენის პროექტი წარმატებულად გაგრძელდეს, საჭიროა სამუხის ველზე ვრცელდებოდეს ვაშლოვანის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციის იურისდიქცია. ამ მიზნის გათვალისწინებით გარემოს დაცული ტერიტორიების სააგენტოს მიერ, WWF - ის ჩართულობით მიმდინარეობს მუშაობა, რათა სამუხის ველს მიენიჭოს მრავალმხრივი გამოყენების ტერიტორიის სტატუსი, რის შემდეგაც გაუმჯობესდება ტერიტორიის კონტროლი და ქურციკების დაცულობის ხარისხი. დღეისათვის მუდმივ რეჟიმში გრძელდება ინფორმაციის მოძიება და შეგროვება ქურციკების მდგომარეობის შესახებ.
- მონიტორინგი და მავნებლებთან ბრძოლა ხორციელდება ყოველ წლიურად მაის-ივლისის თვეებში ადმინისტრაციის ძალებით. რაიმე განსაკუთრებული ბრძოლის მეთოდები, მაგ. შეწამლა ან სხვა დაცულ ტერიტორიაზე არ განხორციელებულა. 2022 წლის მაისში გამოვლინდა ღვიის კორომების მასობრივი დაზიანება, გაყვითლდა და გახმა წიწვოვანი საფარველის მნიშვნელოვანი ნაწილი. ამ პრობლემის შესახებ შესაბამისი შეტყობინება გაიგზავნა დაცული ტერიტორიების სააგენტოში. აგვისტოს დასაწყისიდან ღვიის ხეებიდან დაიწყო გამხმარი წიწვების ცვენა და ახალი წიწვების განვითარება. ოქტომბრისთვის ღვიის ხეებზე თითქმის მთლიანად განახლდა წიწვოვანი საფარველი.

საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება და ეკოგანათლება

- የጥቅምት 2022 - የጥቅምት 2022 የጥቅምት 2022 2016-2022
-
ዓመት	የሰው ኃይል ብዛት
2016	3264
2017	3270
2018	2874
2019	2818
2020	937
2021	614
2022	765

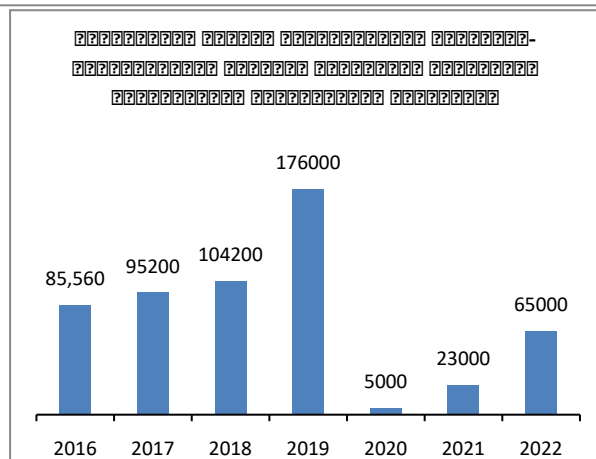
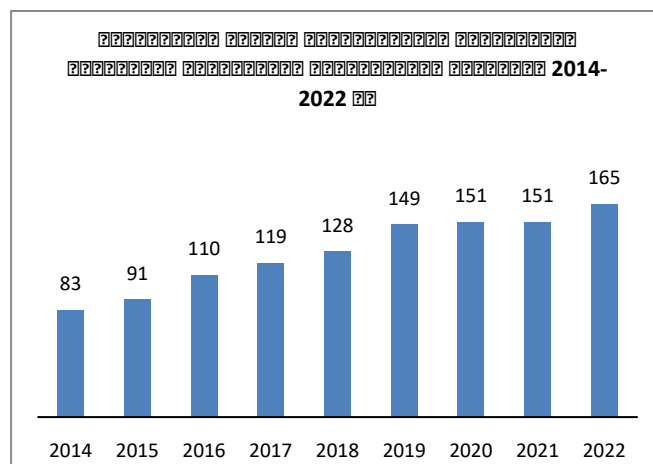
Year	Number of Publications
2018	12404
2019	10511
2020	1852
2021	4053
2022	3900

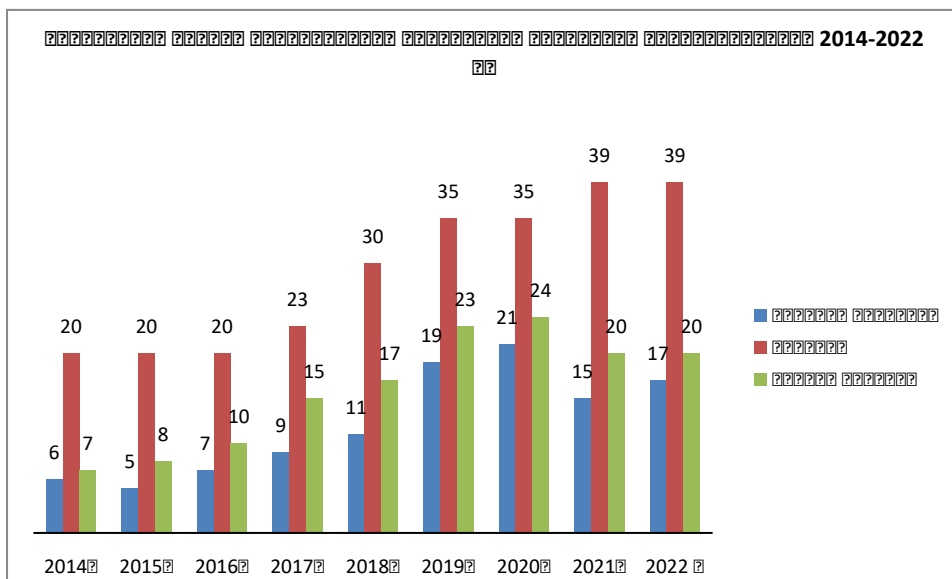
2022

- ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიებზე განახლდა არწივის ხეობის ბილიკის 1 კმ-იანი მონაკვეთი; ასევე განახლდა სამანქანოსთან ინტერგრირებული საფეხმავლო ბილიკების ქსელი (250 კმ), ჯამში ვაშლოვანის დაცულ ტერიტორიებზე განახლდა 7 ბილიკი - 251 (კმ)

ადგილობრივი მოსახლეობის სარგებელი

- დაცული ტერიტორიების დაარსების შემდგომ წლიდან-წლამდე იზრდება საოჯახო სასტუმროების მაღაზიების და კვების ობიექტების რაოდენობა; ამჟამად 17 საოჯახო სასტუმროა, 39 მაღაზია და 20 კვების ობიექტია
- ტურისტულ საქმიანობაში ჩართულია ადგილობრივი მოსახლეობა, დაახლოებით 165 ადამიანია დასაქმებული.
- 2022 წელს ადგილობრივი მოსახლეობის შემოსავალმა შეადგინა დაახლოებით 65 000 ლარი

6. თბილისის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია

თბილისის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციას დაქვემდებარებული საერთო ფართობი შეადგენს 21031 ჰა-ს, იჯარით გაცემული გარდაზნის ალკვეთილის ტერიტორია შეადგენს 3484 ჰა-ს.

თბილისის ეროვნული პარკის ტერიტორია მოიცავს ორ რეგიონს - მცხეთა-მთიანეთსა და ქვემო ქართლს და სამ მუნიციპალიტეტს - მცხეთას, თიანეთსა და გარდაზნს.

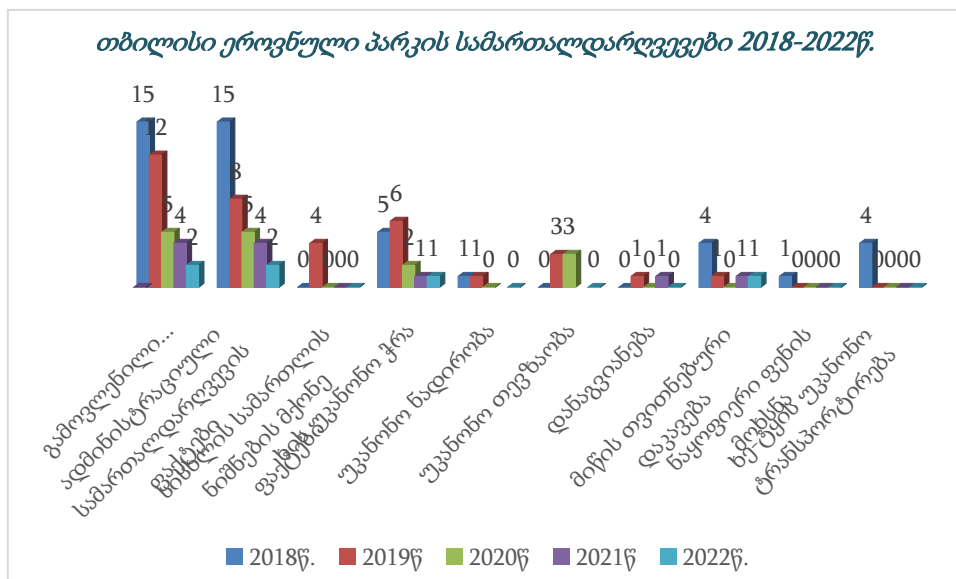
ძირითადი მიღწევები / მოკლე მიმოხილვა

თბილისის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია სხვადასხვა მიმართულებით საქმიანობას ახორციელებს მენეჯმენტის გეგმისა და 2022 წლის სამოქმედო გეგმის მიხედვით.

დაცვა პატრულირება, უკანონო ქმედების აღკვეთა

სამართალდარღვევების სტატისტიკა

თბილისის ეროვნული პარკის ტერიტორიებზე 2022 წლის განმავლობაში დაფიქსირდა 2 სამართალდარღვევის ფაქტი.

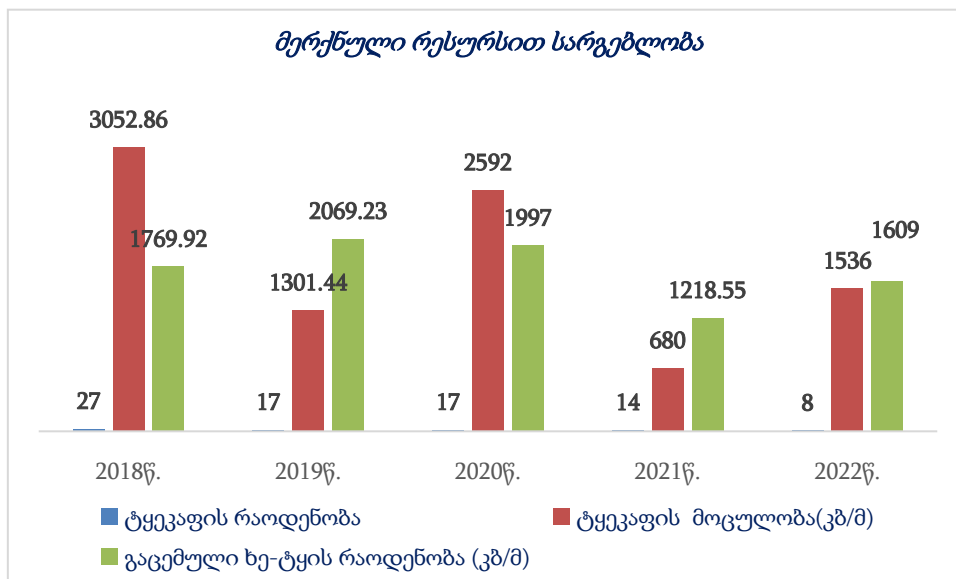

ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობა

გამოყოფილი ტყეკაფის რაოდენობა - 8

გამოყოფილი ტყეკაფის მოცულობა - 1536 მ³

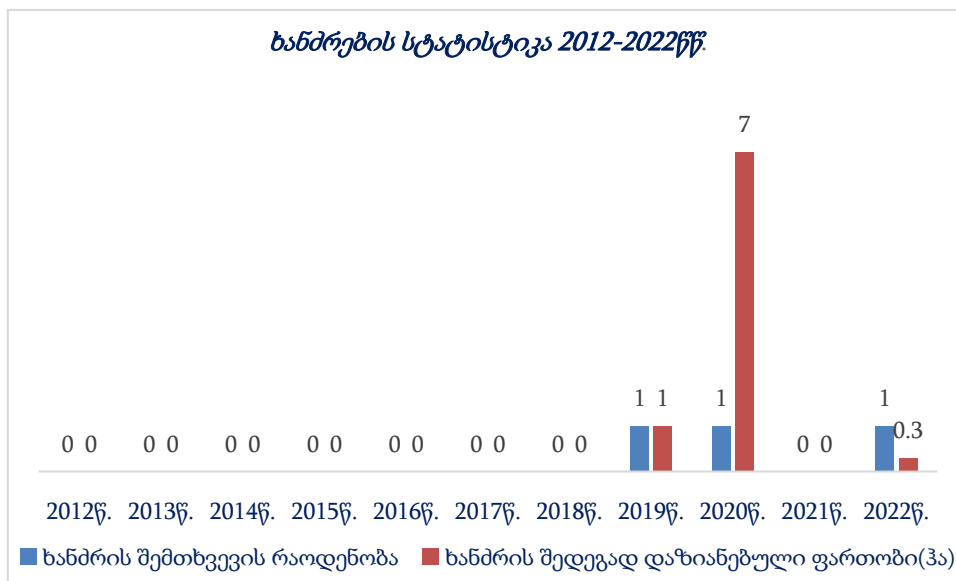
გაცემული ხე-ტყის რაოდენობა- 1609 მ³

ხანძრები

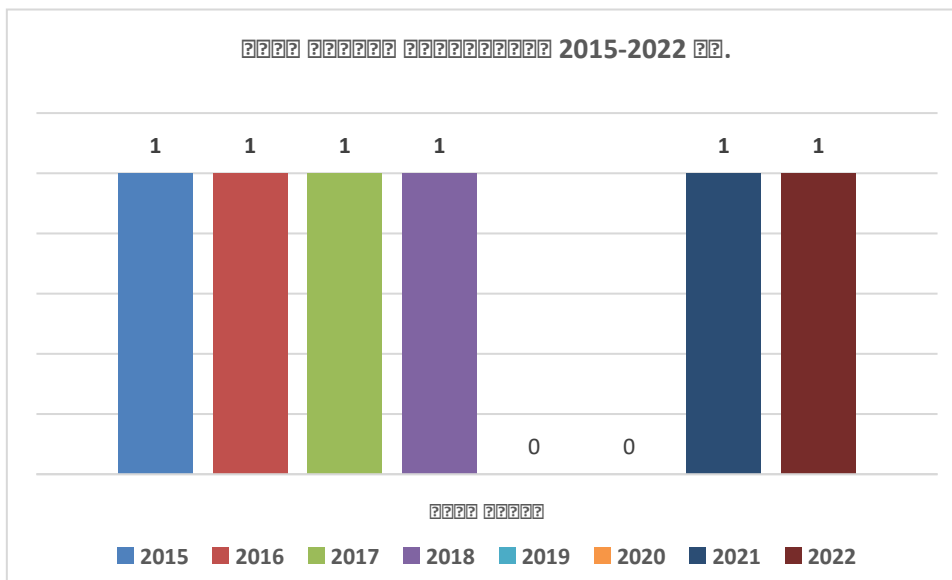
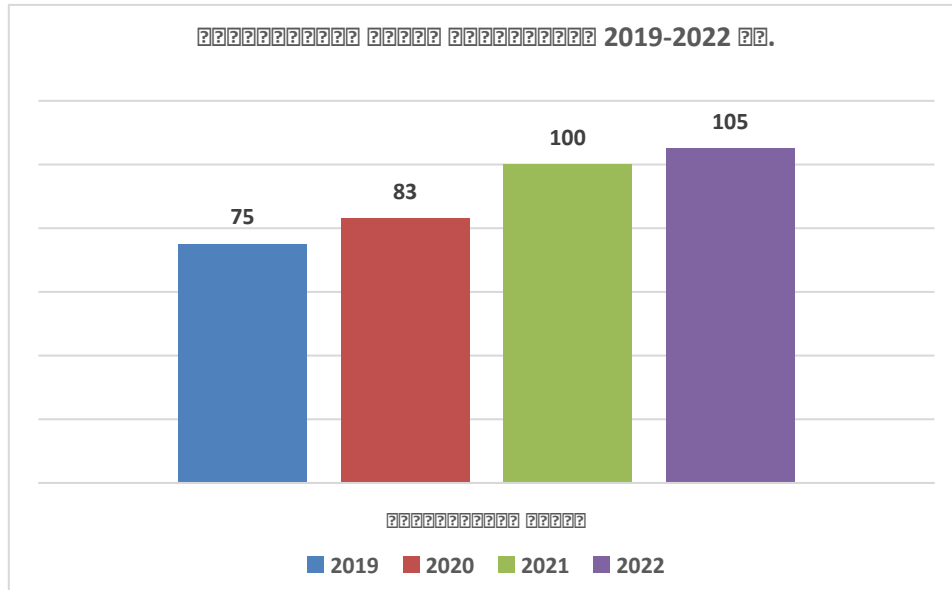
- 2022 წლის საანგარიშო პერიოდში თბილისის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე დაფიქსირდა 1 ხანძარი 0,3 ჰა.

2022 □□□□ □□□□□□□□
 □□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□

ბიომრავალფეროვნება

- საქართველოს „წითელი ნუსხის“ მცენარეების,(მათ შორი მერქნიანი მცენარეების მაღალმთის მუხა, თელა, უთხოვარი, ზუა და სხვა)მონიტორინგი. ზუის კორომები, გასულ წლებში ძლიერ დაზიანდა ზუის ალურას გამო. მიმდინარე წლის დაკვირვების შედეგად შეიძლება ითქვას, რომ ზუის კორომებში დამაკმაყოფილებელი მდგომარეობაა, ზუამ ყვავილობა დაიწყო თებერვალში, თესლმწიფობას შეუდგა ივნისში. ზუის ქვეტყეში აღინიშნება თესლითი განახლება.
- მონიტორინგი განხორციელდა პარკის ტერიტორიაზე გავრცელებულ ძუძუმწოვარ ცხოველებზე. რეგულარულად წარმოებდა ცხოველების აღრიცხვა სხვადასხვა მეთოდებით: ვიზუალური დაკვირვებით, კვალის იდენტიფიკაციით, ფოტოხაფანგების გამოყენებით. დადგენილია ზოგიერთი ცხოველის სამიგრაციო გზები და გავრცელების ადგილები.

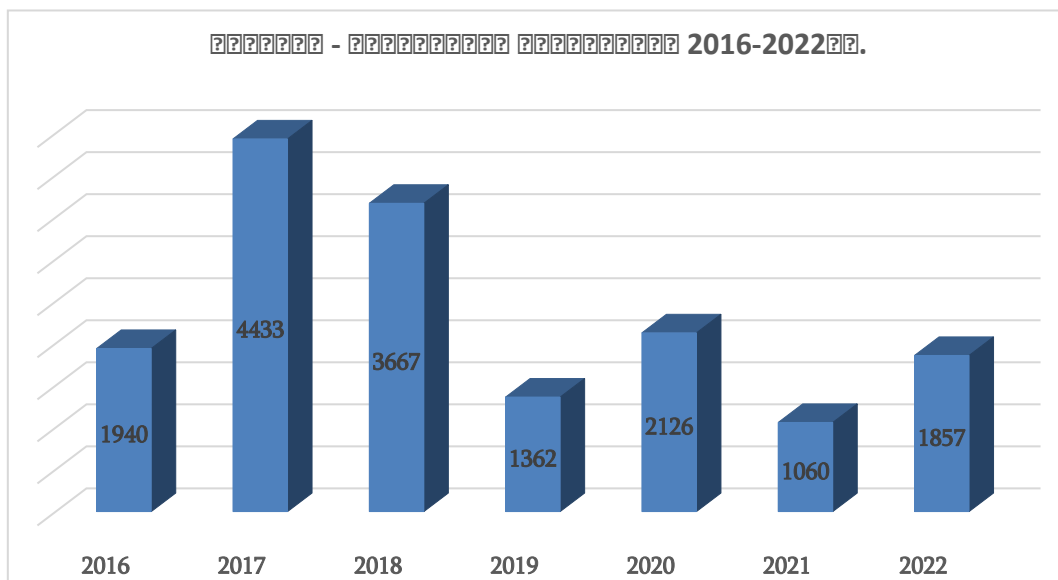

ეკოგანათლება და გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლება

- საანგარიშო პერიოდში გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლების მიზნით ჩატარდა 24 ეკოსაგანმანათლებლო ლექცია-სემინარი, 1 ეკოტური, 45 დასუფთავების აქცია, 6 შეხვედრა ადგილობრივ მოსახლეობასთან.
- აღნიშნულ ღონისძიებებში მონაწილეობა მიიღო 1857 ადამიანი, მათ შორის: მოსწავლე 902, პედაგოგი/ლექტორი 92, სტუდენტი 3, ადგილობრივი მოსახლე 853, სხვა 7.
- მწვანე კალენდრის მიხედვით აღინიშნა: „2 თებერვალი ჭარბტენიანი ტერიტორიების საერთაშორისო დღე“. ბიშნაძის საჯარო სკოლაში მოეწყო შეხვედრა მოსწავლეებთან და პედაგოგებთან.
- ტყის საერთაშორისო დღესთან დაკავშირებით 21 მარტს მოეწყო შეხვედრა გაღვანის საჯარო სკოლის მოსწავლეებთან, ეკოკლუბის წევრებთან და პედაგოგებთან.

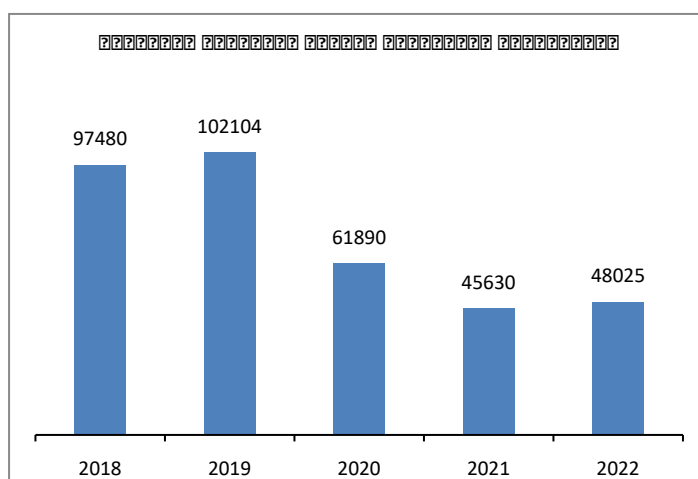
2022 □□□□ □□□□□□□□
 □□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□

- „წელის დაცვის საერთაშორისო დღესთან“ დაკავშირებით 22 მარტს შედგა შეხვედრა გალავანის და საგურამოს საჯარო სკოლის პედაგოგებთან და მოსწავლეებთან.
- პარკის ადმინისტრაციის მიერ პარკის მიმდებარედ მცხოვრებ მოსახლეობასთან ჩატარდა სოციოლოგიური გამოკითხვა, სადაც დაცულ ტერიტორიებთან დაკავშირებულ საკითხებთან გამოკითხვა 100 რესპოდენტი. შედეგები ინარჩუნებს სტაბილურ ტენდენციას.

ეკოტურიზმის განვითარება

2022 წელს თბილისის ეროვნულ პარკს ესტუმრა 48025 ვიზიტორი, რაც 2021 წლის მონაცემებთან შედარებით (45630 ვიზიტორი) 5%-ით არის გაზრდილი.

2022 წლის მონაცემები

7. თუშეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია

თუშეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია მართავს 2 სხვადასხვა კატეგორიის 2 დაცულ ტერიტორიას, საერთო ფართობით - 81 616 ჰა:

- სახელმწიფო ნაკრძალი - 10 275 ჰა
- ეროვნული პარკი - 71 341 ჰა.

თუშეთის დაცული ტერიტორიები მდებარეობს კახეთის რეგიონში და მოიცავს ახმეტის მუნიციპალიტეტს.

ძირითადი მიღწევები / მოკლე მიმოხილვა

თუშეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია სხვადასხვა მიმართულებით საქმიანობას ახორციელებს მენეჯმენტის გეგმისა და 2022 წლის სამოქმედო გეგმის მიხედვით.

საერთაშორისო აღიარება

UNESCO-ს „ადამიანი და ბიოსფეროს“ პროგრამის ფარგლებში „სამი ალაზნის ბიოსფერული რეზერვატის“ აღიარება.

მენეჯმენტის გეგმა

საანგარიშო პერიოდში მიმდინარეობდა მენეჯმენტის გეგმის განახლების სამუშაოები, ამჟამად მიმდინარეობს დასამტკიცებლად საჭირო პრეცედურები.

დაცვა-პატრულირება

CNF დახმარებით მიმდინარეობს SMART-პატრულირების ტექნოლოგიის დანერგვა, რომლის მიხედვით შექმნილი მარშრუტებით პატრულირებენ რეინჯერები.

SMART პატრულირება

დაცული ტერიტორიების დაცვა-მონიტორინგის გაუმჯობესების მიზნით, დაცულ ტერიტორიებზე მიმდინარეობს SMART პატრულირების სისტემის დანერგვა გლობალური გარემოსდაცვითი ფონდის (GEF), გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) და კავკასიის ბუნების ფონდის (CNF) ფინანსური მხარდაჭერით, “დაცული ტერიტორიების სისტემის ფინანსური მდგრადობის უზრუნველყოფა” პროექტის ფარგლებში ხორციელდება. ინიციატივის პარტნიორია ასევე ფონდი Global Conservation.

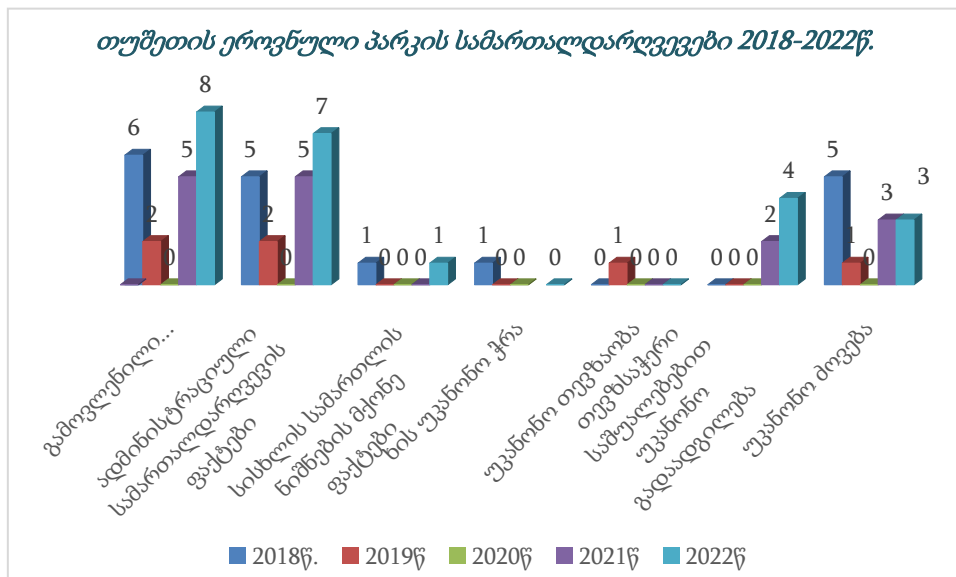
2021 წელს ტრენინგი გაიარეს თუშეთის დაცული ტერიტორიების თანამშრომლებმა. გადამზადდნენ, როგორც SMART ოფიცრები ასევე რეინჯერები. შეიქმნა დაცული ტერიტორიების მახასიათებლებიდან გამომდინარე კონსერვაციის არეალები და შემუშავდა ანგარიშგების ფორმატი. 2022 წლის განმავლობაში მომზადდა სამი სატესტო ანგარიში. მოხდა ალგეთის ეროვნული პარკის მიერ წარმოდგენილი SMART პროგრამის მუშაობასთან დაკავშირებით გამოვლენილი პრობლემური საკითხების განხილვა და დაიწყო მუშაობა პრობლემების აღმოფხვრის მიზნით. ჩატარდა კონსულტაციები ინდივიდუალურად,

დაკორექტირდა ანგარიშის ფორმატი, რომელსაც დაემატა რამდენიმე პუნქტი. მოგვარდა არსებული ტექნიკური პრობლემები, როგორც პროგრამულ, ასევე მობილურ დონეზე. CNF - ის მიერ ალგეთის ეროვნული პარკისთვის შეძენილია პერსონალური კომპიუტერი და ლეპტოპი.

სამართალდარღვევების სტატისტიკა

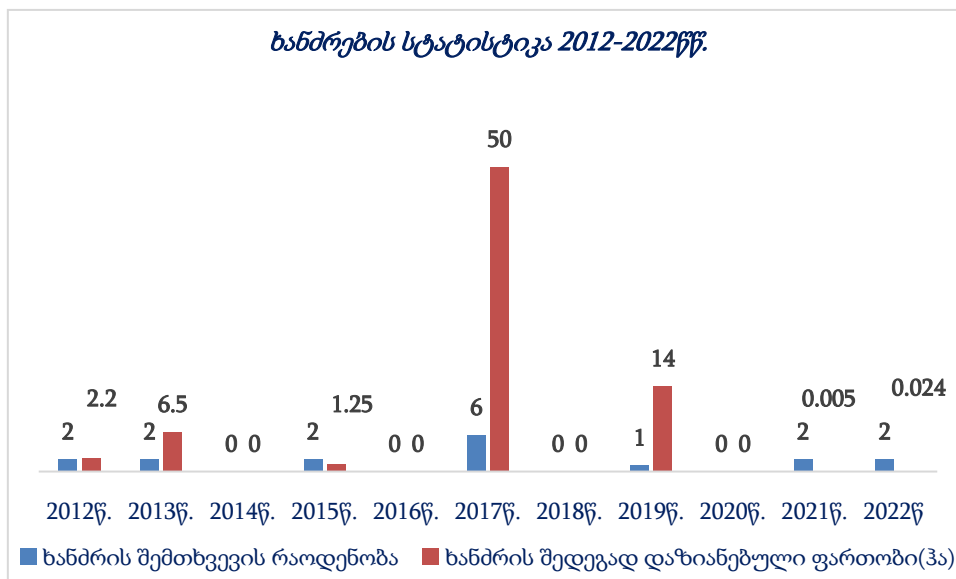
თუშეთის დაცულ ტერიტორიაზე 2022 წლის განმავლობაში დაფიქსირდა 8 სამართალდარღვევის ფაქტი (7 ადმინისტრაციული და 1 სისხლის სამართლის ნიშნების მქონე).

- თევზსაჭერი საშუალებით უკანონო გადაადგილება-4
- უკანონო მოვება-3
- იარაღით უკანონო გადაადგილება-1 (სისხლის სამართლის ნიშნების მქონე)

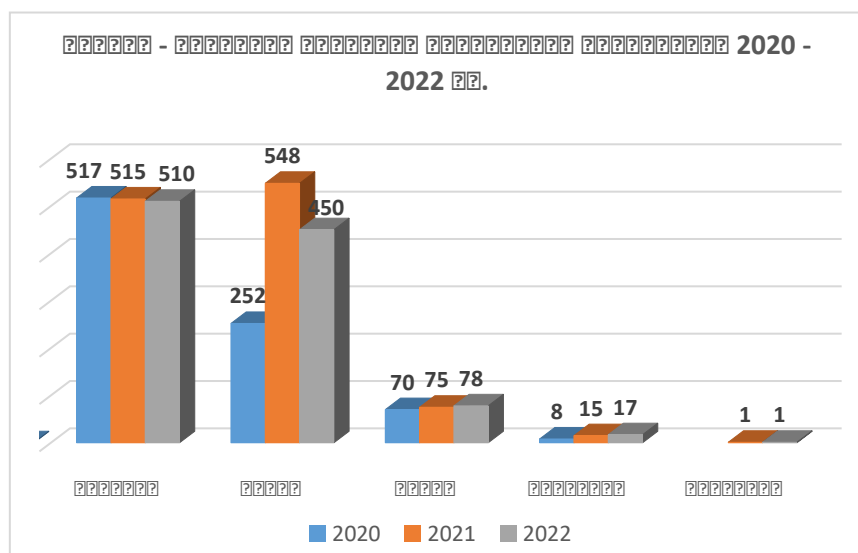
ხანძრები

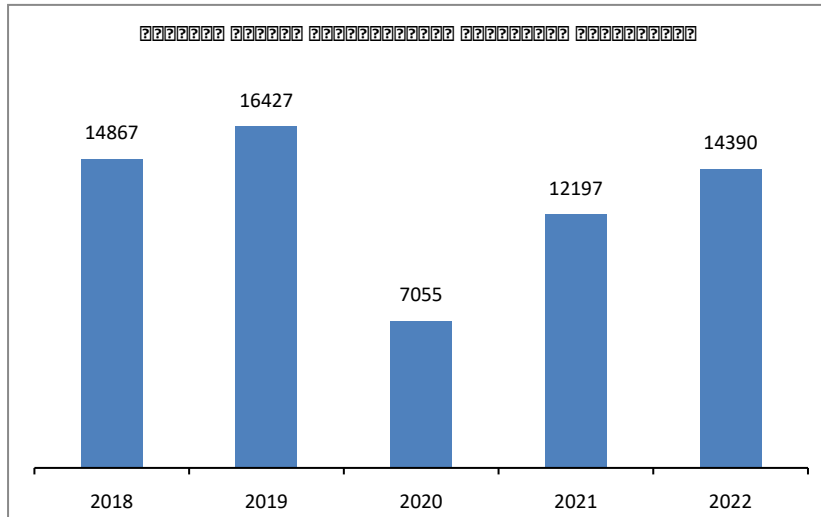
თუშეთის დაცულ ტერიტორიაზე 2022 წლის საანგარიშო პერიოდში ხანძრის შემთხვევა არ დაფიქსირდა

ბიომრავალფეროვნება - ძირითადი სახეობების სტატისტიკა:

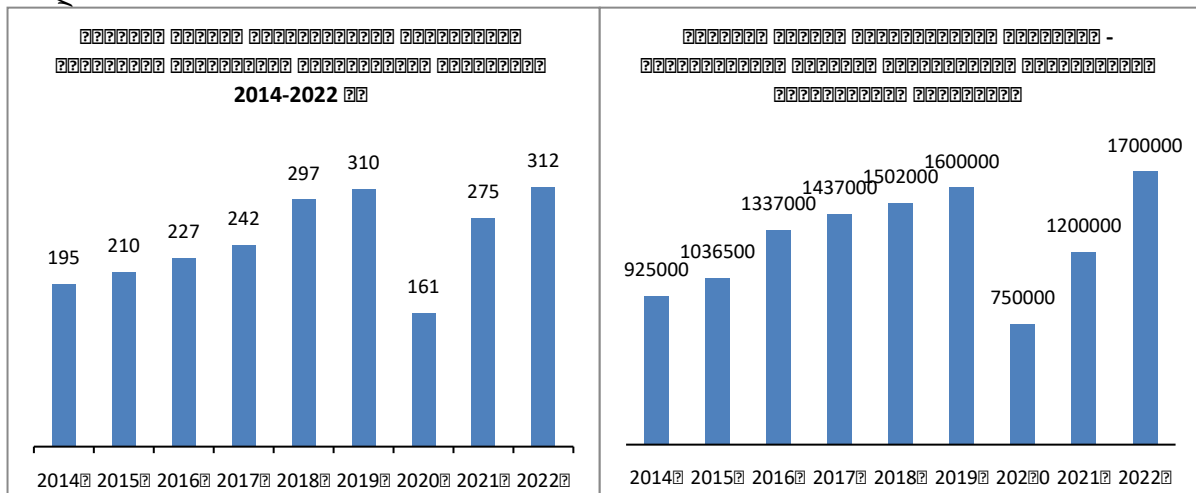
- განხორციელდა ბიომრავალფეროვნების ძირითად ღირებულებებზე მონიტორინგი. წლის განმავლობაში დაფიქსირდა 450 ინდივიდი ჯიხვი და მონაცემების მოპოვების მიზნით დამონტაჟებული ფოტოხაფანგის საშუალებით დაფიქსირდა როგორც მდედრი ჯიხვები ციკნებით ასევე მამრი ჯიხვები.
- ორგანიზაცია ნაკრესის (NACRES) მიერ ივლისის თვის პირველ ნახევარში ერთ-ერთ ფოტოხაფანგში აღმოჩნდა აგვისტოს თვეში გადაღებული ლეოპარდის ფოტო. ორგანიზაცია ნაკრესმა საქართველოში ჯიქის (ლეოპარდის) კვლევის პროგრამა 2020 წლიდან განაახლა ბუნების დაცვის მსოფლიო ფონდის (WWF) ინიციატივითა და ფინანსური მხარდაჭერით.

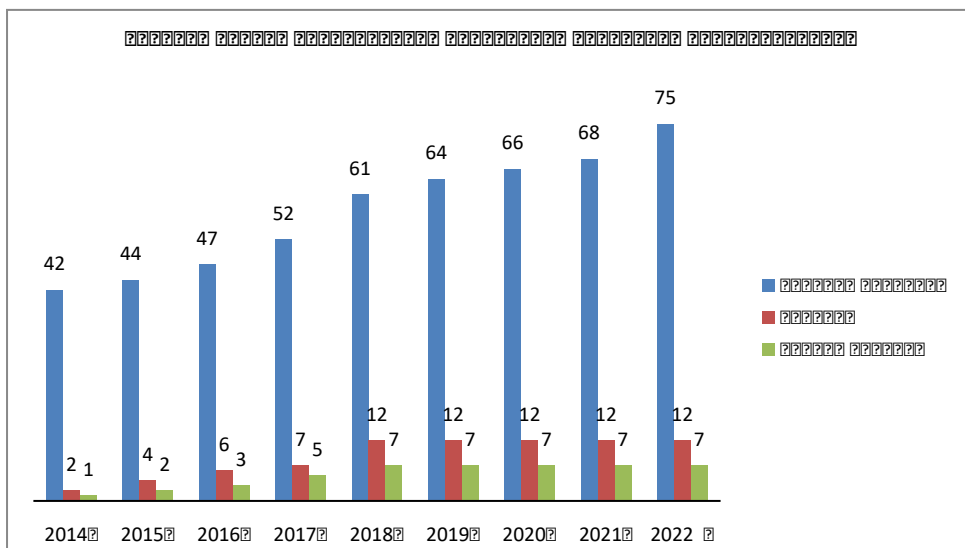

ადგილობრივი მოსახლეობის სარგებელი

- დაცული ტერიტორიების დაარსების შემდგომ წლიდან-წლამდე იზრდება საოჯახო სასტუმროების მაღაზიების და კვების ობიექტების რაოდენობა; ამჟამად 75 საოჯახო სასტუმროა, 12 მაღაზია და 7 კვების ობიექტია
- ტურისტულ საქმიანობაში ჩართულია ადგილობრივი მოსახლეობა, დაახლოებით 312 ადამიანია დასაქმებული.
- 2022 წელს ადგილობრივი მოსახლეობის შემოსავალმა შეადგინა დაახლოებით 1 700 000 ლარი

8. იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია

2021 წლის მდგომარეობით, იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია მართავს სამი სხვადასხვა კატეგორიის 18 დაცულ ტერიტორიას, საერთო ფართობით 439 ჰა:

- სათაფლიას ნაკრძალი - 330 ჰა;
- სათაფლიას აღკვეთილი - 34 ჰა;
- პრომეთეს მღვიმის ბუნების ძეგლი - 47 ჰა;
- თეთრა მღვიმის ბუნების ძეგლი - 0,5 ჰა;
- ხომულის მღვიმის ბუნების ძეგლი - 0,3 ჰა;
- ნავენახევის მღვიმის ბუნების ძეგლი - 1 ჰა;
- წყალწითელას ხეობის ბუნების ძეგლი - 12 ჰა;
- იაზონის მღვიმის ბუნების ძეგლი - 0,2 ჰა;
- საკაჟიას მღვიმის ბუნების ძეგლი - 0,3 ჰა;
- ცუცხვათის მღვიმოვანის ბუნების ძეგლი - 8,5 ჰა;
- ღლიანას მღვიმის ბუნების ძეგლი - 0,04 ჰა;
- სოლკოტას მღვიმის ბუნების ძეგლი - 0,03 ჰა;
- მელოურის მღვიმის ბუნების ძეგლი - 0,07 ჰა;
- საწურბლიას მღვიმის ბუნების ძეგლი - 0,4 ჰა;
- ბლერის მღვიმის ბუნების ძეგლი - 0,04 ჰა;
- დიდდელეს მღვიმის ბუნების ძეგლი - 0,2 ჰა;
- ნაპრალოვანი ტბის ბუნების ძეგლი - 0,2 ჰა;
- მუხურას ჩანჩქერის ბუნების ძეგლი - 4,3 ჰა;

იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიები მდებარეობს იმერეთის რეგიონში და მოიცავს: წყალტუბოს, თერჯოლის, ქუთაისის და ტყიბულის მუნიციპალიტეტებს.

ძირითადი მიღწევები / მოკლე მიმოხილვა

2022 □□□□ □□□□□□□□
 □□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□

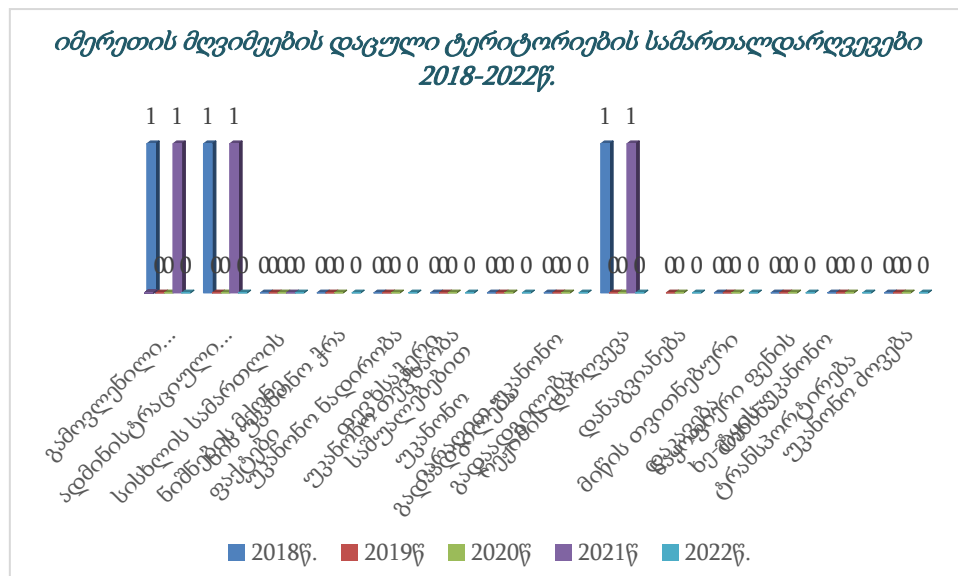
იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია სხვადასხვა მიმართულებით საქმიანობას ახორციელებს 2022 წლის სამოქმედო გეგმის მიხედვით.

სამეცნიერო კვლევები დაცულ ტერიტორიებზე

საანგარიშო პერიოდში ადმინისტრაციაში შემავალ დაცულ ტერიტორიებში სამეცნიერო კვლევა არ ჩატარებულა.

სამართალდარღვევების სტატისტიკა

იმერეთის მღვიმეები დაცულ ტერიტორიაზე 2022 წლის განმავლობაში სამართალდარღვევის ფაქტები არ ფიქსირდება

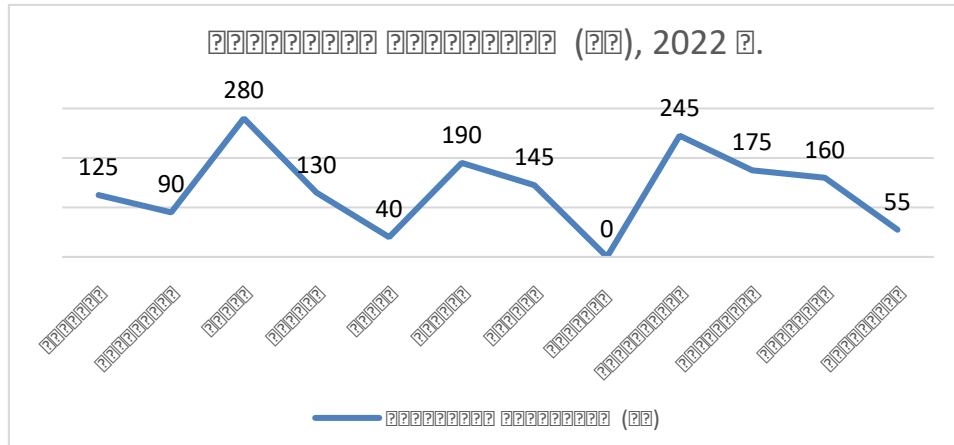

ხანძრების

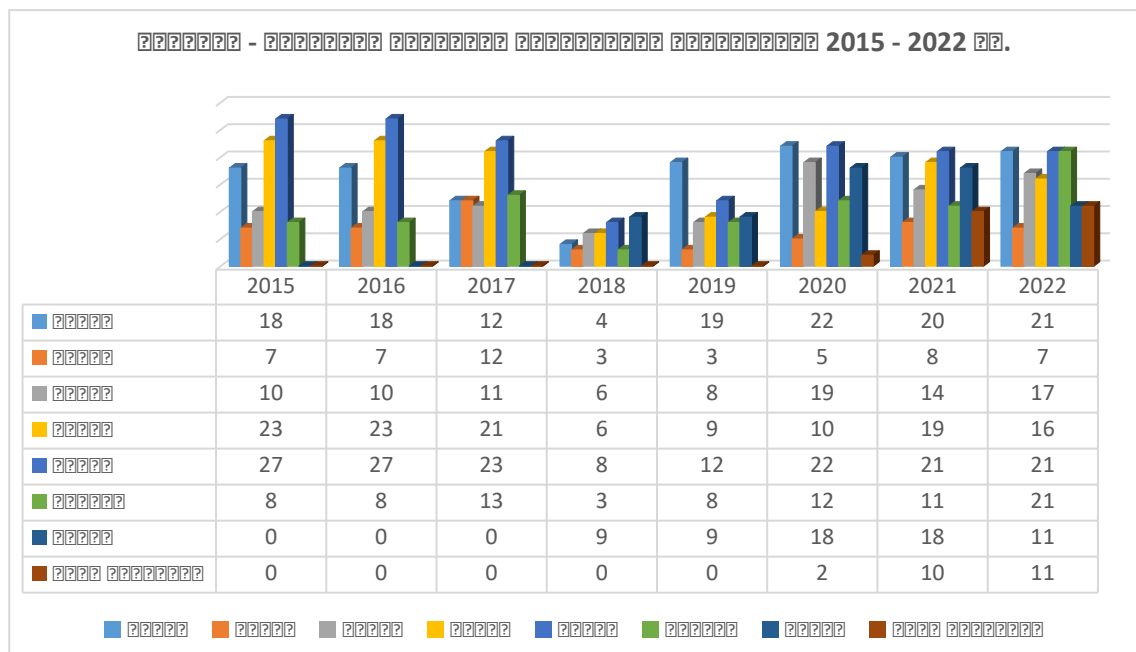
იმერეთის მღვიმეების დაცულ ტერიტორიაზე 2022 წლის საანგარიშო პერიოდში ხანძარი არ დაფიქსირებულა.

ბიომრავალფეროვნება

- რეგულარურად მიმდინარეობს მეტეოროლოგიური მონაცემების შეგროვება.

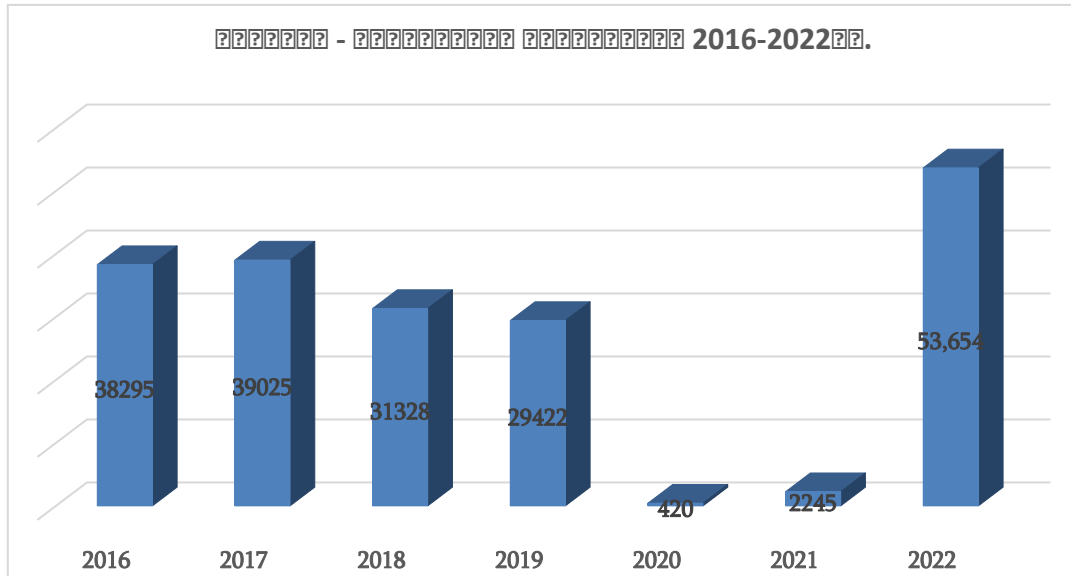

- პრომეთეს მღვიმეში წყლის დონის მუდმივი კონტროლი ხორციელდება.

ეკოგანათლება

- 2022 წლის განმავლობაში, იმერეთის მღვიმეების დაცულ ტერიტორიებზე ადმინისტრაციის ორგანიზებით ჩატარდა 26 ეკოსაგანმანათლებლო ლექცია-სემინარი, 701 ეკოტური, 1 დასუფთავების აქცია, 7 კვირეული, 2 შეხვედრა ადგილობრივ მოსახლეობასთან.
- სულ აღნიშნულ ეკოლონისპიებებში მონაწილეობა მიიღო 53654-მა ადამიანმა, მათ შორის: 34598 მოსწავლე, 1894 პედაგოგი/ლექტორი, 30 სტუდენტი, 17132 ადგილობრივი მოსახლე.

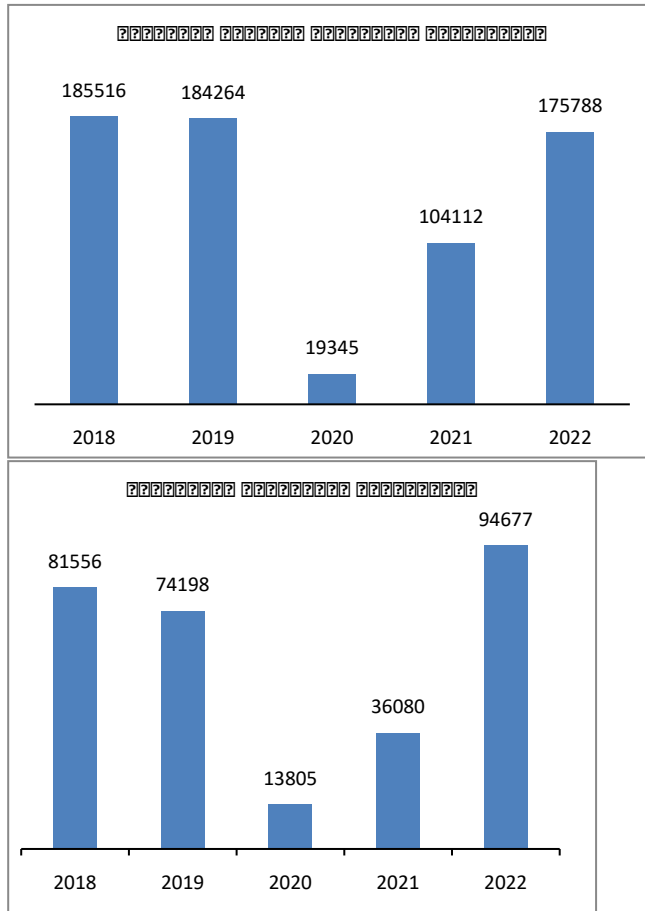
- ჩატარდა ღონისძიებები მწვანე კალენდრის მიხედვით.

22 მარტს, წყლის რესურსების დაცვის საერთაშორისო დღესთან დაკავშირებით, იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიების თანამშრომლების მიერ ქ. ქუთაისის #6 საჯარო სკოლაში, ორგანიზებული იქნა: ეკოსაგანმანათლებლო, საინფორმაციო შეხვედრა სკოლის მოსწავლეებთან და პედაგოგებთან. ლექცია-სემინარის და შეხვედრის მთავარი თემა იყო: წყლის რესურსის მნიშვნელობა და მასთან დაკავშირებული პრობლემები.

ეკოტურიზმი და ინფრასტრუქტურა

2022 წელს პრომეთეს ძღვიმეს ესტუმრა 175788 ვიზიტორი, რაც 2021 წლის მაჩვენებელთან შედარებით (104112 ვიზიტორი) 69% - ით არის გაზრდილი

2022 წელს სათაფლიას ესტუმრა 94677 ვიზიტორი, რაც 2021 წლის მაჩვენებელთან შედარებით (36080 ვიზიტორი) გაზრდილია 2.6 - ჯერ

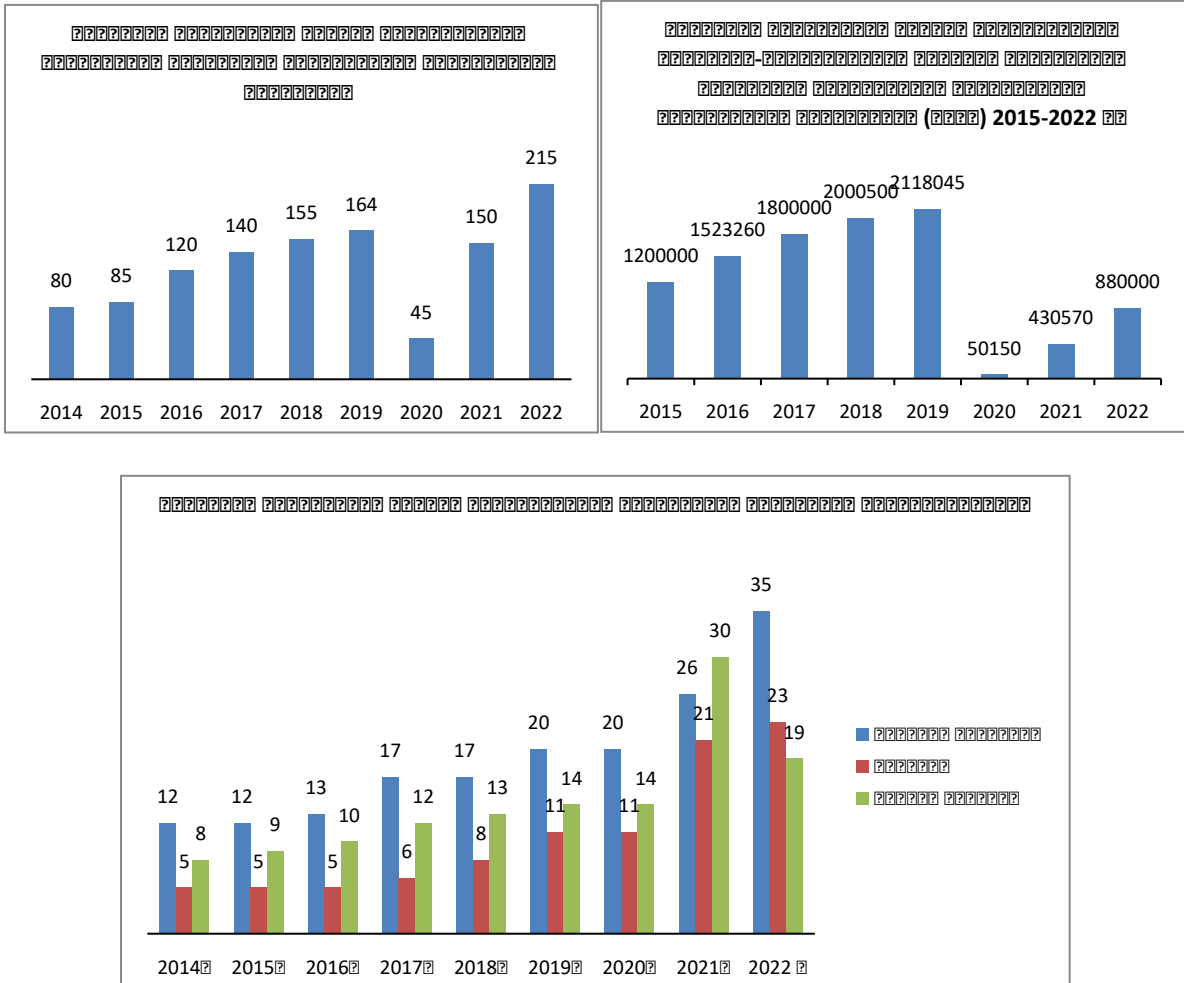

- იმერეთის მღვიმეების დაცულ ტერიტორიებზე (პრომეთეს მღვიმე, სათაფლია) დასრულდა ტურისტული ინფრასტრუქტურის სარემონტო სამუშაოები
- მიმდინარეობს იმერეთი-სამეგრელოს დაცული ტერიტორიების დამაკავშირებელი ეკოტურისტული ბილიკების და ტურისტული ინფრასტრუქტურის მოწყობის სამუშაოები.

ადგილობრივი მოსახლეობის სარგებელი

დაცული ტერიტორიების განვითარების შედეგად წლიდან წლამდე იზრდება მიმდებარედ დასახლებულ პუნქტებში დასაქმებულთა რაოდენობა, ვითარდება ტურისტული ინფრასტრუქტურა, ტურისტული სერვისები და იზრდება მათი შემოსავლებიც.

- ამჟამად იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიების მიმდებარედ 35 სასტუმრო, 23 მაღაზია და 19 კვების ობიექტია
- ტურისტულ საქმიანობაში ჩართულია ადგილობრივი მოსახლეობა, დაახლოებით 215 ადამიანია დასაქმებული
 - 2022 წელს განმავლობაში დაფიქსირებულია დაახლოებით 880 000 ლარი.

9. კინტრიშის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია

კინტრიშის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია მართავს ორი სხვადასხვა კატეგორიის 2 დაცულ ტერიტორიას, საერთო ფართობით - 13 514 ჰა:

- კინტრიშის სახელმწიფო ნაკრძალი - 3 108 ჰა
- კინტრიშის ეროვნული პარკი - 10 406 ჰა.

კინტრიშის დაცული ტერიტორიები მდებარეობს აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკაში და მოიცავს ქობულეთის მუნიციპალიტეტს.

ძირითადი მიღწევები / მოკლე მიმოხილვა

კინტრიშის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია სხვადასხვა მიმართულებით საქმიანობას ახორციელებს 2022 წლის სამოქმედო გეგმის მიხედვით.

დაცული ტერიტორიების დაცვა-პატრულირება

საანგარიშო პერიოდში კინტრიშის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციაში ხორციელდებოდა პატრულირება შესაბამისი სპეციფიკური ეკიპირებითა და გამართული ავტოსატრანსპორტო საშუალებებით აღჭურვილი რეინჯერთა მიერ.

SMART პატრულირება

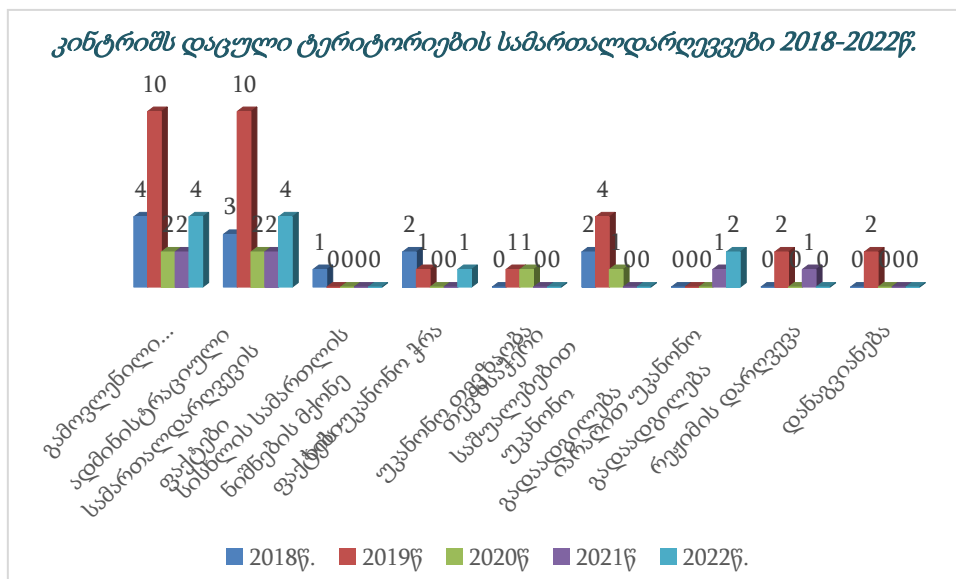
დაცული ტერიტორიების დაცვა-მონიტორინგის გაუმჯობესების მიზნით, დაცულ ტერიტორიებზე მიმდინარეობს SMART პატრულირების სისტემის დანერგვა გლობალური გარემოსდაცვითი ფონდის (GEF), გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) და კავკასიის ბუნების ფონდის (CNF) ფინანსური მხარდაჭერით, “დაცული ტერიტორიების სისტემის ფინანსური მდგრადობის უზრუნველყოფა” პროექტის ფარგლებში ხორციელდება. ინიციატივის პარტნიორია ასევე ფონდი Global Conservation.

2021 წელს ტრენინგი გაიარეს კინტრიშის დაცული ტერიტორიების თანამშრომლებმა. გადამზადდნენ, როგორც SMART ოფიცრები ასევე რეინჯერები. შეიქმნა დაცული ტერიტორიების მახასიათებლებიდან გამომდინარე კონსერვაციის არეალები და შემუშავდა ანგარიშგების ფორმატი. 2022 წლის განმავლობაში მომზადდა სამი სატესტო ანგარიში. მოხდა ალგეთის ეროვნული პარკის მიერ წარმოდგენილი SMART პროგრამის მუშაობასთან დაკავშირებით გამოვლენილი პრობლემური საკითხების განხილვა და დაიწყო მუშაობა პრობლემების აღმოფხვრის მიზნით. ჩატარდა კონსულტაციები ინდივიდუალურად, დაკორექტირდა ანგარიშის ფორმატი, რომელსაც დაემატა რამდენიმე პუნქტი. მოგვარდა არსებული ტექნიკური პრობლემები, როგორც პროგრამულ, ასევე მობილურ დონეზე. CNF - ის მიერ ალგეთის ეროვნული პარკისთვის შეძენილია პერსონალური კომპიუტერი და ლეპტოპი.

სამართალდარღვევების სტატისტიკა

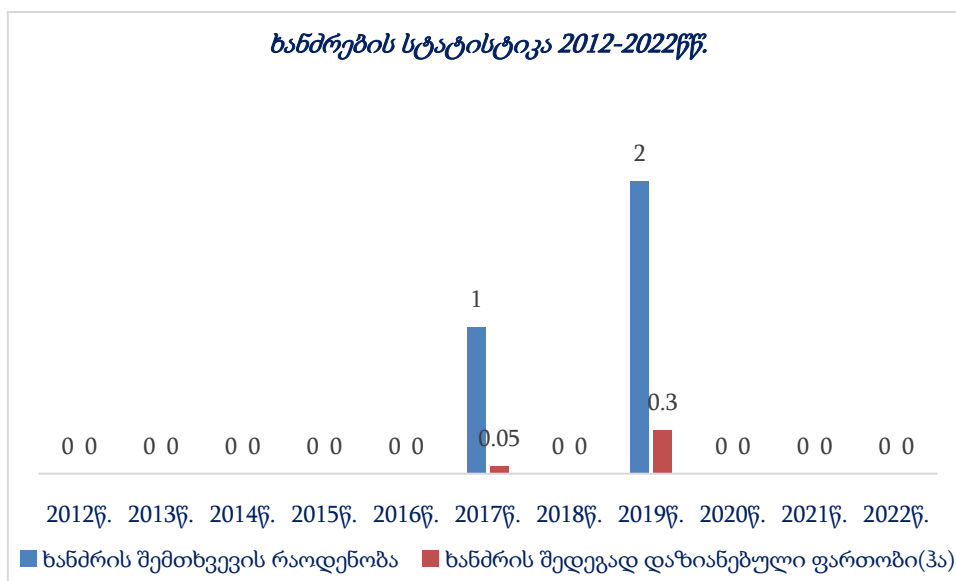
კინტრიშის დაცულ ტერიტორიაზე 2022 წლის განმავლობაში დაფიქსირდა სამართალდარღვევის 4 ფაქტი :

- იარაღით უკანონო გადაადგილება-2
- ხის უკანონო ჭრა-1
- მიწის თვითნებური დაკავება-1

ხანძრები

კინტრიშს დაცულ ტერიტორიაზე 2022 წლის საანგარიშო პერიოდში ხანძარი არ დაფიქსირებულა.

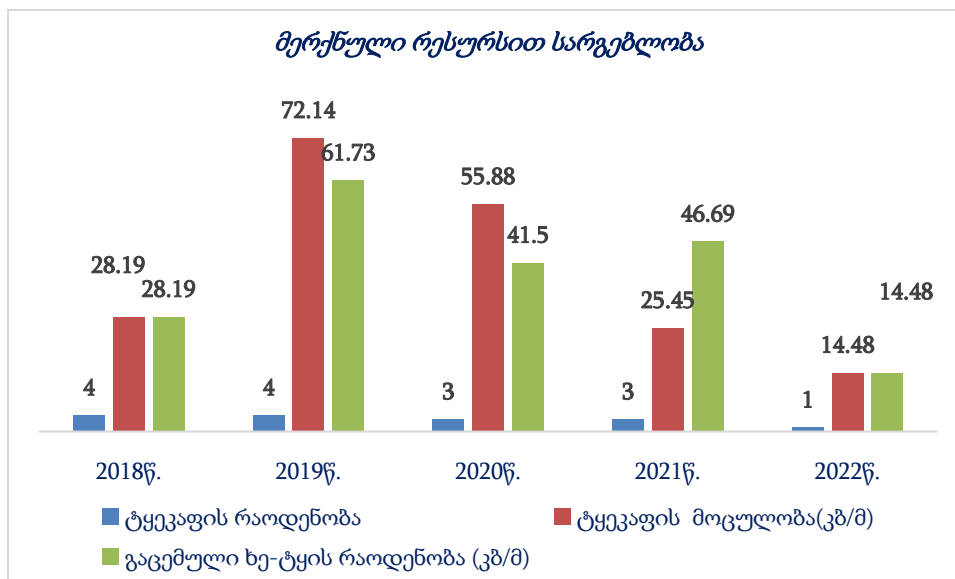

ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობა

გამოყოფილი ტყეკაფის რაოდენობა -1

გამოყოფილი ტყეკაფის მოცულობა - 14,48 მ³

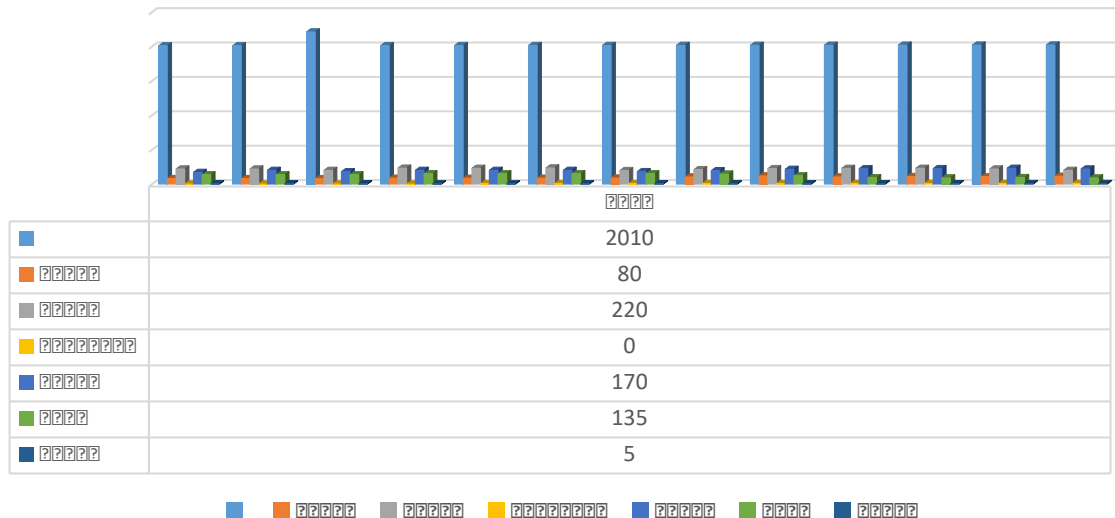
გაცემული ხე-ტყის რაოდენობა- 14,48 მ³

ბიომრავალფეროვნება - ძირითადი სახეობების სტატისტიკა

- საანგარიშო პერიოდში განხორციელდა ფიტოპათოლოგიური კვლევები. აღმოჩენილ იქნა მავნებელი მწერები, მატლები, ხოჭოები, სოკოვანი დაავადებები, პეპლები: რგოლოვანი პარკიხვევია (Malacosoma Neustria), ცქვლეფია ანუ უფროსი მზომელა (Erannis defoliaria), არაფარდა პარკიხვევია (Lymantria dispar) იქნებოდა მატლის ფაზაში, ხეებზე ასევე ფიქსირდებოდა აბედა სოკოები, მათ შორის შვეინიციის აბედა (Phaeolus schweinitzii) ფესვსა და ღეროზე მოყავისფრო წითელი შეფერილობის ნაყოფსხეულები, ნამდვილი აბედა სოკო (Fomes fomentarius).
- 2022 წლის განმავლობაში საქართველოს „წითელი ნუსხის“ ძირითად სახეობებზე, რომლებიცაა: მურა დათვი, არჩვი, ფოცხვერი, მიმდინარეობდა მონიტორინგი მათი პოპულაციის რაოდენობის და მდგომარეობის შეფასების მიზნით, მონიტორინგი წარმოებს ფოტოხაფანგების საშუალებით, ასევე კვალის იდენტიფიცირებით და შეხვედრიანობით.

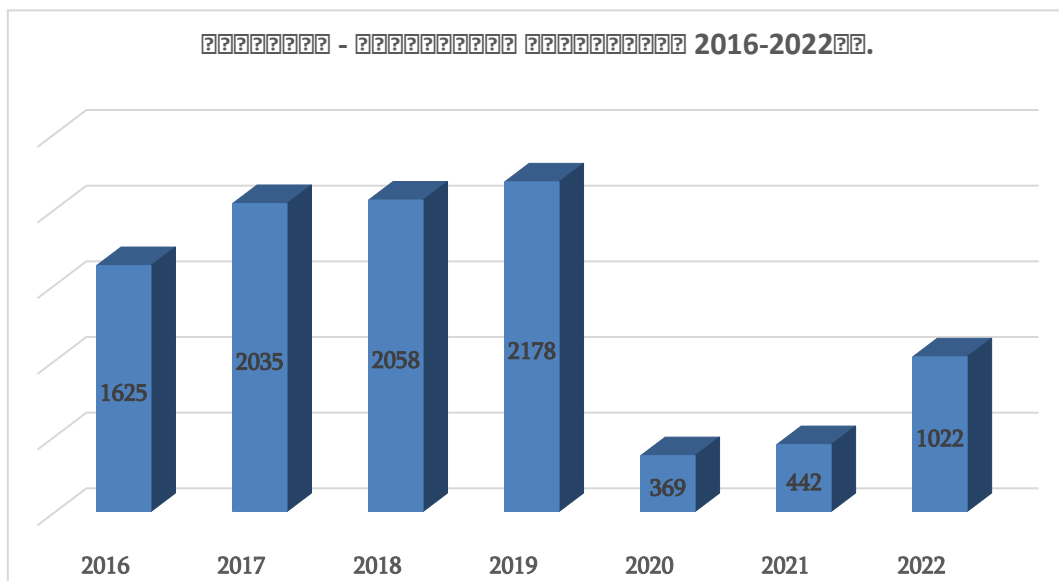
კინტრიში - ცხოველთა ძირითადი სახეობების სტატისტიკა 2010 -2022 წწ.

ეკოგანათლება და გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლება

- 2022 წლის განმავლობაში კინტრიშის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციის მიერ განხორციელდა 40 ლექცია/სემინარი, 2 ეკოტური, 6 კვირეული, 18 შეხვედრა დაინტერესებულ მოსახლეობასთან, 4 სხვა.
- საერთო ჯამში შეხვედრებში მონაწილეობა მიიღო 1022 ადამიანი, მათ შორის: მოსწავლე 719, პედაგოგი/ლექტორი 62, სტუდენტი 100, ადგილობრივი მოსახლე 141.
- თებერვლის თვეში ჩატარდა სოციოლოგიური გამოკითხვა მოსახლეობის ცოდნის აღქმის შესახებ, გამოკითხვაში მონაწილეობა მიიღო 100 ადამიანი, შედეგები დამუშავდა და გადაიგზავნა დაცული ტერიტორიების სააგენტოს შესაბამის სამსახურში.

მონაწილეობა - მონაწილეობის რაოდენობა 2016-2022 წწ.

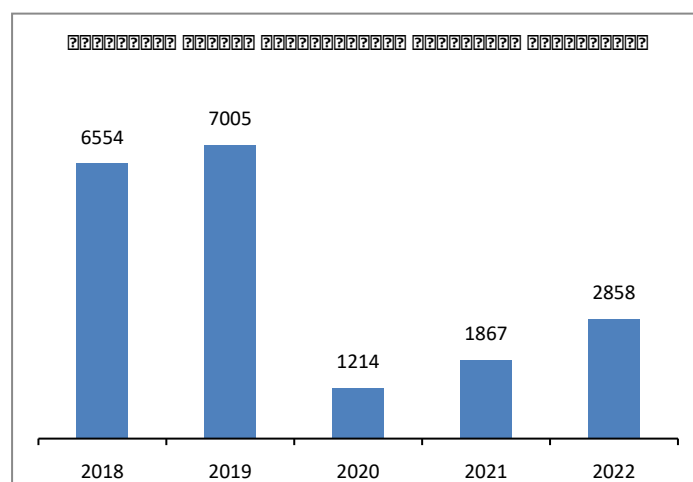

2022

ეკოტურიზმი

- საანგარიშო პერიოდში მიმდინარეობდა კინტრიში-მტირალას დამაკავშირებელი (150 კმ) საფეხმავლო ბილიკების და თანმდევი ტურისტულ-რეკრეაციული ინფრასტრუქტურის მოწყობის სამუშაოები
- 2022 წელს კინტრიშის დაცულ ტერიტორიებს ესტუმრა 2858 ვიზიტორი, რაც 2021 წლის მონაცემებთან შედარებით (1867 ვიზიტორი) 53% -ით არის გაზრდილი.

ადგილობრივი მოსახლეობის სარგებელი

- 2022 წლის მდგომარეობით კინტრიშის დაცული ტერიტორიების მიმდებარედ ერთი საოჯახო სასტუმრო და ერთი კვების ობიექტია.
- დაცული ტერიტორიების მიმდებარედ ტურისტულ საქმიანობაში ჩართულია 6 ადგილობრივი და მათი შემოსავალი შეადგენს დაახლოებით 8000 ლარს.

10. კოლხეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია

კოლხეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციას დაქვემდებარებულია 2 კატეგორია: კოლხეთის ეროვნული პარკი და კაცობურის აღკვეთილი;

კოლხეთის ეროვნული პარკისა და კაცობურის აღკვეთილის ტერიტორიები მოიცავს გურიისა და სამეგრელოს რეგიონს და 5 მუნიციპალიტეტს - ზუგდიდი, ხობი, აბაშა, სენაკი, ლანჩხუთი.

- კოლხეთის ეროვნული პარკის ფართობი შეადგენს 44308,5 ჰა-ს, მათ შორის სახმელეთო ტერიტორია შეადგენს 29032,5 ჰა-ს, ხოლო საზღვაო აკვატორია 15276 ჰა-ს.

კოლხეთის ეროვნული პარკის ტერიტორია დაყოფილია 5 უბნად: ზუგდიდის, ხობის, კოლხეთის, სენაკისა და ლანჩხუთის უბნები.

- კაცობურის აღკვეთილი მდებარეობს აბაშის მუნიციპალიტეტში, მდ. რიონის მარცხენა სანაპიროზე, მისი ფართობი შეადგენს 270,8 ჰა-ს.
- ასევე 2019 წლიდან პარკის ადმინისტრაციის დაქვემდებარებაშია პონტოს მუხის აღკვეთილი (ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტი), რომლის ფართობია 443 ჰექტარი.

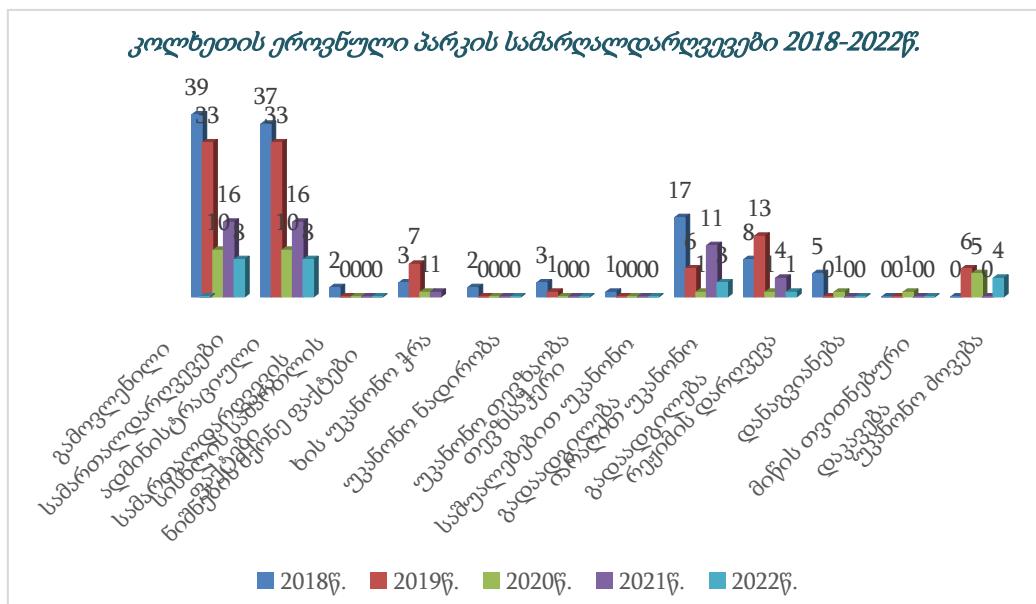
ძირითადი მიღწევები / მოკლე მიმოხილვა

კოლხეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია სხვადასხვა მიმართულებით საქმიანობას ახორციელებს მენეჯმენტის გეგმისა და 2022 წლის სამოქმედო გეგმის მიხედვით.

სამართალდარღვევების სტატისტიკა

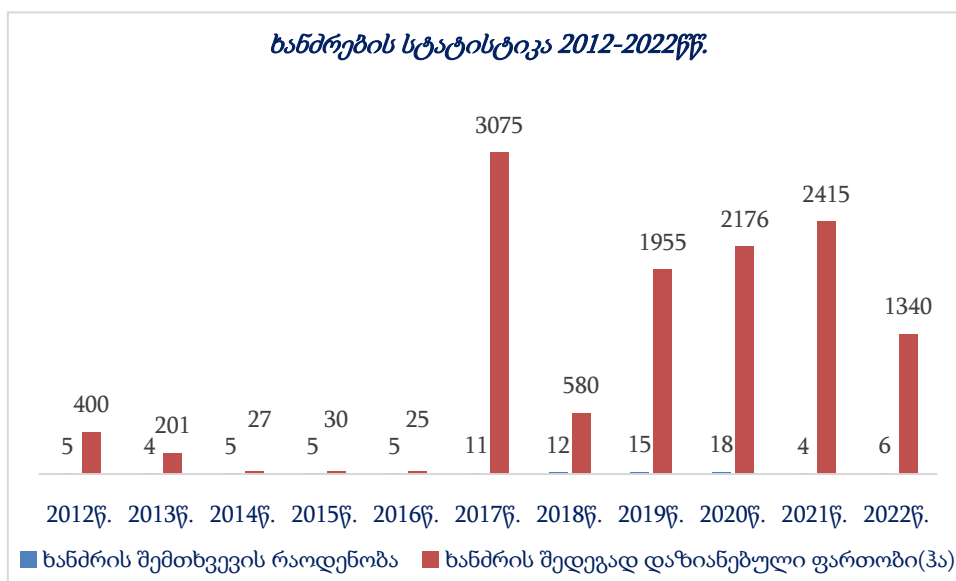
კოლხეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე 2022 წლის განმავლობაში დაფიქსირდა სამართალდარღვევის 8 ფაქტი:

- იარაღით უკანონო გადაადგილება 3
- რეჟიმის დარღვევა-1
- უკანონო მოვება -4

ხანძრები

კოლხეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე 2022 წლის საანგარიშო პერიოდში დაფიქსირებულა 6 ხანძარი, ხანძარმა მოიცვა 1340 ჰა ფართობი. დაიწვა ბალახოვანი საფარი

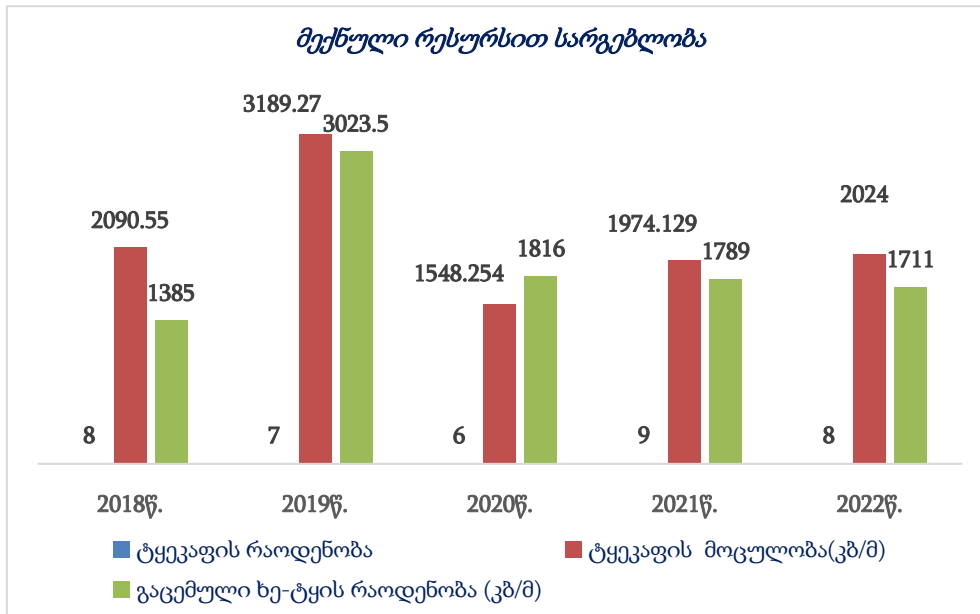

ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობა

- გამოყოფილი ტყეკაფის რაოდენობა - 8
- გამოყოფილი ტყეკაფის მოცულობა - 2024 მ³

2022 □□□□ □□□□□□□□
 □□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□

- გაცემული ხე-ტყის რაოდენობა- 1711 მ³

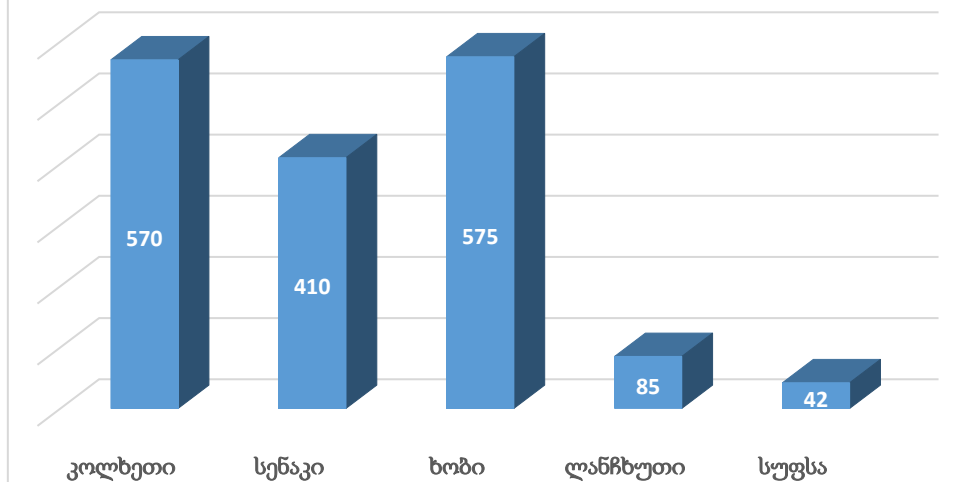

ბიომრავალფეროვნება

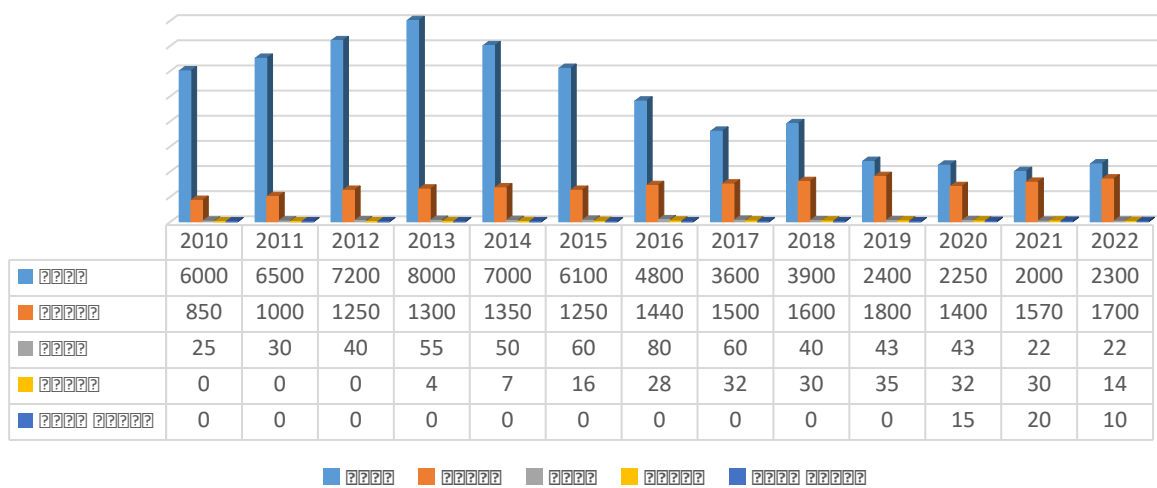
- 2022 წლის მეორე კვარტალში რეინჯერების მიერ შემოსული სიგნალიზაციის ფურცლებზე დაყრდნობით ჩატარებული ფიტოპათოლოგიური კვლევით გამოიკვეთა, რომ ტყის მასივის დომინანტ სახეობა მურყანზე ამ ეტაპზე ფიტომავნებლებისა და სოკოვანი დაავადებების ზემოქმედებით მიყენებული ზიანი საშუალო ხარისხისაა, კოლხეთის უბნის თითქმის ყველა კვარტალში ფიქსირდება ლაფნის ფოთლოვანი საფარველის სიდამწვრე, რომლის გამომწვევია სოკო (gnomonina), აღნიშნული დაავადება ფიქსირდება 1996 წლიდან, თვალზომური შეფასებით დაზიანების ხარისხი საშუალოა
- ასოციაცია „ფლორა და ფაუნა“ მიერ შესრულებული საკონტროლო ჭერებით დადგენილია, რომ ამ ეტაპზე პალიასტომის ტბაზე გვხვდება 30-მდე სახეობის თევზი. მკვეთრად შემცირებულია მსხვილი მტაცებლების: ღლავის, წერის, ქორჭილას, გუწუს, ნაფოტას რაოდენობა. შედარებით სტაბილურია კეფალისებრთა, ღორჯოსებრთა, მცირე ვიშხას და კარჩხანას რიცხოვნობა.
- წითელი ნუსხით დაცული წავის პოპულაციის აღრიცხვის მიზნით შერჩეულ სტრატეგსა და ტრანსექტებზე კერძოდ: მდ. ფიჩორის სანაპიროზე, მდ. ცივზე, ციაზე, ხობის უბანში არხის პირას, კაცობურის აღკვეთილში, ე. წ. ხელოვნური ტბის სანაპიროზე, სუფსის უბანში რეინჯერების მიერ აღრიცხული წავის პოპულაციის შესახებ წარმოდგენილი მონაცემების მიხედვით ნანახია 21 ინდივიდი. საბუკოს მიერ მდინარეების: ფიჩორი, ცივი, ციას არხებში შერჩეულ წერტილებში მასის თვეში განთავსდა ფოტოხაფანგები წავის მონიტორინგისათვის.

შველის სტატისტიკა უზნების მიხედვით 2022 წ.

ქვეყნის მთლიანი მებაღეობის პროდუქტების წარმოება 2010-2022 წწ.

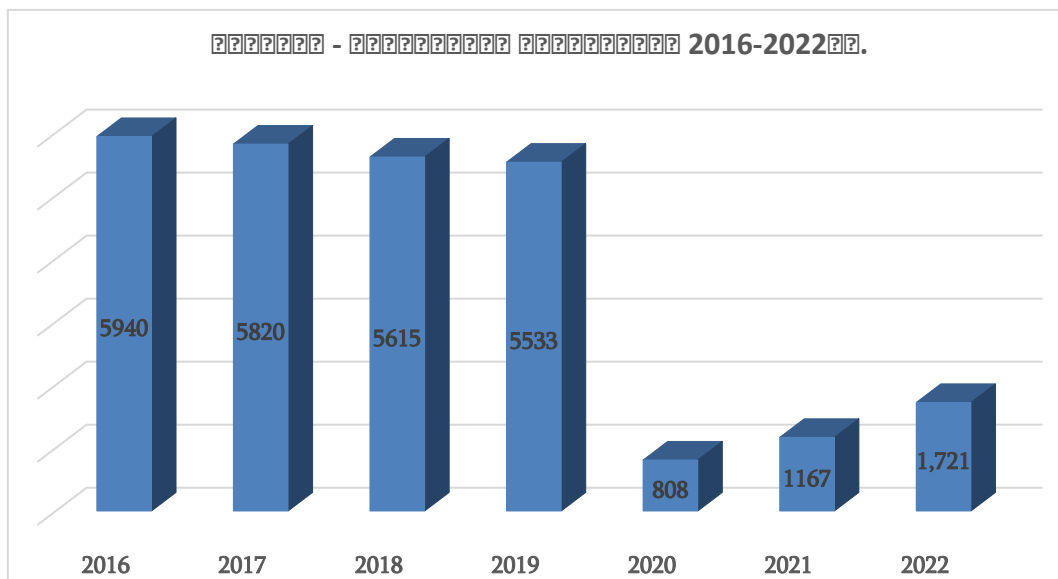

ეკოგანათლება და ცნობიერების ამაღლება

- საანგარიშო პერიოდში სხვადასხვა გარემოსდაცვითი თემატიკით სულ ჩატარდა: 47 ლექცია-სემინარი, 7 გამწვანების აქცია, მწვანე კალენდრით გათვალისწინებული 7 ღონისძიება, 6 ეკოტური, 6 კვირეული, 1 ეკოზანატი, 3 დასუფთავების აქცია, 8 შეხვედრა დაინტერესებულ მოსახლეობასთან.
- სულ ღონისძიებებში მონაწილეობა მიიღო 1721 ადამიანი, მათ შორის: მოსწავლე 1139, პედაგოგი- 138, სტუდენტი-186, ადგილობრივი მოსახლე-17, სხვა-241 მონაწილე.

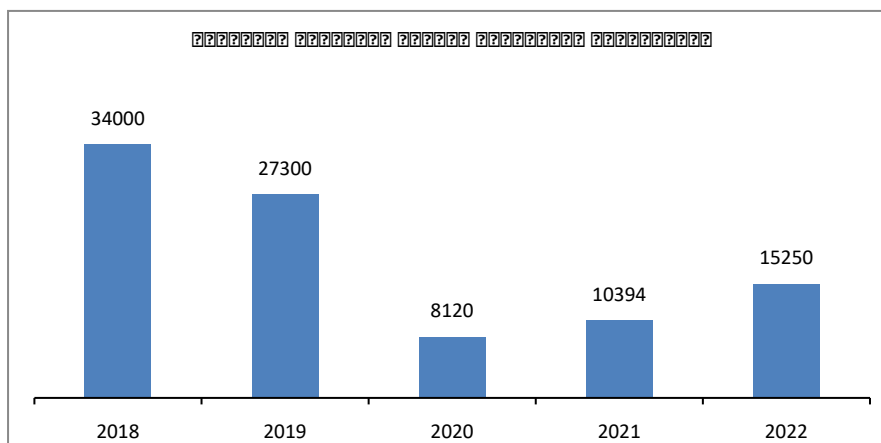
2022 □□□□ □□□□□□□□

□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□

ეკოტურიზმი და ინფრასტრუქტურა

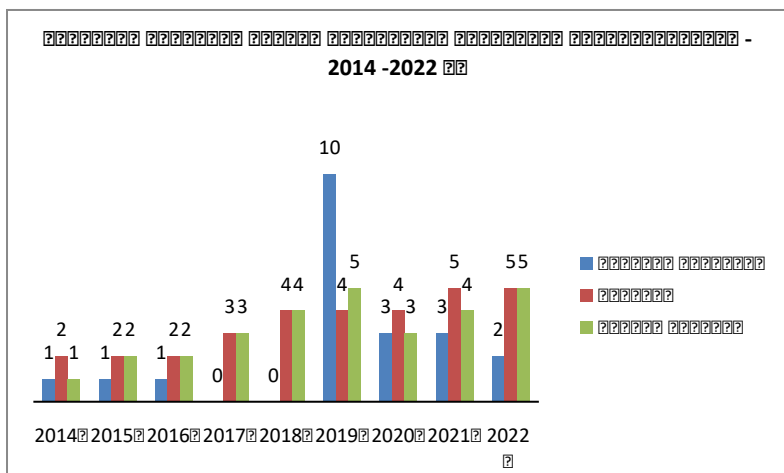
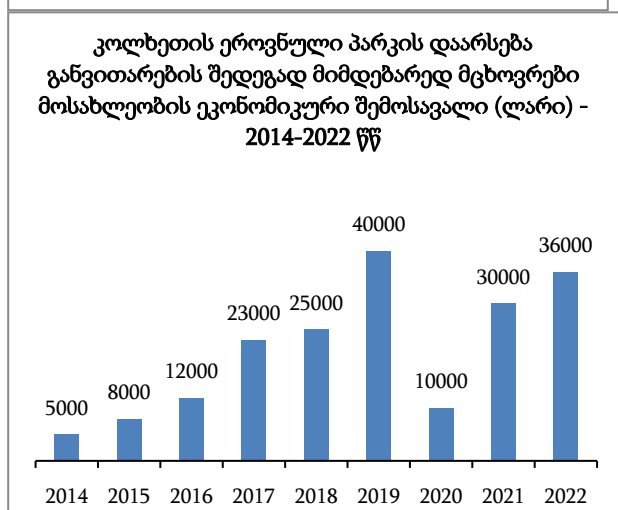
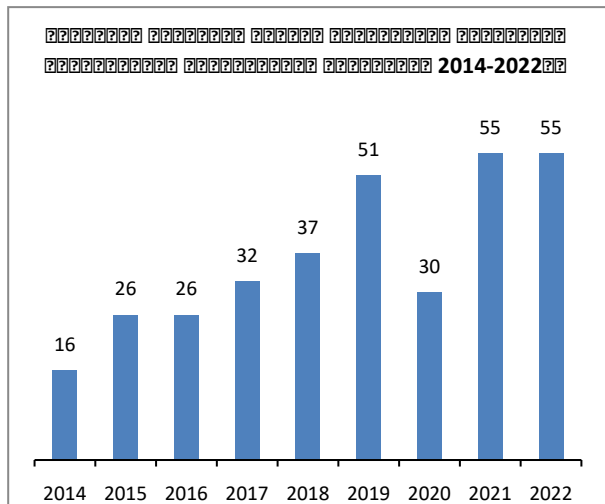
- კოლხეთის ეროვნული პარკის ვიზიტორთა ცენტრის ეზოში მოეწყო კაფეტერია მიმდებარე ინფრასტრუქტურით და ზიპლაინი,
- პონტოს მუხის აღკვეთილში (კოლხეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია) მოეწყო მცირე ინფრასტრუქტურა, ფანჩატურები და დახლები
- კოლხეთის ეროვნულ პარკში 2 ლოკაციაზე განახლდა საპიკნიკე ადგილები (4)
- 2022 წელს კოლხეთის ეროვნულ პარკს 15250 ვიზიტორი ესტუმრა, რაც წინა წლის მაჩვენებელთან (10394 ვიზიტორი) შედარებით 47%-ით არის გაზრდილი.

ადგილობრივი მოსახლეობის სარგებელი

- კოლხეთის ეროვნული პარკის მიმდებარედ ამჟამად ფუნქციონირებს 2 საოჯახო სასტუმრო, 5 მაღაზია და 5 კვების ობიექტი.

- ტურისტულ საქმიანობაში ჩართულია ადგილობრივი მოსახლეობა, დაახლოებით 55 ადამიანი დასაქმებული
- 2022 წელს მდგომარეობით ადგილობრივი მოსახლეობის შემოსავლები დაფიქსირებულია დაახლოებით 36 000 ლარი.

2022

11. ლაგოების დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია

ლაგოების დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია მართავს ორი სხვადასხვა კატეგორიის 2 დაცულ ტერიტორიას, საერთო ფართობით - 24 255 ჰა:

- ლაგოების ნაკრძალი - 19 755 ჰა
- ლაგოების აღკვეთილი - 4 500 ჰა.

ლაგოების დაცული ტერიტორიები მდებარეობს კახეთის რეგიონში და მოიცავს ლაგოების მუნიციპალიტეტს.

ძირითადი მიღწევები / მოკლე მიმოხილვა

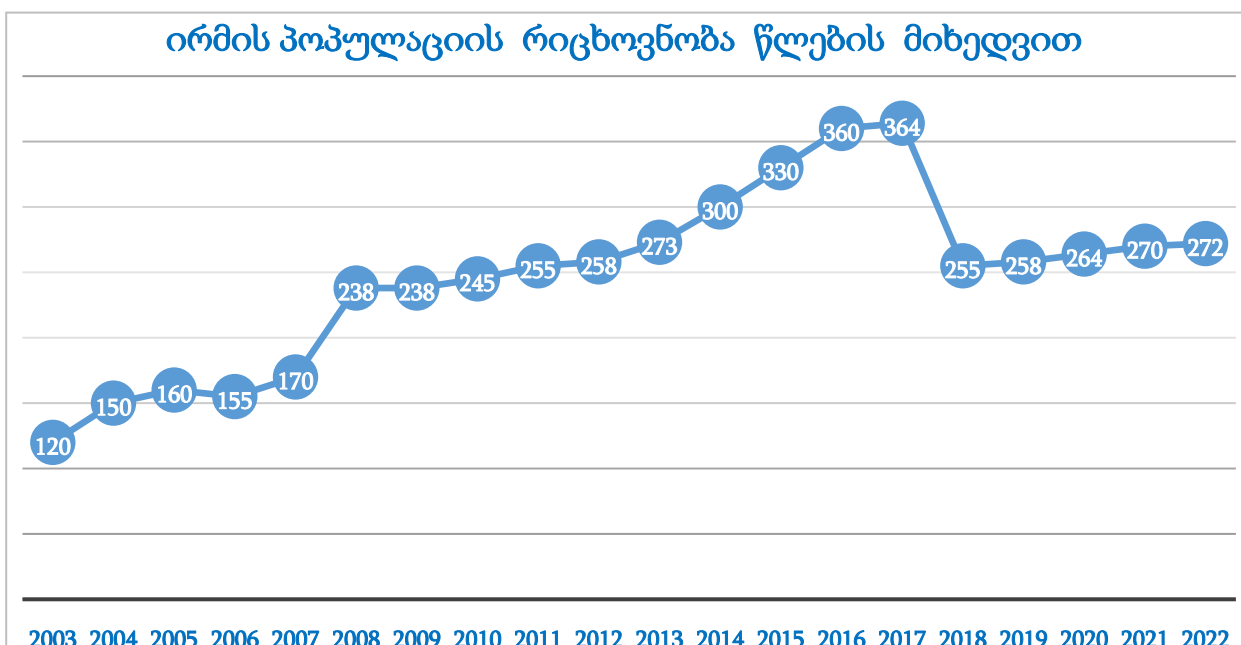
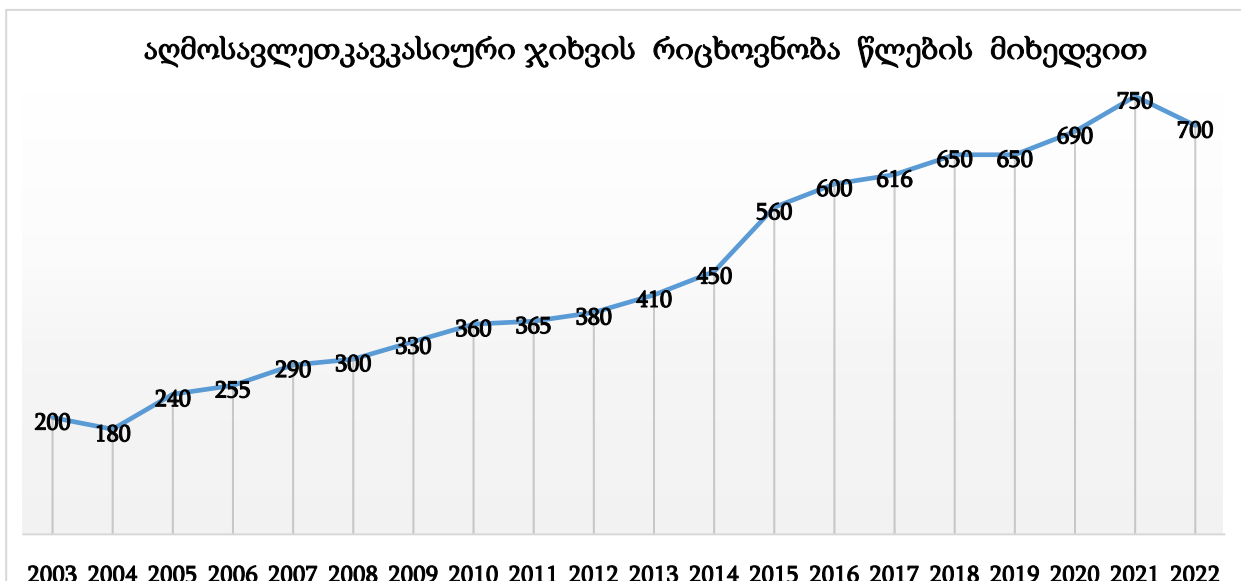
ლაგოების დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია სხვადასხვა მიმართულებით საქმიანობას ახორციელებს მენეჯმენტის გეგმისა და 2022 წლის სამოქმედო გეგმის მიხედვით.

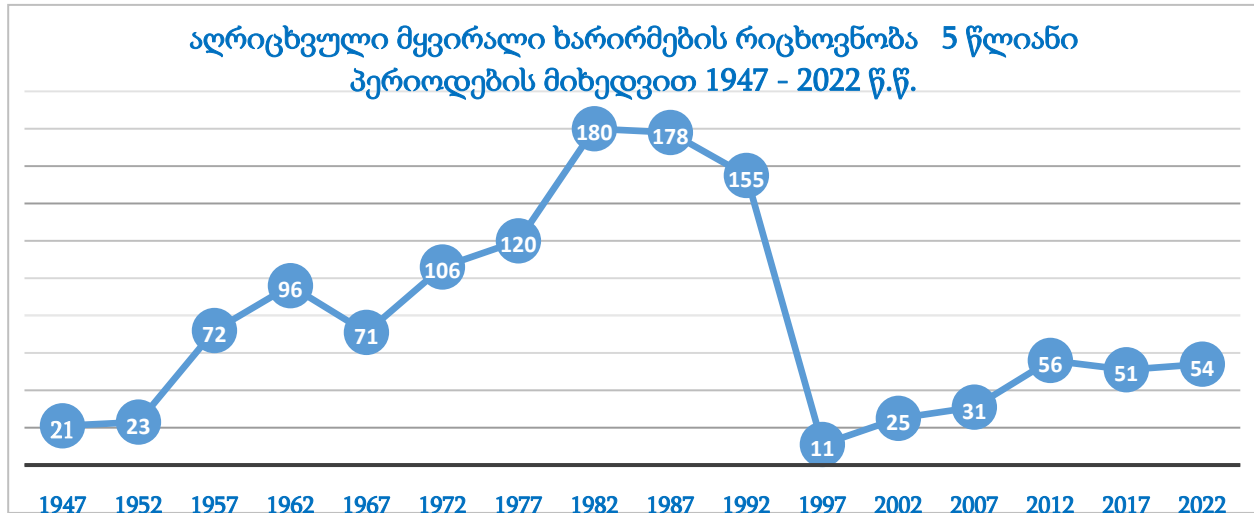
დაცული ტერიტორიის მენეჯმენტის გეგმა:

- 2022 წლის 17 მარტს „ლაგოების დაცული ტერიტორიების მენეჯმენტის გეგმა“-ის საჯარო განხილვა გაიმართა. შევიდა საბოლოო ცვლილებები და გაიგზავნა საქართველოს მთავრობაში დასამტკიცებლად. მენეჯმენტის გეგმის განახლების პროგრამა კავკასიის ბუნების ფონდის (CNF) ფინანსური მხარდაჭერით განხორციელდა, GEF-UNDP-ის პროექტის „საქართველოს დაცული ტერიტორიების ფინანსური მდგრადობის ხელშეწყობა“ ფარგლებში, ეროვნული კონსულტანტების გუნდის ხელშეწყობით.

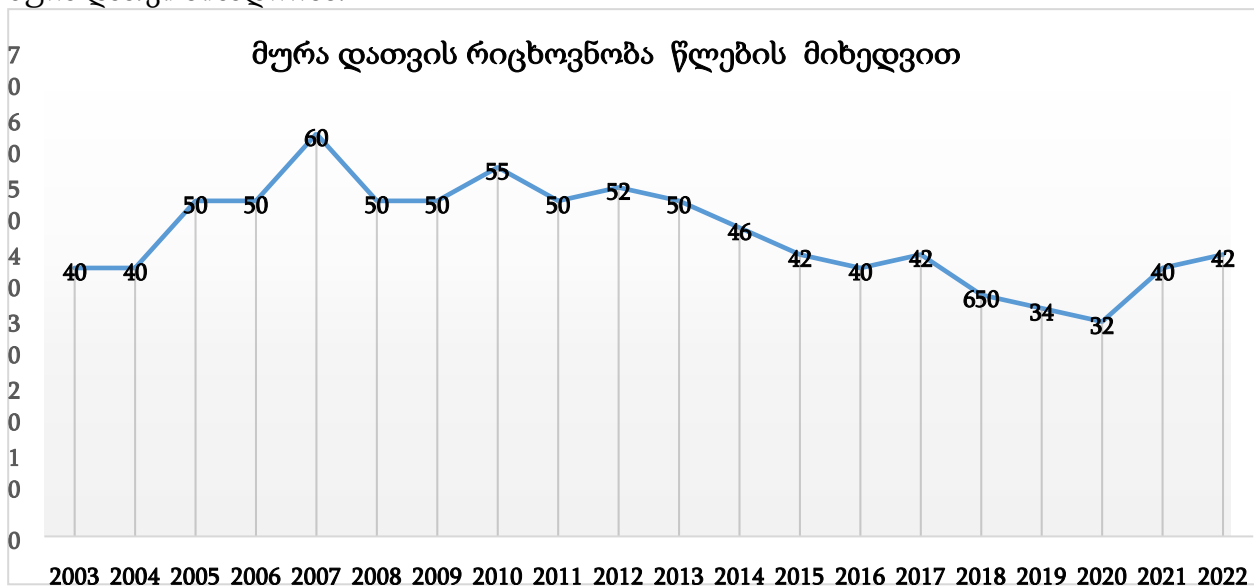
ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგი:

- განხორციელდა საკვანძო სახეობების (ჯიხვი, ირემი) მონიტორინგი და მონაცემების შეყვანა ელექტრონულ ბიბლიოთეკასა და მონაცემთა ბაზაში. ჩატარებული აღრიცხვებით ლაგოების დაცულ ტერიტორიებზე მინიმუმ 700 ჯიხვი ბინადრობს.

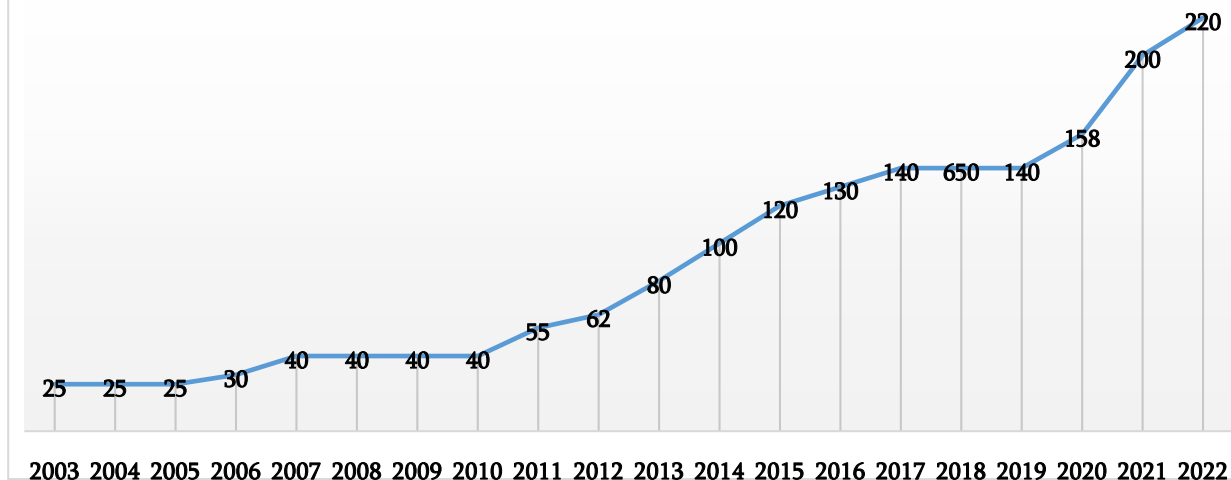

მურა დათვი - მურა დათვის კონცენტრაცია დაცულ ტერიტორიაზე საგრძნობლად გაიზარდა, მურა დათვი ხშირად ხვდება ფოტომანუებში და ასევე რეინჯერების მიერ ვიზუალური მონიტორინგისას. 2022 წლის მდგომარეობით ტერიტორიაზე მინიმუმ 38 – 42 მურა დათვი ბინადრობს.

არჩვი - 2022 წლის მონაცემებით ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიებზე მინიმუმ 180-220 არჩვი ბინადრობს.

არჩვის რიცხოვნობა წლების მიხედვით

დაცვა პატრულირება:

- ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიებზე მიმდინარეობს თანამედროვე SMART-პატრულირების ტექნოლოგიების დანერგვა, რომელიც რეინჯერთა პატრულირების სიტემის დაგეგმვის, განხორციელების, მონაცემთა შეგროვების და ანალიზის საუკეთესო ინსტრუმენტი. დონორი: CNF;
- 2022 წლის მდგომარეობით ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიების დაცვის განყოფილების რეინჯერების მიერ განხორციელებულია 1125 ყოველდღიური პატრულირება, ჩატარებული 77 დაგეგმილი რეიდი. სხვადასხვა დარღვევებზე შედგენილია 3 (სამი) ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა ოქმი, ხოლო 2 საქმე შეიცავდა სისხლის სამართლის დანაშაულის ნიშნებს და გაგზავნილია პოლიციაში;

SMART პატრულირება

დაცული ტერიტორიების დაცვა-მონიტორინგის გაუმჯობესების მიზნით, დაცულ ტერიტორიებზე მიმდინარეობს SMART პატრულირების სისტემის დანერგვა გლობალური გარემოსდაცვითი ფონდის (GEF), გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) და კავკასიის ბუნების ფონდის (CNF) ფინანსური მხარდაჭერით, “დაცული ტერიტორიების სისტემის ფინანსური მდგრადობის უზრუნველყოფა” პროექტის ფარგლებში ხორციელდება. ინიციატივის პარტნიორია ასევე ფონდი Global Conservation.

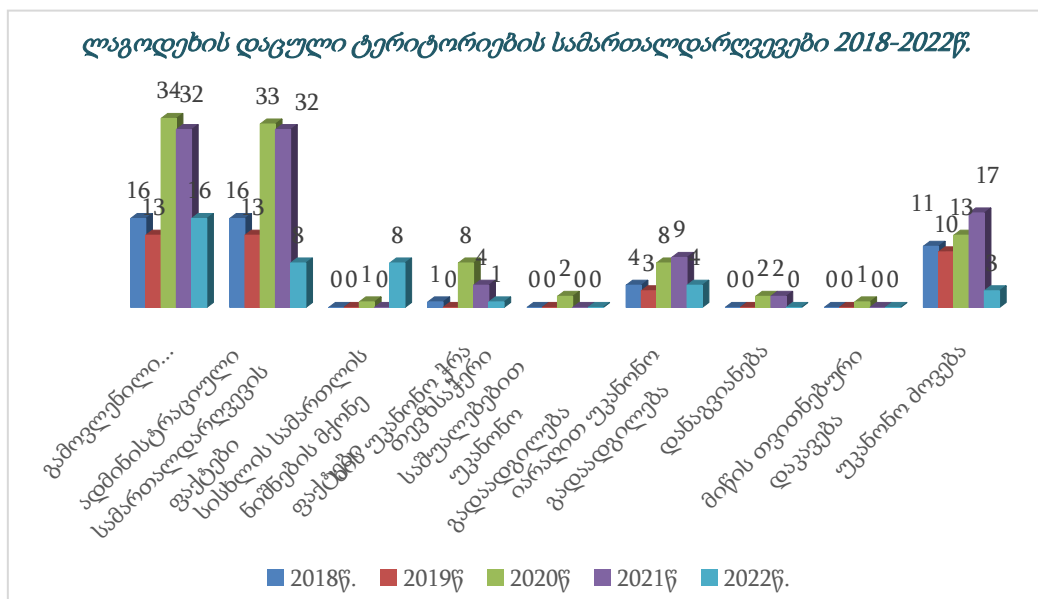
2021 წელს ტრენინგი გაიარეს ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიების თანამშრომლებმა. გადამზადდნენ, როგორც SMART ოფიცრები ასევე რეინჯერები. შეიქმნა დაცული ტერიტორიების მახასიათებლებიდან გამომდინარე კონსერვაციის არეალები და შემუშავდა ანგარიშგების ფორმატი. 2022 წლის განმავლობაში მომზადდა სამი სატესტო ანგარიში. მოხდა ალგეთის ეროვნული პარკის მიერ წარმოდგენილი SMART პროგრამის მუშაობასთან

დაკავშირებით გამოვლენილი პრობლემური საკითხების განხილვა და დაიწყო მუშაობა პრობლემების აღმოფხვრის მიზნით. ჩატარდა კონსულტაციები ინდივიდუალურად, დაკორექტირდა ანგარიშის ფორმატი, რომელსაც დაემატა რამდენიმე პუნქტი. მოგვარდა არსებული ტექნიკური პრობლემები, როგორც პროგრამულ, ასევე მობილურ დონეზე. CNF - ის მიერ ალგეთის ეროვნული პარკისთვის შემენილია პერსონალური კომპიუტერი და ლეპტოპი.

სამართალდარღვევების სტატისტიკა

ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიაზე 2022 წლის განმავლობაში დაფიქსირდა სამართალდარღვევის 16 ფაქტი (8 ადმინისტრაციული და 8 სისხლის სამართლის ნიშნების მქონე)

- ხის უკანონო ჭრა-1
- იარაღით უკანონო გადაადგილება-4
- უკანონო ნადირობა-8 (8 სისხლის სამართლის)
- უკანონო მოვება-3

ხანძრები

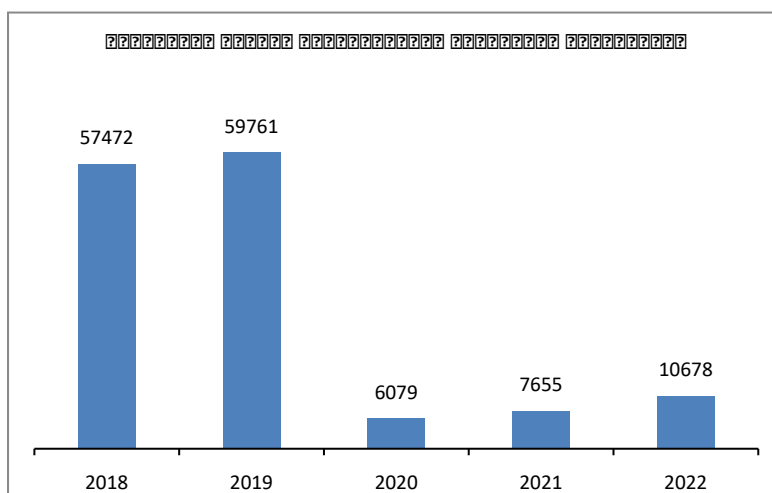
ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიაზე 2022 წლის საანგარიშო პერიოდში ხანძარი არ დაფიქსირებულა.

ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობა

2022 □□□□ □□□□□□□□
 □□□□ □□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□

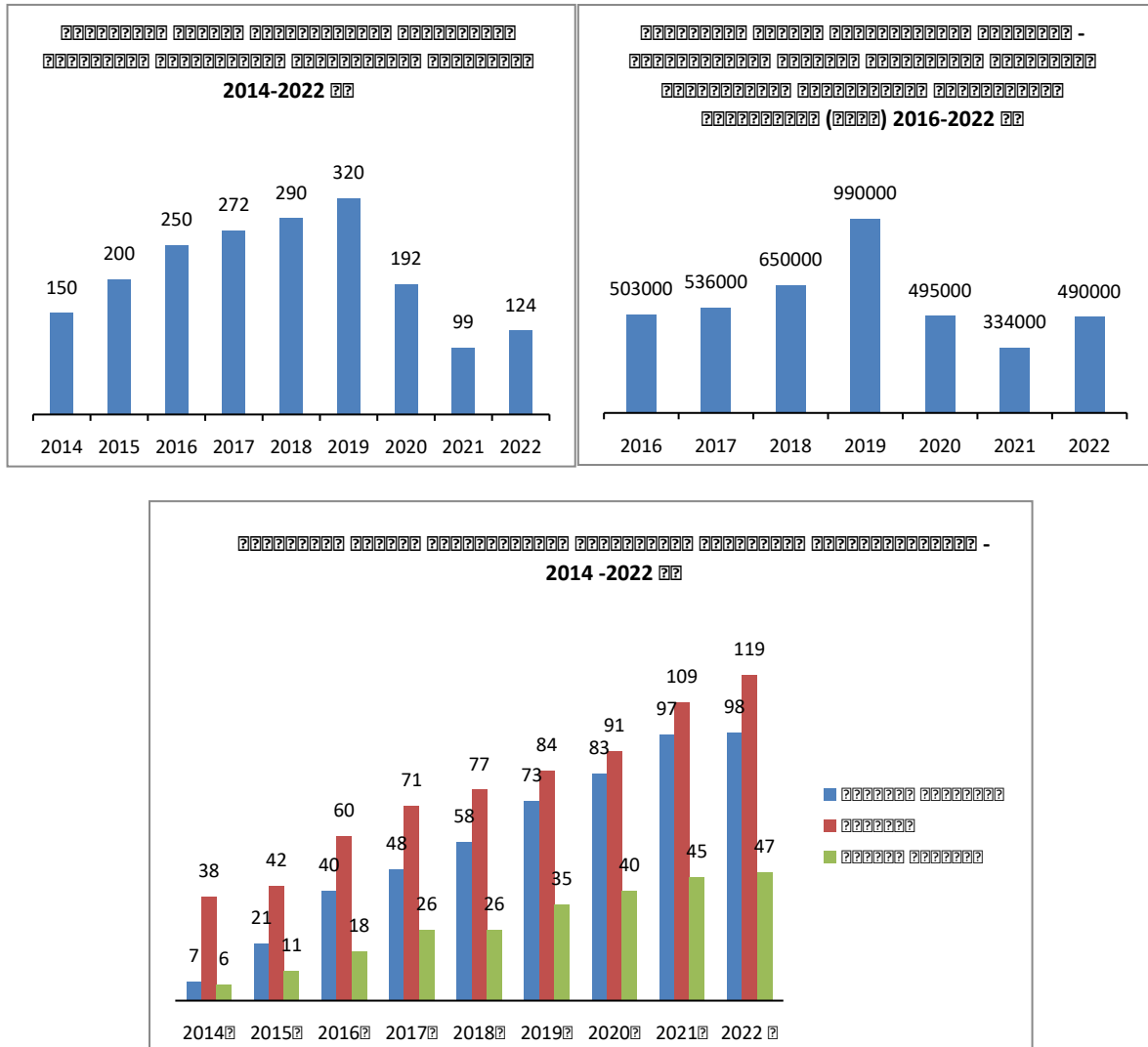
ეკოტურიზმი

- ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიებზე მოეწყო საინტერპრეტაციო ბილიკი (800 მ)
- ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიებზე მიმდინარეობს საფეხმავლო ბილიკების განახლება - მოწყობის სამუშაოები
- საანგარიშო პერიოდში მაწიმიში, გარემონტდა არსებული თავლა
- სსიპ საქართველოს ეროვნულ მუზეუმთან გაფორმდა ხელშეკრულება ლაგოდეხის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციის შენობაში საინფორმაციო-საგამოფენო სივრცის მოწყობასთან დაკავშირებით საკონსულტაციო მომსახურებაზე. საანგარიშო პერიოდში მომზადდა საგამოფენო სივრცის კონცეფციური ნაწილი, შეგროვდა ფოტოსურათები და ტექსტური ნაწილი.
- 2022 წელს ლაგოდეხის დაცულ ტერიტორიებს ესტუმრა 10678 ვიზიტორი, რაც 2021 წლის მაჩვენებელთან შედარებით (7655 ვიზიტორი) 39%-ით არის გაზრდილი

ადგილობრივი მოსახლეობის სარგებელი

- დაცული ტერიტორიების დაარსების შემდგომ წლიდან-წლამდე იზრდება საოჯახო სასტუმროების მაღაზიების და კვების ობიექტების რაოდენობა; ამჟამად 98 სასტუმროა, 119 მაღაზია და 47 კვების ობიექტია
- 2022 წელს ტურისტულ საქმიანობაში ჩართულია ადგილობრივი მოსახლეობა, დაახლოებით 124 ადამიანი დასაქმებული.
- ადგილობრივი მოსახლეობის შემოსავლები, საანგარიშო პერიოდში შეადგენს დაახლოებით 490 000 ლარს.

12. მარიამჯვარის სახელმწიფო ნაკრძალის ადმინისტრაცია

მარიამჯვარის სახელმწიფო ნაკრძალის ადმინისტრაცია მართავს ორი სხვადასხვა კატეგორიის 4 დაცულ ტერიტორიას, საერთო ფართობით - 10 822,6 ჰა:

- მარიამჯვარის სახელმწიფო ნაკრძალი - 1022,5 ჰა
- ყორულის აღკვეთილი - 1716 ჰა
- იორის აღკვეთილი - 2126,8 ჰა
- ცივ-გომბორის აღკვეთილი - 4935,8 ჰა

მარიამჯვარის სახელმწიფო ნაკრძალი მდებარეობს კახეთის რეგიონში და მოიცავს საგარეჯოს, გურჯაანისა და სიღნაღის მუნიციპალიტეტებს.

ძირითადი მიღწევები / მოკლე მიმოხილვა

2022 □□□□ □□□□□□□□
 □□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□

მარიამჯვარის სახელმწიფო ნაკრძალის ადმინისტრაცია სხვადასხვა მიმართულებით საქმიანობას ახორციელებს დროებითი რეგულირების წესისა და 2022 წლის სამოქმედო გეგმის მიხედვით.

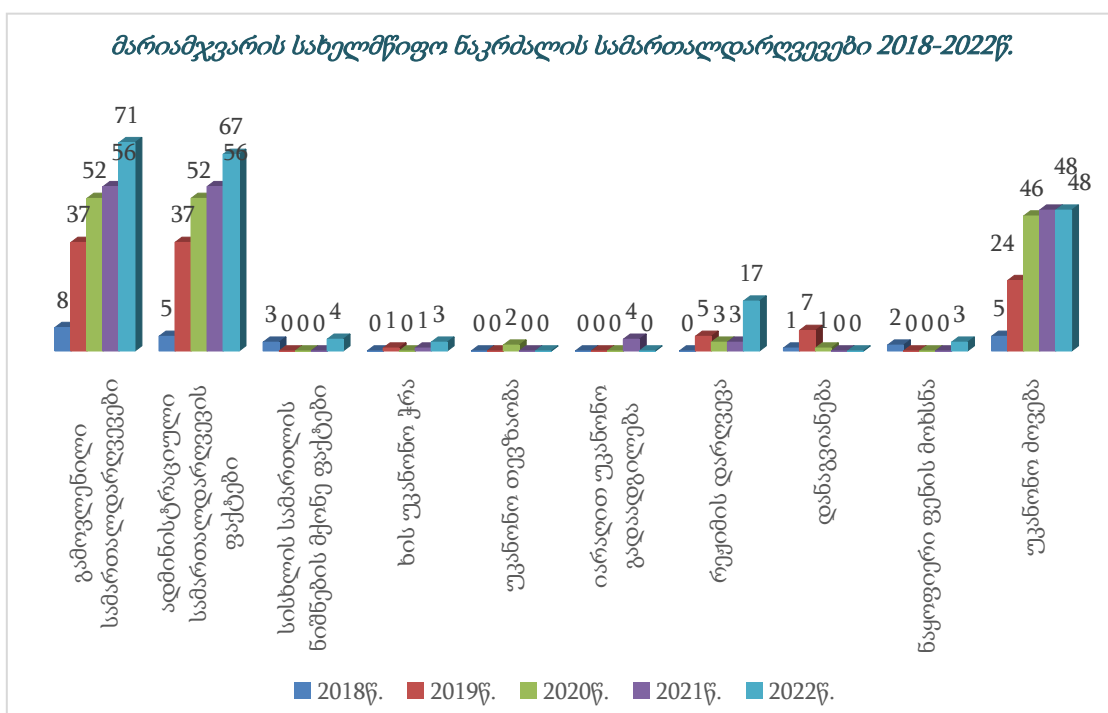
დაცული ტერიტორიების ქსელის გაფართოება

2021 წლის საანგარიშო პერიოდში კანონის თანახმად N393-IVმს-Xმპ 16.03.2021წ. დაარსდა ცივ- გომბორის ალკვეთილი (4935,8 ჰა), რომელიც ძალაში შევიდა 2022 წლის 1 იანვრიდან. შედეგად, გაფართოვდა მარიამჯვარის დაცული ტერიტორიები

სამართალდარღვევების სტატისტიკა

მარიამჯვარის სახელმწიფო ნაკრძალის ტერიტორიაზე 2022 წლის განმავლობაში დაფიქსირდა სამართალდარღვევის 71 ფაქტი 67 ადმინისტრაციული და 4 სისხლის სამართლის ნიშნების მქონე

- ხის უკანონო ჭრა-3 (1 სისხლის სამართლის)
- რეჟიმის დარღვევა-17
- ნაყოფიერი ფენის მოხსნა-3 (სამივე სისხლის სამართლის)
- უკანონო მოვება -48

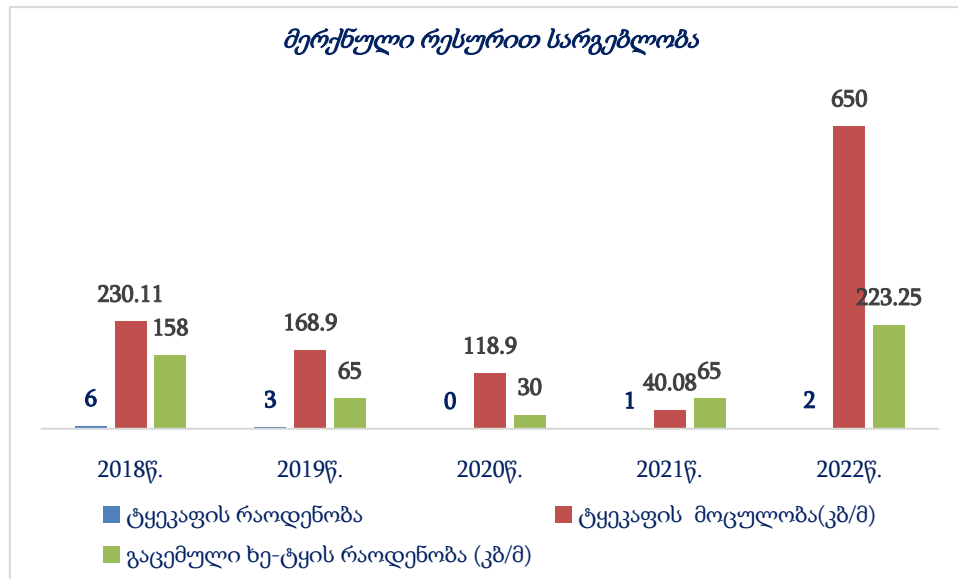
ხანძრები

მარიამჯვარის სახელმწიფო ნაკრძალის ტერიტორიაზე 2022 წლის საანგარიშო პერიოდში ხანძარი არ დაფიქსირებულა.

2022 □□□□ □□□□□□□□
 □□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□

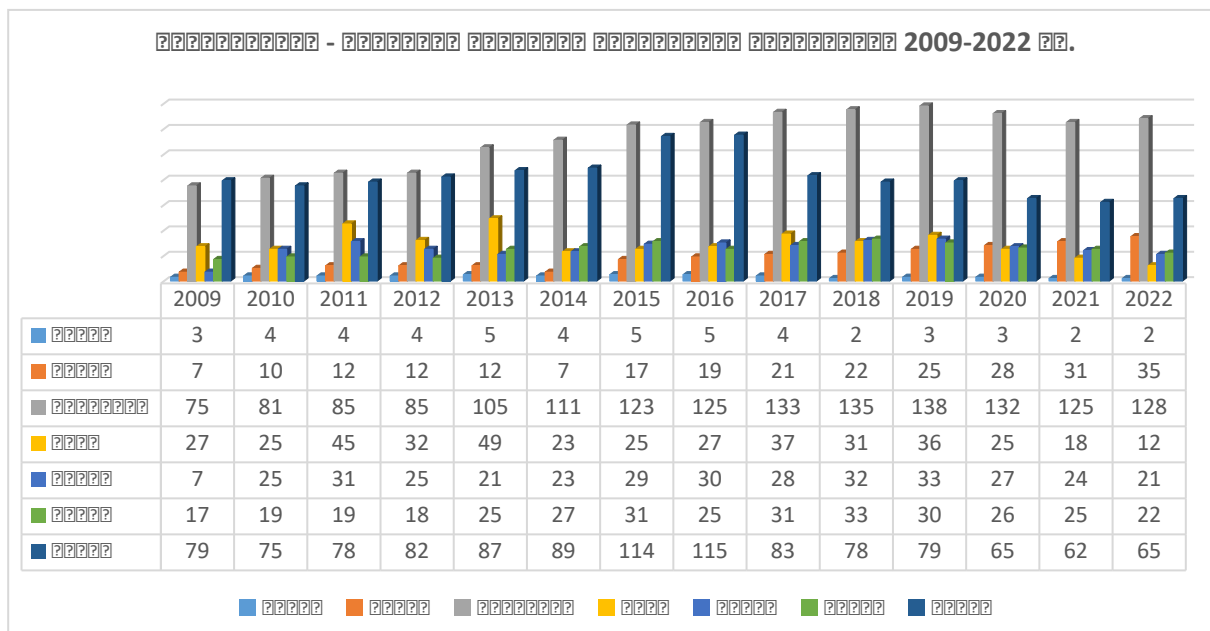
ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობა

- გამოყოფილი ტყეკაფის რაოდენობა -2
- გამოყოფილი ტყეკაფის მოცულობა - 650 მ³
- მოსახლეობაზე გაიცა საშეშე მერქანი -223,25 მ³

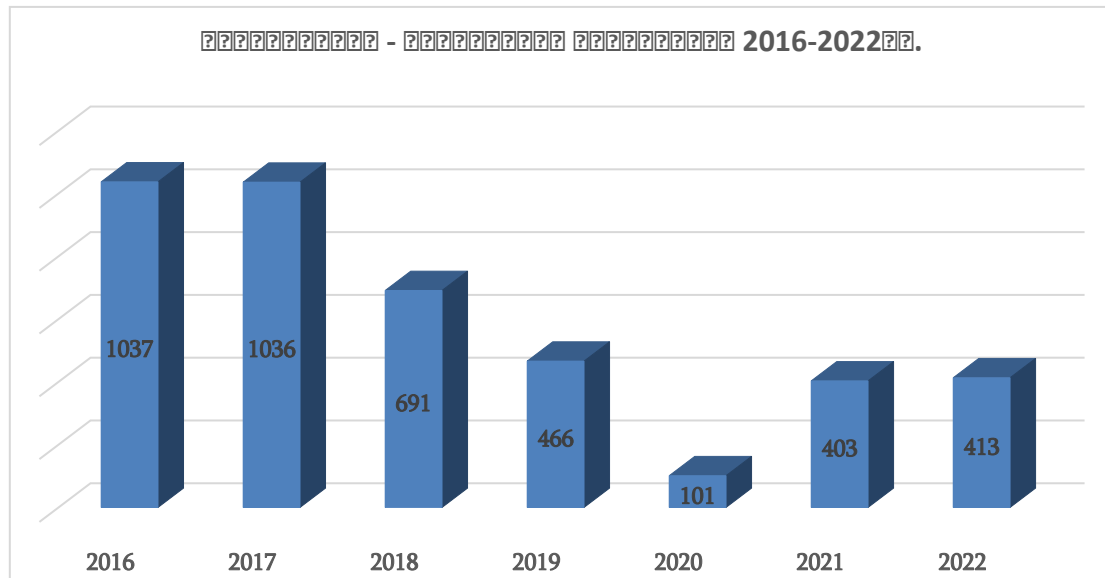
ბიომრავალფეროვნება

- ფოტოარქივის შესავსებად, მუდმივად მიმდინარეობს ფოტომასალების ინფორმაციის შეგროვება ფლორა-ფაუნის შესახებ, როგორც მარიამჯვარის ნაკრძალში, ასევე ცივგომბორის, ყორულისა და იორის აღკვეთილებში;
- დასრულებულია ფიტოპათოლოგიური გამოკვლევები;
- გაცემულია ნებართვები სხვადასხვა სამეცნიერო დაწესებულებებისთვის მარიამჯვარის სახ. ნაკრძალის ადმინისტრაციის მართვას დაქვემდებარებულ ტერიტორიაზე, სამეცნიერო კვლევების ჩატარებისთვის.

ეკოგანათლება და გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლება

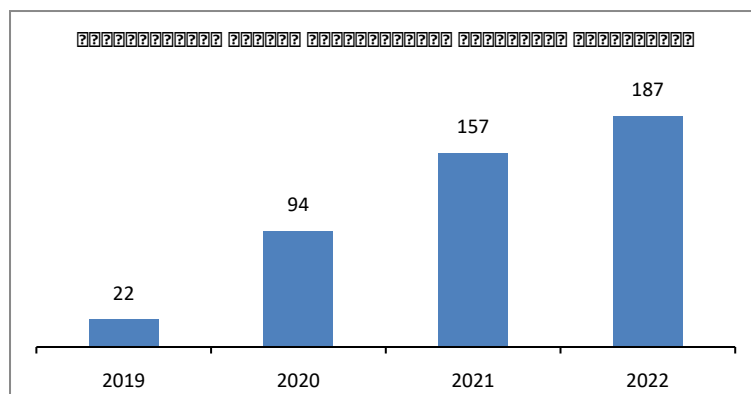
- მარიამჯვარის სახელმწიფო ნაკრძალის ადმინისტრაციის მიერ, გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლების მიზნით, განხორციელდა ეკოსაგანმანათლებლო აქტივობები და გარემოსდაცვითი ღონისძიებები. ლექცია-სემინარები სკოლის მოსწავლეებისთვის ჩატარდა დაცული ტერიტორიების მნიშვნელობის, გარემოს დაცვის, ბუნებაში ქცევის წესების და ა.შ. თემატიკით. ასევე ჩატარდა საინფორმაციო შეხვედრები ადგილობრივ მოსახლეობასთან.
- 2022 წლის მდგომარეობით მარიამჯვარის სახელმწიფო ნაკრძალის ადმინისტრაციის მიერ სულ ჩატარდა 4 ეკოტური, 7 ლექცია-სემინარი, 1 დასუფთავების აქცია.
- სულ აღნიშნულ გარემოსდაცვით ღონისძიებებში მონაწილეობა მიიღო 413-მა ადამიანმა, მათ შორის: 340 მოსწავლე, 42 პედაგოგი, 31 სტუდენტი

ეკოტურიზმი

- მიმდინარეობს მარიამჯვარის დაცულ ტერიტორიებზე - 25 კმ სიგრძის საფეხმავლო ბილიკების და თანმდევი ტურისტულ-რეკრეაციული ინფრასტრუქტურის მოწყობის სამუშაოები

2022 წელს მარიამჯვარის დაცულ ტერიტორიებს ესტუმრა 187 ვიზიტორი, რაც 2021 წლის მონაცემებთან შედარებით (157 ვიზიტორი) 19%-ით მეტია.

13. მარტვილისა და ოკაჯეს ბუნების ძეგლების ადმინისტრაცია

მარტვილისა და ოკაცეს ბუნების ძეგლების ადმინისტრაცია აერთიანებს 12 ბუნების ძეგლს - 3 კანიონს, 4 მღვიმეს და 5 ჩანჩქერს, საერთო ფართობით - **386,97 ჰა**:

1. ბაღდის კანონის ბუნების ძეგლი (მარტვილის მუნიციპალიტეტი)
2. მარტვილის კანონის ბუნების ძეგლი (მარტვილის მუნიციპალიტეტი)
3. მდ. აბაშის ჩანჩქერის ბუნების ძეგლი (მარტვილის მუნიციპალიტეტი)
4. ნაზოდელავოს მღვიმის ბუნების ძეგლი (ჩხოროწყუს მუნიციპალიტეტი)

2022

5. ოკაცეს კანიონის ბუნების ძეგლი (ხონის მუნიციპალიტეტი)
6. ოკაცეს ჩანჩქერის ბუნების ძეგლი (ხონის მუნიციპალიტეტი)
7. ონიორეს ჩანჩქერისა და ტობის პირველი მღვიმის ბუნების ძეგლები (მარტვილის მუნიციპალიტეტი)
8. ოჩხომურის ჩანჩქერის ბუნების ძეგლი (მარტვილის მუნიციპალიტეტი)
9. ტობის ჩანჩქერისა და არსენ ოქროჯანაშვილის ბუნების ძეგლები (მარტვილის მუნიციპალიტეტი)
10. ჯორწყუს მღვიმის ბუნების ძეგლი (მარტვილის მუნიციპალიტეტი)

მდებარეობა: სამეგრელოს რეგიონი, მარტვილის, ხონის და ჩხოროწყუს მუნიციპალიტეტები.

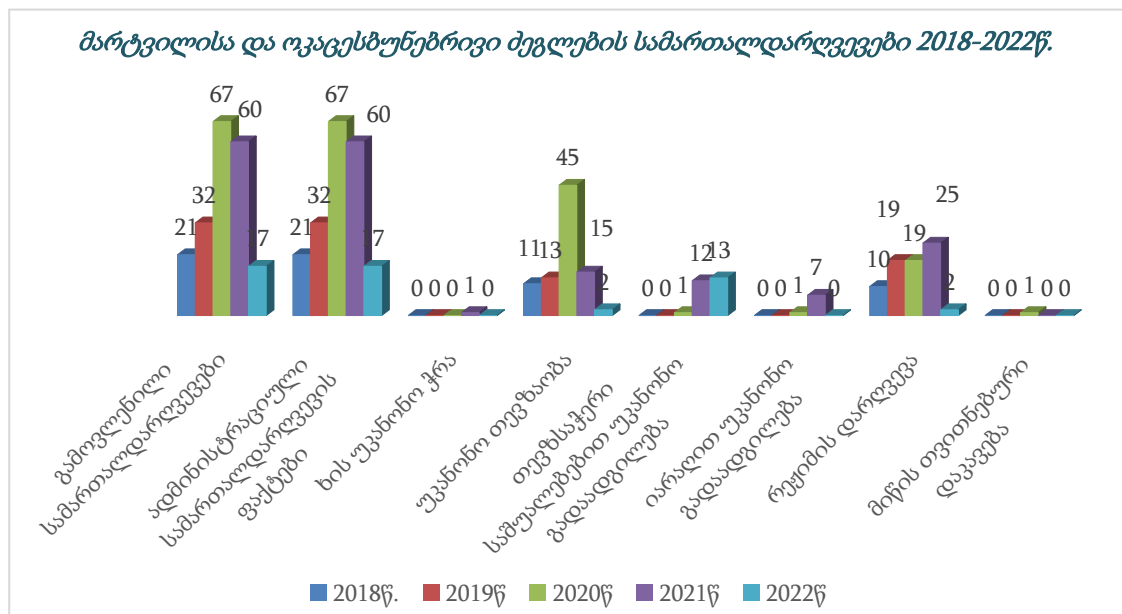
ძირითადი მიღწევები / მოკლე მიმოხილვა

მარტვილისა და ოკაცეს ბუნების ძეგლების ადმინისტრაცია სხვადასხვა მიმართულებით საქმიანობას ახორციელებს დროებითი რეგულირების წესისა და 2022 წლის სამოქმედო გეგმის მიხედვით.

სამართალდარღვევების სტატისტიკა

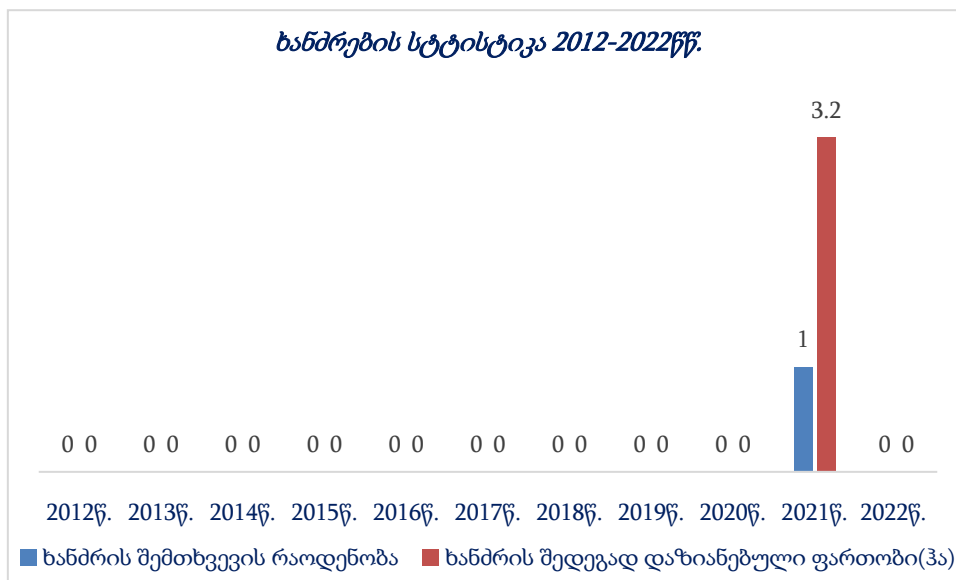
მარტვილისა და ოკაცეს ბუნებრივი ძეგლების ტერიტორიაზე 2022 წლის განმავლობაში დაფიქსირდა სამართალდარღვევის 17 ფაქტი :

- უკანონო თევზაობა-2
- თევზსაჭერი საშუალებით უკანონო გადაადგილება-13
- რეჟიმის დარღვევა-2

ხანძრები

მარტვილისა და ოკაცეს ბუნებრივი ძეგლების ტერიტორიაზე 2022 წლის საანგარიშო პერიოდში ხანძარი არ დაფიქსირებულა

ბიომრავალფეროვნების კონსერვაცია

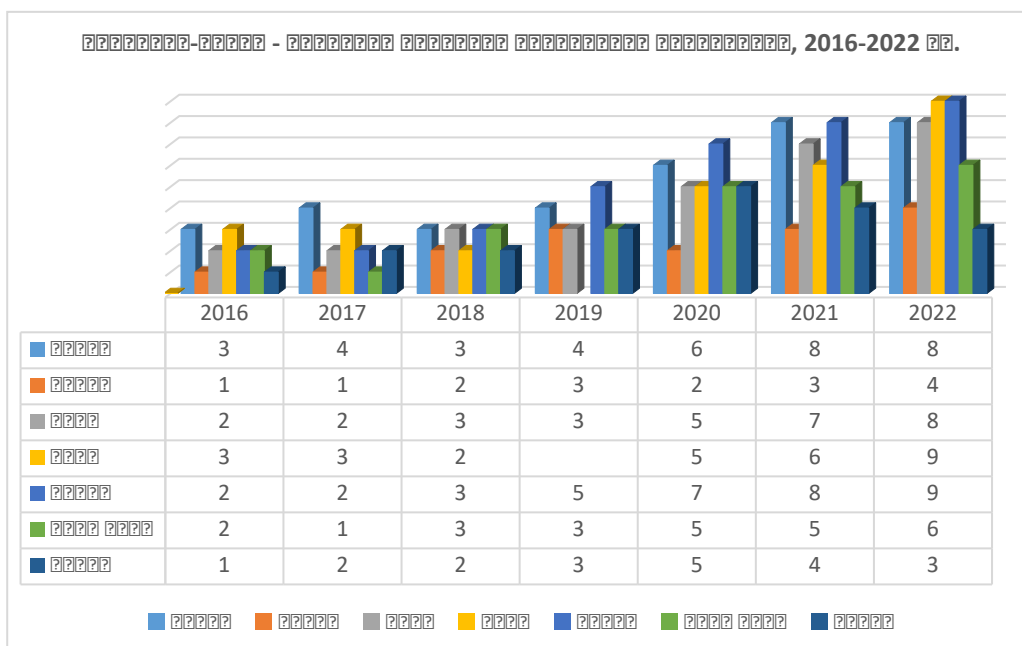
- მონიტორინგი აქტიურად განხორციელდა, როგორც ფოტოხაფანგებით, ასევე უშუალო დაკვირვებით ველზე კვალის, ექსკრემენტის, ბუნაგის და სხვა სპეციფიკური ნიშნის დაფიქსირებისას.

მარტვილისა და ოკაცეს ბუნების ძეგლების ადმინისტრაცია აქტიურად იყენებს ფოტომახეებს ძუძუმწოვრების და ფრინველების კვლევისათვის. საანგარიშო პერიოდში ველზე ფუნქციონირებდა 23 ფოტოხაფანგი, მოპოვებულ იქნა 11375 ფოტო და ვიდეო ფაილი, სადაც დაფიქსირდა: ფოცხვერი, მგელი, მელია, ტყის კატა, კვერნა, ევროპული შველი, დათვი, მაჩვი. აღსანიშნავია რომ 2022 წელს ადმინისტრაციის არსებობის ისტორიაში, ოკაცეს კანიონზე, ფოტოხაფანგის მიერ პირველად დაფიქსირდა ახალგაზრდა ფოცხვერი.

ფოტოგერე

- ზურმუხტის საიტის (ზურმუხტის ქსელის საიტების) ჰაბიტატების იდენტიფიცირება და ზოგიერთი სახეობის მონიტორინგი განხორციელდა როგორც ფოტოხაფანგებით, ასევე უშუალო დაკვირვებით ველზე კვალის, ექსკრემენტის, ბუნაგის და სხვა სპეციფიკური ნიშნის დაფიქსირებისას.

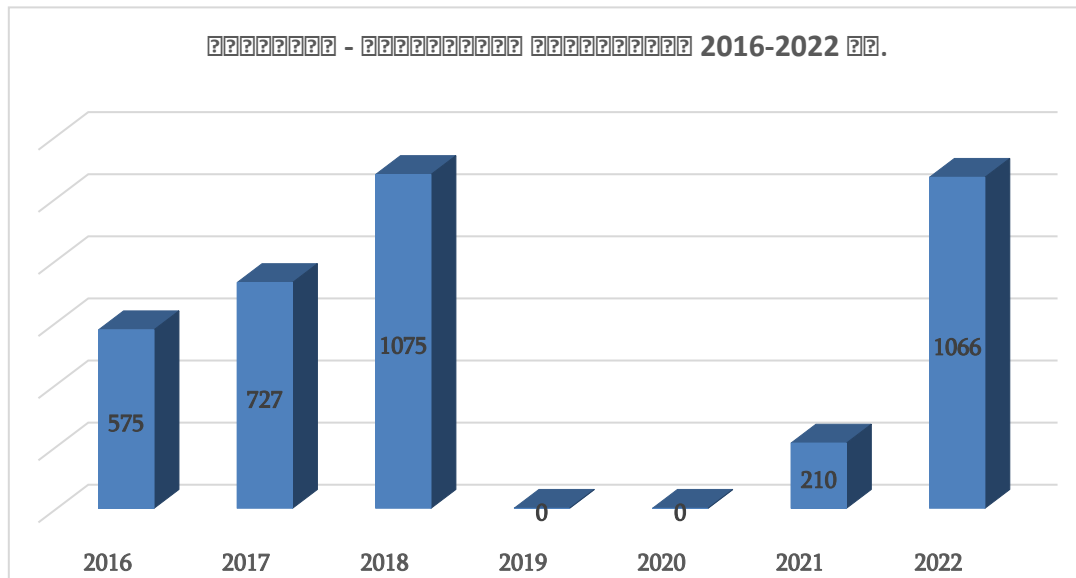

საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება და ეკოგანათლება

- მარტვილისა და ოკაცეს ბუნების ძეგლების ადმინისტრაციის ბუნებრივი რესურსების სპეციალისტი ვიზიტორთა სპეციალისტებთან ერთად, აქტიურად

თანამშრომლობს მარტვილისა და ხონის მუნიციპალიტეტის საშუალო სკოლებთან და ამ სკოლების ბაზაზე არსებულ ეკო-კლუბებთან.

- 2022 წლის განმავლობაში ჩატარდა 17 ლექცია/სემინარი, 12 ეკოტური, 7 ეკობანაკი, 10 დასუფთავების აქცია, 4 შეხვედრა დაინტერესებულ მოსახლეობასთან.
- აღნიშნულ ეკოლონისძიებებში ჩაერთო სულ 1066 მონაწილე, მათ შორის 260 მოსწავლე, 51 პედაგოგი/ლექტორი, 608 სტუდენტი და 132 ადგილობრივი მოსახლე და 15 სხვა დაინტერესებული პირი.

ეკოტურიზმი

- მარტვილის კანონზე განახლდა ტურისტული ინფრასტრუქტურა
- მარტვილის კანონის და ოკაცეს ჩანჩქერის ბუნების ძეგლებზე მიმდინარეობს ღამის მხატვრული განათების მოწყობის სამუშაოები
- მიმდინარეობს სამეგრელოსა და იმერეთის მღვიმეების დაცული ტერიტორიების დამაკავშირებელი ბილიკის და თანმდევი ტურისტული ინფრასტრუქტურის მოწყობის სამუშაოები
 - 2022 წელს მარტვილის კანონს ესტუმრა 172194 ვიზიტორი, რაც 2021 წლის მონაცემებთან შედარებით (116420 ვიზიტორი) 48% -ით მეტია.
 - 2022 წელს ოკაცეს კანონს ესტუმრა 64663 ვიზიტორი, რაც 2021 წლის მონაცემებთან შედარებით (51047 ვიზიტორი) 27%-ით მეტია.
 - 2022 წელს ოკაცეს ჩანჩქერს ესტუმრა 11415 ვიზიტორი, რაც 2021 წლის მონაცემებთან შედარებით (17260 ვიზიტორი) შემცირებულია 34%-ით.

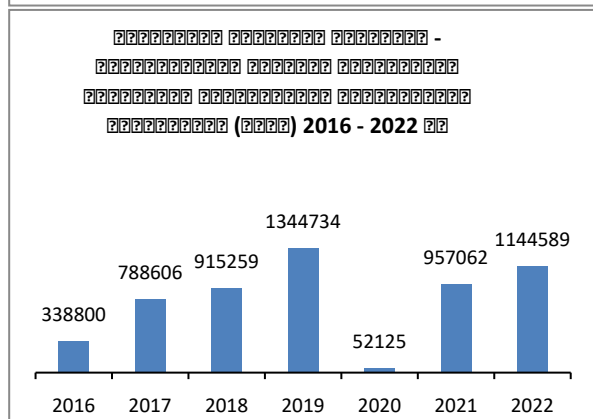
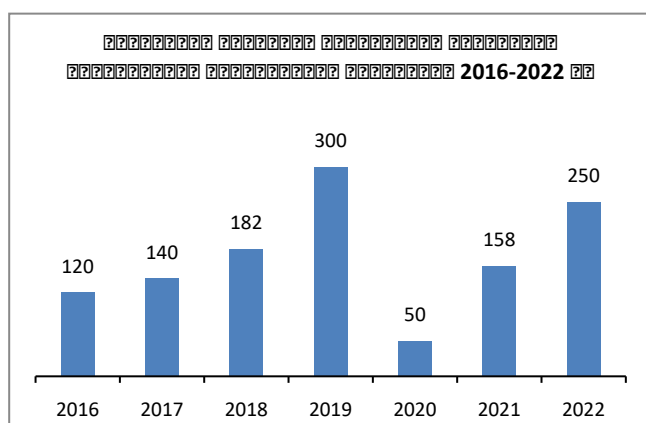
ადგილობრივი მოსახლეობის სარგებელი

➤ მარტვილის კანიონი

დაცული ტერიტორიების განვითარების შედეგად წლიდან წლამდე იზრდება მიმდებარედ საოჯახო სასტუმროების, მაღაზიების და კვების ობიექტების რაოდენობა. 2016 წელს მის მიმდებარედ ფუნქციონირებდა 5 საოჯახო სასტუმრო, 1 მაღაზია და 3 კვების ობიექტი. 2022 წელს საოჯახო სასტუმროების რაოდენობა გაზრდილია რეკორდულად 13-ჯერ, მაღაზიების რაოდენობა 17-ჯერ და კვების ობიექტების რაოდენობა დაახლოებით 6-ჯერ.

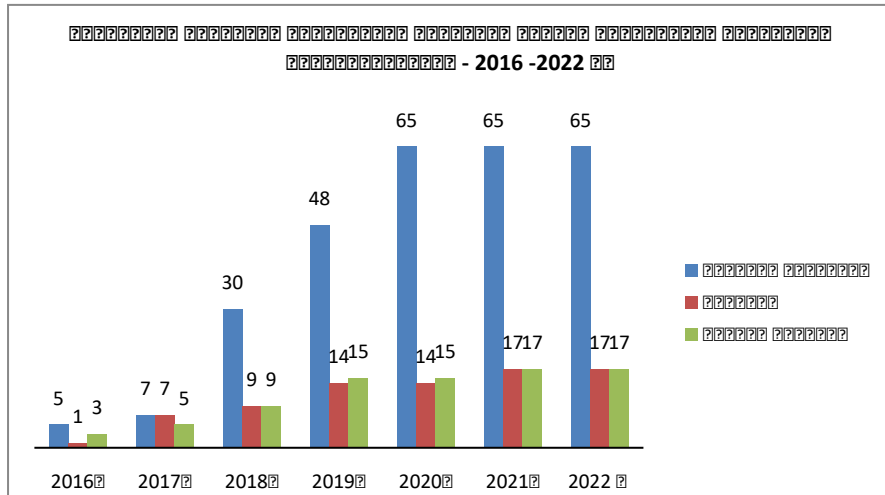
- მარტვილის კანიონის მიმდებარედ ამჟამად 65 სასტუმრო, 17 მაღაზია, 17 კვების ობიექტია
- 2022 წლის მდგომარეობით მარტვილის კანიონის მიმდებარედ დასაქმებულია 250 ადგილობრივი

2022 წელს კანიონის მიმდებარედ ადგილობრივი მოსახლეობის შემოსავალმა შეადგინა დაახლოებით 1144589 ლარი

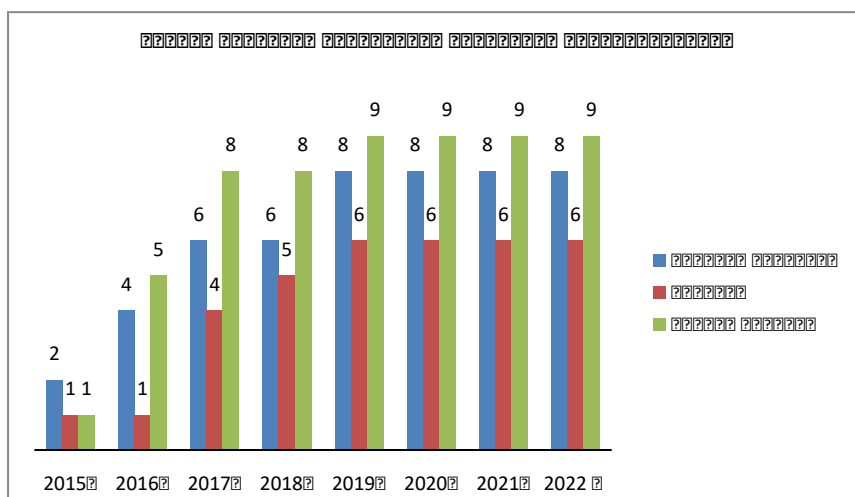
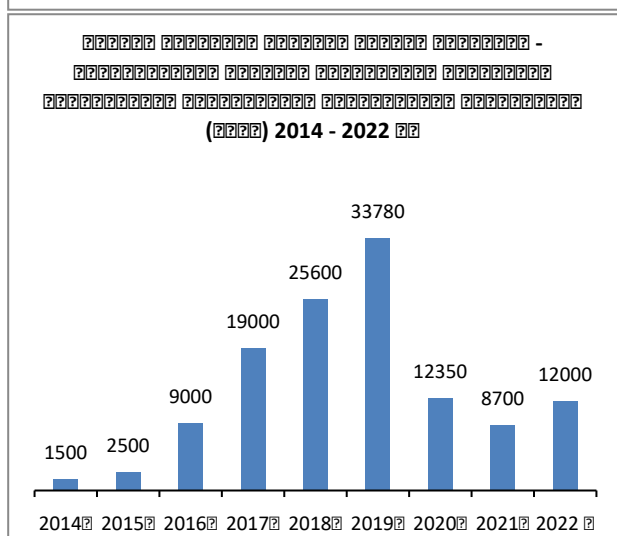
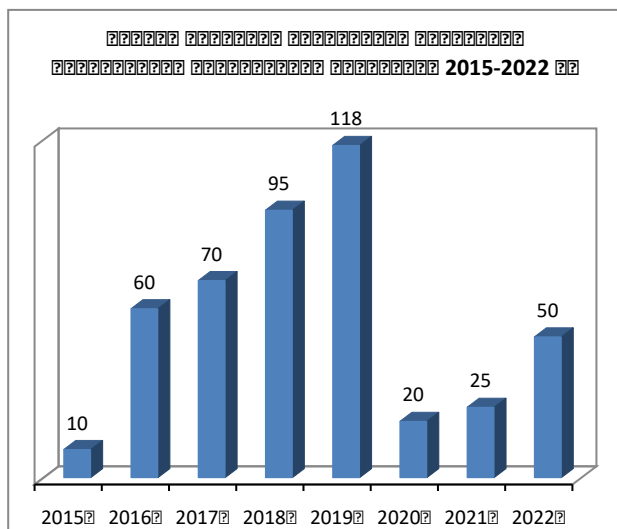
2022 □□□□ □□□□□□□□

□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□□□ □□□□□□□□

➤ ოკაცეს კანონი

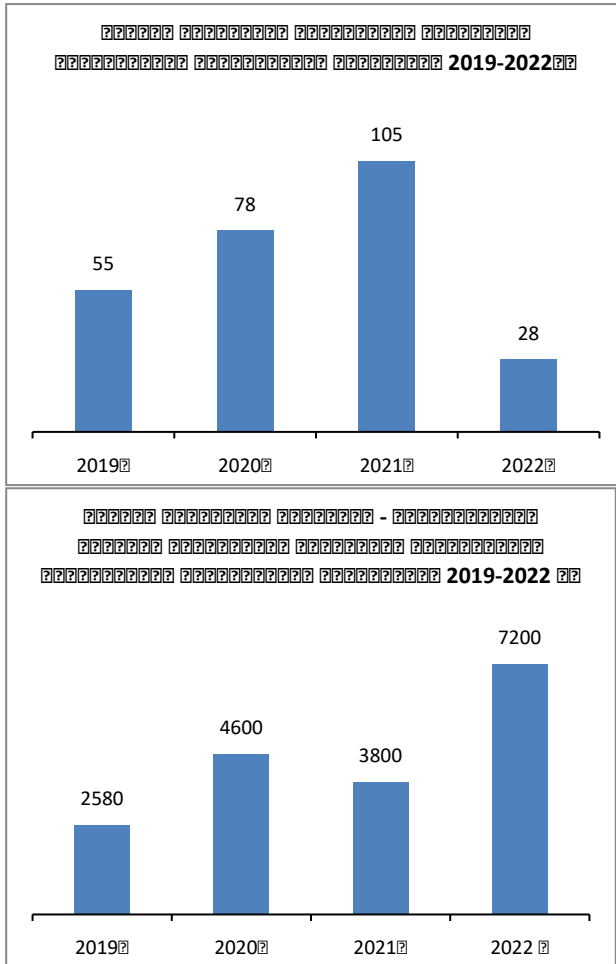
- დაცული ტერიტორიების დაარსება-განვითარების შემდგომ წლიდან-წლამდე იზრდება საოჯახო სასტუმროების მაღაზიების და კვების ობიექტების რაოდენობა; ამჟამად 8 სასტუმრო, 6 მაღაზია და 9 კვების ობიექტი ფუნქციონირებს.
- ტურისტულ საქმიანობაში ჩართულია ადგილობრივი მოსახლეობა, დაახლოებით 50 ადამიანი დასაქმებული
- 2022 წლის მდგომარეობით ადგილობრივი მოსახლეობის შემოსავალმა შეადგინა დაახლოებით 12000 ლარი.

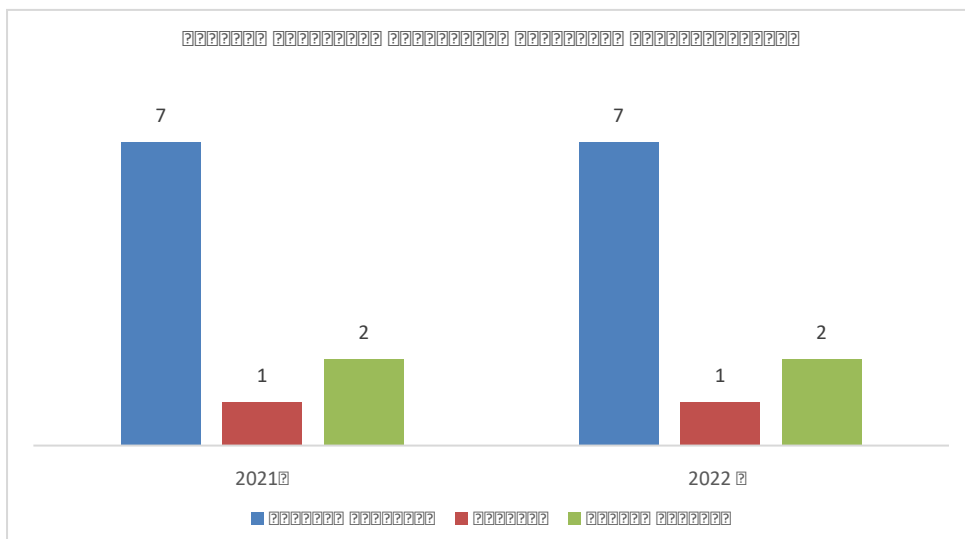

➤ **ოკაცეს ჩანჩქერი**

2022

- ამჟამად ოკავეს ჩანჩქერის მიმდებარედ 7 სასტუმრო, 1 მაღაზია და 2 კვების ობიექტი ფუნქციონირებს.
- ტურისტულ საქმიანობაში ჩართულია ადგილობრივი მოსახლეობა, ამჟამად დაახლოებით 28 ადამიანი დასაქმებული
- 2022 წლის მდგომარეობით ადგილობრივი მოსახლეობის შემოსავალმა შეადგინა დაახლოებით 7200 ლარი.

14. მაჭახელას ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია

მაჭახელას ეროვნული პარკი მდებარეობს აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკაში (ხელვაჩაურის მუნიციპალიტეტი) და მისი საერთო ფართობი **7333,18** ჰა-ს შეადგენს.

ძირითადი მიღწევები / მოკლე მიმოხილვა

მაჭახელას ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია სხვადასხვა მიმართულებით საქმიანობას ახორციელებს მენეჯმენტის გეგმისა და 2022 წლის სამოქმედო გეგმის მიხედვით.

SMART პატრულირება

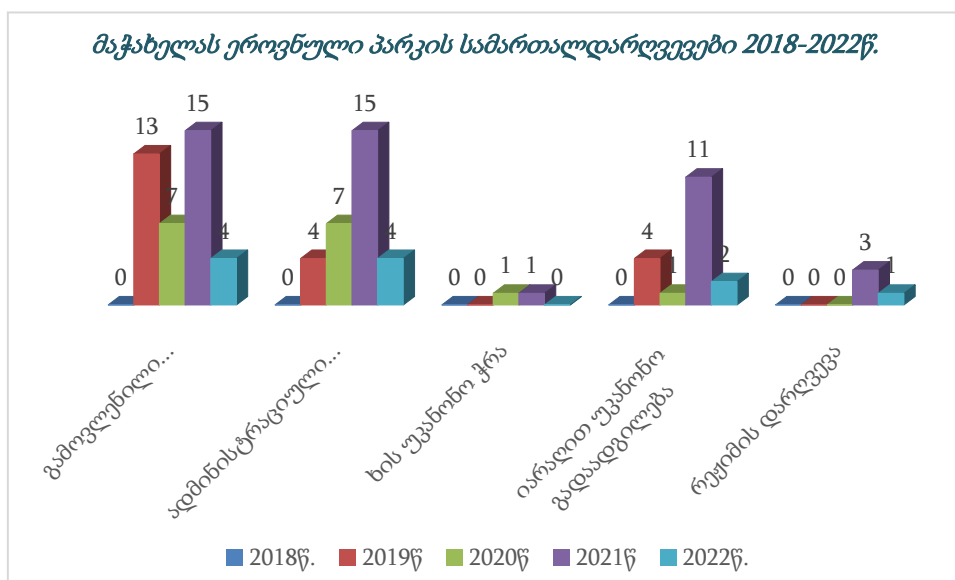
დაცული ტერიტორიების დაცვა-მონიტორინგის გაუმჯობესების მიზნით, დაცულ ტერიტორიებზე მიმდინარეობს SMART პატრულირების სისტემის დანერგვა გლობალური გარემოსდაცვითი ფონდის (GEF), გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) და კავკასიის ბუნების ფონდის (CNF) ფინანსური მხარდაჭერით, “დაცული ტერიტორიების სისტემის ფინანსური მდგრადობის უზრუნველყოფა” პროექტის ფარგლებში ხორციელდება. ინიციატივის პარტნიორია ასევე ფონდი Global Conservation.

2021 წელს ტრენინგი გაიარეს მაჭახელას ეროვნული პარკის თანამშრომლებმა. გადამზადდნენ, როგორც SMART ოფიცრები ასევე რეინჯერები. შეიქმნა დაცული ტერიტორიების მახასიათებლებიდან გამომდინარე კონსერვაციის არეალები და შემუშავდა ანგარიშგების ფორმატი. 2022 წლის განმავლობაში მომზადდა სამი სატესტო ანგარიში. მოხდა ალგეთის ეროვნული პარკის მიერ წარმოდგენილი SMART პროგრამის მუშაობასთან დაკავშირებით გამოვლენილი პრობლემური საკითხების განხილვა და დაიწყო მუშაობა პრობლემების აღმოფხვრის მიზნით. ჩატარდა კონსულტაციები ინდივიდუალურად, დაკორექტირდა ანგარიშის ფორმატი, რომელსაც დაემატა რამდენიმე პუნქტი. მოგვარდა არსებული ტექნიკური პრობლემები, როგორც პროგრამულ, ასევე მობილურ დონეზე. CNF - ის მიერ ალგეთის ეროვნული პარკისთვის შემუშავდა პერსონალური კომპიუტერი და ლეპტოპი.

სამართალდარღვევების სტატისტიკა

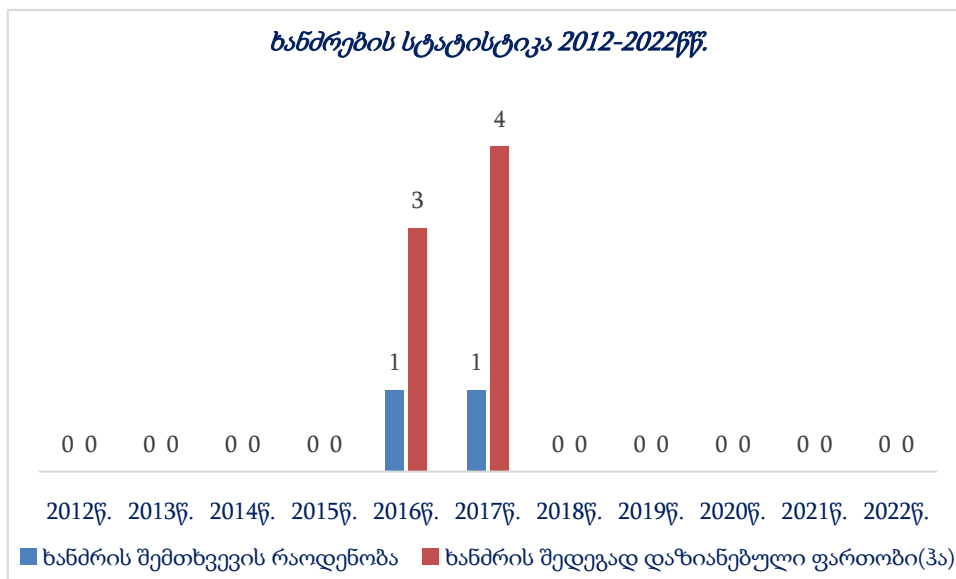
მაჭახელას ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე 2022 წლის განმავლობაში დაფიქსირდა სამართალდარღვევის 4 ფაქტი:

- იარაღით უკანონო გადაადგილება-2
- თევზსაჭერი საშუალებით უკანონ გადაადგილება-1
- რეჟიმის დარღვევა-1

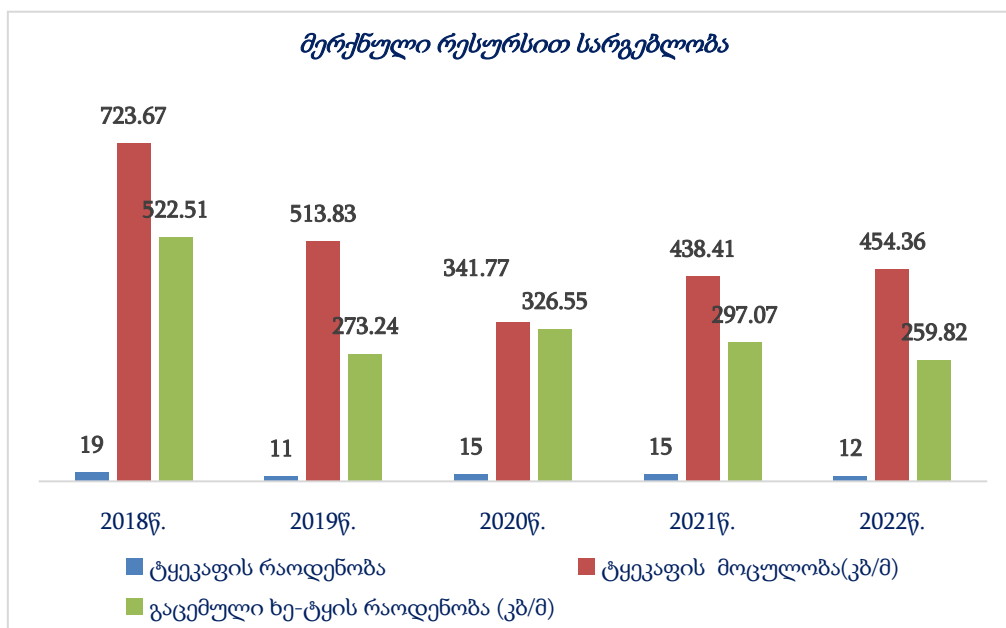
ხანძრები

მაჭახელას ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე 2022 წლის საანგარიშო პერიოდში ხანძარი არ დაფიქსირებულა.

ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობა

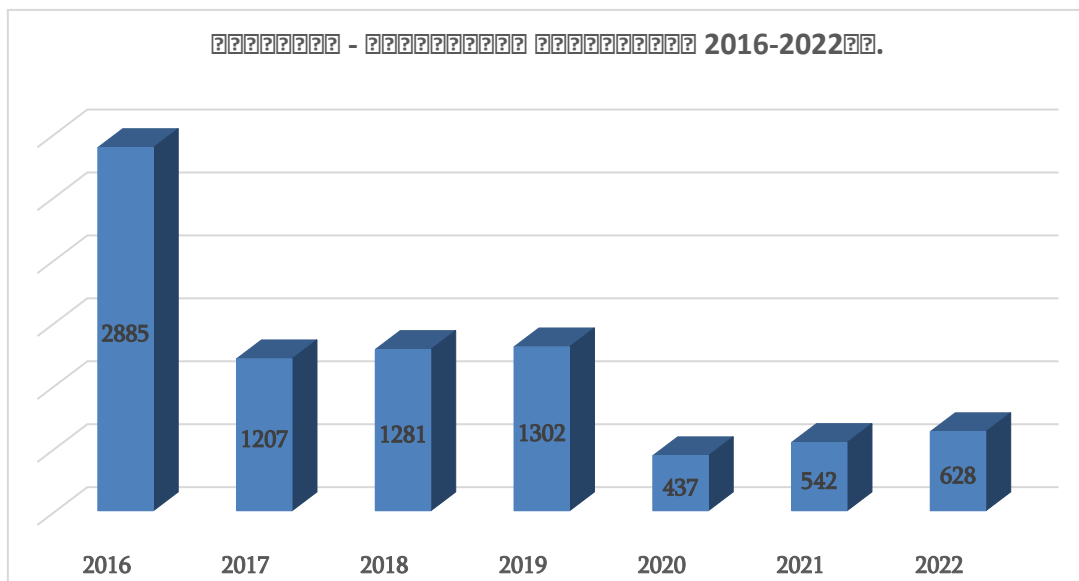
- გამოყოფილი ტყეკაფის რაოდენობა -12
- გამოყოფილი ტყეკაფის მოცულობა - 454,36 მ³
- გაცემული ხე-ტყის რაოდენობა- 259,82 მ³

ბიომრავალფეროვნება

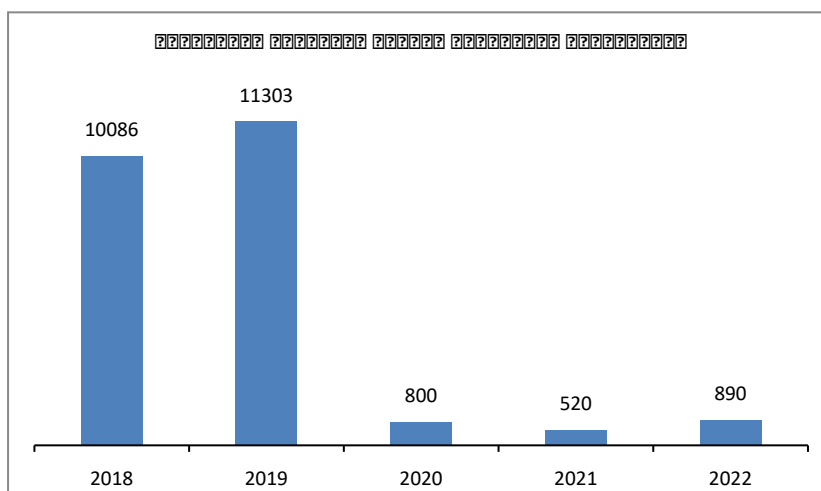
- განხორციელდა პრიორიტეტული საკვანძო სახეობების (არჩვი, კავკასიური სალამანდრა, მურა დათვი, ფოცხვერი) პოპულაციის მონიტორინგი.

2022 □□□□ □□□□□□□□
 □□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□

ეკოტურიზმი

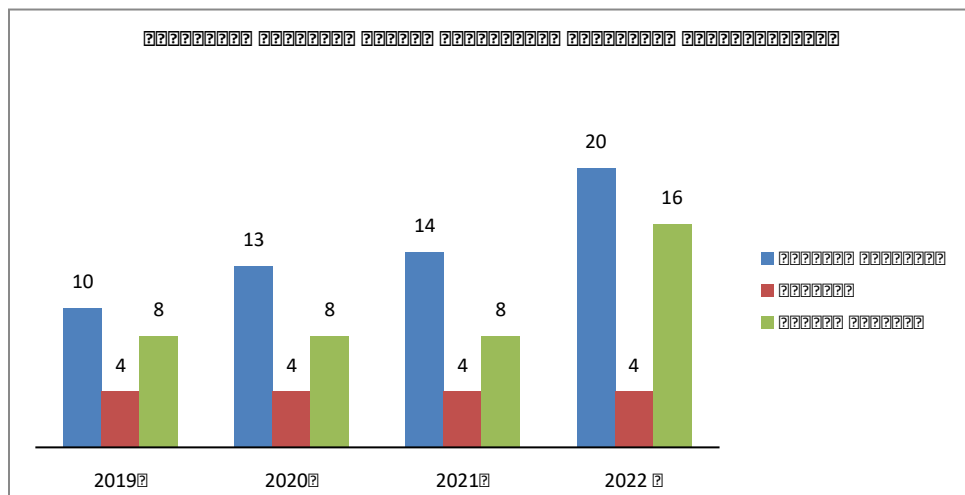
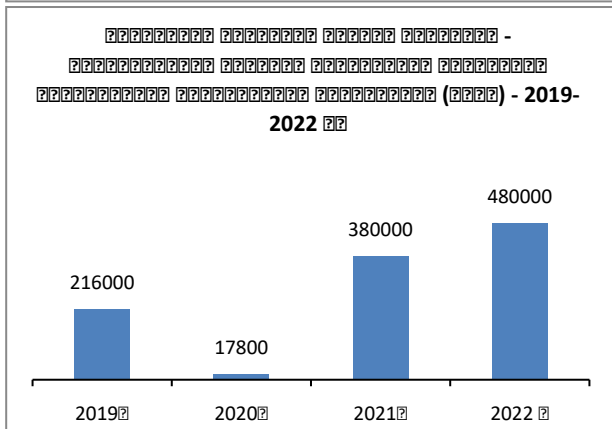
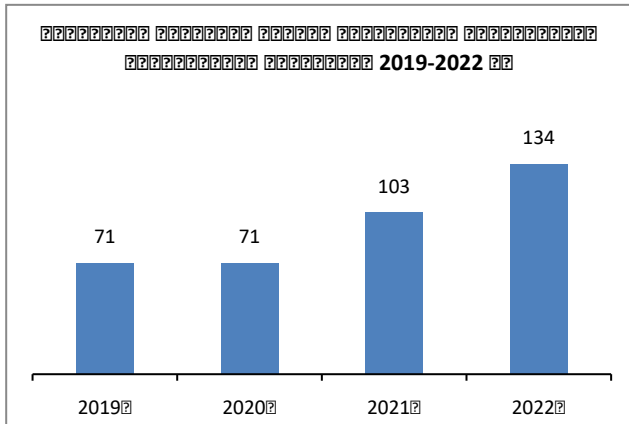
- მაჭახელას ეროვნულ პარკს 2022 წელს 890 ვიზიტორი ესტუმრა, რაც 2021 წლის მონაცემთან შედარებით (520 ვიზიტორი) 71%-ით არის გაზრდილი.
- მოეწყო მაჭახელას ეროვნული პარკის ვიზიტორთა ცენტრის საგამოფენო დარბაზი

ადგილობრივი მოსახლეობის სარგებელი

- სასტუმროების, მაღაზიების და კვების ობიექტების რაოდენობა; ამჟამად 20 სასტუმრო, 4 მაღაზია და 16 კვების ობიექტია.
- ტურისტულ საქმიანობაში ჩართულია ადგილობრივი მოსახლეობა, 2022 წლის მდგომარეობით დაახლოებით 134 ადამიანი დასაქმებული.

- 2022 წლის განმავლობაში ადგილობრივი მოსახლეობის შემოსავლები დაფიქსირებულია დაახლოებით 480 000 ლარი.

15. მტირალას ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია

მტირალას ეროვნული პარკი აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკაში მდებარეობს და მისი საერთო ფართობი **15698,8** ჰა-ს შეადგენს.

ძირითადი მიღწევები / მოკლე მიმოხილვა

მტირალას ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია სხვადასხვა მიმართულებით საქმიანობას ახორციელებს **მენეჯმენტის გეგმისა** და 2022 წლის სამოქმედო გეგმის მიხედვით.

დაცული ტერიტორიების დაცვა-პატრულირება:

SMART პატრულირება

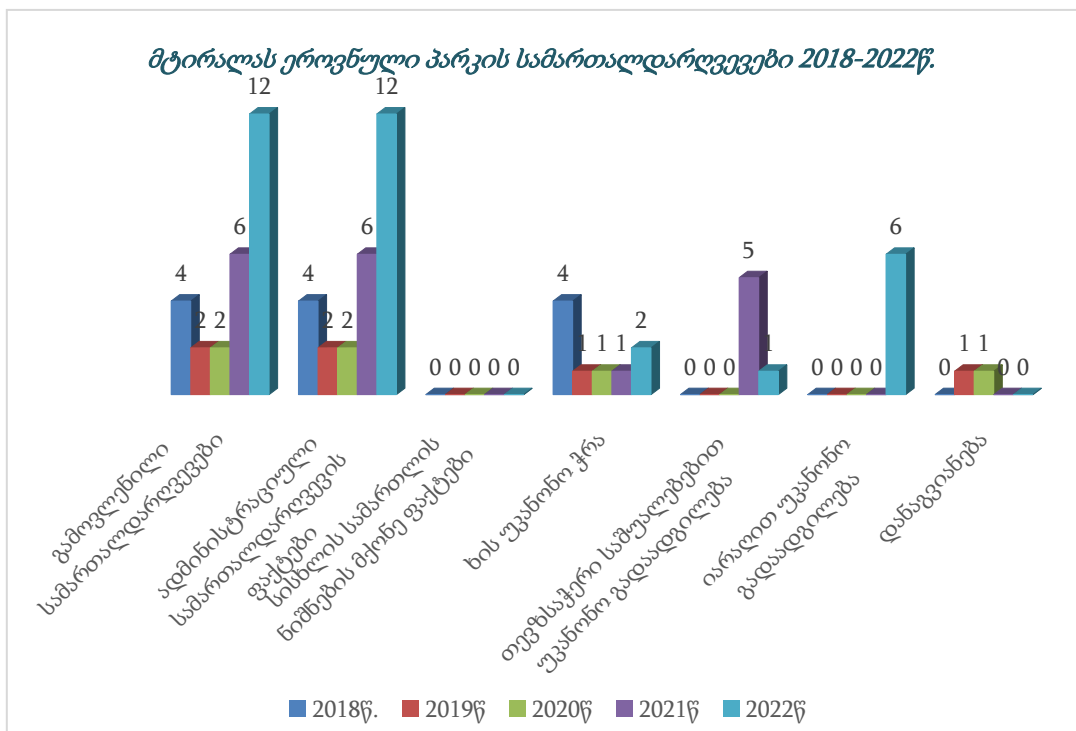
დაცული ტერიტორიების დაცვა-მონიტორინგის გაუმჯობესების მიზნით, დაცულ ტერიტორიებზე მიმდინარეობს SMART პატრულირების სისტემის დანერგვა გლობალური გარემოსდაცვითი ფონდის (GEF), გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) და კავკასიის ბუნების ფონდის (CNF) ფინანსური მხარდაჭერით, “დაცული ტერიტორიების სისტემის ფინანსური მდგრადობის უზრუნველყოფა” პროექტის ფარგლებში ხორციელდება. ინიციატივის პარტნიორია ასევე ფონდი Global Conservation.

2021 წელს ტრენინგი გაიარეს მტირალას ეროვნული პარკის თანამშრომლებმა. გადამზადდნენ, როგორც SMART ოფიცრები ასევე რეინჯერები. შეიქმნა დაცული ტერიტორიების მახასიათებლებიდან გამომდინარე კონსერვაციის არეალები და შემუშავდა ანგარიშგების ფორმატი. 2022 წლის განმავლობაში მომზადდა სამი სატესტო ანგარიში. მოხდა ალგეთის ეროვნული პარკის მიერ წარმოდგენილი SMART პროგრამის მუშაობასთან დაკავშირებით გამოვლენილი პრობლემური საკითხების განხილვა და დაიწყო მუშაობა პრობლემების აღმოფხვრის მიზნით. ჩატარდა კონსულტაციები ინდივიდუალურად, დაკორექტირდა ანგარიშის ფორმატი, რომელსაც დაემატა რამდენიმე პუნქტი. მოგვარდა არსებული ტექნიკური პრობლემები, როგორც პროგრამულ, ასევე მობილურ დონეზე. CNF - ის მიერ ალგეთის ეროვნული პარკისთვის შეძენილია პერსონალური კომპიუტერი და ლეპტოპი.

სამართალდარღვევების სტატისტიკა

მტირალას ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე 2022 წლის განმავლობაში დაფიქსირდა სამართალდარღვევის 12 ფაქტი:

- იარაღით უკანონო გადაადგილება-6
- ხის უკანონო ჭრა-2
- თევზსაჭერი საშუალებით უკანონო გადაადგილება-1
- რეჟიმის დარღვევა-3

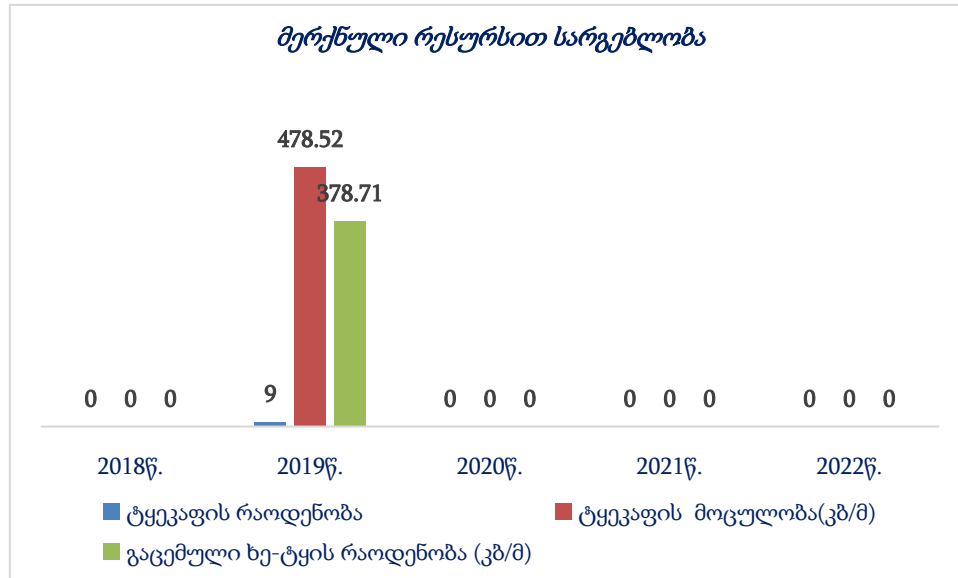

ხანძრები

მტირალას ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე 2022 წლის საანგარიშო პერიოდში ხანძარი არ დაფიქსირებულა.

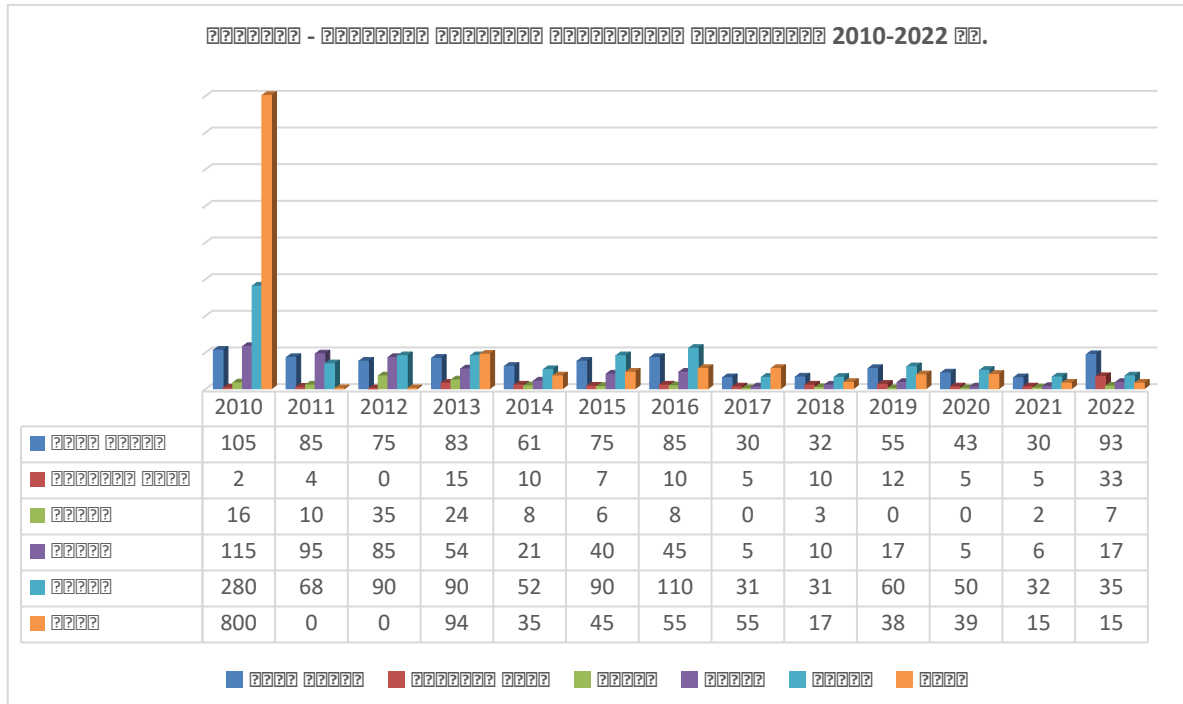
ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობა

- გამოყოფილი ტყეკაფის რაოდენობა - 0
- გამოყოფილი ტყეკაფის მოცულობა - 0
- გაცემული ხე-ტყის რაოდენობა - 0 მ3

ბიომრავალფეროვნება - ძირითადი სახეობების სტატისტიკა

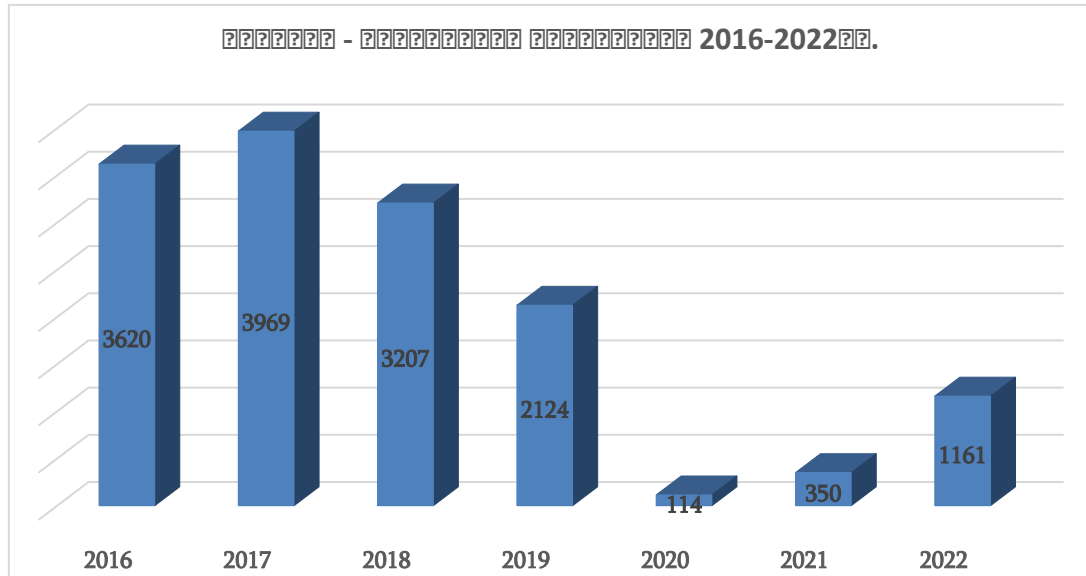
- განხორციელდა ენდემური და საფრთხის ქვეშ მყოფი ჩლიქოსნების (არჩვი), ტყის მტაცებლების მონიტორინგი: მურა დათვი (*Ursus arctos*), ფოცხვერი (*Lynx lynx*) და სხვა.

- ჩატარდა ფიტოპათოლოგიური კვლევები, იკვეთება შემდეგი დასახელების მავნებლები: წიფლის კოლონა, მურყნის ფოთოლჭამია, წაბლის კიბო.

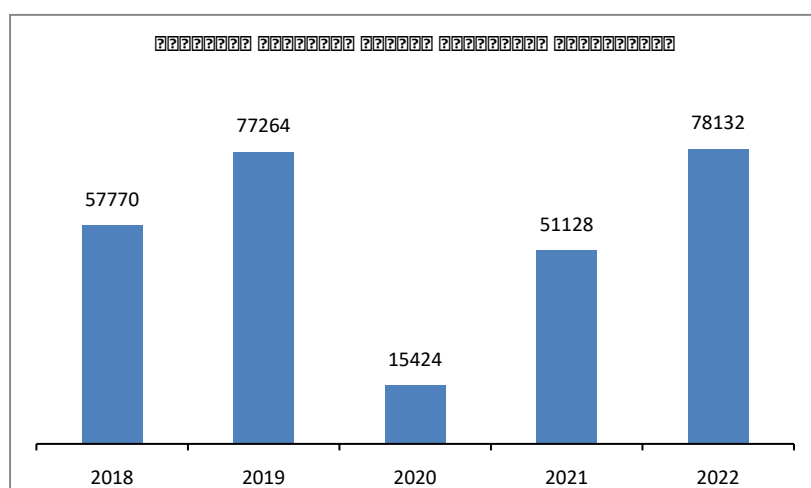
ეკოგანათლება და გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლება

- 2022 წლის მდგომარეობით, მტირალას ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის მიერ ჩატარდა 7 ლექცია/სემინარი, 1 ეკოტური, 3 ეკობანაკი და 39 შეხვედრა მოსახლეობასთან.
- სულ აღნიშნულ გარემოსდაცვით ღონისძიებებში მონაწილეობა მიიღო 1161-მა ადამიანმა, მათ შორის: 289 მოსწავლე, 30 პედაგოგი, 148 სტუდენტი, 694 ადგილობრივი მოსახლე.

ეკოტურიზმი და ინფრასტრუქტურა:

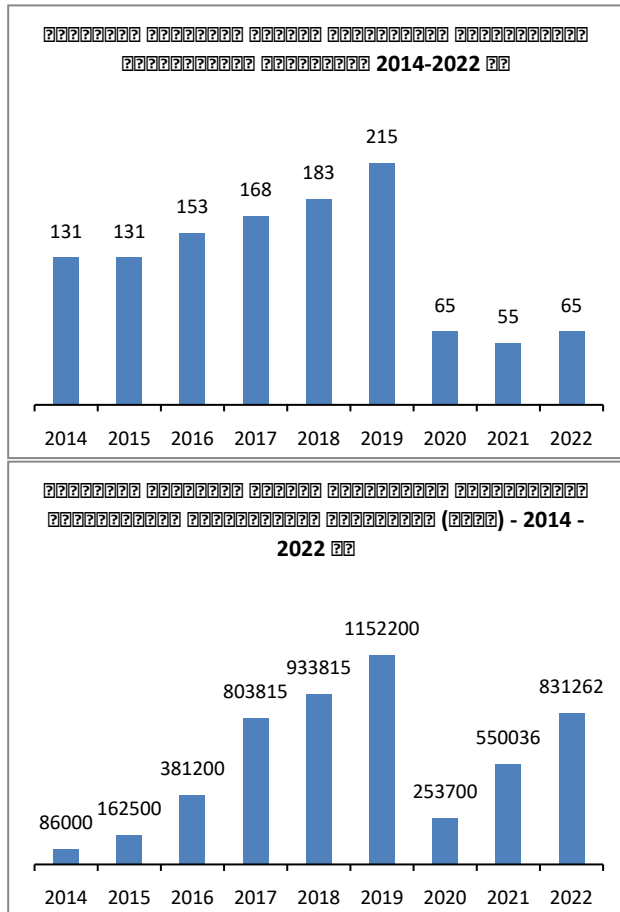
- 2022 წელს მტირალას ეროვნულ პარკს ესტუმრა 78132 ვიზიტორი, რაც 2021 წლის მაჩვენებელთან შედარებით (51128 ვიზიტორი) გაზრდილია 53%-ით.
- მიმდინარეობს მტირალასა და კინტრიშის დაცული ტერიტორიების დამაკავშირებელი ბილიკების და თანამდევ ტურისტული ინფრასტრუქტურის მოწყობის სამუშაოები
- მტირალას ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე ადმინისტრაციულ შენობას ჩაუტარდა სარემონტო სამუშაოები, განხორციელდა სარეინჟერო სადგურის რეაბილიტაცია საინფორმაციო ცენტრად, ტერიტორიაზე არსებულ ტურისტულ თავშესაფარს ჩაუტარდა სარეაბილიტაციო სამუშაოები

ადგილობრივი მოსახლეობის სარგებელი

2022 □□□□ □□□□□□□□
 □□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□

- დაცული ტერიტორიების დაარსების შემდგომ წლიდან-წლამდე იზრდება საოჯახო სასტუმროების, მაღაზიების და კვების ობიექტების რაოდენობა: ამჟამად 11 სასტუმრო, 14 მაღაზია და 11 კვების ობიექტი.
- 2022 წლის მდგომარეობით ტურისტულ საქმიანობაში ჩართულია ადგილობრივი მოსახლეობა, დაახლოებით 65 ადამიანია დასაქმებული.
- საანგარიშო პერიოდში დაფიქსირებულია დაახლოებით 831 262 ლარი

2021 წლის 22 დეკემბერს, ძალაში შევიდა განახლებული კანონი ფშავ-ხევსურეთის დაცული ტერიტორიების შექმნისა და მართვის შესახებ. განახლებული კანონით განისაზღვრა ახალი ფართობები, დაცული ტერიტორიების საზღვრებიდან ამორიცხულ იქნა დაცული ტერიტორიებისთვის არატიპიური ინფრასტრუქტურა (მაგ: სახელმწიფო და ადგილობრივი მნიშვნელობის გზები) და ფიზიკური/იურიდიული პირების საკუთრებაში არსებული ტერიტორიები, ასევე სახეცვლილი ტერიტორიები, რომლებსაც არ გააჩნიათ კონსერვაციული ღირებულება ან არ შეესაბამებიათ „დაცული ტერიტორიების სისტემის

შესახებ“ საქართველოს კანონის მოთხოვნებს. ასევე, დაცული ტერიტორიების საზღვრებში შეტანილი იქნა ტყით დაფარული და გატყევებული ფართობები, რომლებიც ძველი საზღვრებით დაცული ტერიტორიების ფარგლებს გარეთ იყო დარჩენილი.

2022 წლის განმავლობაში ადმინისტრაციის უმთავრეს მიზანს წარმოადგენდა მენეჯმენტის გეგმის საბოლოო ვერსიაზე მუშაობა, რომელშიც გათვალისწინებულია განახლებული საზღვრები და სხვა უახლესი ინფორმაცია.

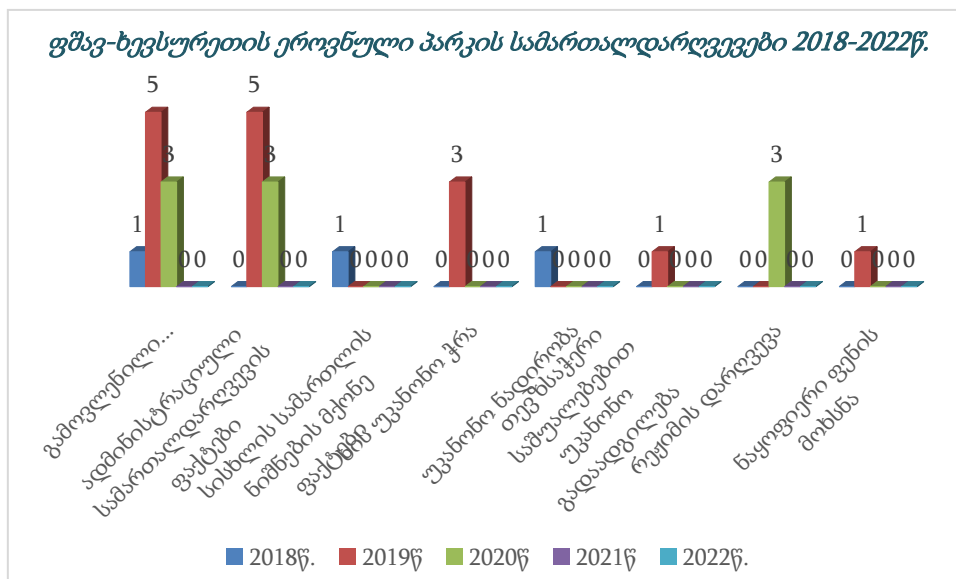
SMART პატრულირება

დაცული ტერიტორიების დაცვა-მონიტორინგის გაუმჯობესების მიზნით, დაცულ ტერიტორიებზე მიმდინარეობს SMART პატრულირების სისტემის დანერგვა გლობალური გარემოსდაცვითი ფონდის (GEF), გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) და კავკასიის ბუნების ფონდის (CNF) ფინანსური მხარდაჭერით, “დაცული ტერიტორიების სისტემის ფინანსური მდგრადობის უზრუნველყოფა” პროექტის ფარგლებში ხორციელდება. ინიციატივის პარტნიორია ასევე ფონდი Global Conservation.

2021 წელს ტრენინგი გაიარეს ფშავ-ხევსურეთის ეროვნული პარკის თანამშრომლებმა. გადამზადდნენ, როგორც SMART ოფიცრები ასევე რეინჯერები. შეიქმნა დაცული ტერიტორიების მახასიათებლებიდან გამომდინარე კონსერვაციის არეალები და შემუშავდა ანგარიშგების ფორმატი. 2022 წლის განმავლობაში მომზადდა სამი სატესტო ანგარიში. მოხდა ალგეთის ეროვნული პარკის მიერ წარმოდგენილი SMART პროგრამის მუშაობასთან დაკავშირებით გამოვლენილი პრობლემური საკითხების განხილვა და დაიწყო მუშაობა პრობლემების აღმოფხვრის მიზნით. ჩატარდა კონსულტაციები ინდივიდუალურად, დაკორექტირდა ანგარიშის ფორმატი, რომელსაც დაემატა რამდენიმე პუნქტი. მოგვარდა არსებული ტექნიკური პრობლემები, როგორც პროგრამულ, ასევე მობილურ დონეზე. CNF - ის მიერ ალგეთის ეროვნული პარკისთვის შეძენილია პერსონალური კომპიუტერი და ლეპტოპი.

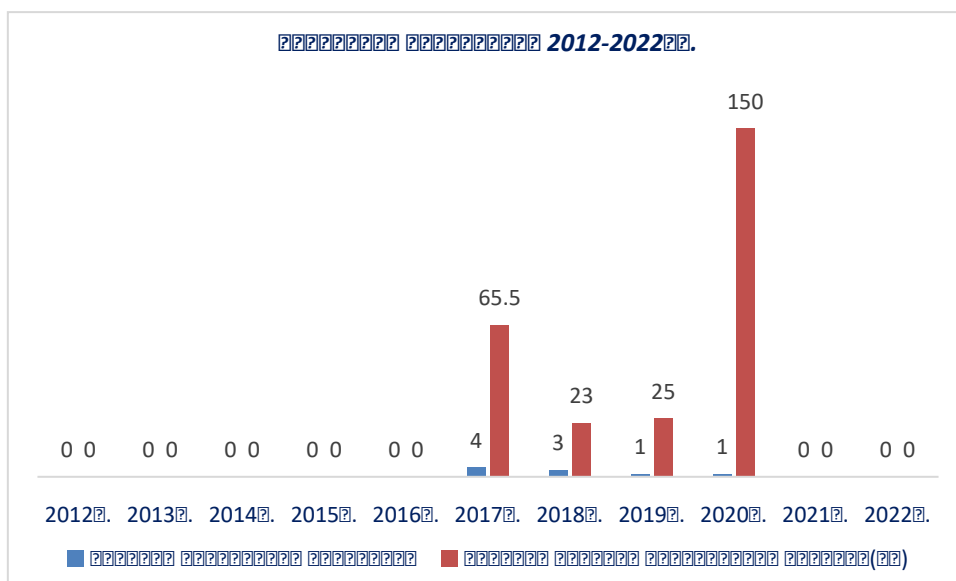
სამართალდარღვევების სტატისტიკა

ფშავ-ხევსურეთის დაცულ ტერიტორიაზე 2022 წლის განმავლობაში სამართალდარღვევის ფაქტები არ დაფიქსირებულა.

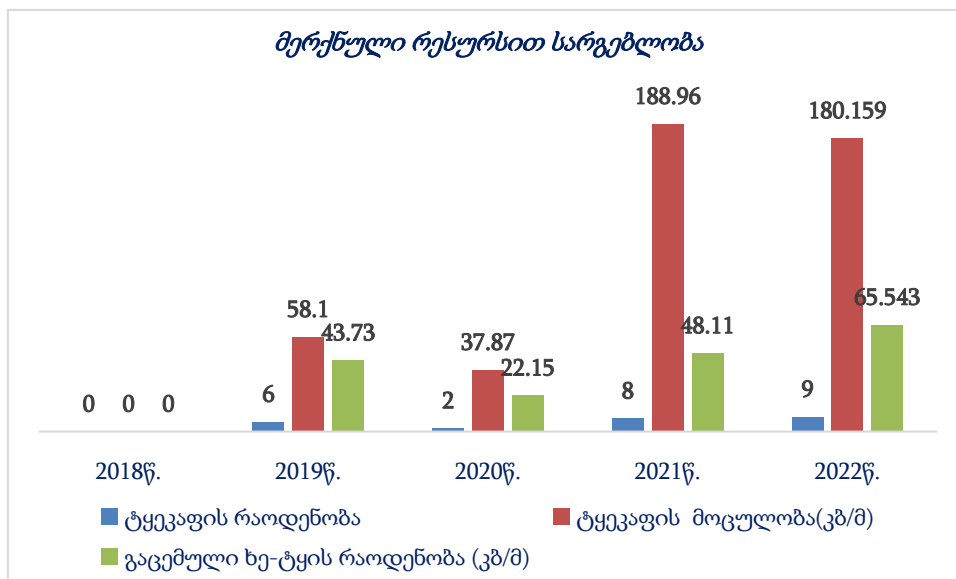
ხანძრები

ფშავ-ხევსურეთის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე 2022 წლის საანგარიშო პერიოდში ხანძარი არ დაფიქსირებულა.

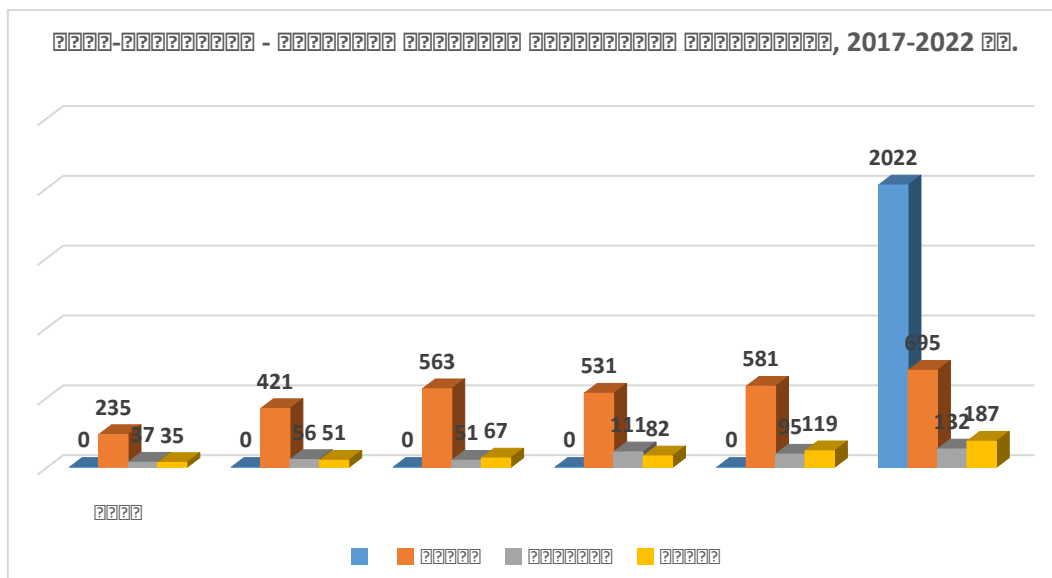
ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობა

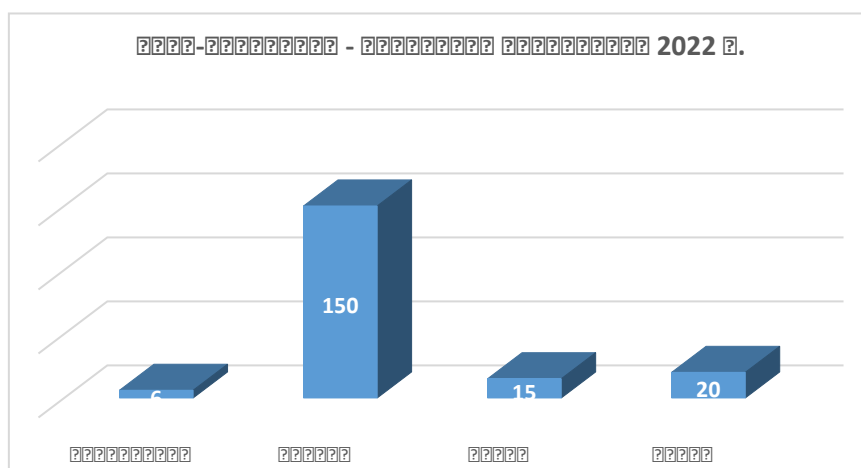
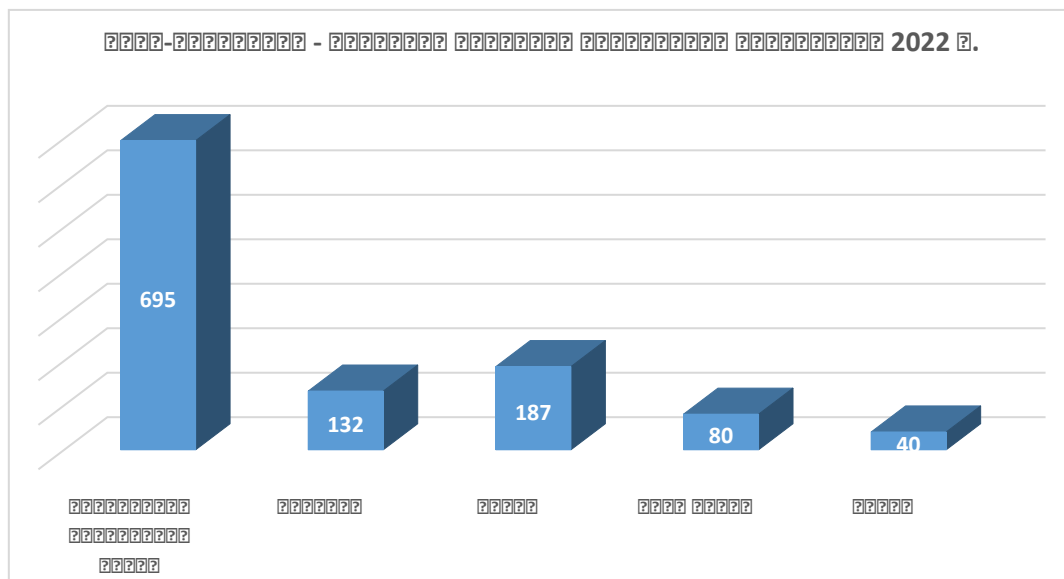
- გამოყოფილი ტყეკაფის რაოდენობა -9
- გამოყოფილი ტყეკაფის მოცულობა - 180,159 მ³
- გაცემული ხე-ტყის რაოდენობა-65,543 მ³

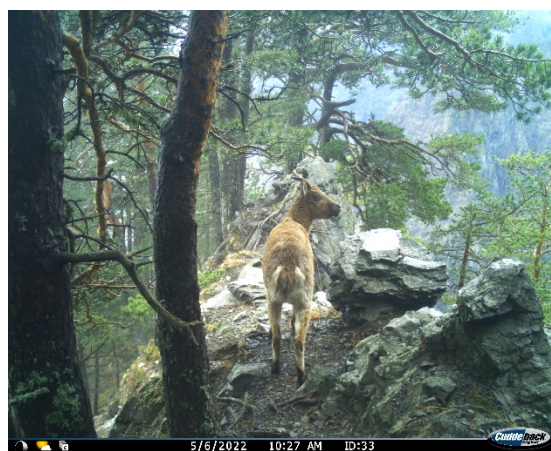
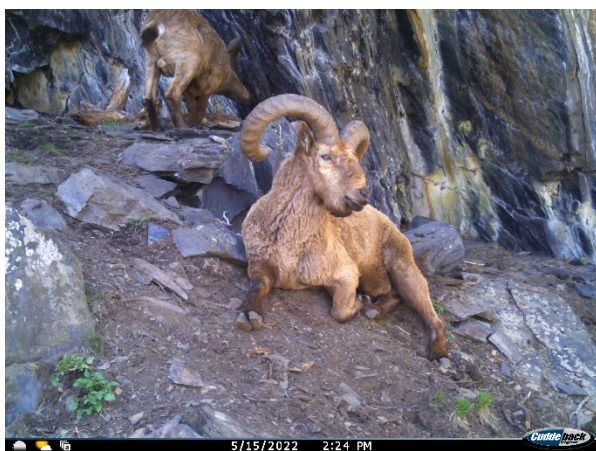
ბიომრავალფეროვნება

- 2022 წლის განმავლობაში ტერიტორიაზე არ დაფიქსირებულა რაიმე სახის მნიშვნელოვანი ნეგატიური მდგომარეობა მავნებელ-დაავადებათა კუთხით.
- შეგროვდა და დამუშავდა ინფორმაცია სამიზნე სახეობების ძუძუმწოვრების (აღმოსავლეთ კავკასიური ჯიხვი, ნიამორი, არჩვი, ფოცხვერის და სხვა.) და ფრინველების გავრცელებისა და რაოდენობის შესახებ.

- შეგროვდა ფოტომასალა (ფოტოაპარატით და ფოტოხაფანგით) ფაუნასა და ფლორის შესახებ.

2022

ეკოტურიზმი და ინფრასტრუქტურა

- საანგარიშო პერიოდში გაიხსნა ფშავ-ხევსურეთის ეროვნული პარკის ვიზიტორთა ცენტრი
- 2022 წელს ფშავ-ხევსურეთის ეროვნულ პარკს ესტუმრა 1205 ვიზიტორი.

17. ქობულეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია

ქობულეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია მართავს 2 სხვადასხვა კატეგორიის ორ დაცულ ტერიტორიას, საერთო ფართობით - **782,7 ჰა**:

- ქობულეთის ნაკრძალი - 316,4 ჰა
- ქობულეთის აღკვეთილი - 466,3 ჰა

ქობულეთის დაცული ტერიტორიები მდებარეობს აჭარის ავტონომიურ რესპუბლიკაში და მოიცავს ქობულეთის მუნიციპალიტეტს.

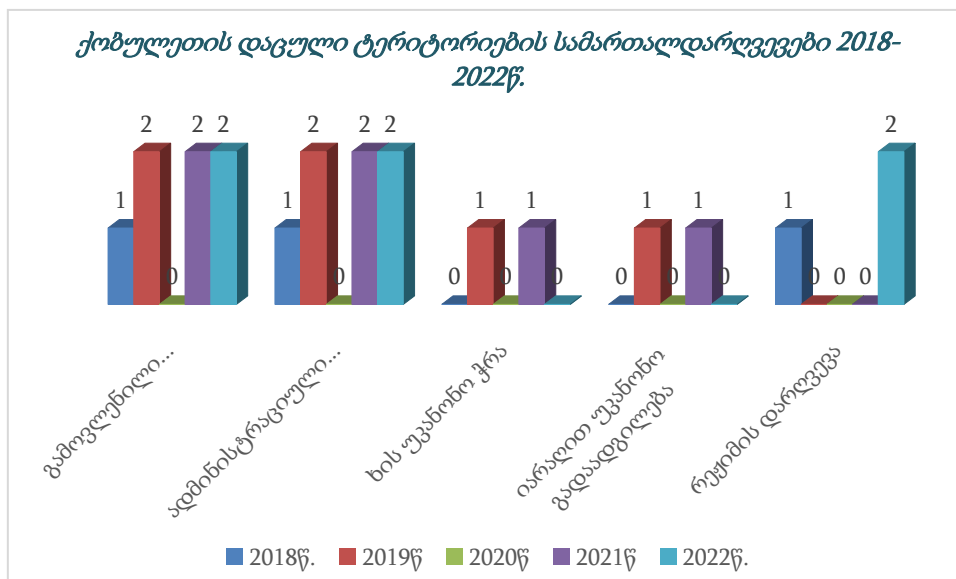
ძირითადი მიღწევები / მოკლე მიმოხილვა

ქობულეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია სხვადასხვა მიმართულებით საქმიანობას ახორციელებს მენეჯმენტის გეგმისა და 2022 წლის სამოქმედო გეგმის მიხედვით.

სამართალდარღვევების სტატისტიკა

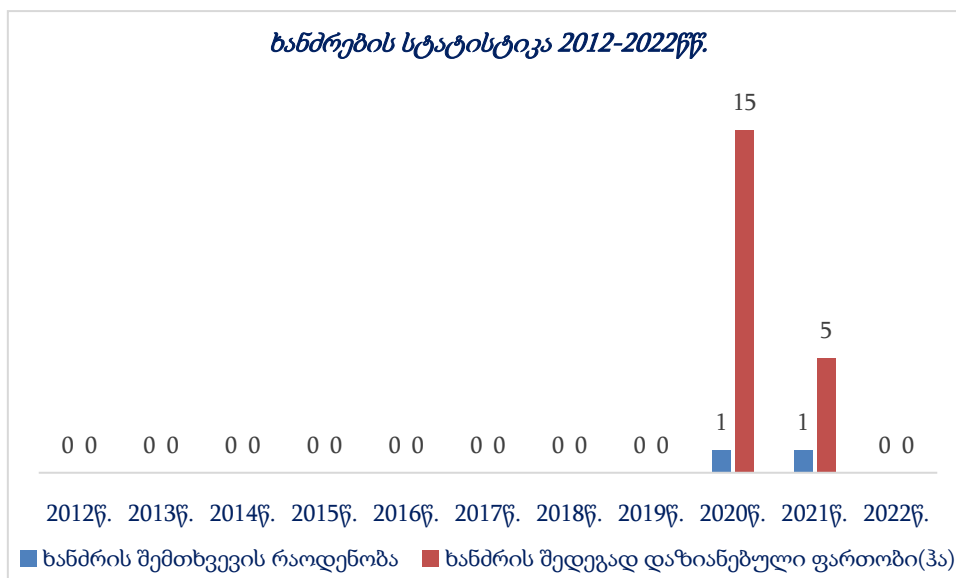
ქობულეთის დაცულ ტერიტორიაზე 2022 წლის განმავლობაში დაფიქსირდა სამართალდარღვევის ფაქტი:

- რეჟიმის დარღვევა-2

ხანძრები

ქობულეთის დაცულ ტერიტორიაზე 2022 წლის საანგარიშო პერიოდში ხანძარი არ დაფიქსირებულა

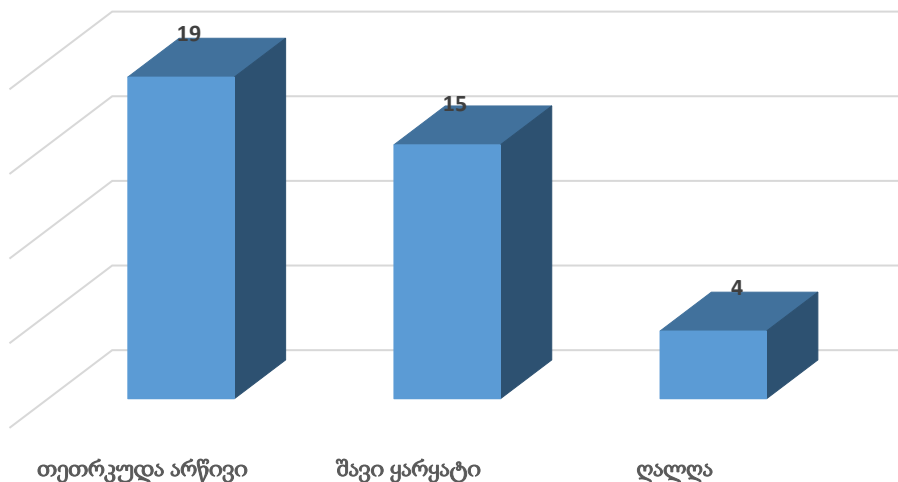

ბიომრავალფეროვნება - ძირითადი სახეობების სტატისტიკა

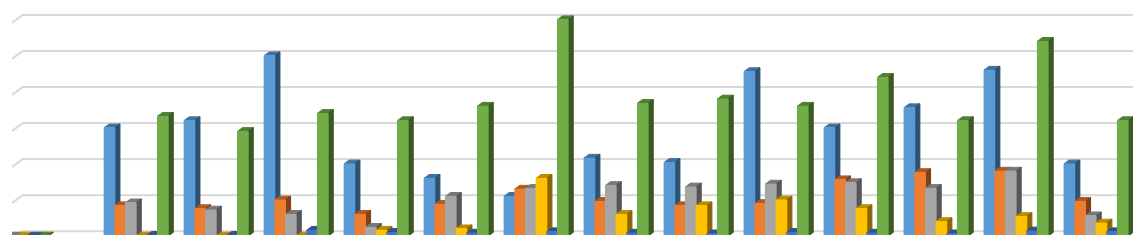
- აღწერილია ინვაზიური სახეობის, თუნბერგის მატიტელას მდგომარეობა.
- ადმინისტრაციის რეინჯერების მიერ განხორციელდა გადამფრენი ფრინველების მონიტორინგი;
- წითელი ნუსხის ფრინველებზე დაკვირვება;

ქობულეთი - „წითელი წუსხის“ ფრინველთა სტატისტიკა 2022 წ.

ქობულეთი - ცხოველთა ძირითადი სახეობების სტატისტიკა 2010-2022 წწ.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
მწყრელები	150	160	250	100	80	55	108	102	228	150	178	230	100
მეწიეები	42	38	50	30	44	65	48	42	45	78	88	90	48
მეწიეები	46	36	30	12	55	66	70	68	72	74	66	90	28
მეწიეები	0	0	0	8	10	80	30	42	50	38	20	27	18
მეწიეები	1	1	8	5	4	6	4	3	5	4	3	7	6
მეწიეები	166	145	170	160	180	300	184	190	180	220	160	270	160

■ მწყრელები
 ■ მეწიეები
 ■ მეწიეები
 ■ მეწიეები
 ■ მეწიეები
 ■ მეწიეები

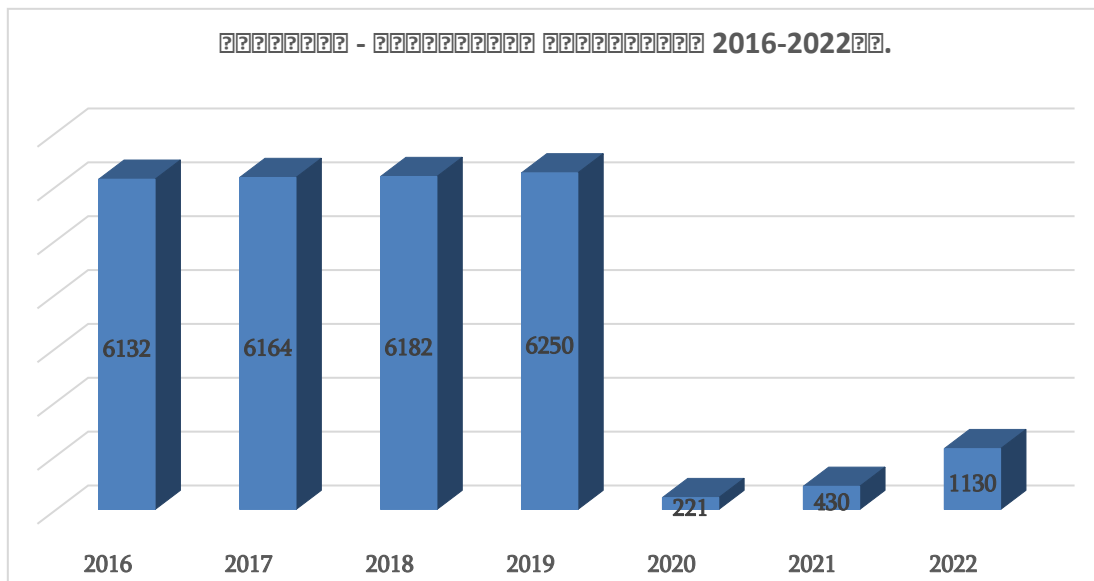
ეკოგანათლება და გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლება

- 2022 წლის მდგომარეობით ქობულეთის დაცული ტერიტორიების მიერ განხორციელდა 35 ლექცია/სემინარი, 4 კვირეული, 13 ეკოტური, 1 გამწვანების აქცია და 1 ვებინარი, მოსახლეობასთან შეხვედრა 2.

2022 □□□□ □□□□□□□□

□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□

- აღნიშნულ ღონისძიებებში მონაწილეობა მიიღო სულ 1130 ადამიანი, მათ შორის: 864 მოსწავლე, 88 პედაგოგი/ლექტორი, 62 სტუდენტი, 42 ადგილობრივი მოსახლე, 74 სხვა.

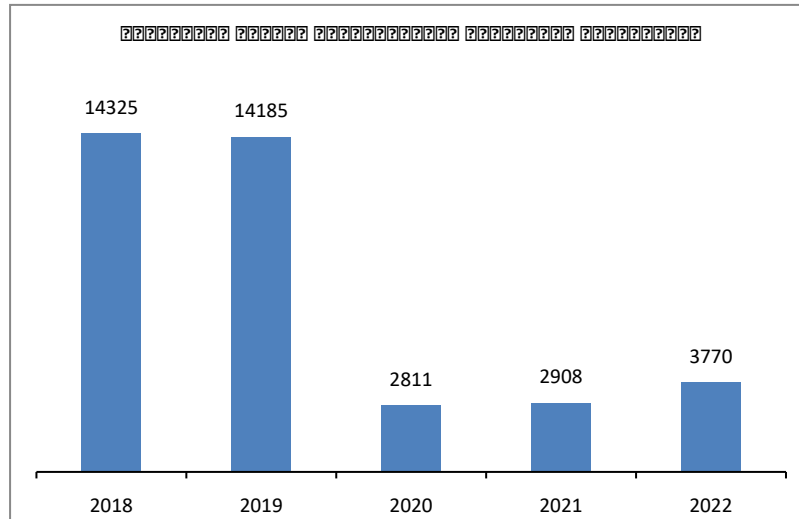

- 22 მარტს მოსწავლეთათვის ჩატარდა ეკოტური, თემაზე: „ისპანის ტორფნარების როლი მტკნარი წყლის შენარჩუნებაში.“
- თებერვლისა და მარტის თვეში ჩატარდა სოციოლოგიური გამოკითხვა. საზოგადოებრივი აღქმისა და სოციალური გავლენის მონიტორინგისა და შეფასების კითხვარები შეივსო 100 ადამიანის მიერ.

ეკოტურიზმი

- მიმდინარეობს ქობულეთის დაცულ ტერიტორიებზე ეკოტურისტული ინფრასტრუქტურის მოწყობის სამუშაოები

2022 წელს ქობულეთის დაცული ტერიტორიები მოინახულა 3770 ვიზიტორმა, რაც 2021 წლის მაჩვენებელთან შედარებით (2908 ვიზიტორი) 30 - % - ით არის გაზრდილი.

18. ყაზბეგის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია

ყაზბეგის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია მართავს 2 სხვადასხვა კატეგორიის, ჯამში ექვს (6) დაცულ ტერიტორიას, საერთო ფართობით - **78547,61 ჰა**:

- ყაზბეგის ეროვნული პარკი - 78 204 ჰა.
- სახიზნარის კლდის ბუნების ძეგლი
- აბანოს მინერალური ტბის ბუნების ძეგლი
- თრუსოს ტრავერტინების ბუნების ძეგლი
- ჯვრის უღელტეხილის ტრავერტინის ბუნების ძეგლი
- ქეთერისის მინერალური ვოკლუზის ბუნების ძეგლი

ყაზბეგის ეროვნული პარკი მდებარეობს მცხეთა-მთიანეთის რეგიონში და მოიცავს ყაზბეგის მუნიციპალიტეტს.

ძირითადი მიღწევები / მოკლე მიმოხილვა

ყაზბეგის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია სხვადასხვა მიმართულებით საქმიანობას ახორციელებს დროებითი რეგულირების წესისა და 2022 წლის სამოქმედო გეგმის მიხედვით.

დაცვა-პატრულირება:

ყაზბეგის ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის დაცვის თანამშრომლების მიერ ყოველდღიურად ხორციელდება ტერიტორიის დაცვა-პატრულირება, რისთვისაც მათ გადაცემული აქვთ სამი ავტომანქანა, 5 ცხენი თავისი აღკაზმულობით და უნიფორმები.

ყაზბეგის დაცული ტერიტორიების დაცვა-მონიტორინგის გაუმჯობესების მიზნით, სააგენტოდან გადაეცა თანამედროვე SMART-პატრულირებისთვის საჭირო მოწყობილობები. რეინჯერებს ჩაუტარდათ საჭირო ტრენინგები და თებერვლის თვეში დაიწყო სატესტო SMART - პატრულირება, დონორი: CNF;

SMART პატრულირება

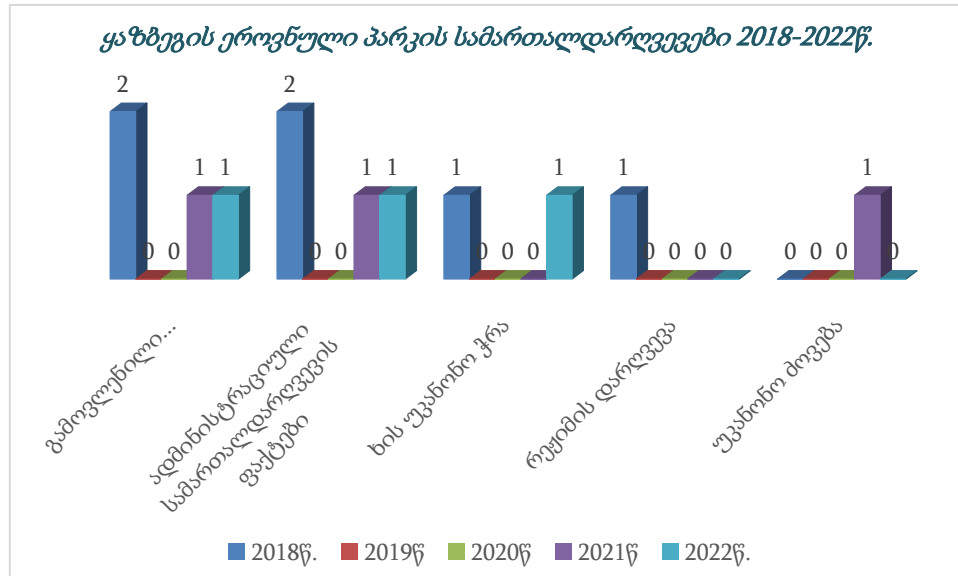
დაცული ტერიტორიების დაცვა-მონიტორინგის გაუმჯობესების მიზნით, დაცულ ტერიტორიებზე მიმდინარეობს SMART პატრულირების სისტემის დანერგვა გლობალური გარემოსდაცვითი ფონდის (GEF), გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) და კავკასიის ბუნების ფონდის (CNF) ფინანსური მხარდაჭერით, “დაცული ტერიტორიების სისტემის ფინანსური მდგრადობის უზრუნველყოფა” პროექტის ფარგლებში ხორციელდება. ინიციატივის პარტნიორია ასევე ფონდი Global Conservation.

2021 წელს ტრენინგი გაიარეს ყაზბეგის ეროვნული პარკის თანამშრომლებმა. გადამზადდნენ, როგორც SMART ოფიცრები ასევე რეინჯერები. შეიქმნა დაცული ტერიტორიების მახასიათებლებიდან გამომდინარე კონსერვაციის არეალები და შემუშავდა ანგარიშგების ფორმატი. 2022 წლის განმავლობაში მომზადდა სამი სატესტო ანგარიში. მოხდა ალგეთის ეროვნული პარკის მიერ წარმოდგენილი SMART პროგრამის მუშაობასთან დაკავშირებით გამოვლენილი პრობლემური საკითხების განხილვა და დაიწყო მუშაობა პრობლემების აღმოფხვრის მიზნით. ჩატარდა კონსულტაციები ინდივიდუალურად, დაკორექტირდა ანგარიშის ფორმატი, რომელსაც დაემატა რამდენიმე პუნქტი. მოგვარდა არსებული ტექნიკური პრობლემები, როგორც პროგრამულ, ასევე მობილურ დონეზე. CNF - ის მიერ ალგეთის ეროვნული პარკისთვის შეძენილია პერსონალური კომპიუტერი და ლეპტოპი.

სამართალდარღვევების სტატისტიკა

ყაზბეგის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე 2022 წლის განმავლობაში დაფიქსირდა სამართალდარღვევის 1 ფაქტი;

- ხის უკანონო ჭრა-1

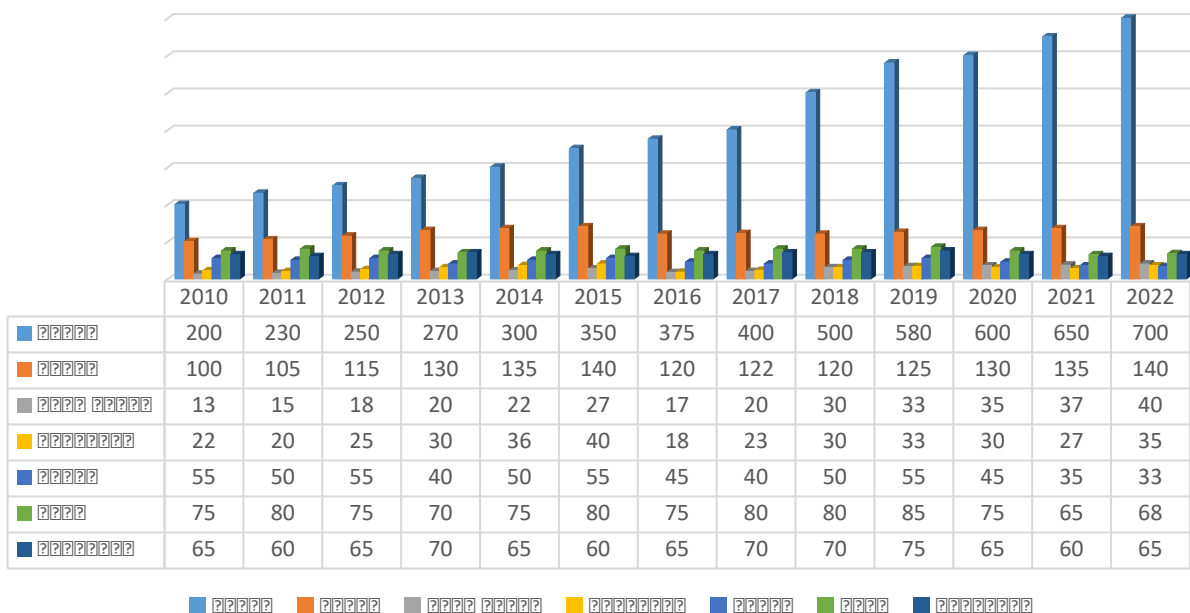
ხანძრები

ყაზბეგის ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე 2022 წლის საანგარიშო პერიოდში ხანძარი არ დაფიქსირებულა.

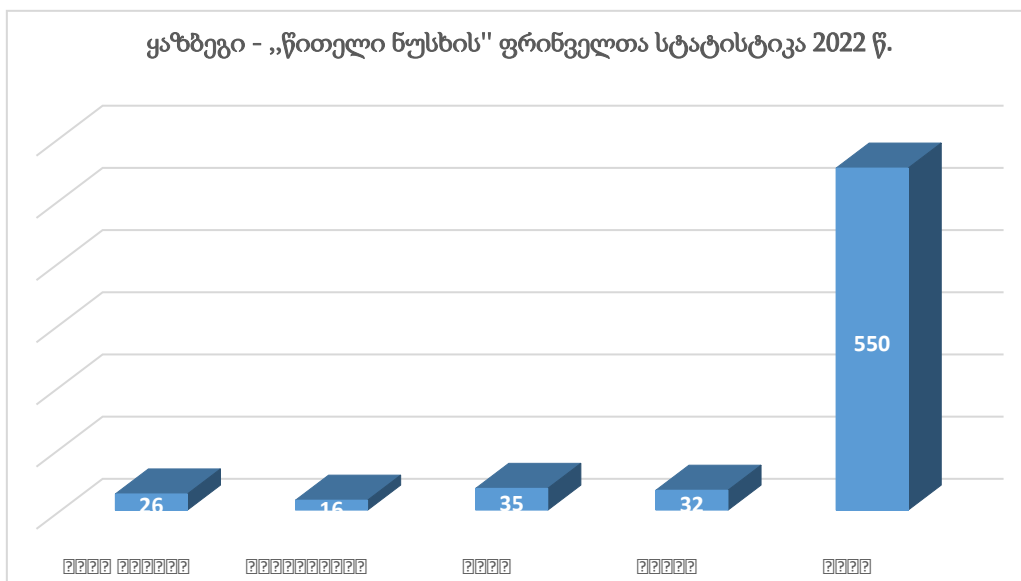
ბიომრავალფეროვნება:

- ყოველწლიურად გროვდება მასალა ყაზბეგის ეროვნული პარკის ფლორისა და ფაუნის შესახებ (ქართული და ლათინური სახელწოდებების მინიშნებით), ასევე ხორციელდება ორნითოფაუნის აღრიცხვა - მოზუდარი, მიმომფრენი, დამრჩენი, მოზუდარი-მიმომფრენი და ა. შ.
- ყაზბეგის ეროვნულ პარკში მიმდინარეობს ინფორმაციის შეგროვება სამკურნალო და საკვები მცენარეების შესახებ;
- განხორციელდა მონიტორინგი „წითელი ნუსხის“ სახეობებზე; ცხოველთა რაოდენობა ბოლო 12 წლის მონაცემების მიხედვით მნიშვნელოვნად გაზრდილია; თუ 2010 წელს ჯიხვის რაოდენობა იყო 200 ერთეული, 2022 წელს მისი რაოდენობა 700 ერთეულს აღწევს.

2010-2022 წწ. - დაცული ტერიტორიების სააგენტოს მიერ დაცული ტერიტორიების ფართობი

ყაზბეგი - „წითელი ნუსხის“ ფრინველთა სტატისტიკა 2022 წ.

ეკოგანათლება და გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლება

- სხვადასხვა სამიზნე ჯგუფისათვის მომზადდა და განახლდა მიზნობრივი პრეზენტაციები გარემოსდაცვითი თემატიკით.
- 2022 წლის სხვადასხვა გარემოსდაცვითი თემატიკით ჩატარდა 34 ლექცია-სემინარი, 14 ეკოტური, 1 გამწვანების, 6 დასუფთავების აქცია, ადგილობრივ მოსახლეობასთან/დაინტერესებულ მხარეებთან გაიმართა 30 საინფორმაციო შეხვედრა.

2022 წლის მონაცემები

საერთო რაოდენობა 550

2016-2022

Year	Number of Employees
2016	1770
2017	2310
2018	2015
2019	1635
2020	553
2021	1284
2022	2030

Year	Number of Employees
2018	174520
2019	195228
2020	28515
2021	67419
2022	23109

188

ჭაჭუნას აღკვეთილი მდებარეობს კახეთის რეგიონში და მოიცავს დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტს.

ძირითადი მიღწევები / მოკლე მიმოხილვა

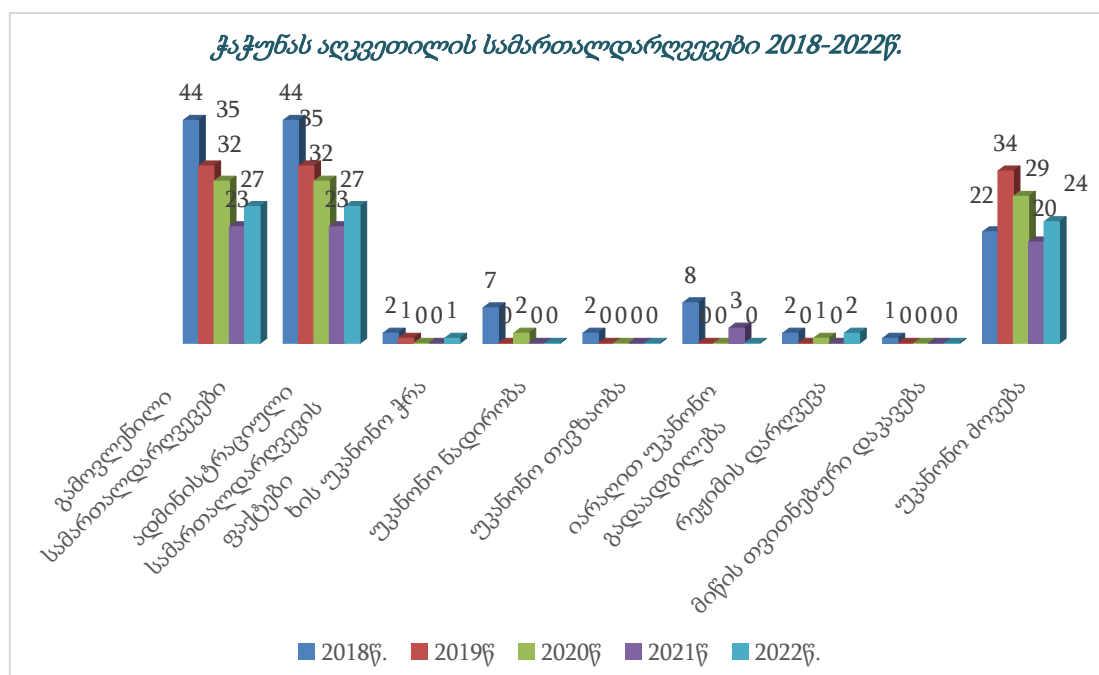
ჭაჭუნას აღკვეთილის ადმინისტრაცია სხვადასხვა მიმართულებით საქმიანობას ახორციელებს დროებითი რეგულირების წესისა და 2022 წლის სამოქმედო გეგმის მიხედვით.

საანგარიშო პერიოდში შემუშავდა ჭაჭუნას აღკვეთილის მენეჯმენტის გეგმა, მიმდინარეობს დამტკიცების პროცედურები.

სამართალდარღვევების სტატისტიკა

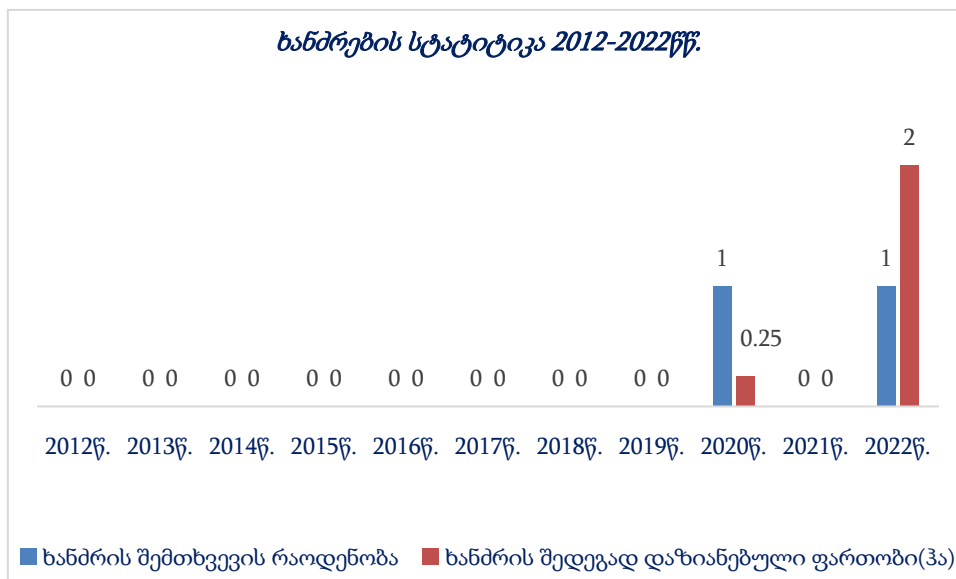
ჭაჭუნას აღკვეთილის ტერიტორიაზე 2022 წლის განმავლობაში დაფიქსირდა სამართალდარღვევის 27 ფაქტი:

- უკანონო მოვება-24
- ხის უკანონო წრა-1
- რეჟიმის დარღვევა-2

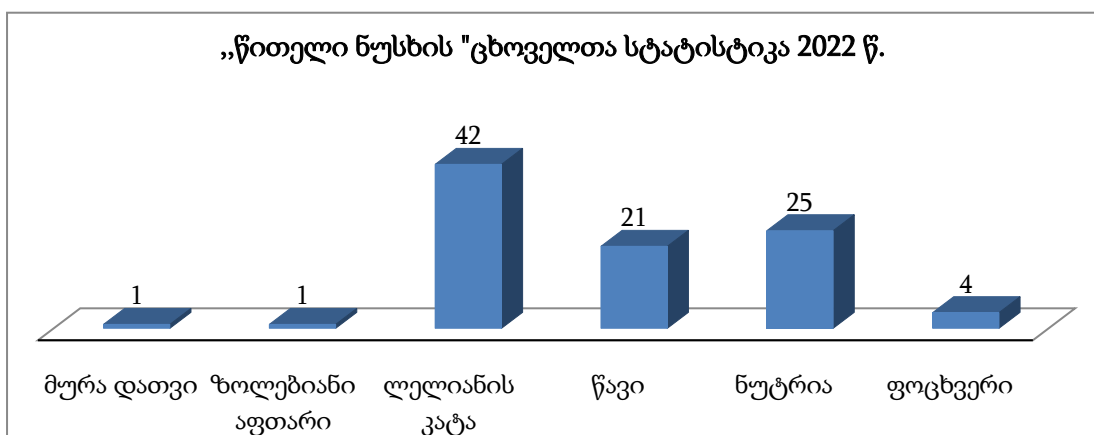
ხანძრები

ჭაჭუნას აღკვეთილის ტერიტორიაზე 2022 წლის საანგარიშო პერიოდში დაფიქსირდა ხანძრის 1 შემთხვევა და დაიწვა 2 ჰა ბალახოვანი საფარი.

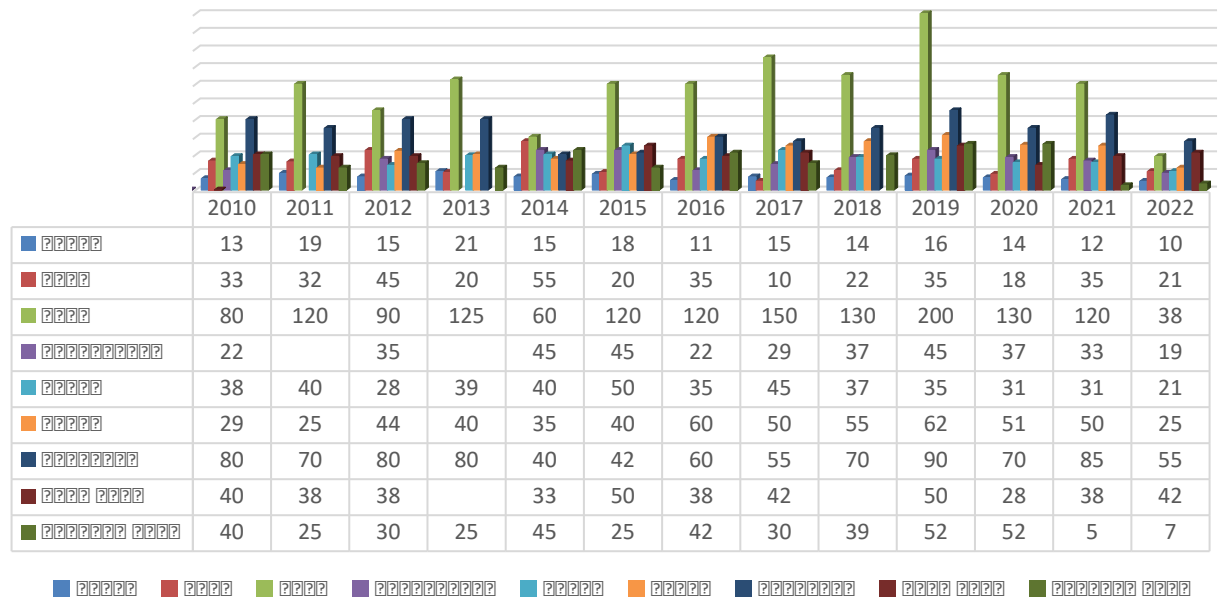

ბიომრავალფეროვნება - ძირითადი სახეობების სტატისტიკა

- განხორციელდა მნიშვნელოვანი ჰაბიტატების გამოვლენა და მონიტორინგი. „საბუკოს“ მიერ ჩატარებული კვლევების და ტყის სიჯანსაღის შეფასება გვიჩვენებს რომ საერთო ჯამში, მთელს საკვლევ ტერიტორიაზე ბოლო ორმოცი წლის განმავლობაში ტყის საფარმა დაიკლო, თუმცა ბოლო 10 წლეულში ტყის საფარი საკვლევ ტერიტორიაზე მატულობს.
- განხორციელდა საქართველოს „წითელი ნუსხის“ ცხოველთა მონიტორინგი.

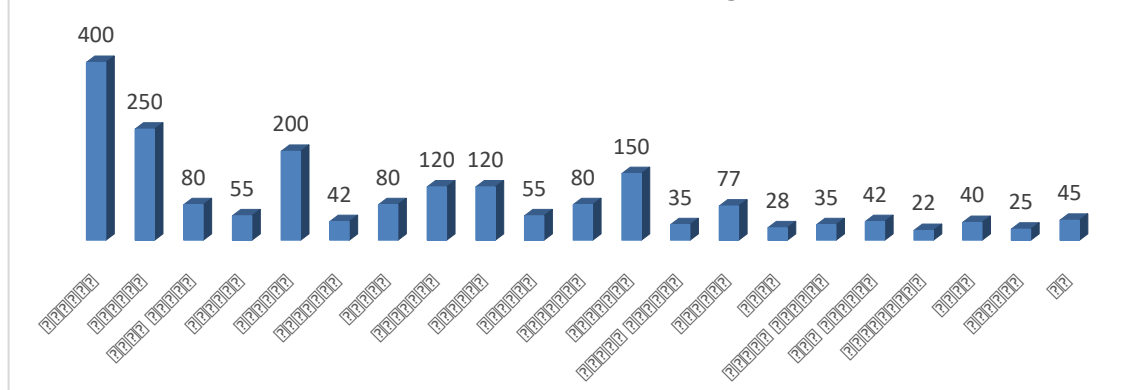

□□□□□ - □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□, 2010-2022 □□.

- ენდემური და საფრთხის ქვეშ მყოფი ფრინველების (ბეჟობის არწივი, დურაჯი, ფასკუნჯი) მონიტორინგი.
- განხორციელდა გადამფრენ და მოზუდარ ფრინველთა მონიტორინგი.

2022 年

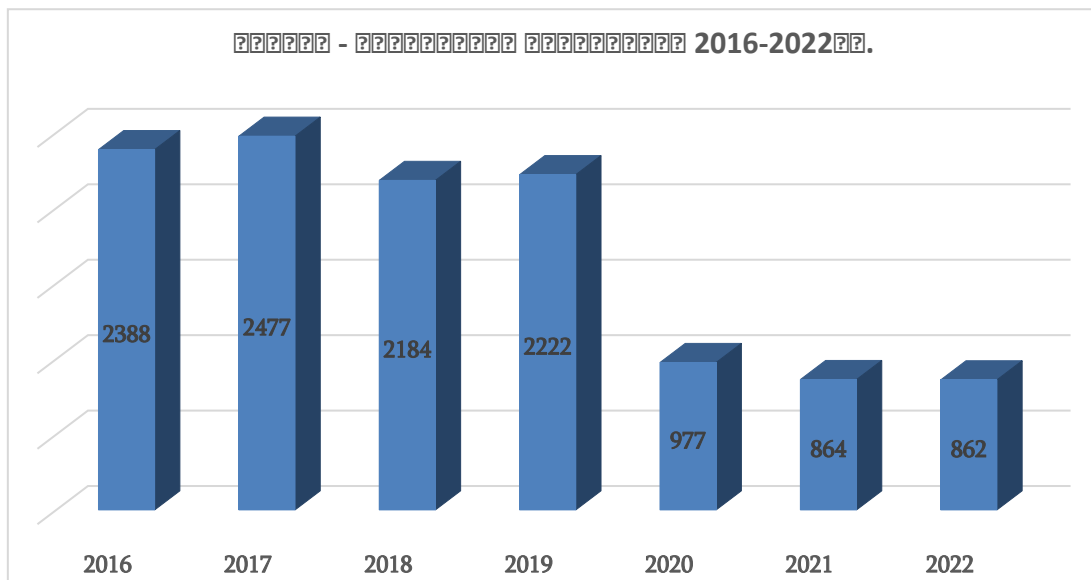
ეკოგანათლება და საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება

- 2022 წლის მონაცემებით ჩატარდა 28 ლექცია/სემინარი, 15 ეკოტური, 2 გამწვანების და 9 დასუფთავების აქცია, 12 შეხვედრა დაინტერესებულ მოსახლეობასთან.
- აღნიშნულ ეკოლონისმიებებში ჩაერთო მონაწილე, მათ შორის: 313 მოსწავლე, 51 პედაგოგი/ლექტორი, სტუდენტი 27, 228 ადგილობრივი მოსახლე, 243 სხვა დაინტერესებული პირი.

2022 □□□□ □□□□□□□□

[illegible]

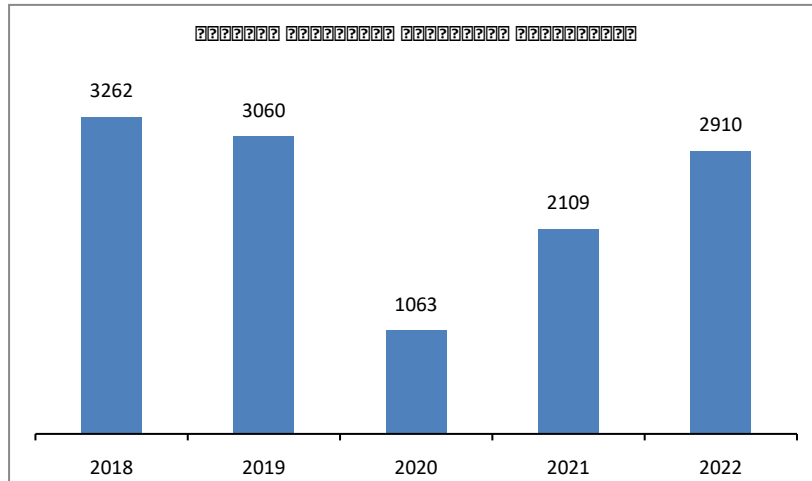
- ჭაჭუნას აღკვეთილის ადმინისტრაცია ეკოგანათლების პროგრამის ფარგლებში თანამშრომლობს რესურს-ცენტრთან, საჯარო სკოლებთან, ადგილობრივ მუნიციპალიტეტთან, მოსახლეობასთან, სახეობათა კონსერვაციის სამეცნიერო-კვლევით ცენტრთან „ნაკრესთან.“
- იანვარში დაკორექტირდა ეკოსაგანმანათლებლო პროგრამა და პრეზენტაცია მოსწავლეთა ასაკის გათვალისწინებით სკოლის პედაგოგებთან და მოსწავლეებთან, ადგილობრივ მოსახლეობასთან, რესურსცენტრის და საჯარო სკოლის ხელმძღვანელებთან საქმიანობასა და თანამშრომლობისთვის.
- ჭაჭუნას აღკვეთილის ადმინისტრაცია ეკოგანათლების პროგრამის ფარგლებში თანამშრომლობს რესურს-ცენტრთან, საჯარო სკოლებთან, ადგილობრივ მუნიციპალიტეტთან, მოსახლეობასთან, სახეობათა კონსერვაციის სამეცნიერო-კვლევით ცენტრთან „ნაკრესთან.“
- იანვარში დაკორექტირდა ეკოსაგანმანათლებლო პროგრამა და პრეზენტაცია მოსწავლეთა ასაკის გათვალისწინებით სკოლის პედაგოგებთან და მოსწავლეებთან, ადგილობრივ მოსახლეობასთან, რესურსცენტრის და საჯარო სკოლის ხელმძღვანელებთან საქმიანობასა და თანამშრომლობისთვის.

ეკოტურიზმი

ჭაჭუნას აღკვეთილში ტურისტული თავშესაფარი, ფრინველებზე დაკვირვების 2 პუნქტი და 2 საპიკნიკე, ცეცხლის დასანთები ადგილი

2022 წელს ჭაჭუნას აღკვეთილს ესტუმრა 2910 ვიზიტორი, რაც 2021 წლის მონაცემებთან შედარებით (2109 ვიზიტორი) 38%-ით გაიზარდა.

20. ჯავახეთის ეროვნული პარკის ადმინისტრაცია

ჯავახეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია მართავს 2 სხვადასხვა კატეგორიის 10 დაცულ ტერიტორიას:

- ჯავახეთის ეროვნული პარკი - 13 498,02 ჰა;
- კარწახის ჭაობის აღკვეთილი - 157,7 ჰა;
- სულდის ჭაობის აღკვეთილი - 309,3 ჰა;
- ხანჩალის ტბის აღკვეთილი - 727,3 ჰა;
- ბულდაშენის ტბის აღკვეთილი - 119,3 ჰა;
- მადათაფას ტბის აღკვეთილი - 1398 ჰა;
- თეთრობის ტყის აღკვეთილი - 3089 ჰა;
- საღამოს ტბის აღკვეთილი - 629 ჰა;
- ფარავანის ტბის აღკვეთილი - 4031 ჰა;
- აბულის ტბის აღკვეთილი - 211 ჰა.

ჯავახეთის დაცული ტერიტორიების ყველა კატეგორიის საერთო ფართობი, “ჯავახეთის დაცული ტერიტორიების შექმნისა და მართვის შესახებ” საქართველოს კანონის თანახმად, შეადგენს **24 169.42 ჰექტარს**.

ძირითადი მიღწევები / მოკლე მიმოხილვა

ჯავახეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაცია სხვადასხვა მიმართულებით საქმიანობას ახორციელებს მენეჯმენტის გეგმისა და 2022 წლის სამოქმედო გეგმის მიხედვით.

დაცული ტერიტორიების დაცვა-პატრულირება

საანგარიშო პერიოდში ჯავახეთის დაცული ტერიტორიების ადმინისტრაციაში ხორციელდებოდა პატრულირება შესაბამისი სპეციფიკური ეკიპირებითა და გამართული ავტოსატრანსპორტო საშუალებებით აღჭურვილი რეინჯერთა მიერ.

SMART პატრულირება

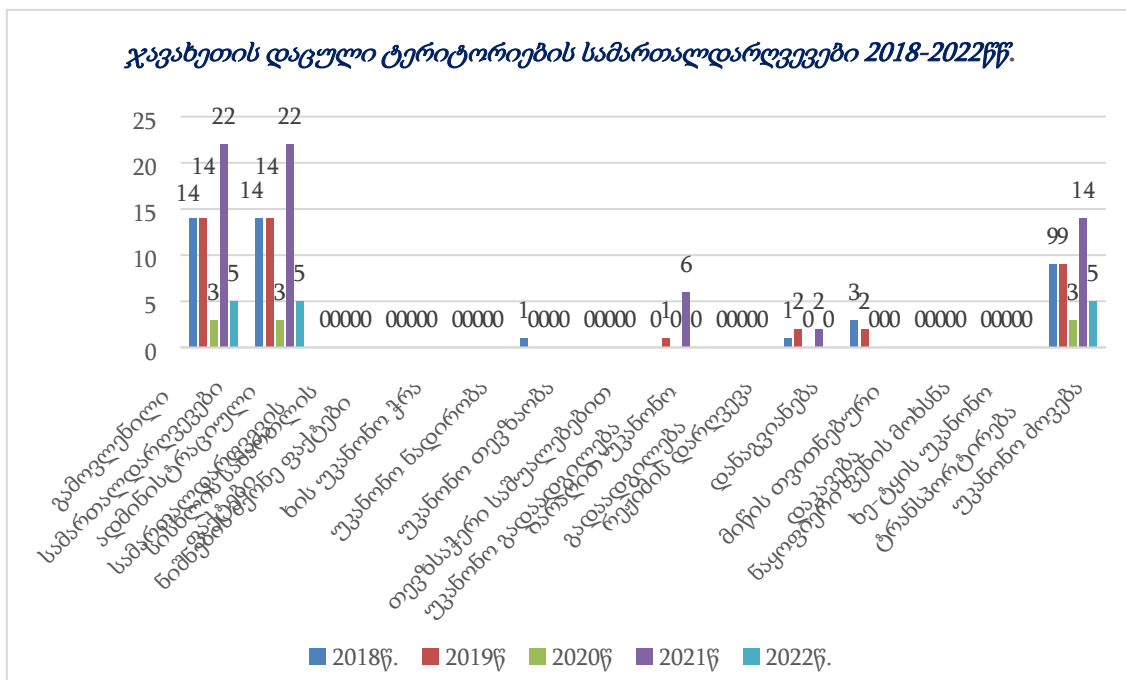
დაცული ტერიტორიების დაცვა-მონიტორინგის გაუმჯობესების მიზნით, დაცულ ტერიტორიებზე მიმდინარეობს SMART პატრულირების სისტემის დაწერგვა გლობალური გარემოსდაცვითი ფონდის (GEF), გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) და კავკასიის ბუნების ფონდის (CNF) ფინანსური მხარდაჭერით, “დაცული ტერიტორიების სისტემის ფინანსური მდგრადობის უზრუნველყოფა” პროექტის ფარგლებში ხორციელდება. ინიციატივის პარტნიორია ასევე ფონდი Global Conservation.

2021 წელს ტრენინგი გაიარეს ჯავახეთის დაცული ტერიტორიების თანამშრომლებმა. გადამზადდნენ, როგორც SMART ოფიცრები ასევე რეინჯერები. შეიქმნა დაცული ტერიტორიების მახასიათებლებიდან გამომდინარე კონსერვაციის არეალები და შემუშავდა ანგარიშგების ფორმატი. 2022 წლის განმავლობაში მომზადდა სამი სატესტო ანგარიში. მოხდა ალგეთის ეროვნული პარკის მიერ წარმოდგენილი SMART პროგრამის მუშაობასთან დაკავშირებით გამოვლენილი პრობლემური საკითხების განხილვა და დაიწყო მუშაობა პრობლემების აღმოფხვრის მიზნით. ჩატარდა კონსულტაციები ინდივიდუალურად, დაკორექტირდა ანგარიშის ფორმატი, რომელსაც დაემატა რამდენიმე პუნქტი. მოგვარდა არსებული ტექნიკური პრობლემები, როგორც პროგრამულ, ასევე მობილურ დონეზე. CNF - ის მიერ ალგეთის ეროვნული პარკისთვის შეძენილია პერსონალური კომპიუტერი და ლეპტოპი.

სამართალდარღვევების სტატისტიკა

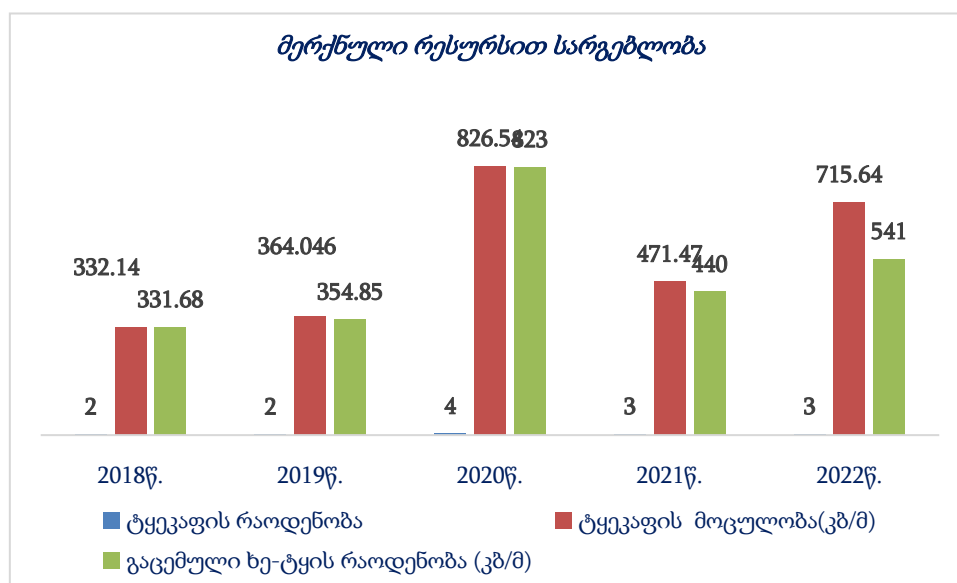
ჯავახეთის დაცულ ტერიტორიაზე 2022 წლის განმავლობაში დაფიქსირდა 5 სამართალდარღვევის ფაქტი.

- უკანონო მოვება-5

ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობა

- გამოყოფილი ტყეკაფის რაოდენობა -3
- გამოყოფილი ტყეკაფის მოცულობა - 715,64 მ³
- გაცემული ხე-ტყის რაოდენობა- 541მ³

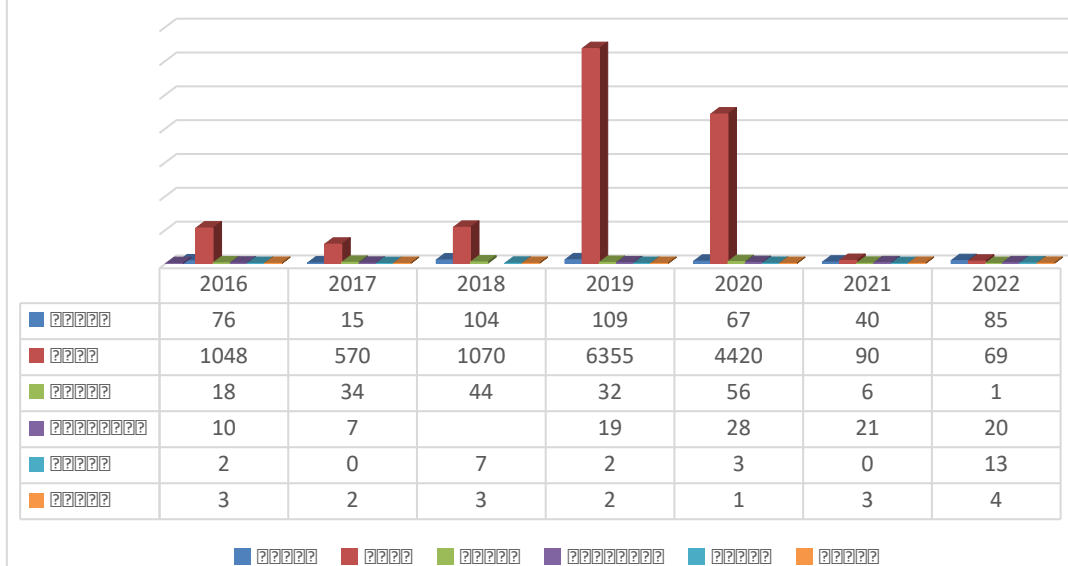

ბიომრავალფეროვნება - ძირითადი სახეობების სტატისტიკა

2022 □□□□ □□□□□□□□
 □□□□ □□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□□□□

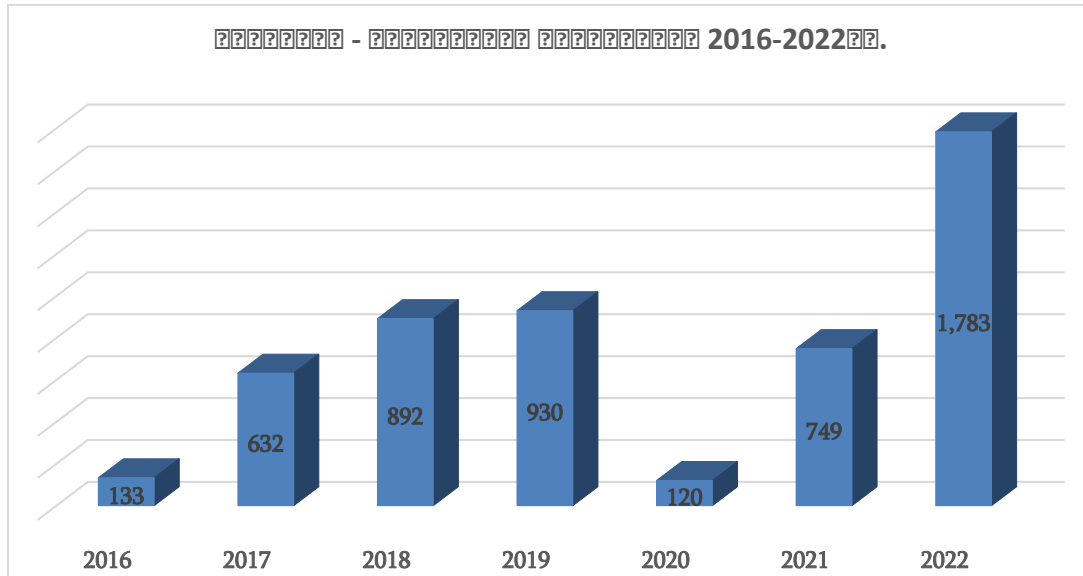
- განხორციელდა საქართველოს ” წითელ ნუსხის” და ”წითელ წიგნის” სახეობების მონიტორინგი. ძირითადად, მონიტორინგი მიმდინარეობს კვალზე დაკვირვებით, ბინოკლებით დათვალიერებისა და ფოტოხაფანგის გამოყენებით, რაც შეეხება ყვავილების სახეობებს ადგილზე გასვლით.
- ფლამინგო ჯდტ-ში არ ბინადრობს, თუმცა ეს ამ ტერიტორიაზე ფლამინგოს გამოჩენის პირველი შემთხვევა არაა. ჯავახეთის ზეგანზე გადის ფრინველთა მიგრაციის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი დერეფანი. ფლამინგოები გადაფრენის დროს შეიმჩნევა კარწახისა და მადატაფის ტბების ადკვეთილებში. ისინი ისვენებენ, ძალას იკრებენ და აგრძელებენ გზას. წლითიწლობით ფლამინგოებისა და გედების სტუმრობის ხანგრძლივობა იზრდება
- ფოტოხაფანგების გამოყენებით დაფიქსირდა დათვი, შველი, მელა, კურდღელი.

ჯავახეთი - ცხოველთა ძირითადი სახეობების სტატისტიკა, 2016-2022 წწ.

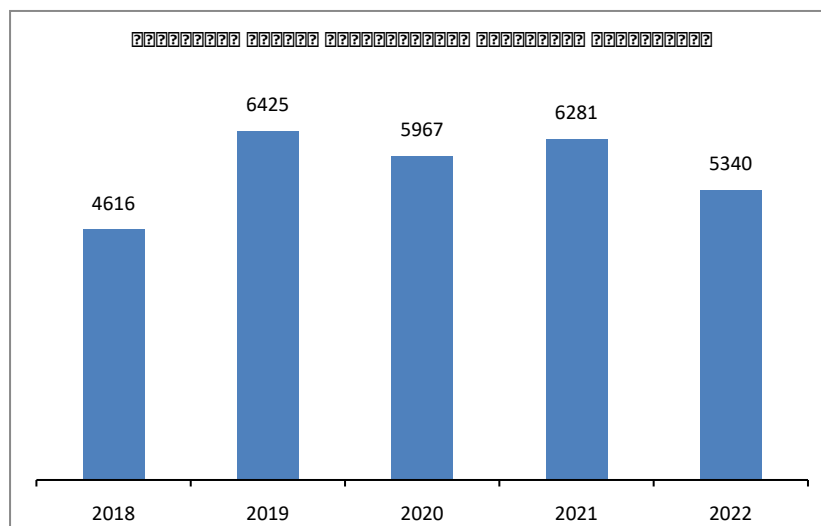
ეკოგანათლება და გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლება

- 2022 წლის განმავლობაში ეკოგანათლებისა და საზოგადოების გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლების მიმართულებით, ჯდტ-ს ორგანიზებით ჩატარდა შეხვედრები ადგილობრივ მოსახლეობასთან, ლექცია-სემინარები მოსწავლეებისთვის, პრეზენტაციები, ინფო-ტურები ტურ ოპერატორებისთვის.
- სხვადასხვა სამიზნე ჯგუფისათვის მომზადდა და განახლდა მიზნობრივი პრეზენტაციები გარემოსდაცვითი თემატიკით.
- ეთნიკური უმცირესობის წარმომადგენლებთან 2022 წელს ჩატარდა 34 ლექცია-სემინარი და 34 შეხვედრა ადგილობრივ მოსახლეობასთან.
- აღნიშნულ ეკოლონისძიებებში ჩაერთო სულ 1783 მონაწილე, მათ შორის: 594 მოსწავლე, 63 პედაგოგი/ლექტორი, 45 სტუდენტი, 843 ადგილობრივი მოსახლე, 238 სხვა დაინტერესებული პირი.

ეკოტურიზმი

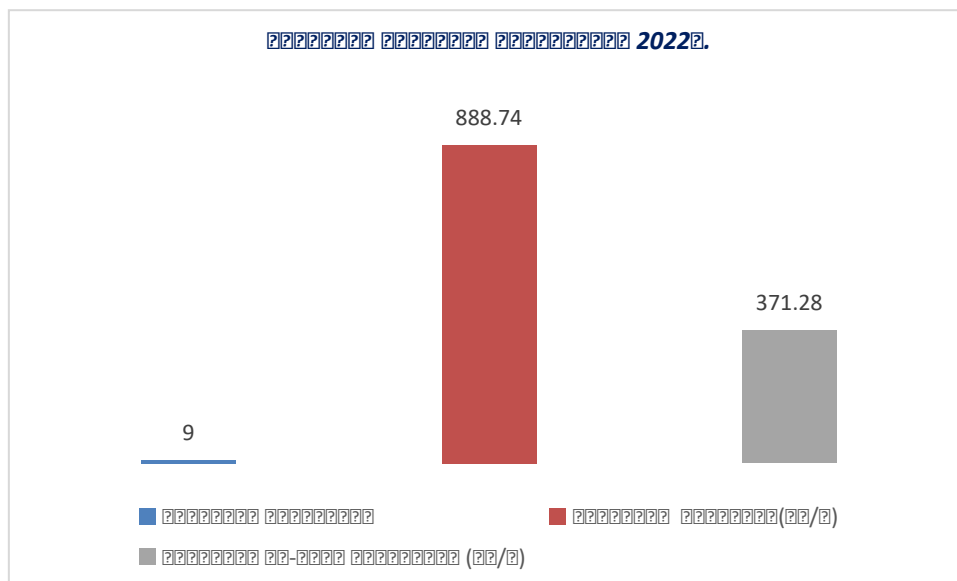
- 2022 წლის საანგარიშო პერიოდში თეთრობის აღკვეთილში მიმდინარეობს 50 კმ, სიგრძის დაცული ტერიტორიების საფეხმავლო ბილიკების და თანმდევი ტურისტულ-რეკრეაციული ინფრასტრუქტურის მოწყობის სამუშაოები
- 2022 წელს ჯავახეთის დაცულ ტერიტორიებს ესტუმრა 5340 ვიზიტორი, რაც 2021 წლის ანალოგიური პერიოდის მონაცემებთან შედარებით (6281 ვიზიტორი) 15% - ით არის შემცირებული.

2022

ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობა

- გამოყოფილი ტყეკაფის რაოდენობა -9
- გამოყოფილი ტყეკაფის მოცულობა - 888,74 მ3
- გაცემული ხე-ტყის რაოდენობა- 371,28 მ3

ბიომრავალფეროვნება

- „წითელი ნუსხის“ სახეობებზე მონიტორინგი განხორციელდა კვალზე დაკვირვებით და ფოტოხაფანგების გამოყენებით.
- უბნის უფროსი რეინჯერებისა და რეინჯერების მიერ, ბუნებრივი რესურსების უფროს სპეციალისტთან, დაცვის განყოფილების უფროსთან ერთად მოხდა იმ ადგილებზე გასვლა, სადაც დაფიქსირებული იქნა მგელის, ფოცხვერის, დათვის კვალი.

ეკოგანათლება და გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლება

- 2022 წლის განმავლობაში განახლდა არსებული საინფორმაციო მასალები და საგანმანათლებლო პრეზენტაციები. პრეზენტაციები ეხებოდა პირველ რიგში დაცული ტერიტორიების მნიშვნელობას, აგრეთვე უშუალოდ ერუშეთის პარკს, მის ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგს, ტერიტორიას, ისტორიულ-კულტურულ ძეგლებს.
- ჩატარდა 2 ლექცია/სემინარი, 2 დასუფთავების აქცია და 1 შეხვედრა დაინტერესებულ მოსახლეობასთან.
- ეკოლონისძიებებში მონაწილეთა რაოდენობაა 159, მათ შორის: 55 მოსწავლე, 9 პედაგოგი/ლექტორი, 12 სტუდენტი, 80 ადგილობრივი მოსახლე და სხვა 3.

ეკოტურიზმი და ინფრასტრუქტურა

- მიმდინარეობს ერუშეთის დაცულ ტერიტორიებზე 100 კმ სიგრძის საფეხმავლო ბილიკების და თანმდევი ტურისტულ-რეკრეაციული ინფრასტრუქტურის მოწყობის სამუშაოები